

De tijd zal het leren

*Een onderzoek naar de temporaliteit en modaliteit
van het hulpwerkwoord zullen*

Masterscriptie Neerlandistiek
specialisatie Taalkunde

Naam:	Jodokus Kroezen
Studentnummer:	s0639281
E-mailadres:	j.kroezen@gmail.com j.j.p.kroezen@umail.leidenuniv.nl
Begeleider:	dr. R.J.U. Boogaart
Tweede lezer:	prof. dr. A. Verhagen
Inleverdatum:	8 juli 2016
Opleiding:	Nederlandse Taal en Cultuur Universiteit Leiden

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	1
1.1 INTRODUCTIE	1
1.2 DOEL EN STRUCTUUR VAN HET ONDERZOEK	1
2 BESTAANDE ANALYSES VAN ZULLEN	3
2.1 ANS	3
2.1.1 <i>Temporeel gebruik</i>	3
2.1.2 <i>Modaal gebruik</i>	4
2.2 HARMTSEN	6
2.3 KIRSNER	9
2.4 JANSSEN	12
2.5 VERKUYL & BROEKHUIS VS. BOOGAART	14
2.5.1 <i>Verkuyl & Broekhuis: Temporaliteit en modaliteit</i>	14
2.5.2 <i>Boogaart vs. Verkuyl & Broekhuis: De modaliteit van temporaliteit</i>	17
3 LANGACKER	19
3.1 <i>GROUNDING</i>	19
3.2 <i>CONSTRUAL</i>	20
3.3 <i>CLAUSALE GROUNDING</i>	23
3.3.1 <i>De conceptualisatie van de tempus en modaliteit</i>	23
3.3.2 <i>Clausale grounding: het tense-modality system</i>	28
4 CORPUSONDERZOEK	31
4.1 <i>SAMENSTELLING CORPUS</i>	31
4.2 <i>METHODOLOGIE CORPUSANALYSE</i>	32
4.3 <i>RESULTATEN CORPUSANALYSE</i>	34
4.3.1 <i>Epistemisch</i>	34
4.3.2 <i>Epistemisch/futurum</i>	35
4.3.3 <i>Futurum</i>	36
4.3.4 <i>Evidentieel</i>	37
4.4 <i>CORPUSRESULTATEN BEZIEN VANUIT DE NEDERLANDSE TRADITIE</i>	38
4.4.1 <i>ANS</i>	38
4.4.2 <i>Harmsen</i>	39
4.4.3 <i>Kirsner</i>	39
4.4.4 <i>Janssen</i>	40
4.4.5 <i>Verkuyl & Broekhuis</i>	42

5 LANGACKER EN HET NEDERLANDS	44
5.1 MODALEN ALS <i>GROUNDING ELEMENTS</i> VAN HET NEDERLANDS	44
5.2 <i>ZULLEN</i> IN TERMEN VAN LANGACKER	45
5.3 CORPUSRESULTATEN BEZIEN VANUIT LANGACKER	46
6 TEN SLOTTE	52
6.1 CONCLUSIES	52
6.2 DISCUSSIE	54
6.2.1 <i>Methodologie</i>	54
6.2.2 <i>Theorie</i>	55
6.3 SUGGESTIES VOOR VERDER ONDERZOEK	56
7 BIBLIOGRAFIE	58
8 BIJLAGEN	61
8.1 BIJLAGE I: CORPUSZINNEN	61
8.1.1 <i>Zal</i>	61
8.1.2 <i>Zullen</i>	63
8.1.3 <i>Zou</i>	64
8.1.4 <i>Zouden</i>	67
8.2 BIJLAGE II: CORPUSZINNEN MET BIJBEHORENDE ARTIKELEN	69
8.2.1 <i>Zal</i>	69
8.2.2 <i>Zullen</i>	98
8.2.3 <i>Zou</i>	109
8.2.4 <i>Zouden</i>	143

1 Inleiding

1.1 Introductie

Binnen de Nederlandse taalkunde is er al geruime tijd onenigheid over de status van het hulpwerkwoord *zullen*. Dit werkwoord is onderwerp van discussie omdat het in sommige constructies uitdrukking geeft aan modaliteit, terwijl het in andere constructies een toekomstlezing uit lijkt te drukken. Inzet van de discussie is het verklaren en typeren van deze twee gebruiksmogelijkheden van het werkwoord. Het taalkundige kamp laat zich hierbij grofweg in twee delen opsplitsen. Aan de ene kant bevindt zich het kamp dat stelt dat de toekomstlezing van *zullen* niet inherent is aan het werkwoord, maar slechts op pragmatische wijze daaraan toegeschreven kan worden. Het toeschrijven van een toekomstinterpretatie aan de zin komt daarbij dus niet voor rekening van de semantiek van het werkwoord, maar voor rekening van de pragmatiek op basis van contextuele factoren (Verkuyl & Broekhuis 2013a, b; Janssen 1989, Kirsner 1969). In het andere kamp is men de mening toegedaan dat de toekomstlezing niet uit de semantiek van het werkwoord verdwenen is, en men deze lezing dus wel degelijk aan het werkwoord zelf toe kan schrijven. Een analyse die de toekomstlezing van het werkwoord *zullen* overlaat aan contextuele factoren, zou bijvoorbeeld onvoldoende oog hebben voor de diachrone ontwikkeling van het werkwoord of de gebruiksmogelijkheden ervan (Boogaart 2013; Harmsen 2006; Haeseryn et al. 1997).

1.2 Doel en structuur van het onderzoek

De vraag die aan dit onderzoek ten grondslag ligt is of *zullen* een modaal of een temporeel hulpwerkwoord is. Om antwoord te geven op deze vraag analyseer ik eerst de bestaande analyses van *zullen*. Vervolgens voeg ik daar een analyse aan toe vanuit een cognitief grammaticaal perspectief, door *zullen* te analyseren in termen van Langacker (1991; 1994; 2002; 2008; 2009). In zijn werk besteedt hij veel aandacht aan de analyse van de Engelse modalen, en ik wil zien in hoeverre zijn manier van analyseren een licht kan werpen op de Nederlandse taalsituatie.

Voor zijn analyse van de modale werkwoorden van het Engels heeft Langacker een aantal modellen opgesteld, waarin hij weergeeft hoe mensen de werkelijkheid conceptualiseren. Hij gaat er daarbij vanuit dat de keuze voor een tempusvorm of een werkwoord van modaliteit tot doel heeft te markeren hoe een spreker een bepaalde situatie conceptualiseert. Uit de keuze van een tempusvorm of een modaal hulpwerkwoord is volgens zijn theorie af te leiden wat volgens de spreker de relatie is tussen zijn mentale representatie van de werkelijkheid en de propositionele lading van de taaluiting.

Naast deze theoretische analyse voer ik ook een corpusonderzoek uit. Het doel hiervan is om te zien wat het daadwerkelijke gebruik van het werkwoord ons kan vertellen over de verschillende analyses van *zullen*, de mijne inclusief. Buiten het artikel van Harmsen (2006) is er in de literatuur namelijk weinig oog voor het daadwerkelijke gebruik van het werkwoord. Dit is vanuit een *usage-based* perspectief, zoals beschreven in bijvoorbeeld Bybee (2006), erg vreemd, aangezien binnen de *usage-based* taalkunde het gebruik van taal in sterke mate verantwoordelijk is voor de structuur ervan. Daarnaast doet het natuurlijk überhaupt vreemd aan dat men een verschijnsel in theorie verklaart, zonder vervolgens te kijken hoe deze theorie zich verhoudt tot de data. Door de data over het gebruik te verzamelen, en vervolgens te kijken hoe en in hoeverre de verschillende theorieën deze data kunnen verklaren, hoop ik tot een beter inzicht in de aard van de twee vermeende gebruiksmogelijkheden te komen.

Het verslag van dit onderzoek is als volgt opgebouwd. In Hoofdstuk 2 beschrijf ik de huidige analyses van *zullen*. Vervolgens geef ik in Hoofdstuk 3 een beschrijving van Langackers cognitieve grammatica, en de manier waarop hij komt tot zijn analyse van de Engelse modalen. In Hoofdstuk 4 doe ik verslag van het corpusonderzoek. Hierin geef ik eerst een verantwoording van de corpussamenstelling, waarna ik de methodologie van de corpusanalyse en de resultaten daarvan beschrijf. Vervolgens koppel ik de bevindingen uit het corpus aan de beschreven theorieën. In Hoofdstuk 5 pas ik de theorie van Langacker toe op het Nederlands, om deze vervolgens te gebruiken om de bevindingen uit het corpus te verklaren. In Hoofdstuk 6 formuleer ik mijn conclusies en doe ik na enkele bespiegelingen op de eigen methodologie en de theorieën in het algemeen enkele suggesties voor vervolgonderzoek.

2 Bestaande analyses van *zullen*

2.1 ANS

Vanwege de descriptieve aard van de ANS wordt er door Haeseryn et al. (1997) niet expliciet stelling genomen in de controverse omtrent de status van het werkwoord *zullen*. De auteurs geven simpelweg een beschrijving van de verschillende manieren waarop het werkwoord gebruikt kan worden, en onderscheiden daarbij voor *zullen* twee gebruiksmogelijkheden. Aan de ene kant een zuiver temporeel gebruik, waarbij *zullen* als markeerder van de toekomstige tijd functioneert (Haeseryn et al. 1997: 126). Aan de andere kant een zuiver modaal gebruik, waarbij *zullen* niet of niet in eerste instantie temporeel gebruikt wordt (Haeseryn et al. 1997: 994). Naast deze twee gebruiken van het werkwoord *zullen*, kennen zij aan het gebruik van tempus modale functies toe. Daarvan is sprake wanneer de functie van tempus niet temporeel is, maar ‘primair modaal’ (Haeseryn et al. 1997: 129 ff.). Deze gebruiksmogelijkheid is in feite een soort restcategorie, waarin alle niet-temporele functies van het preteritum worden geschaard.

Ik bespreek in deze paragraaf eerst het temporele en het modale gebruik en daarna het ‘primair modale’ gebruik van tempus bij *zullen*. Ik eindig met enkele opmerkingen over de beschrijving van *zullen* in de ANS.

2.1.1 Temporeel gebruik

De ANS baseert haar beschrijving van het Nederlandse tempussysteem op dat van Reichenbach (1947). Hierin worden drie punten onderscheiden, die corresponderen met drie binaire opposities:

Opposities			Punt	Betekenis
1	dichtbij	veraf	S	spreekmoment
2	afgesloten	niet afgesloten	W	werking van werkwoord
3	naar voren toe	niet naar voren toe	R	referentiepunt

Tabel 2.1: Reichenbachs punten en opposities in de ANS

Op basis van de eerste oppositie worden het presens en het preteritum gevormd, waarmee afstand tot het spreekmoment aangeduid wordt. De tweede oppositie vormt de voltooide en onvoltooide tijden. De laatste oppositie resulteert in het geval van ‘naar voren toe’ in een toekomstige tijd, ‘niet naar voren toe’ blijft ongemarkeerd.

De onderlinge configuratie van de punten kan in drie gevallen resulteren in een presens:

(1) We wonen in deze flat.	R, S, W
(2) In 1584 wordt Willem de Zwijger vermoord.	$W, R - S$
(3) Volgend jaar doet hij mee aan de ronde van Frankrijk	$R, S - W$

Haeseryn et al. 1997:118-20¹

In de laatste gebruiksmogelijkheid van het presens, komt de configuratie van R, S en W overeen met die van het futurum, waarbij *zullen* functioneert als hulpwerkwoord van tijd:

(4) Volgend jaar zal hij meedoen aan de ronde van Frankrijk.	$R, S - W$

Haeseryn et al. 1997: 125

In beide gevallen gaan het referentiepunt en het spreekmoment vooraf aan de werking van het werkwoord. Waarom er in dergelijke gevallen niet altijd een hulpwerkwoord van toekomstige tijd nodig is, wordt in de ANS niet verklaard. Omdat *zullen* niet verplicht is als toekomstmarkeerder, en naast een temporeel ook een modaal gebruik heeft, is de status van het hulpwerkwoord in de ANS dus ambigu.

2.1.2 Modaal gebruik

Voor de modale hulpwerkwoorden onderscheidt de ANS het *eigenlijk* en het *oneigenlijk* modaal gebruik. Hierbij komt het eigenlijk gebruik overeen met wat elders in de literatuur het epistemische gebruik heet, het oneigenlijke gebruik met deontische en dynamische modaliteit (Harmsen 2006: 243). Deze verdeling doet denken aan het in de Angelsaksische literatuur gebruikelijke onderscheid tussen *root* en *epistemic modality* (Nuyts 2005: 12). Naast deze twee soorten modaliteit kan ook de functie van tempus 'primaar modaal' zijn (Haeseryn et al. 1997: 129-33). In navolging van de ANS bespreek ik deze drie categorieën hier samen.

Van het eigenlijk modale gebruik is sprake wanneer een spreker aangeeft dat hij iets waarschijnlijk acht, ongeacht of deze gebeurtenis in het heden, verleden of de toekomst ligt (Haeseryn et al. 1007: 994), zoals in (5). Het preteritum van *zullen* kan zowel een 'van horen zeggen'-lezing als een *counterfactual*-lezing met zich meebrengen, zoals in respectievelijk (6) en (7).

---

¹ In deze notatie duidt een komma op gelijktijdigheid, en een streepje op temporele afstand. In (1) zijn R, S en W dus gelijktijdig, terwijl er in (3) temporele afstand is tussen R, S en W .

- (5) a. Peter zal wel slagen
 b. Peter dacht dat hij wel zou slagen.
 c. Peter zal wel geslaagd zijn.
- (6) Karel zou vanavond nog thuiskomen.
- (7) Als ik geld had, ging ik op reis.

Haeseryn et al. 1997: 994, 129

De ANS beschrijft het gebruik van het preteritum van *zullen*, zoals in (6), als modaal, waarbij het uitdrukt dat “de spreker heeft vernomen dat een bepaalde handeling of toestand zich voordoet, zal voordoen of voorgedaan heeft, maar dat daarover geen zekerheid bestaat.” (Haeseryn et al. 1997: 994). Deze ‘van horen zeggen’-lezing treedt volgens de ANS op bij het ‘futurum praeteriti’ (*zou(den) + infinitief*) en het ‘futurum praeteriti exactum’ (*zou(den) + hebben/zijn + participium*). De onzekerheid die met een dergelijke propositie gemoeid gaat, moet echter niet toegeschreven worden aan de epistemische status van de propositie (wat zou duiden op een epistemische inschatting), maar aan de evidentiële status van de bron van informatie (cf. Cornillie 2009: 52; Nuyts 2005: 11). Cornillie (2009) stelt dat de categorieën van epistemische modaliteit en evidentialiteit vaak met elkaar verward worden, maar hij betoogt overtuigend dat het twee aparte categorieën betreft, door te laten zien dat “[e]videntiality refers to the reasoning processes that lead to a proposition and epistemic modality evaluates the likelihood that this proposition is true.” (Cornillie 2009: 47).

Wanneer er sprake is van het oneigenlijk gebruik, drukt het werkwoord een verplichting of verbod uit, waarbij de betekenis lijkt op (maar nadrukkelijker is dan bij) *moeten* (Haeseryn et al. 1997: 1004). Ter illustratie:

- (8) Je zúlt het me vertellen.
 (9) Je wou het hebben, nu zal je het ook opeten.

Haeseryn et al. 1997: 1004

Bij de beschrijving van de gebruiksmogelijkheden van *zullen* en de beschrijving van het tempussysteem van het Nederlands draagt de ANS er zorg voor geen stelling in te nemen in de controverse omtrent de temporele of modale status van het hulpwerkwoord *zullen*. Hoewel dit begrijpelijk is als we de beschrijvende aard van het werk in ogenschouw nemen, draagt het niet bij aan de interne coherentie van de beschrijving. In de eerste plaats is het moeilijk voor te stellen hoe tempus in termen van Reichenbach (1947) een andere functie kan vervullen dan strikt

temporele. Het systeem weet bijvoorbeeld geen raad met een zin als (10), waarbij er sprake is van een conditioneel in het preteritum die over de toekomst gaat.

(10) Zou ik volgende week € 1.000,- winnen, vertrok ik meteen op vakantie naar Dubai.

De ANS lost dit op door dergelijke gevallen niet te beschrijven in termen Reichenbachs punten, maar door te spreken van een 'primair modaal gebruik' van tempus. Hieruit blijkt dat tempus voor de auteurs van de ANS niet uitsluitend temporeel is, zoals bijvoorbeeld bij Verkuyl & Broekhuis (2013a, b; zie hieronder). Dat alle niet-temporele gebruiken onder de noemer primair modaal geschaard worden is een nadeel, omdat het primair modale gebruik daarmee een restcategorie wordt waarbinnen geen onderlinge samenhang of systematiek te ontwaren lijkt. Ten laatste merkt de ANS bij de bespreking van het tempussysteem wel op dat "[d]e temporele, aspectuele en modale functies [...] niet altijd van elkaar te scheiden [zijn] [...]" (Haeseryn et al. 1997: 113), maar wordt er over de aard of oorsprong van deze problematiek niet gesproken. In het geval van *zullen* is aandacht voor deze kwestie echter wel wenselijk, gezien de temporele en modale functies die – ook volgens de eigen beschrijving – verenigd zijn binnen het werkwoord.

2.2 Harmsen

Harmsen (2006) vergelijkt het Nederlandse *zullen* met het Duitse *sollen* en het Engelse *shall* op basis van voorkomens van de werkwoorden in drie verschillende corpora. Gelet op het bereik van de onderzoeksvraag van de scriptie, heb ik ervoor gekozen om hier alleen haar analyse van *zullen* weer te geven.

Harmsen onderscheidt naast het deontisch en het epistemisch gebruik ook een quotatief gebruik van *zullen*, en voegt het *futurisch* gebruik toe aan de reeds bestaande modale categorieën. Met het toevoegen van deze categorie wil zij benadrukken dat de futurumlezing van *zullen* "geheel binnen de notie van modaliteit valt en niet te verwarren is met een uitsluitend temporele betekenis." (Harmsen 2006: 245). Hiermee is *zullen* voor Harmsen een modaal werkwoord *pur sang*.

Harmsen kiest er ook voor om, in navolging van de Engelstalige literatuur, het preteritum niet als tempusvorm, maar als apart werkwoord te analyseren. Hieruit blijkt dat ook voor Harmsen er meer dan alleen temporele afstand gemoeid is bij preteritumvormen.

Epistemisch gebruikt geeft het werkwoord *zullen* in het presens uitdrukking aan waarschijnlijkheid. Middels deze waarschijnlijkheid is het epistemisch gebruik verbonden met het futurisch gebruik, omdat de spreker ermee kan aangeven "dat hij er zeker van is dat een bepaalde gebeurtenis gaat plaatsvinden, omdat die bijvoorbeeld gepland of onvermijdelijk is." (Harmsen

2006: 250). Hierbij merkt zij op dat hoe zekerder een spreker is ten opzichte van de propositie, hoe futureler de interpretatie wordt (idem). Dat het onderscheid tussen een epistemische en een futurische interpretatie desalniettemin soms lastig te bepalen is, illustreert zij aan de hand van het volgende voorbeeld:

(11) Het is de verwachting dat dit onderzoek nog enkele weken zal vergen.

Harmsen 2006: 250

De quotatieve gebruiksmogelijkheid komt volgens Harmsen alleen voor in het preteritum, waarmee de spreker uitdrukt “dat hij de informatie van een externe bron vernomen heeft en dat hij niet kan instaan voor de waarheid van de informatie.” (Harmsen 2006: 355). Zij geeft zin (12) hieronder als voorbeeld. Harmsen ziet het quotatieve gebruik als een subcategorie van het epistemische gebruik, waarmee zij zich schuldig maakt aan de verwarring waar Cornillie (2009) op wijst. Een ander gebruik dat zich volgens Harmsen beperkt tot het preteritum, is het hypothetisch gebruik, zoals in (13).

(12) Als onderwijzer in Lelystad zou hij tussen 1983 en 1986 vijf meisjes hebben lastiggevalen.

(13) Als we de ontmoeting met 3-2 zouden verliezen, betekent deze overwinning eigenlijk niets.

Harmsen 2006: 254-5

De deontische gebruikswijze drukt volgens Harmsen (2006: 246) een extrasubjectieve verplichting uit, wat inhoudt dat de modale factor van verplichting niet voortkomt uit het grammaticale subject. Dit gebruik van *zullen* is volgens haar sterk verouderd, en komt in het Nederlands nauwelijks meer voor. Voorbeelden hiervan zijn:

(14) Gij zult niet doden.

(15) Je zúlt het me vertellen.

(16) Zal ik je even naar het station brengen?

Harmsen 2006: 246

Het gebruik van *zullen* in (16) is volgens de ANS en het WNT epistemisch, maar omdat het niet om het waarheidsgehalte van de propositie of de gevoelens van de spreker gaat, deelt Harmsen deze in bij het deontische gebruik (Harmsen 2006: 247).

Deontisch gebruikt kan *zou(den)* volgens Harmsen (2006: 253) alleen voorkomen in combinatie met een ander modaal hulpwerkwoord. In dergelijke gevallen drukt het een advies uit:

- (17) Jay zou meer substantiële gespreksonderwerpen moeten inbrengen, luidde de raad, meer van zijn persoonlijkheid moeten blootgeven.

Harmsen 2006: 253

In haar analyse is de futurische modaliteit aan de ene kant verbonden met het epistemisch, en aan de andere kant met het deontisch gebruik. Bij de verbintenis tussen deontische en futurische gebruiksmogelijkheden staat het concept 'intentie' centraal. Wanneer deze intentie uitgaat van het grammaticaal subject dat tevens semantisch agens is, krijgt het werkwoord een futurische interpretatie. Er is bij het futurisch gebruik niet langer (of in mindere mate) sprake van de extrasubjectieve verplichting, waarvan wel sprake is bij het deontisch gebruik. Dit zien we bijvoorbeeld in (18):

- (18) De regering zal niet buigen voor deze druk van de geldmarkt door extra bezuinigingen door te voeren.

Harmsen 2006: 248

Zowel bij het deontisch als bij het futurisch gebruik is er sprake van een nog te verrichten handeling. Dat dergelijke handelingen altijd in de toekomst liggen, zorgt ervoor dat "[e]r [...] zelden een duidelijke lijn te trekken [is] tussen een futurische gebruikswijze en een deontische gebruikswijze die het concept 'intentie' uitdrukt." (Harmsen 2006: 247).

Op het vlak futurisch – epistemisch is volgens Harmsen (2006: 249-50) een notie van 'waarschijnlijkheid' en/of 'zekerheid' van belang: hoe zekerder de spreker is ten opzichte van de propositie, hoe futurischer de interpretatie. Dit bleek al uit de beschrijving van het epistemische gebruik hierboven.

Het futurisch gebruik van het preteritum drukt een toekomst in het verleden uit. Het is in die gevallen ambigu of de spreker er zeker van is of de handeling heeft plaatsgevonden, zoals blijkt uit (19):

(19) De meeste kritiek van de senaat spitste zich destijds toe op de mogelijkheid die gemeenten zouden moeten krijgen om op hun grondgebied het houden van een bordeel toch te verbieden.

Harmsen 2006: 253

De context moet in dergelijke gevallen uitwijzen of de handeling uit de propositie ook daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, ook al is dit vaak zelfs lastig wanneer er een 'ruime context' beschikbaar is (Harmsen 2006: 250).

Aantrekkelijk aan de analyse die Harmsen geeft, is dat ze met het toevoegen van de futurische modaliteit een continuüm geeft van deontisch via futurisch naar epistemisch (cf. Boogaart 2009, die pleit voor een constructionele analyse van *kunnen* teneinde het zelfde doel te bereiken). Op deze manier maakt zij inzichtelijk hoe de verschillende modale gebruikswijzen zich tot elkaar verhouden. Hier staat echter tegenover, vindt ook Harmsen zelf (2006: 245), dat het toevoegen van nog een nieuwe categorie modaliteit om de waargenomen gebruiksmogelijkheden te verklaren niet ideaal is. Zoals blijkt uit Nuyts (2005) bestaat er al veel onenigheid over hoe de verschillende vormen van modaliteit zich tot elkaar verhouden, en op basis van welke criteria men voorkomens ervan in moet delen in een bepaalde categorie.

2.3 Kirsner

Voor Kirsner (1969) is *zullen* uitsluitend een modaal hulpwerkwoord. Dat het werkwoord in sommige gevallen een toekomstinterpretatie met zich meebrengt, ligt er volgens hem aan dat het, samen met *moeten* en *kunnen*, deel uitmaakt van een systeem van modale hulpwerkwoorden. Alle leden van dit systeem stellen de handeling van het hoofdwkwoord voor als hypothetisch (Kirsner 1969: 101). *Zullen* onderscheidt zich hierbij van *moeten* en *kunnen* omdat het de mate van waarschijnlijkheid niet specificceert, waarmee het werkwoord ook geschikt is voor het aanduiden van futuriteit, (epistemische) inferenties, bevelen of de intentie van de spreker (idem). Kirsner komt tot deze conclusies op basis van de volgende overwegingen.

Het werkwoord *zullen* behoort volgens Kirsner (1969: 105) tot het lexicale modale systeem, dat hij als volgt schematisch weergeeft:

Forms	Meanings
<i>moeten</i>	Hypothetical, More Likely
<i>zullen</i>	Hypothetical
<i>kunnen</i>	Hypothetical, Less Likely

Tabel 2.2: Het lexicale modale systeem (Kirsner 1969: 105)

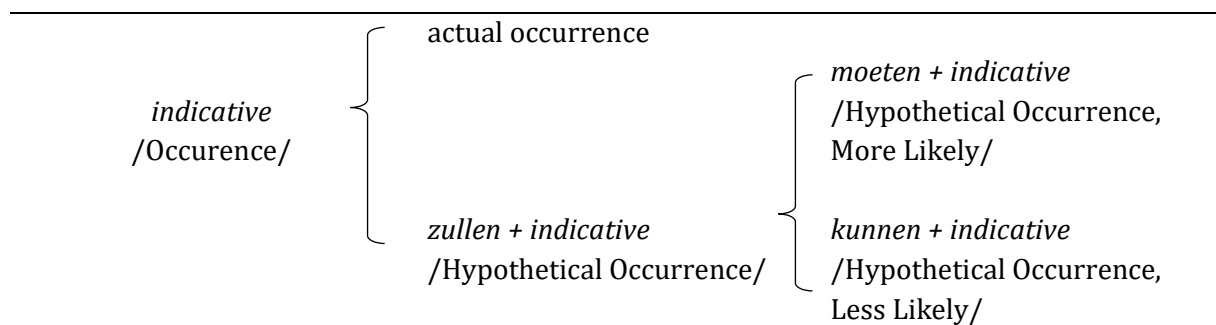
De vormen (werkwoorden) die bij de betekenissen horen, zijn volgens Kirsner (1969: 105) volledig morfologisch, waarmee hij bedoelt dat de betekenisbijdrage van deze werkwoorden die van een morfologisch signaal is. De werkwoorden zijn hun semantische lading volledig kwijt, en geven alleen nog uitdrukking aan de hypothetische status van het proces dat beschreven wordt met de infinitief van het hoofdwerkwoord.

Wat betreft de vervoeging van de finiete werkwoorden, beroept Kirsner zich op dezelfde opposities als de ANS. Binnen zijn systeem vormen de betekenissenmerken /Non-Past/ en /Past/ het presens en het preteritum. Daarnaast is er de oppositie tussen /Before/ en een nulmarkering voor die term, die duidt op de voltooidheid van de handeling ten tijde van het spreekmoment. De infinitiefvormen die horen bij de finiete vorm van een deze hulpwerkwoorden, krijgen in Kirsners analyse een tijd mee. Voor de gewone infinitief is dit het tijdskenmerk /Non-Before/, voor de 'perfectieve' infinitief is dit het tijdskenmerk /Before/ (Kirsner 1969: 112-5). Dit onderscheid lijkt verwant aan de derde oppositie van het tempussysteem van de ANS. De tijdskenmerken /Non-Before/ en /Before/ zijn relatief aan een tijd die uit de context moet blijken. Ter illustratie:

- (20) Jan moet het boek lezen.
           /Non-Past/   /Non-Before/
- (21) Jan moet het boek hebben gelezen.
           /Non-Past/   /Non-Past,Before/
- (22) Jan moet het boek morgen lezen.
           /Non-Past/   /Non-Before/
- (23) Jan moet het boek morgen hebben gelezen.
           /Non-Past/   /Non-Past,Before/

In (20) moet de tijd van de handeling niet voor de tijd van het finiete werkwoord geplaatst worden, terwijl in (22) 'morgen' de tijd is waarmee rekening gehouden moet worden. Hier staat tegenover dat het lezen in zinnen (21) en (23) voor de tijd geplaatst moet worden van respectievelijk het finiete werkwoord en 'morgen'.

Voorts merkt Kirsner (1969: 115) op dat de indicatief van het Nederlands niet het kenmerk /Actual Occurrence/ maar /Occurrence/ draagt. Hieruit volgt dat de indicatief in een oppositie van inclusie staat ten opzichte van hypothetische gebeurtenissen. De combinatie van de eigenschappen van de indicatief vormt in combinatie met de modalen een systeem, waarmee alle gebeurtenissen als geactualiseerd of hypothetisch gekenmerkt kunnen worden (Kirsner 1969: 119). Kirsner geeft dit weer in het schema hieronder, waarbij betekenissen rechts van de accolades zich verhouden in een oppositie van inclusie, en de betekenissen binnen een accolade zich verhouden in een oppositie van exclusie.

Tabel 2.3: Het systeem van gebeurtenissen (Kirsner 1969: 120)

In dit systeem delen alle leden van het lexicale modale systeem dus het betekenissenkenmerk /Hypothetical Occurrence/, waarbij ze geen uitdrukking geven aan de actualisatie van een gebeurtenis, maar aan de hypothetische status van de handeling die beschreven wordt door het hoofdwerkwoord (Kirsner 1969: 120). *Moeten* en *kunnen* verschillen hierbij van *zullen* doordat ze niet alleen aangeven dat de actualisatiestatus van de gebeurtenis in twijfel wordt getrokken, maar doordat ze ook specificeren in welke mate de spreker de actualisatie van de gebeurtenis waarschijnlijk acht (idem). *Zullen* geeft echter geen specificatie van de mate waarin actualisatie waarschijnlijk is, en kan daarom door de hoorder opgevat worden als een niet-geactualiseerde gebeurtenis waarvan men de actualisatie met enig vertrouwen mag aannemen (Kirsner 1969: 152). Hierdoor is het werkwoord *zullen* geschikt om door de taalgebruiker gebruikt te worden als markeerder voor het toekomstgedeelte van /Non-Past/. Een spreker kan dit doen met *zullen* omdat het werkwoord het kenmerk /Hypothetical/ draagt, waarmee het een kenmerk deelt met alle gebeurtenissen in de toekomst (Kirsner 1969: 152-3). Hiermee slaat het werkwoord *zullen* een brug tussen de ongemarkeerde indicatief enerzijds, en *moeten* en *kunnen* anderzijds (Kirsner 1969: 153).

De analyse van de werkwoorden *zullen*, *kunnen* en *moeten* als leden van één systeem lijkt sterk op de analyse die Verkuyl & Broekhuis (2013a; paragraaf 2.5.1 hieronder) geven van deze modale werkwoorden. Ook zij wijzen erop dat *moeten* en *kunnen* wel specificeren in welke mate iets waarschijnlijk is, en ook zij merken op dat dit voor *zullen* niet het geval is.

2.4 Janssen

De analyse van Janssen (1989) lijkt in die zin op die van Kirsner (1969), dat beide ervan uitgaan dat *zullen* een modaal hulpwerkwoord is waarbij een temporele interpretatie mogelijk is. Daarnaast ligt bij beiden de nadruk op het samenspel tussen de betekenis van finiete vorm en die van de infinitief. De belangrijkste verschillen tussen Janssens en Kirsners analyse bespreek ik hier.

Het eerste verschil heeft te maken met de betekenisbijdrage van tempus. Voor Kirsner is deze strikt temporeel, waarbij de finiete vorm specificceert of iets wel of niet in het verleden ligt (waarbij de toekomst hoort tot het niet-verleden). Voor Janssen (1989) heeft tempus helemaal niets met tijd te maken, wat blijkt uit de mogelijkheid om tempus niet-temporeel te interpreteren. Het verschil in tempus is volgens Janssen een verschil in presentatie van een gebeurtenis vanuit een “Relevanzgesichtspunkt” (Janssen 1989: 71). Dit gezichtspunt doet denken aan Reichenbachs punt *R*, van waaruit de handeling gezien wordt. Door het presens te gebruiken wordt een gebeurtenis gepresenteerd als actueel of belangrijk vanuit dit punt gezien. Dat tempus geen tijds categorie is, maar uitdrukking geeft aan presentatie vanuit dit gezichtspunt, blijkt volgens Janssen onder andere uit de mogelijkheden van een presens historicum, zoals in (24), of het gebruik van het preteritum als markeerder voor niet-realiteiten, zoals in (25):

(24) Loop ik gisteren over straat, word ik ineens omringd door twaalf agenten!

(25) Het liefst vertrok ik vandaag nog!

Het presens presenteert een gebeurtenis “als etwas, worauf man gefaßt sein muss”, het preteritum “als etwas womit man nur randhaft oder höchstens noch indirekt zu rechnen hat.” (idem). Omdat Janssen aan het presens alleen de betekenis ‘een vanuit de spreek situatie gezien relevante gebeurtenis’ wil toekennen, kan volgens hem een toekomstinterpretatie nooit voor rekening komen van deze presensvorm, maar moet deze gedragen worden door contextuele factoren (Janssen 1989: 71). We moeten volgens hem een toekomstinterpretatie dan ook zien als ‘niet geblokkeerd door’ de presensvorm (Janssen 1989: 73). Dit geldt uiteraard ook voor het preteritum, wanneer dat een toekomst in het verleden uitdrukt.

Omdat het presens en het preteritum een gebeurtenis presenteren als vanuit een bepaald gezichtspunt (niet) ‘relevant’, kan een werkwoordelijke formatie in zijn optiek nooit op zichzelf staand de functie van toekomstmarkeerder vervullen (idem). Hieruit volgt ook dat *zullen* niet gezien kan worden als een hulpwerkwoord van tijd, maar altijd als een modaal werkwoord beschouwd moet worden (Janssen 1989: 79). Dit neemt echter niet weg dat een finiete vorm van *zullen* ‘futureel’ te interpreteren is. In de oorsprong van deze interpretatie schuilt het tweede verschil tussen Kirsner (1969) en Janssen (1989). In Janssens analyse komt de

toekomstinterpretatie namelijk voort uit de autonomie van de finiete en de infinitie werkwoorden. Elke werkwoordelijke vorm, ongeacht (in)finietheid, duidt een eigen gebeurtenis aan, die relatief aan het *Relevanzgesichtspunkt* geplaatst moet worden (Janssen 1989: 74). Wanneer er nu een finiete vorm van *zullen* in de zin staat, plaatst die de gebeurtenissen zo dat ze geen tijdsinterval met elkaar gemeen hebben (Janssen 1989: 75). Deze scheiding van de tijdsintervallen zorgt volgens Jansen (1989: 74) voor een ‘posterioriteitslezing’, die een futureel effect heeft.²

Dat in sommige gevallen de toekomstinterpretatie de voorkeur geniet, wordt ook verklaard op basis van de autonomie van de infinitievorm van het werkwoord. De toekomstlezing treedt volgens Janssen op wanneer “die Aktionsart der Infinitivfügung als terminativ oder telisch zu betrachten [ist] [...]. Ohne daß irgendeine kontextuelle Zeitangabe direkt Anlaß dazu gibt, kann die *werden/zullen*-Fügung manchmal so interpretiert werden, daß das Ereignis des infiniten Verbs dem Ereignis des finiten Verbs folgt.” (Janssen 1989: 76-7). Hierbij moeten onder terminatieve of telische werkwoorden die werkwoorden worden verstaan, waarvan de ermee uitgedrukte handeling niet homogeen is. Wanneer de handeling met het werkwoord wel als homogeen te kenmerken is, spreekt men van een niet-terminatief of statisch werkwoord (Jansen 1983: 75).³ Ter illustratie de volgende voorbeelden:

(26) Johan fietst.

(27) Pieter vertrekt.

In zin (26) is er sprake van een statisch werkwoord, omdat de handeling *fietsen* homogeen is. De handeling is homogeen omdat, wanneer we het interval van de handeling *fietsen* opdelen in kleinere sub-intervallen, er na elk van deze sub-intervallen geldt dat Johan in dat sub-interval gefietst heeft. De handeling van het werkwoord *vertrekken* in zin (27) is niet homogeen, omdat alleen na het laatste sub-interval geldt dat Pieter vertrokken is. Voor alle sub-intervallen daarvoor geldt dat Pieter ‘ bezig is te vertrekken’, welke handelingen daar ook mee gemoeid mogen zijn. Dit verschil zorgt voor een andere interpretatie van de twee typen werkwoorden, wanneer zij het complement van *zullen* zijn.

---

² Deze analyse van Janssen (1989) levert echter weer een probleem op wanneer *zullen* epistemisch gebruikt wordt, aangezien de tijd van de epistemische inschatting dan gelijk is aan de tijd van de gebeurtenis van de infinitief. Dit zien we bijvoorbeeld in *Jan zal wel ziek zijn*. Jansen gaat hier in zijn analyse echter niet diep op in, en stelt alleen dat deze temporele overlapping alleen “losgelöst vom Kontext” lijkt te bestaan (Janssen 1989: 77).

³ Langacker (2008: 148-51) maakt op dezelfde manier een onderscheid tussen twee typen werkwoorden, die hij *perfective* en *imperfective* noemt.

Het derde verschil zit in de classificatie van het werkwoord van *zullen*. Janssen betoogt dat *zullen* geen uitzonderingspositie inneemt binnen het grammaticale systeem. Ook andere modale werkwoorden (en de hoofdwkwoord *hopen* en *wensen*) kunnen zowel een gelijktijdige als een natijdige interpretatie oproepen in relatie tot de met het finiete werkwoord aangeduide gebeurtenis. Voor Kirsner (1969) en Verkuyl & Broekhuis (2013a, b; zie paragraaf 2.5 hieronder) is dit alleen mogelijk met *kunnen* en *moeten*. Een zekere mate van parallelie tussen de modale hulpwerkwoorden en werkwoorden als *hopen* en *wensen* enerzijds en *zullen* anderzijds is volgens hem niet te ontkennen (Janssen 1989: 79).

De keuze tussen de voorkeursinterpretatie van temporaliteit en een zuiver modale lezing van het werkwoord *zullen* is volgens Janssen niet terug te voeren op het hulpwerkwoord zelf, maar moet verklaard worden door de interpretatie van de infinitief. De gebeurtenis van de infinitief is, afhankelijk van de context, als gelijktijdig of natijdig te interpreteren ten opzichte van de gebeurtenis die met een vervoeging van *zullen* wordt aangeduid. Voor een groot deel is de modale lezing van *zullen* volgens hem terug te voeren op de opaciteit van de toekomst. Wanneer men over de toekomst spreekt, met *zullen* als hulpwerkwoord van temporaliteit, met een ander modaal werkwoord of met een gewoon presens, zal men altijd moeten erkennen dat men niet met zekerheid kan weten wat er in de toekomst staat te gebeuren. Het verschil tussen over de toekomst spreken met een gewoon presens of met *zullen* is dat in het laatste geval deze opaciteit expliciet onderkend wordt (Janssen 1989: 81).

2.5 Verkuyl & Broekhuis vs. Boogaart

2.5.1 Verkuyl & Broekhuis: Temporaliteit en modaliteit

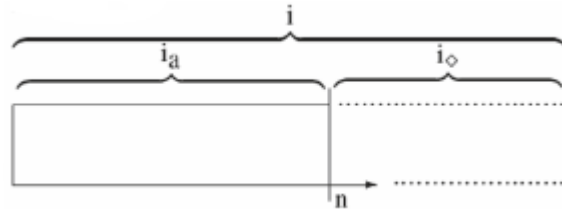
Verkuyl & Broekhuis (2013a)⁴ verdedigen de stelling dat “uit een binaire opbouw van het tempussysteem dwingend afgeleid kan worden dat *zullen* uitsluitend een modaal hulpwerkwoord is.” (Verkuyl & Broekhuis 2013a: 308). Voor deze binaire opbouw van het tempussysteem, grijpen zij terug op het systeem van Te Winkel dat eerder door Verkuyl (2008) op formeel-semantische wijze uiteen is gezet. Hij vormt in dat systeem acht werkwoordstijden, door drie binaire opposities te onderscheiden:

1.	Heden	(PRES)	vs.	Verleden	(PAST)
2.	Synchroon	(SYN)	vs.	Posterieur	(POST)
3.	Imperfect	(IMP)	vs.	Perfect	(PERF)

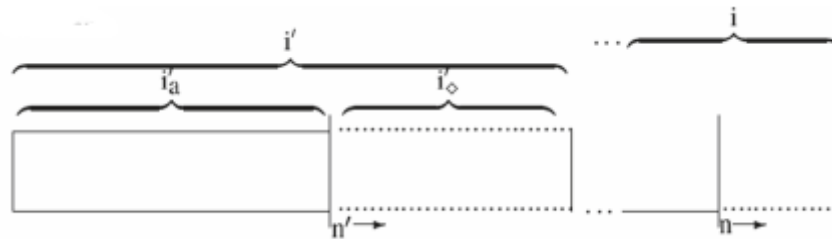
⁴ Zie voor een vergelijkbare analyse Broekhuis, Corver & Vos 2015: hoofdstuk 1.

De zes operatoren uit deze drie opposities werken op een tempusloze propositie p , en plaatsen die vervolgens ten opzichte van het spreekmoment. Hierbij is de belangrijkste oppositie de eerste, die niet alleen p plaatst in het heden of het verleden, maar ook de zin finiet maakt (Verkuyl & Broekhuis 2013a:307). Het heden moeten we ons als volgt voorstellen:

Figuur 2.1: Hedendomein in Verkuyls tempussysteem (Verkuyl & Broekhuis, 2013a: 314)

Hierbij staat i voor het heden (PRES), dat door het permanent vliedende punt n wordt opgedeeld in een geactualiseerd heden i_a en een niet-geactualiseerd heden i_0 (Verkuyl & Broekhuis 2013a: 311). Het heden moet daarbij gezien worden als “contextueel bepaald [...] dat als zodanig functioneert voor spreker en hoorder” (idem). De operator PAST roept een analoog heden i' op, wat de volgende constellatie oplevert:

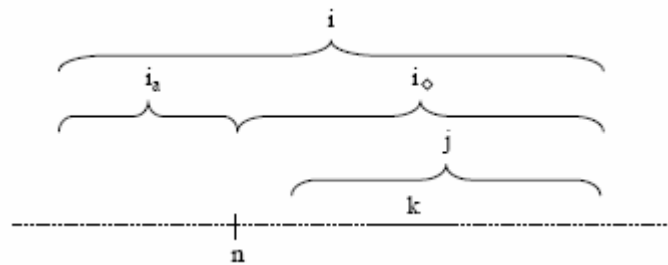
Figuur 2.2: Verledendomein in Verkuyls tempussysteem (Verkuyl & Broekhuis 2013a: 314)

Een analoog heden i' is dus alleen toegankelijk vanuit het heden i , omdat dat het punt n bevat waarop gesproken wordt. Dit is een belangrijk onderdeel van hun analyse, omdat dit betekent dat de plaatsing van p altijd strikt temporeel is en geschiedt vanuit n .

De plaatsing van een gebeurtenis vindt binnen PRES of PAST plaats, middels de operatoren uit de tweede en derde opposities. Om een gebeurtenis te plaatsen, zijn de indexen⁵ j en k in het leven geroepen. De index j staat voor het heden waarbinnen de gebeurtenis die weergegeven wordt met k geplaatst moet worden (Broekhuis, et al. 2015: 106). Wanneer iemand bijvoorbeeld zegt *Ik betaal je morgenmiddag terug*, wordt de gebeurtenis k (terugbetalen) geplaatst in

⁵ Verkuyl en Broekhuis gebruiken de term *index* voor ‘tijdspanne’ of ‘interval’. De index ‘7 maart’ duidt bijvoorbeeld alle tijd aan tussen 6 en 8 maart.

j (morgen). Het hedendomein kan, met inbegrip van de indices j en k als volgt weergegeven worden:

Figuur 2.3: Hedendomein inclusief gebeurtenisindices (Broekhuis et al. 2015: 106)

Aan deze opbouw van het tempussysteem kleven twee implicaties, op basis waarvan Verkuyl & Broekhuis concluderen dat *zullen* per definitie geen posteriore temporaliteit kan uitdrukken. In de eerste plaats introduceert PRES zowel i_a als i_o , waardoor een gebeurtenis met een presensvorm zowel voor als na het spreekmoment geplaatst kan worden (Verkuyl & Broekhuis 2013a: 315). Hiermee komt het plaatsen van een gebeurtenis in de toekomst dus volledig voor rekening van de operator PRES, en kan die dus niet voor rekening komen van een vermeend ‘werkwoord van toekomstige tijd’. Een tweede implicatie is dat de spreker zich voor het plaatsen van k in i_a of i_o volledig moet verlaten op contextuele factoren, wanneer een tijdsbepaling die j definieert ontbreekt (Verkuyl & Broekhuis 2013a: 316). Op basis van deze twee overwegingen komt een toekomstlezing dus voor rekening van de ambiguïteit die inherent is aan het domein i en pragmatische overwegingen.

Omdat in hun analyse alleen PRES verantwoordelijk is voor een toekomstinterpretatie, blijft hiermee alleen een modale interpretatie van het werkwoord *zullen* over. Zoals ook Kirsner (1969) plaatsen Verkuyl & Broekhuis (2013a) *zullen* in een systeem met *moeten* en *kunnen*, waarbij zij de informatie die door deze werkwoorden geleverd wordt beschrijven in termen van “mogelijke-werelden-semantiek” (Verkuyl & Broekhuis 2013a: 317). In het geval van *moeten* wordt een gebeurtenis k zo voorgesteld dat hij noodzakelijkerwijs in alle werelden waar is. Bedient een spreker zich van het werkwoord *kunnen* dan stelt de spreker daarmee de gebeurtenis k zo voor dat niet uitgesloten is dat er één wereld is, waarin k voor kan komen. Tegelijkertijd sluit *kunnen* ook niet uit dat k in alle werelden voor kan komen. De betekenis van *zullen* is volgens Verkuyl & Broekhuis (idem) te definiëren als: “gezien de informatie die ik als spreker heb, is het in hoge mate aannemelijk dat ...”. De rol van de modalen *moeten*, *kunnen* of *zullen* is dus niet meer dan het doen van “een uitspraak over het voorkomen van k in de toegankelijke mogelijke werelden.” (Verkuyl & Broekhuis 2013a: 230).

2.5.2 Boogaart vs. Verkuyl & Broekhuis: De modaliteit van temporaliteit

In zijn reactie op het artikel van Verkuyl & Broekhuis (2013a) snijdt Boogaart (2013) drie bezwaren aan. In de eerste plaats is in zijn optiek het bereik van de operator PRES te ruim, terwijl het punt n als spreekmoment te krap is (Boogaart 2013: 330). Daarnaast zou er te weinig oog zijn voor de diachrone ontwikkeling van het werkwoord *zullen* (Boogaart 2013: 333-4). Als laatste wijst hij op de te beknopte rol voor tempus, wanneer die alleen gebruikt mag worden voor temporele plaatsing door PRES en PAST (Boogaart 2013: 337). Ik bespreek de drie punten hier kort.

Voor Verkuyl & Broekhuis (2013a) geldt dat de operatoren PRES en PAST de volledige tempusloze propositie p in hun bereik hebben, waarbij de operatoren deze propositie plaatsen in i_a of i_ϕ (of hun PAST-analoog i'_a en i'_ϕ). Dit betekent dat deze operatoren niet alleen de gebeurtenis die omschreven wordt door het hoofdwerkwoord plaatsen, maar ook de modale inschatting uitgedrukt met het modale werkwoord. Omdat er in een dergelijke analyse geen onderscheid is tussen de finiete en de infiniete vorm, wordt de notie van het heden te ruim (Boogaart 2013: 329). Hierom stelt Boogaart voor om tussen i_a en i_ϕ plaats te maken voor een ruimer begrip dan een vliedend punt n , bijvoorbeeld in de vorm van Langackers *Ground* (Boogaart 2013: 330). Deze *Ground* behelst “the speech event, its participants (speaker and hearer), their interaction and the immediate circumstances (notably, the time and place of speaking).” (Langacker 2008: 259). Hiermee wordt het spreekmoment, in termen van Verkuyl & Broekhuis, een *index* in plaats van een *punt*. Binnen deze tijdspanne kan dan de modale evaluatie geplaatst worden, die geschiedt op basis van de kennis van de spreker. Deze index biedt ook ruimte aan de kennis van de spreker, op basis waarvan deze een modale inschatting doet. Het voordeel van de *Ground* tegenover een punt als spreekmoment is dat tempus daarmee *deiktisch* is: tempus wordt verbonden aan de spreesituatie (Boogaart 2013: 330).

Het tweede twistpunt dat Boogaart (2013) aansnijdt, is dat in Verkuyl & Broekhuis' analyse de temporaliteitslezing van *zullen* niet langer iets te maken heeft met de semantiek van het werkwoord, maar voor rekening komt van de structuur van het heden-domein (p. 333). Hoewel een dergelijke analyse dus wellicht de gebruiksmogelijkheden van het werkwoord kan verklaren, levert die geen mogelijk antwoord op de vraag waarom het nu juist *zullen* is, waarbij de verstrengeling tussen modaal en temporeel gebruik zo sterk is.

Het modale gebruik van tempus is het laatste punt dat Boogaart (2013) behandelt. Voor Verkuyl en Broekhuis (2013a) is tempus strikt temporeel, terwijl in het Nederlands een preteritum ook gebruikt kan worden ter uitdrukking van “standen van zaken die *op het spreekmoment* niet-werkelijk of potentieel zijn, of toch zo worden voorgesteld [...]” (Boogaart 2013: 337). Dit is een probleem voor Verkuyl & Broekhuis' analyse, omdat in dergelijke gevallen

er geen gebeurtenissen geplaatst worden in een analoog heden, en dergelijke zinnen zelfs over de toekomst kunnen gaan (zoals bijvoorbeeld in (10) hierboven).

Na deze analyse van de beschouwing van *zullen* in de Nederlandse traditie, volgt in het volgende hoofdstuk een beschrijving van de theorie van Langacker.

3 Langacker

In dit hoofdstuk beschrijf ik de cognitief grammaticale theorie van Langacker (1991; 1994b; 2008). Een van de basisprincipes van de cognitieve grammatica is dat er voor het verklaren van de menselijke taalvaardigheid geen cognitieve vermogens aangenomen mogen worden waarvan het enige bestaansrecht het mogelijk maken van taal is (Langacker 2008: 8). Binnen zijn theorie staan algemene cognitieve mogelijkheden als waarneming, categorisatie en geheugen centraal. Op basis hiervan wil Langacker ons vermogen om te kunnen communiceren met taal verklaren. Hoewel zijn analyse naar eigen zeggen tot op zekere hoogte controversieel is (Langacker 2008: 5-6), geeft Langacker een overtuigende en diepgaande analyse van de Engelse taalsituatie. Nadat ik zijn analyse in dit hoofdstuk beschreven heb, kijk ik in Hoofdstuk 5 in hoeverre deze toepasbaar is op de Nederlandse taalsituatie.

3.1 *Grounding*

Een van de eerste zaken waarin Langackers cognitieve grammatica (CG) verschilt van andere taalkundige theorieën is de manier waarop hij de spreesituatie karakteriseert. Binnen CG heet de spreesituatie de 'Ground', die door Langacker gedefinieerd wordt als "the speech event, its participants (speaker and hearer), their interaction, and the immediate circumstances (notably the time and place of speaking." (Langacker 2008: 259). Wanneer iemand een talige uiting doet, is het voor diegene zaak om de concepten die hij wil beschrijven te relateren aan deze Ground, zodat ze voor alle betrokken gesprekspartners relevant zijn. Het op deze manier in relatie brengen van de te verzenden boodschap aan de Ground wordt '*grounding*' genoemd. Dit is het proces waarbij de status van een ding (N) of een proces (V) in verband wordt gebracht met de 'Ground' (idem). Ter verduidelijking een voorbeeld. Wanneer een taaluiting niet onderhevig is aan *grounding*, is deze niet 'geaard' in de spreesituatie, en heeft die er geen verbintenis mee. Wat overblijft is het geraamte van een zin, zoals in (28):

(28) aap gooien kluit

Het proces van *grounding* identificeert de relatie tussen de Ground en de lexicale inhoud. Door het toepassen van *grounding* verkrijgt men zinnen zoals in (29) a t/m e:

- (29) a. Die aap gooit kluiten.
b. Elke aap gooit een kluit.
c. Sommige apen gooien wat kluiten.
d. Elke aap moet kluiten gooien.
e. Geen enkele aap mag kluiten gooien.

Door *grounding* wordt de relatie gelegd tussen de lexicale inhoud van de zinnen en de Ground, doordat de lexicale inhoud van de woorden in het geraamte van de zin gespecificeerd wordt ten opzichte van de spreker en de hoorder (*idem*). Zonder dit proces is het niet duidelijk hoe de inhoud van een zin zich verhoudt tot de kennis en het wereldbeeld van de spreker en de hoorder, waardoor niet duidelijk is hoe en in welke mate een uiting een bijdrage levert aan het zich ontwikkelende discours (*idem*). *Grounding* is daarmee een proces van specificatie, dat duidelijk maakt hoe de onderlinge relatie is tussen de verschillende lexicale elementen in een zin, en hoe deze zich verhouden tot de spreker en de hoorder. *Grounding* is dus een deiktisch proces: het zorgt ervoor dat de woorden die de concepten uitdrukken voor een specifieke situatie op relevante manier gestructureerd worden door ze in verbinding te brengen met de spreesituatie (Langacker 2008: 277)

Grounding komt tot stand met behulp van *grounding elements*. Dit zijn “the grammaticized means of relating nominal and clausal referents to the speech situation.” (Langacker 2003: 3). Deze elementen zorgen ervoor dat het ding dat wordt gespecificeerd door een NP of het proces dat wordt gespecificeerd door een finiete VP, in relatie wordt gebracht met fundamentele noties als tijd, realiteit en referentiële identiteit (Langacker 2003: 7). De elementen die een NP *grounden* zijn lidwoorden, aanwijzende voornaamwoorden en enkele quantificeerders⁶, terwijl tempus en modaliteit een VP *grounden* (*idem*). Wanneer men bijvoorbeeld van *een aap* spreekt, functioneert het lidwoord *een* als element dat zorgt voor de *grounding* van *aap*, door aan te duiden dat het hier niet gaat om een specifiek voorkomen van het type [*aap*], maar dat onverschillig welke aap volstaat. Wanneer de spreker het heeft over *de aap*, geeft deze daarmee te kennen dat er wél een specifiek voorkomen van het type [*aap*] wordt bedoeld. Dit specifieke voorkomen moet voor de hoorder identificeerbaar zijn in de Ground.

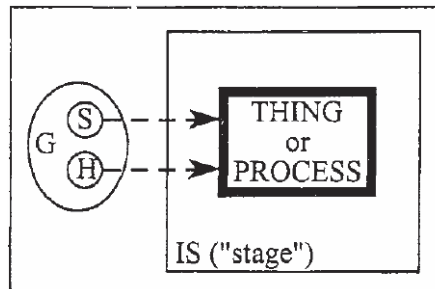
3.2 Construal

De Ground zorgt er dus voor dat concepten verbonden raken met de spreesituatie, op een manier die voor spreker en hoorder bruikbaar is. Hiermee is de Ground essentieel voor de talige weergave van een conceptualisatie. De Ground is immers het beginpunt waaraan spreker en hoorder dingen

---

⁶ Langacker (2008:290-2) noemt voor het Engels: *all, most, some* (en gereduceerd *sm*), *no, every, each* en *any*.

binden middels hun keuze voor bepaalde *grounding elements*. In deze situatie bestaat echter een asymmetrie: door middel van markering middels de *grounding elements* worden zaken in relatie gebracht met de Ground, terwijl de Ground zelf daarbij onzichtbaar blijft (Langacker 2008: 260). Omdat de *grounding elements* expliciet gemarkeerd zijn, worden deze 'objectief geconstrueerd' genoemd. Wanneer er niet expliciet naar de Ground verwezen wordt, wordt deze 'subjectief geconstrueerd' (Langacker 2003: 3-4). Langacker geeft dit als volgt weer:

Figuur 3.1 Construal configuration (Langacker 2003: 8)

In het dik omlijnde vierkant staat een ding (NP) of een proces (VP) dat geconstrueerd wordt. Deze 'construal' is objectief omdat er in de taaluiting expliciet naar verwezen wordt. De construal is subjectief wanneer er niet expliciet naar verwezen wordt. Deze construal vindt plaats vanuit de Ground (*G*), waarin de spreker (*S*) en de hoorder (*H*) centraal staan. De pijlen met gestippelde lijnen stellen het 'kijken' van de spreker en hoorder naar de NP of VP voor, waarmee hun rol als conceptualiseerders wordt aangeduid. De specifieke, unieke aard van deze ene conceptualisatie is waarop de *grounding* gebouwd is. Vanwege de inherente uniciteit van elke conceptualisatie verschilt de ene *grounding* van de andere. Zoals uit de tekening blijkt, bezien de spreker en de hoorder zelf de Ground niet. Hun blik gaat uit naar een ding (NP) of proces (VP) dat 'onstage' wordt geplaatst, dat het object van conceptualisatie is. Omdat de aandacht door middel van *grounding* expliciet gericht wordt op deze NP of VP is de construal objectief. De middelen die ervoor zorgen dat een NP of VP *onstage* wordt geplaatst, zijn zelf niet het object van conceptualisatie. Daarom zijn ze subjectief geconstrueerd (Langacker 2008: 77). Er wordt objectiever (of: minder subjectief) geconstrueerd wanneer er expliciet naar de Ground gewezen wordt. Dit is het geval wanneer deiktische uitdrukkingen als *ik*, *hier*, *jij* of *ons* gebruikt worden. Omdat deze *grounding elements* zelf expliciet verwijzen naar de Ground zijn ze *onstage*, en daarmee objectiever geconstrueerd.

Langacker (2008: 261) trekt ter verduidelijking hiervan een vergelijking met visuele perceptie. Het waarnemende subject is de kijker die, gebruikmakend van zijn ogen, dingen waarneemt. De ogen moeten nu voorgesteld worden als maximaal subjectief geconstrueerd, omdat ze het zien mogelijk maken terwijl ze zelf niet gezien kunnen worden. Dat stuk van het

gezichtsveld waarop de aandacht gevestigd is, en dat in detail bekeken wordt, is wat maximaal objectief geconstrueerd wordt. In deze vergelijking functioneren de *grounding elements* als 'sturende krachten', die onze blik en aandacht op een bepaald ding richten. Hoe en dat ze dat doen blijft echter op de achtergrond, en is geen onderdeel van onze blik of aandacht. De verhouding tussen de elementen verantwoordelijk voor *grounding* en het object van conceptualisatie is daarmee hetzelfde als de verhouding tussen perceptie en conceptie. Hoewel de conceptie gebaseerd is op de perceptie, is de perceptie zelf geen onderdeel van de conceptualisatie. Men is zich bewust van wat er waargenomen wordt, maar niet van het waarnemen.

In het geval van de modale werkwoorden is er sprake van een maximaal subjectieve construal: ze brengen wel zaken in verband met de Ground, terwijl deze volledig '*offstage*' is. Voor Langacker zijn de modale werkwoorden een eindpunt in een diachroon proces van grammaticalisatie. In het beginstadium, waarin een modaal hulpwerkwoord nog een lexicale betekenis had, wordt het grammaticaal subject in verband gebracht met de oorsprong van de 'kracht' die ervan uitgaat. Voor *zullen* was dit in een eerder taalstadium de kracht die uitging van 'verschuldigd zijn' (Boogaart 2013: 332). Deze kracht is verbonden met het grammaticaal subject, en daardoor *onstage*. Gaandeweg verschuift de krachtsoorsprong weg van het grammaticale subject, en komt daarbij voor rekening van de spreker of "some nebulous, generalized authority" (Langacker 1999: 308). Er is dan sprake van deontische modaliteit: de kracht "is aimed at actually bringing about the occurrence of the onstage process designated by the grounded verb." (Langacker 2003: 14). In het geval van epistemisch gebruik, is er sprake van een voorspellende kracht. Deze kracht is er niet op gericht om de werkelijkheid te veranderen, maar is "an aspect of the conceptualizer's experience in mentally extrapolating *reality* to encompass that process. The epistemic modal force is thus construed even more subjectively than the root modal force, inhering solely in the conceptualizer and the conceptualizing activity" (idem). In een dergelijk modaal gebruik is het niet langer de werkelijkheid die verandert omdat hij onderhevig is aan een deontische kracht, maar verandert de kennis die de spreker heeft over die werkelijkheid. Hoewel de kracht die uitgaat van het epistemisch gebruikte werkwoord dus effect uitoefent op de kennis van de spreker, is het proces dat ermee verbonden wordt aan de Ground object van conceptualisatie. Wanneer we dit toepassen de zieke Jan uit noot 2, is het de kennis van de spreker die onderhevig is aan de epistemische kracht van *zal*, terwijl de aandacht wordt gevestigd op het *ziek zijn* van Jan. In dat geval is er dus sprake van maximale subjectificatie, omdat de kracht die uitgeoefend wordt door het modale werkwoord volledig *offstage* is. In woorden van Mortelmans (2002: 393): "As a grounding predication, an English modal does not profile the grounding relationship (the modal relation of directed potency), but the grounded process expressed by the infinitive".

3.3 Clausale *grounding*

Op het einde van paragraaf 3.1 gaf ik met ‘een aap’ een voorbeeld van nominale *grounding*. Op eenzelfde wijze kan er ook sprake zijn van clausale *grounding*. Hierbij wordt niet een ding maar een proces *geground*. Clausale *grounding* vindt plaats wanneer een zin finiet gemaakt wordt, waardoor een specifiek voorkomen van een type proces *onstage* geplaatst wordt als een voorkomen hiervan (Langacker 2008: 296). In het geval van clausale *grounding* zorgen de *grounding elements* ervoor dat “the initial process type specified by a content verb [is converted] into the grounded process instance profiled by a finite clause.” (Langacker 1991: 240).⁷ Binnen Langackers CG zijn *tempus* en *modaliteit* de verantwoordelijke elementen voor clausale *grounding* (idem). Vooraleer ik deze kan bespreken is het eerst nodig om een beschrijving te geven van Langackers representatie van realiteit. Dit is nodig omdat *tempus* en *modaliteit* een VP plaatsen in relatie met de Ground, die op zijn beurt weer gebaseerd is op (en afhankelijk is van) de manier waarop de spreker de werkelijkheid conceptualiseert (Langacker 2008: 298).

3.3.1 De conceptualisatie van de *tempus* en *modaliteit*

Het belangrijkste verschil tussen nominale en clausale *grounding* moet men zoeken in de aard van de zaak die beschreven wordt door nomina en verba, en de consequenties die dat heeft voor de beschrijving. Nomina beschrijven objecten⁸, waaraan we in ons wereldbeeld een bepaalde mate van permanentie toekennen. Wanneer we het hebben over objecten is de vraag die centraal staat om welk object het gaat, en niet zozeer of het bestaat (Langacker 2008: 296). Voor gebeurtenissen, die met verba beschreven worden, is het omgekeerde waar. Wanneer men spreekt over een gebeurtenis is het niet zozeer belangrijk of die in de werkelijkheid bestaat, maar of die plaatsvindt. Het gevolg hiervan is dat clausale *grounding* zich hoofdzakelijk richt tot de status van een gebeurtenis in relatie tot de actualiteit of de ‘potentialiteit’ van het voorkomen ervan (idem). Hiervoor is het beeld van de werkelijkheid dat de spreker heeft van het grootste belang. De werkelijkheid is namelijk “specifically defined as what a given speaker *accepts* [mijn nadruk, JK] as having occurred” (Langacker 2003: 11). Om dit beeld van de werkelijkheid te beschrijven, gebruikt Langacker (1991) een aantal geïdealiseerde cognitieve modellen⁹, die functioneren als de cognitieve domeinen die weergeven hoe een taalgebruiker de werkelijkheid conceptualiseert.

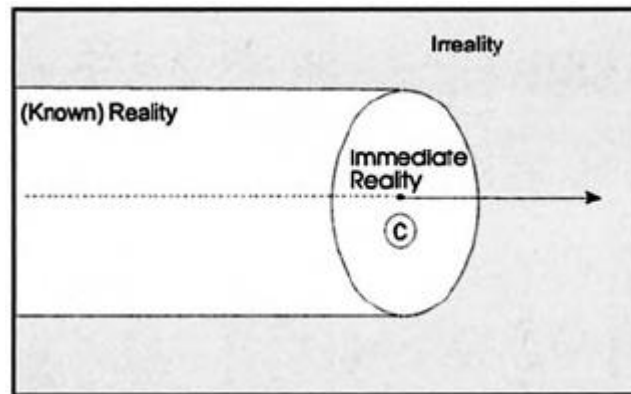
---

⁷ In de zin “De aap gooit een kluit.” is het processuele concept [*gooien*] het ‘*process type*’ waarvan *gooit* een ‘*grounded process instance*’ is.

⁸ Nomina kunnen natuurlijk ook emoties of abstracties benoemen, maar uit het feit dat we ze met nomina benoemen kennen we ze eenzelfde permanente status toe als concrete dingen.

⁹ Voor een uitvoerige beschrijving van *idealized cognitive models* zie Lakoff (1990), hoofdstuk 4.

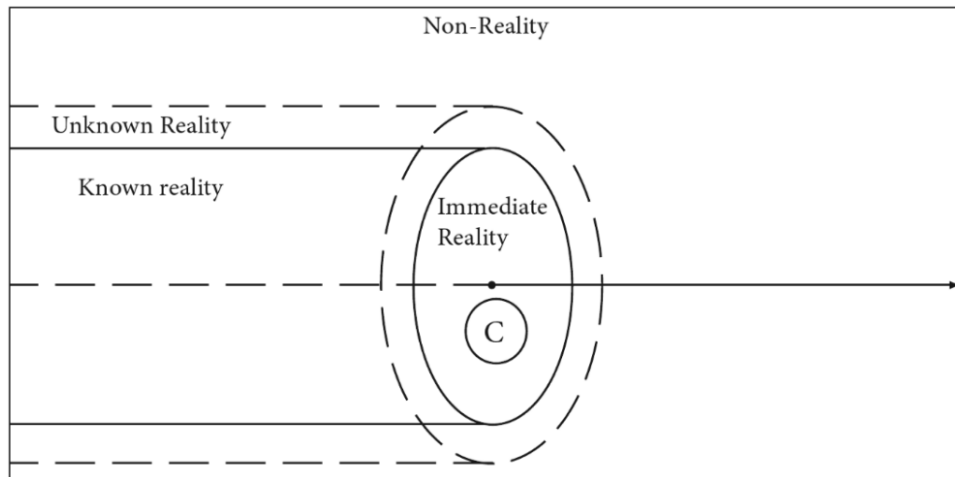
Het eerste model dat Langacker (1991) gebruikt is het *basic epistemic model*:

Figuur 3.2 Langackers basic epistemic model (Mortelmans 2007: 879)

In deze tekening zien we een conceptualiseerder (*C*), die een aantal situaties als ‘werkelijk’ of ‘echt’ erkent. Deze situaties vormen met elkaar dat deel van de conceptie van *C* dat voor waar wordt aangenomen. Dit deel is de *known reality*. Deze realiteit moet gezien worden als een evoluerende entiteit, waarvan de reeds bestaande structuur met het verstrijken van de tijd steeds vergroot wordt en toeneemt in complexiteit. Men moet zich deze cilinder voorstellen als in de lengte groeiende in de richting van de pijl. De kopse kant van de cilinder is de *immediate reality*. Dit is het laatste stadium van de evolutie van de realiteit, en is de *reality* waarin *C* zich altijd bevindt. Het is het punt vanwaar *C* de werkelijkheid aanschouwt, waarbij alles wat zich in *immediate reality* bevindt door *C* direct waarneembaar is. *Ireality* omvat alles wat volgens de conceptualiseerder niet behoort tot de *immediate* of *known reality*. Belangrijk is hierbij, dat het plaatsnemen van een gebeurtenis in (*ir*)*reality* niet plaatsvindt op basis van de daadwerkelijke gebeurtenissen in de wereld, maar op basis van de manier waarop deze wereld voor de conceptualiseerder bekend, toegankelijk en geaccepteerd is (Langacker 1991: 243).

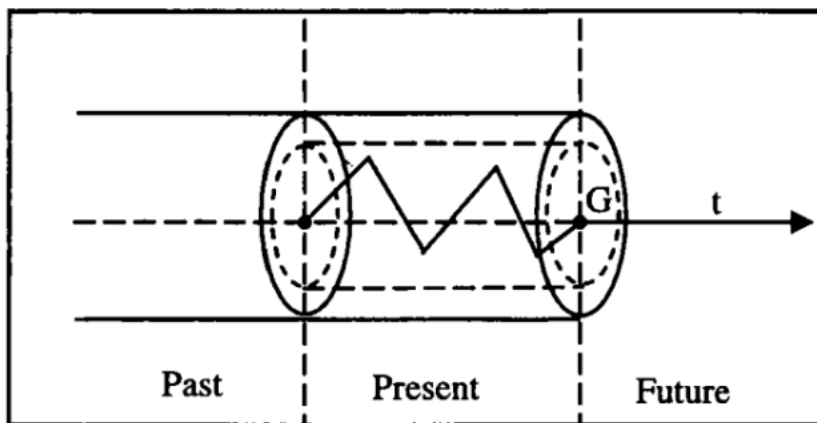
Dit basismodel kan worden uitgebreid door er de *unknown reality* aan toe te voegen, waarmee we het *elaborated epistemic model* krijgen:

Figuur 3.3: Langackers elaborated epistemic model (Langacker: 1991: 244)

Dit is nodig om ruimte te bieden aan de realisatie van de conceptualiseerder dat zijn kennis van de werkelijkheid niet alomvattend is, waar het de evolutie van werkelijkheid door de tijd betreft. Dit wordt in Figuur 3.3 aangegeven door rondom de *known reality* een ring toe te voegen: de *unknown reality*. In de *unknown reality* bevinden zich op zijn minst twee soorten situaties, te weten “those whose reality C suspects or contemplates but does not accept as having been established; and those of which he is entirely ignorant.” (Langacker 1991: 243).

De schematische weergave van de werkelijkheid zoals die bestaat voor de conceptualiseerder wordt verder uitgebreid met het tijdlijnmodel:

Figuur 3.4: Langackers timeline model (Langacker 1991: 244)

Dit model voegt twee noties toe aan het bestaande model. Allereerst wordt tijd (t) geïntroduceerd, voorgesteld langs de as waarover de realiteit zich ontplooit. Ten tweede wordt de Ground aan het epistemische model toegevoegd, waarvan een niet onbelangrijk deel het spreekmoment is. Dit spreekmoment is gelokaliseerd in *immediate reality*, en moet gezien worden als het punt van

waaruit de conceptualiseerders betekenis toekennen aan een taaluiting. De springerige lijn die door 'Present' heen loopt, is de tijd die nodig is voor het doen van een taaluiting.

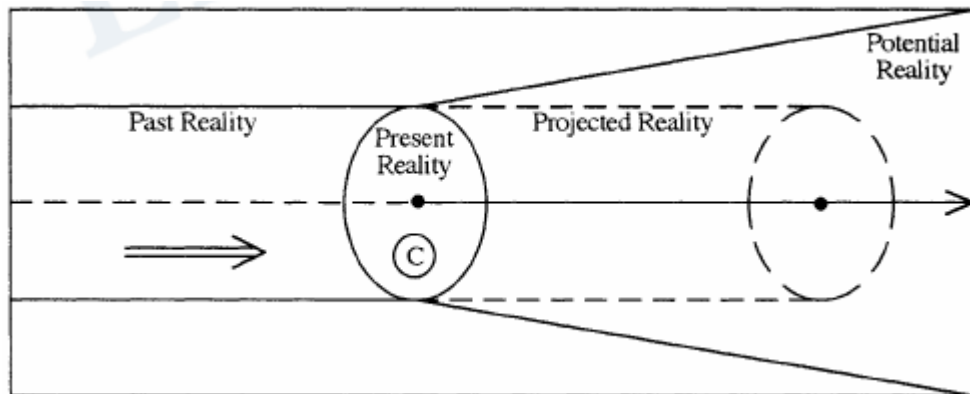
Het laatste model dat Langacker geeft, is het *dynamic evolutionary model*. Hierin combineert hij het *elaborated epistemic model* met het idee van *structured world* en *force dynamics*. Het *structured world model* (Langacker 1991: 264) is een geïdealiseerd cognitief model, dat beschrijft hoe mensen de wereld conceptualiseren. In deze naïeve karakterisering van de wereld gaat men ervan uit dat de wereld op een manier gestructureerd is, die sommige gebeurtenissen in principe mogelijk maakt, en andere principieel uitsluit. De gebeurtenissen die mogelijk zijn hebben echter niet allemaal dezelfde status. Aan de ene kant bestaan er gebeurtenissen met een potentiële status: ze zijn compatibel met de structuur van de wereld, maar zijn niet voorspelbaar op basis van de regels die ten grondslag liggen aan die structuur. Aan de andere kant zijn er gebeurtenissen die gezien worden als directe manifestaties van de structuur van de wereld, die daarom te typeren zijn als in zekere zin voorspelbaar of regelmatig.

Een deel van de structuur die mensen aannemen in hun conceptualisatie van de wereld, kan beschreven worden in termen van Talmys (1985) *force dynamics*. Aan de basis van *force dynamics* staat het idee dat er een evenwicht bestaat tussen twee krachten die tot elkaar in oppositie staan. Er is een kracht die een neiging heeft tot rust, en een kracht die een neiging heeft tot beweging. Volgens Talmy (1985: 70-2) stelt men zich deze krachten zo voor dat ze werken vanuit een agonist (waarin de oorsprong van de kracht zit) op een antagonist (waarop de kracht werkt). Een voorbeeld hiervan is de conceptualisatie van een appel die aan een boom hangt. Deze appel heeft een neiging tot rust, en is in dit voorbeeld de antagonist. Op deze antagonist werkt de zwaartekracht, die een neiging heeft tot beweging. Zo lang de appel aan de boom hangt zien wij de kracht uitgaande van de appel als sterker dan die van de zwaartekracht. Immers, de zwaartekracht kan de aanhechtingskracht van de appel aan de boom niet overwinnen. De appel hangt daar dus *ondanks* de zwaartekracht. Wanneer de appel loskomt van de boom zegt men dat de appel naar beneden komt *vanwege* de zwaartekracht. De neiging tot beweging uitgaande van de agonist heeft dan de neiging tot rust van de antagonist overwonnen.

Deze patronen staan aan de basis van onze conceptualisatie van de werkelijkheid, waaraan wij in onze conceptualisatie ervan een onstuitbaar evolutionair momentum toekennen (Langacker 1991: 277). Hiermee bedoelt hij dat de werkelijkheid altijd en onstuitbaar voortschrijdt door de tijd, waarbij elk moment groter en complexer van structuur is dan het vorige. Het evolutionaire momentum heeft een inherente neiging naar beweging, maar wordt in die voortgang beperkt door de structuur van de wereld, die een neiging heeft tot rust. Hierdoor kan het pad van de werkelijkheid niet zomaar alle kanten op schieten, maar worden er beperkingen aan opgelegd. Deze beperkingen zorgen ervoor dat we de wereld niet beschouwen als een

samenloop van willekeurige omstandigheden, maar dat we ervan uitgaan dat er een bepaalde mate van voorspelbaarheid en regelmatigheid in te vinden is.

Wanneer men al deze elementen met elkaar combineert, verkrijgt men het *dynamic evolutionary model*:

Figuur 3.5 Dynamic evolutionary model (Langacker 1994: 38)

In deze conceptualisatie kunnen we ons het evolutionaire momentum, aangegeven met de pijl met dubbele lijn, volgens Langacker (1991: 277) voorstellen als een slee die van een berg afgaat. De natuurlijke gang van zaken is dat de slee recht naar beneden de berg afglijdt, zoals het natuurlijke pad van het evolutionaire momentum recht vooruit gaat. Gezien ons idee van de structuur van de wereld is het onwaarschijnlijk dat de situatie die direct volgt in de tijd op de door ons als 'huidig' ervaren situatie radicaal verschilt van die huidige situatie. Een groot deel van de structuur van de huidige situatie zal namelijk geërfd worden door de volgende, die weer doorgeeft aan de volgende, *ad infinitum*. Net zoals de slee gaat het evolutionaire momentum door van moment tot moment, en is er sprake van een glijdende beweging in plaats van een verspringende. Deze beweging is ook onomkeerbaar. Men kan net zo min terug in de tijd, als de slee omhoog kan glijden. Daarnaast (of, wellicht: daarom) is de huidige positie van de slee een goede voorspeller voor de volgende positie. Sommige plekken zijn onbereikbaar omdat dit een te scherpe afwijking van de koers zou vereisen. Zaken die men erkent als structureel in de wereld bieden een verdere indicatie van het waarschijnlijke pad van het evolutionaire momentum, op een manier die vergelijkbaar is met de glooiing van het berglandschap die het pad van de slee stuurt. Langacker (1991: 278) noemt alle paden die de slee van het evolutionaire momentum mogelijkerwijs kan volgen *potential reality*. Wanneer het evolutionaire momentum als sterk genoeg wordt gezien om op basis daarvan met enige zekerheid het waarschijnlijke pad te kunnen beschrijven, kan men op basis daarvan een extrapolatie maken, die *projected reality* tot gevolg heeft. De inschatting van de paden die het evolutionaire momentum kan afleggen ligt daarbij volledig in het hoofd van de spreker en zijn

inschatting van de wijze waarop de werkelijkheid opgebouwd en gestructureerd is (Langacker 2003: 11).

3.3.2 Clausale *grounding*: het *tense-modality system*

Gewapend met deze geïdealiseerde cognitieve modellen kan Langacker een karakterisering geven van het Engelse tempussysteem, dat hij het '*tense-modality system*' noemt (Langacker 1991: 243). Voor dit systeem heeft hij twee binaire opposities en een selectie criterium nodig. De eerste oppositie is die van *present* versus *past*. De tweede oppositie is die van aan- versus afwezigheid van een modaal hulpwerkwoord. Het selectie criterium voor beide is de epistemische afstand tussen het object van conceptualisatie en de Ground. Deze twee opposities en hun selectie criterium moeten gezien worden als één systeem, waarbij ook de ongemarkeerdheid van de tweede oppositie betekenisvol is. Tempus en modaliteit functioneren dus beide op hetzelfde niveau. Dat er vaak gedacht wordt dat tempus alleen met temporele plaatsing te maken heeft, wordt veroorzaakt door de onjuiste gedachte dat het wel of niet markeren van tempus het enige verplichte element is (Langacker 1991: 248). Men vergeet daarbij dat de afwezigheid van een modaal de functie heeft het object van conceptualisatie (te weten: het proces uitgedrukt met de infinitief) te plaatsen in *reality*. Dit verschil wordt zichtbaar in voorbeeldzinnen (30) en (31):

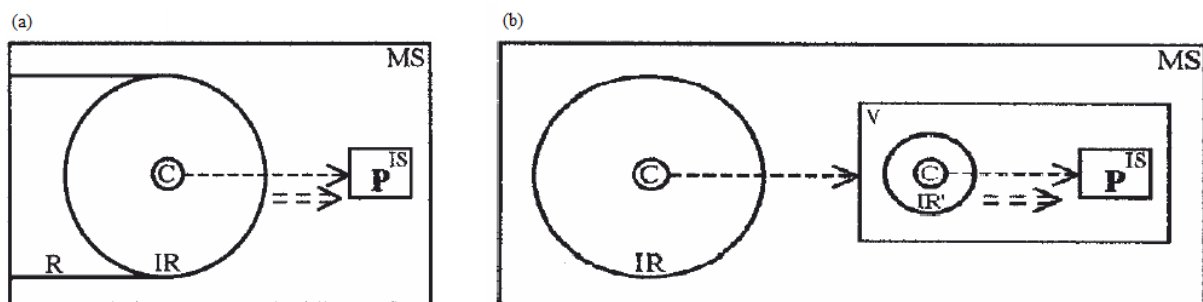
(30) She likes him.

(31) She may like him.

In zin (30) is de betekenisbijdrage van de afwezigheid van een modaal die van nabijheid ten opzichte van de Ground. De spreker die verantwoordelijk is voor de uiting, heeft het *grounding element* -s toegevoegd, om aan te geven dat het proces in de (*immediate*) *reality* ligt. Het proces van het werkwoord wordt geconceptualiseerd als erkend onderdeel van de werkelijkheid. De spreker geeft dit te kennen door de modaliteitsoppositie ongemarkeerd te laten. In zin (31) is er een epistemische afstand tussen de *immediate reality* en het proces dat beschreven wordt met het hoofdwkwoord. Deze afstand wordt te kennen gegeven met modale hulpwerkwoord *may*, dat het proces in *irreality* plaatst. Deze epistemische afstand kan verder vergroot worden door voor het modale hulpwerkwoord niet de *present* maar de *past* vorm te nemen, zoals in (32):

(32) She might like him.

In deze zin wordt er van beide opposities gebruik gemaakt om afstand tot de Ground aan te duiden. Ten eerste drukt men afstand uit door het toevoegen van een modaal werkwoord, dat ervoor zorgt dat het proces aangeduid met *like* wordt geplaatst in *irreality*. Ten tweede wordt er voor het preteritum van deze modaal gekozen, wat zorgt voor een verdere epistemische afstand tussen de Ground en het proces dat *gegrond* wordt. Ik zeg hier epistemische afstand, omdat er van het proces in (32) niet gezegd kan worden dat het in het verleden ligt. Het is op dit moment zo dat het mogelijk is dat zij hem leuk vindt, en uit het pad dat de werkelijkheid zal afleggen moet blijken of het daadwerkelijk zo is. Vooralsnog verkeert het proces uit de propositie ‘*She likes him*’ dus nog in *potential reality*. Het verstrijken van de tijd zal uitmaken of het proces door de conceptualiseerder als deel van de werkelijkheid geaccepteerd zal worden, of dat het proces deel uit blijft maken van *irreality*. Omdat het markeren door middel van tempus gebruikt wordt om de epistemische afstand tot de spreker aan te duiden, spreekt Langacker niet van *present* en *past* vormen, maar van *proximal* en *distal* vormen (Langacker 1991; 2002; 2008). Het verschil tussen zin (31) en (32) kan als volgt weergegeven worden in Figuur 3.6:

Figuur 3.6: 'Proximal' en 'distal' vorm in elaborated epistemic model (Langacker 2009)

In Figuur 3.6(a) zien we een schematische weergave van *may*, waarbij de conceptualiseerder (C) een proces P vanuit de *immediate reality* (IR) plaatst in *irreality*. Het proces bevindt zich *onstage*, in de *immediate scope of attention* (IS). De pijl met enkele stippellijn duidt het epistemische pad van C naar P aan, de pijl met dubbele stippellijn geeft de aard van de modale kracht weer. In dit geval plaatst de pijl P dichtbij en in het verlengde van het evolutionair momentum. In Figuur 3.6(b) zien we de schematische weergave van *might*. Omdat het hier een *distal* vorm van het werkwoord betreft, wordt er een virtuele werkelijkheid opgeroepen. In deze werkelijkheid wordt de stand van zaken door de conceptualiseerder zo gezien dat er sprake is van een relatie die met *may* uitgedrukt kan worden. De pijl met enkele stippellijn geeft aan dat er enige epistemische afstand is tot deze virtuele wereld, waarin *may* geldt. Deze afstand wordt talig gemarkeerd door niet *may*, maar *might* te gebruiken.

Met het onderscheiden van *proximal* en *distal* vormen, wordt ook duidelijk dat er geen wezenlijk verschil is tussen epistemische en temporele afstand tot de Ground en de *immediate reality*, waarin deze zich bevindt. De rol van tempus is om aan te duiden of een proces door *C* als epistemisch *immediate* of *nonimmediate* wordt gezien (Langacker 2008: 302). De rol van het markeren van modaliteit is aangeven of het te *grounden* proces geplaatst moet worden in *reality* of in *irreality* (idem). Wanneer een proces gekarakteriseerd wordt als *nonimmediate* of als *irreality*, is er dus in beide gevallen sprake van een epistemische afstand die zo groot is, dat de spreker de noodzaak ziet om deze in zijn taaluiting weer te geven middels de *grounding elements*. Wanneer een uitspraak niet door middel van een modaal, maar door middel van tempus zijn *grounding* verkrijgt, gelden dezelfde principes. Vergelijk hiertoe de volgende twee zinnen:

(33) She likes him.

(34) She liked him.

In deze twee zinnen wordt de *grounding* verkregen door middel van tempus, waarbij *-s* en *-d* als *grounding elements* fungeren. Vanuit het perspectief van *grounding* bezien is het verschil tussen de zinnen (33) en (34) dat in de eerste zin het leuk vinden van het meisje door de spreker als conceptueel nabij voorgesteld wordt, terwijl in de tweede zin er eerst een afstand afgelegd moet worden voordat de situatie voorgesteld kan worden als conceptueel nabij (cf. het punt *R* in Reichenbach 1947 en Haesery et al. 1997).

Hoewel er dus zowel bij *grounding* door middel van modalen als door middel van tempus sprake is van epistemische afstand, is er wel een verschil in plaatsing van de *distal* vormen van een niet-modaal werkwoord. Dit heeft ermee te maken dat een modaal een proces altijd plaatst in *irreality*. Wanneer er dus sprake is van een *distal* vorm van het werkwoord, moet ook die in *irreality* geplaatst worden. Wanneer een proces echter zijn *grounding* verkrijgt door tempus, dan wordt het proces door middel van een *proximal* vorm in de *immediate* en door een *distal* vorm in de *known reality* geplaatst. Hiermee maakt Langacker een duidelijk onderscheidt tussen de rollen van tempus en modaliteit. Of, en in hoeverre, dit onderscheid vruchtbaar ingezet kan worden bij de beschrijving van het gebruik van *zullen* bespreek ik na mijn rapportage van het corpusonderzoek in het volgende hoofdstuk.

4 Corpusonderzoek

De in Hoofdstuk 2 beschreven theorieën variëren in de manier waarop ze de betekenisbijdrage van *zullen* aan de zin verklaren. Hierbij zijn ze het er allemaal over eens dat er een verband bestaat tussen de notie van toekomst en de notie van modaliteit. Toekomst is per definitie niet te kennen, dus elke uitspraak daarover is te zien als een epistemisch modale inschatting. Omgedraaid is het waarheidsgehalte van een epistemisch modale inschatting pas vast te stellen wanneer het verstrijken van de tijd heeft uitgewezen hoe zaken uiteindelijk gelopen zijn. Dat de beide noties op deze manier de keerzijde zijn van dezelfde medaille, kan verklaren waarom ze zo met elkaar verstrengeld zijn, en waarom de precieze aard van de oorsprong van een toekomstlezing in een zin zich zo lastig laat karakteriseren.

De analyses verschillen echter sterk waar het aankomt op de verklaring van de toekomstlezing die gepaard gaat met het werkwoord *zullen*. Wat de analyses ondanks hun verschillen gemeen hebben is dat er, met uitzondering van Harmsen (2006), geen systematische analyse van daadwerkelijke voorkomens van de constructies met *zullen* is uitgevoerd. Deze analyse geef ik in dit hoofdstuk door middel van het samenstellen en analyseren van een corpus dat tot doel heeft om tot een empirische basis te komen om conclusies op te baseren. De bevindingen uit het corpus zullen vervolgens gespiegeld worden aan de analyses, zoals die gegeven zijn in de literatuur en deze scriptie.

4.1 Samenstelling corpus

Het corpus¹⁰ is samengesteld uit zinnen die gevonden zijn in het nieuwscorpus dat Alex Reuneker, promovendus aan de Universiteit Leiden, heeft samengesteld uit artikelen die online gepubliceerd zijn. Het nieuwscorpus bevat 9,4 miljoen woorden, verspreid over 32.707 artikelen die de door de NOS, Het Reformatorisch Dagblad, de Telegraaf, Spits!, Metro en RTL Nieuws gepubliceerd zijn tussen 1 maart 2015 en 16 december 2015. In het nieuwscorpus is gezocht naar het voorkomen van de volgende vormen van het werkwoord: *zal*, *zullen*, *zou* en *zouden*.¹¹ De frequentie per flexievorm en het percentage van het totaal is weergegeven in Tabel 4.1:

---

¹⁰ Wanneer ik spreek over ‘corpus’ bedoel ik de verzameling zinnen die door mij samengesteld en geanalyseerd is. De verzameling artikelen waaruit ik deze zinnen gehaald heb zal ik steeds aanduiden met ‘nieuwscorpus’.

¹¹ Langacker (1991) geeft als één van de vormeisen voor de modalen als *grounding elements* van het Engels dat ze niet congrueren in getal met de persoonsvorm. Mede om aan deze vormeis te voldoen, heb ik ervoor gekozen om niet te kijken naar *zult*. Ik kom hier uitgebreider op terug in paragraaf 5.1.

	N_{flex}	%
Zal	7.240	26.9
Zullen	3.431	12.7
Zou	12.435	46.2
Zouden	3.810	14.2
Totaal	26.916	100

Tabel 4.1: Frequentie flexievormen zullen in nieuwscorpus.

Vervolgens heb ik een corpus samengesteld van 100 zinnen, waarbij de onderlinge verdeling in stand gehouden is. Voor de samenstelling van het corpus geldt voor *zal* $n = 27$, voor *zullen* $n = 13$, voor *zou* $n = 46$ en voor *zouden* $n = 14$. De 100 zinnen waaruit het corpus is opgebouwd, zijn op willekeurige basis geselecteerd. Voor elke flexievorm is het benodigde aantal willekeurige nummers gegenereerd, door de *random number generator* van GraphPad n nummers te laten genereren tussen 1 en N_{flex} . Het voorkomen dat correspondeert met het willekeurig gegenereerde nummer is opgenomen in het corpus. De geselecteerde zinnen zijn te vinden in Bijlage I. Wanneer in een geselecteerde zin een flexievorm meerdere malen voorkomt, is steeds de eerste vorm geanalyseerd. In Bijlage II zijn de zinnen weergegeven boven de artikelen waaruit ze geselecteerd zijn, waarin de desbetreffende zin dikgedrukt is.¹² Daar waar ik in deze scriptie een zin uit het corpus gebruik, verwijs ik in een voetnoot naar het volgnummer van het voorkomen.

4.2 Methodologie corpusanalyse

Bij het analyseren van de zinnen is er in eerste instantie gekeken of de zinnen ‘gaan over de toekomst’. Dit is gedaan door te kijken naar het proces dat het hoofdwerkwoord in de zin beschrijft. Als er sprake is van een epistemische inschatting, zoals in (35), is dit proces altijd gelijktijdig aan de modale inschatting die door middel van het hulpwerkwoord *zullen* gedaan wordt.

- (35) *de deurbel gaat*, A tegen B:
 “Aha! Dat zal Henk zijn!”

¹² Ecologische overwegingen hebben mij ertoe bewogen Bijlage II niet af te drukken in de papieren versies van deze scriptie. Lezers van de gedrukte versie van mijn scriptie verwijs ik voor Bijlage II graag naar http://www.jodokuskroezen.nl/mathesis/corpus_mathesis.pdf. Ook kunnen zij zich wenden tot het scriptierepositorium van de Universiteit Leiden voor de digitale versie, te vinden via <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/25114>. In deze versie zijn de artikelen waaruit de zinnen genomen zijn wel als Bijlage II toegevoegd.

In deze zin is het vermeende aan de deur zijn van Henk gelijktijdig aan het doen van de epistemische uiting. De notie van toekomst is dus alleen op deze zin te betrekken door de evaluatie van het waarheidsgehalte van de uitspraak. Om erachter te komen of het daadwerkelijk Henk is die voor de deur staat, moet er voldoende tijd verstrijken om naar de deur toe te lopen, deze te openen om vervolgens te kijken of de voorspelling inderdaad waar was. Van 'het zijn van Henk' kan echter niet gezegd worden dat dat op het moment van spreken in de toekomst ligt, al is het maar omdat Henk wel moet 'zijn' om überhaupt op het knopje van de deurbel te kunnen drukken.

Het is ook mogelijk dat het proces van het hoofdwerkwoord niet gelijktijdig is met het proces dat wordt beschreven door het hulpwerkwoord in de zin. De zinnen waarbij dit het geval is, zijn ingedeeld in een van twee categorieën. Wanneer het proces dat beschreven wordt door het hoofdwerkwoord nog steeds in de toekomst ligt wanneer het hulpwerkwoord *zullen* eruit gehaald is, zoals in (36), is de zin geclassificeerd als *epistemisch/futurum*. Voor de zinnen in deze categorie is immers niet vast te stellen of en in welke mate het werkwoord *zullen* verantwoordelijk is voor een toekomstlezing van de zin, omdat die lezing ook zonder het hulpwerkwoord aanwezig is, zoals blijkt uit (37).

(36) Volgend jaar zal ik een marathon rennen.

(37) Volgend jaar ren ik een marathon.

In dergelijke zinnen kan van de toekomstlezing niet gezegd worden dat deze voor rekening komt van het werkwoord *zullen*, maar moet deze misschien toegeschreven worden aan andere zinslementen, zoals in het voorbeeldpaar hierboven, of aan contextuele factoren.

Wanneer de zin niet langer over de toekomst gaat wanneer het hulpwerkwoord *zullen* uit de zin verwijderd wordt, zoals in (38), is de zin ingedeeld in de categorie *futurum*. In deze gevallen moet de toekomstlezing wel toegeschreven worden aan het werkwoord *zullen*, aangezien noch de andere zinslementen, noch de contextuele factoren de toekomstlezing dragen, zoals blijkt uit (39).

(38) De prijsstelling van de Fiat zal nagenoeg gelijk zijn aan die van de Mazda.¹³

(39) De prijsstelling van de Fiat is nagenoeg gelijk aan die van de Mazda.

Zoals uit dit voorbeeldpaar blijkt moet de toekomstlezing in zin (38) volledig op het conto van *zullen* geschreven worden. Wordt het hulpwerkwoord verwijderd, dan is het gelijk zijn van de

---

¹³ Gebaseerd op zal_12, zie Bijlage I.

prijs namelijk iets dat reeds verwezenlijkt is. Staat het werkwoord *zullen* wel in de zin, dan is het gelijk zijn van de prijs iets dat nog tot stand moet komen. De notie van toekomst wordt dus volledig gedragen door het werkwoord *zullen*. Uit dit voorbeeldenpaar blijkt ook dat de context waarin de zinnen voorkomen erg belangrijk is voor het bepalen van de status van de betekenisbijdrage van het werkwoord aan de zin: in dit geval blijkt namelijk uit de context dat de auto, waarover in (38) gesproken wordt, nog niet op de markt is. Wanneer deze al op de markt zou zijn, zou er in die zin uiteraard ook sprake kunnen zijn van een epistemische lezing.

Een laatste categorie die onderscheiden is, is die van *evidentialiteit*. Zinnen zijn ingedeeld in deze categorie wanneer de betekenisbijdrage van *zullen* is dat de verantwoordelijkheid voor de informatie in de zin niet voor rekening komt van de spreker zelf. In dergelijke zinnen functioneert *zullen* als een markeerder voor een ‘van horen zeggen’ lezing. Dit zien we in de onderstaande twee voorbeelden:

(40) Dat zou gebeurd zijn omdat er informatie was dat een IS-aanhanger het land was binnengekomen.¹⁴

(41) Volgens de KNVB gaat het om één of meerdere personen die zouden hebben geroepen.¹⁵

4.3 Resultaten corpusanalyse

4.3.1 Epistemisch

Wanneer de hierboven beschreven beoordelingsprocedure wordt toegepast op de zinnen uit het corpus, blijkt dat er in het corpus maar één zin een zuiver epistemische inschatting bevat:

(42) Dat zal moeilijk te verteren zijn voor Blatters voormalige collega’s die in een Zwitsers cellencomplex wachten op hun gedwongen vertrek naar de Verenigde Staten.¹⁶

In geen enkele andere zin is het proces van de infinitief gelijktijdig met *zullen*. Dat er maar één voorkomen is van een epistemische inschatting is opmerkelijk, aangezien er in de literatuur vaak de nadruk ligt op deze gebruiksmogelijkheid.

---

¹⁴ zou_7

¹⁵ zouden_3

¹⁶ zal_6

4.3.2 Epistemisch/futurum

Na classificatie komen er 40 zinnen in de categorie epistemisch/futurum terecht. De infinitief in deze zinnen gaat nog steeds over de toekomst wanneer *zullen* eruit gehaald wordt. Een voorbeeld hiervan is (43):

- (43) Frankrijk en zij die zijn weg volgen, moeten weten dat zij de voorname doelwitten van de Islamitische Staat blijven en dat zij de geur van de dood zullen blijven ruiken, [...].¹⁷

In deze zin wordt de toekomstlezing niet alleen gedragen door *zullen*, maar ook door *blijven* dat uitdrukt dat een handeling die zich nu afspeelt zich ook in de toekomst zal manifesteren.

Zin (44) is een mooi voorbeeld van een adverbiale tijdsbepaling als drager van de toekomstinterpretatie:

- (44) President Poetin liet na de aanslagen in Parijs weten dat voortaan vooral IS doelwit zal zijn van de Russische bombardementen.¹⁸

Bij het weghalen van *zal* zou de dat-zin zonder *voortaan* een situatie in het heden beschrijven, en *zullen* dus de enige drager van een toekomstlezing zijn: [...] *dat vooral IS doelwit is van de Russische bombardementen*. Omdat *voortaan* echter specificeert dat de handelingen die erop volgen gebeuren ná het moment uitgedrukt met *voortaan*, blijft de zin over de toekomst gaan en heb ik het gebruik van *zullen* hier geclassificeerd als epistemisch/futurum.

In deze categorie zijn ook de conditionelen en andere *counterfactuals* ingedeeld. Deze leverden bij de classificatie de meeste problemen op, omdat het in dergelijke zinnen noch om een toekomstlezing noch om een epistemische inschatting van de spreker gaat. Enkele voorbeelden hiervan uit het corpus zijn:

- (45) Als de nood aan de man is en Oranje mij nodig heeft, zal ik er vanzelfsprekend staan voor de bondscoach, mijn medespelers en de fans.¹⁹

- (46) Jammer als hij weg zou gaan.²⁰

---

¹⁷ zullen_7

¹⁸ zal_23

¹⁹ zal_7

²⁰ zou_11

(47) Daarnaast moeten de autoriteiten ervoor zorgen dat particuliere verhuurders belasting betalen over hun inkomsten en die zouden voor maximaal 60 dagen per jaar hun woning mogen verhuren.²¹

In zin (47) is sprake van een *hypothetical*: het *mogen verhuren* wordt middels *zouden* voorgesteld als niet-werkelijk op het moment van spreken. In deze zin zou *zouden* echter ook opgevat kunnen worden als een markeerder voor evidentialiteit, waarbij de autoriteit indirect aan het woord wordt gelaten. Bij nadere inspectie leek er van evidentialiteit echter geen sprake. Uit de context blijkt dat het gaat om een voorstel dat de hotelbranche doet, waarmee alleen (48)a. een correcte parafrase van de zin is:

- (48) a. [...] en die zouden *in dat geval* voor maximaal 60 dagen per jaar hun woning mogen verhuren.
b. [...] en die zouden *volgens de autoriteiten* voor maximaal 60 dagen per jaar hun woning mogen verhuren.

4.3.3 Futurum

In 19 gevallen bleek de toekomstlezing van het werkwoord volledig te verdwijnen met het verwijderen van *zullen*, waarmee *zullen* de enige drager van de toekomstlezing van de zin is. Zin (49) is daarbij een goed voorbeeld van de verbondenheid tussen epistemische inschattingen en een futurumlezing:

(49) De Graafschap zal de ruimtes klein maken en opportunistisch spel laten zien.²²

Zo lang *zal* in de zin staat, lijkt er ook sprake te kunnen zijn van een epistemische inschatting. Verwijderen we *zal* echter uit de zin, verdwijnt ook de toekomstlezing uit de zin. Ook illustreert deze zin het belang van de context: weet men niet dat de wedstrijd nog gespeeld moet worden, dan kan *De Graafschap maakt de ruimtes klein en laat opportunistisch spel zien* ook geïnterpreteerd worden als een voorspelling over de toekomst. In die interpretatie worden het klein maken van de ruimtes en het opportunistische spel dan gepresenteerd als karakteristieke eigenschappen van de club.

---

²¹ zouden_5

²² zal_18

Van de vijf voorkomens van een futurumlezing in het preteritum verdient er één bijzondere aandacht, vanwege moeite bij de analyse ervan:

- (50) Hij zou vandaag campagne voeren in enkele kiesdistricten waar tussentijdse verkiezingen op stapel staan, maar dat heeft hij afgeblazen.²³

Zin (50) heb ik geclassificeerd als futurum vanwege bijzin *maar dat heeft hij afgeblazen*. Omdat voor de spreker op het moment van spreken bekend is dat het campagne voeren niet door gaat, heb ik het onwaarschijnlijk geacht dat de spreker hier het preteritum gebruikt ter uitdrukking van een *counterfactual*. In dat geval was namelijk *Hij zou later vandaag campagne voeren* logischer zijn geweest.

4.3.4 Evidentieel

De evidentieële lezing komt alleen voor bij het preteritum van *zullen*. Dit is op zichzelf al een sterke aanwijzing dat tempus andersoortige afstand kan aanduiden dan alleen strikt temporele. Opvallend is verder dat alle voorkomens van *zou(den) + hebben/zijn + participium* een evidentieële lezing met zich mee dragen. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- (51) De spits van Real Madrid zou zijn ploeggenoot bij de nationale ploeg onder druk hebben gezet.²⁴
- (52) Volgens de Franse zender Europe 1 zou er een nieuwe schietpartij hebben plaatsgevonden in de wijk Les Halles.²⁵
- (53) Volgens de KNVB gaat het om één of meerdere personen die zouden hebben geroepen.²⁶
- (54) Zij zouden achter de schermen hebben samengewerkt om radicalere maatregelen van tafel te houden.²⁷

Bij de classificatie van de bleek er één voorkomen twijfelachtig:

- (55) De top van het bedrijf zou de mogelijkheden deze week bespreken.²⁸

---

²³ zou_4

²⁴ zou_1

²⁵ zou_15

²⁶ zouden_3

²⁷ zouden_11

²⁸ zou_28

De tijdsbepaling *deze week* suggereert een *counterfactual*: men had aangekondigd deze week het voorstel te bespreken, maar dit is uiteindelijk niet doorgegaan. Uit het artikel blijkt echter niet of de bespreking daadwerkelijk is afgelast. Omdat in de zin ervoor gesproken wordt over nieuws uit een andere krant, dat die krant uit ‘niet nader genoemde bronnen’ vernomen had, heb ik ervoor gekozen om deze zin als evidentieel te kenmerken. Ik ben er daarbij van uitgegaan dat men het nieuws van de bespreking uit deze bron heeft gehaald.

Een cijfermatige weergave van de resultaten ziet er als volgt uit:

	Epistemisch		Epistemisch/futurum		Futurum		Evidentieel	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Zal	27	3,7	18	66,7	8	29,6	-	-
Zullen	13	-	7	53,8	6	46,2	-	-
Zou	46	-	11	23,9	4	8,7	31	67,4
Zouden	14	-	4	28,6	1	7,1	9	64,3
Totaal	100	1	40	40	19	19	40	40

Tabel 4.2: Categorieën per flexievorm van zullen

In de rest van dit hoofdstuk bespreek ik wat deze bevindingen betekenen voor de verschillende analyses van het werkwoord.

4.4 Corpusresultaten bezien vanuit de Nederlandse traditie

De bestaande analyses van *zullen* verklaren elk voor zich vaak slechts een deel van de gebruiksmogelijkheden. De gebruiksmogelijkheden die binnen de bestaande theorieën een aparte behandeling verdienen, of die problematisch zijn voor de voorgestelde analyse, bespreek ik in deze paragraaf.

4.4.1 ANS

Alle gebruiksmogelijkheden van *zullen* die in het corpus voorkomen worden, met uitzondering van de epistemisch/futurum categorie, beschreven in de ANS. Hoe deze categorie gezien zou worden door de ANS is lastig te zeggen, omdat de ANS niet uitweidt over de kwestie van de verwevenheid van tijd en epistemische modaliteit. Men merkt louter op dat “[d]e temporele, aspectuele en modale functies [...] niet altijd van elkaar te scheiden [zijn] [...]” (Haeseryn et al 1997: 113). Over de aard en oorsprong van deze problematiek wordt echter niet gesproken. De

ANS erkent daarmee echter wel dat er een grijs gebied bestaat, waarbij het onderscheid niet te maken is.

4.4.2 Harmsen

De analyse van Harmsen (2006) is in staat om de verschillende gebruiken van *zullen* in het corpus te verklaren. Hierbij wil ik graag opmerken dat de epistemisch/futurum-categorie lijkt te pleiten voor haar analyse van een continuüm tussen de futurische en epistemische gebruikswijzen van het werkwoord. Inherent aan een dergelijke voorstelling is namelijk dat er geen scherpe grenzen te trekken zijn, waardoor men altijd gevallen aantreft die het midden houden tussen beide uitersten.

4.4.3 Kirsner

Het enige gebruik dat in Kirsner (1969) niet genoemd wordt, is het evidentieële. Dit gebruik kan echter verklaard worden op dezelfde manier waarop hij conditionele zinnen verklaart. Kirsner (1969: 117-8) stelt dat wanneer een zin het kenmerk /Past/ draagt, maar uit de (extra)linguïstische context opgemaakt kan worden dat er niet over het verleden gesproken wordt, hieruit door de lezer opgemaakt kan worden dat er sprake is van een andere betekenis dan die normaliter door /Past/ wordt bijgedragen. Ter illustratie het volgende voorbeeld:

(56) Als ik volgende week wat geld won, dan zou ik naar Dubai gaan.

Vanwege de adverbiale tijdsbepaling 'volgende week' kan het naar Dubai gaan niet in het verleden liggen. Er moet namelijk eerst in de toekomst geld gewonnen worden, vooraleer men een reis naar Dubai kan ondernemen. Dat hier /Past/ gebruikt wordt om te spreken over de toekomst, kan de taalgebruiker interpreteren als een signaal om /Past/ anders te interpreteren.

Eenzelfde analyse is uiteraard ook mogelijk voor evidentieële zinnen, zoals (57):

(57) Hierbij zou hij zich ook hebben voorgedaan als zanger van de boyband B-Brave.²⁹

In dergelijke gevallen is er sprake van een /Past/ vorm van het werkwoord *zullen*, die gecombineerd wordt met een /Non-Past,Before/ 'hebben voorgedaan'. Omdat /Past/ en /Non-

---

²⁹ zou_44

Past/ hier botsen, opent dit de mogelijkheid tot een nieuwe interpretatie. Deze nieuwe interpretatie is in dergelijke gevallen die van een evidentialiteitsmarkeerder.

4.4.4 Janssen

Dat er alleen sprake kan zijn van een toekomstlezing wanneer er sprake is van een terminatief werkwoord, lijkt niet in overeenstemming te zijn met de zinnen uit het corpus die ik als ‘futurum’ geassocieerd heb. In Tabel 4.3 hieronder staan de werkwoorden die voorkomen bij de zinnen uit het corpus die geassocieerd zijn als *futurum*.

Terminatief ³⁰		Statisch ³¹	
bezwijken	gaan	campagne voeren	groeien
maken	einde maken aan	inzetten	komen
stemmen	veranderen	laten horen	laten zien
		liefhebben	moeite kosten
		plaatsvinden	worden
		worden uitgevoerd	zien
		zijn	

Tabel 4.3: Werkwoordelijke complementen van zullen in het corpus

Voorbeelden (58) t/m (63) hieronder zijn de zinnen die in overeenstemming zijn met de theorie van Janssen:

- (58) “Wij kunnen en zullen niet bezwijken voor angst”, zei Obama na besprekingen met de Franse president François Hollande in Washington.³²
- (59) Nu er aanpassingen zijn gedaan zal D66 om de Eerste Kamer, waar de coalitiepartijen geen meerderheid hebben, voor het belastingplan stemmen.³³
- (60) Daarnaast zal De Graaff vanuit rennershotels of andere locaties interviews maken met coureurs, ploegleiders en andere wielervolgers.³⁴
- (61) De SGP zal geen letter meer veranderen aan het voorstel, snauwt hij Wiebes toe.³⁵
- (62) Die oplossingen zullen volgens de minister ook een einde maken aan de vluchtelingenstroom naar Europa.³⁶

³⁰ V.l.n.r.: zullen_8, zou_34, zal_22, zullen_9, zal_1, zal_27

³¹ V.l.n.r.: zou_4, zal_4, zou_43, zal_9, zullen_4, zal_18, zullen_6, zal_8, zullen_11, zou_35, zullen_12, zal_12

³² zullen_8

³³ zal_1

³⁴ zal_22

³⁵ zal_27

³⁶ zullen_9

(63) De X-Ray Concept maakte al duidelijk welke designrichting Lada op zou gaan.³⁷

Van deze zinnen spreken (58) t/m (62) het sterkst voor de aanname van Janssen, aangezien de werkwoorden ondubbelzinnig terminatief zijn. Wanneer we de handelingen van de infinitieven die in deze zinnen bij de flexievorm van *zullen* horen opdelen in kleinere tijdsintervallen dan het gehele tijdsinterval dat ze beslaan, is er slechts na het laatst sub-interval sprake van een volledig voorkomen van de handeling die uitgedrukt wordt met de infinitief. Hiermee moeten de werkwoorden volgens Janssens definitie als terminatief beschouwd worden.

Over de classificatie van (63) valt te twisten, vanwege de bewegingslezing die met *gaan* gepaard gaat. Wanneer *een richting op gaan* gezien wordt als een beweging zou er sprake zijn van een statisch werkwoord, omdat dan elk sub-interval een volledig voorkomen van de handeling zou zijn. Ik heb er echter voor gekozen om het werkwoord hier in te delen bij de telische werkwoorden omdat in deze zin de 'beginnen te' of 'aanvangen te' lezing wat mij betreft de voorkeur heeft. Aan deze opvatting liggen de volgende twee overwegingen ten grondslag. Ten eerste is er een overeenkomst tussen de futurumlezing van de zin, en de futurumlezing die volgens de ANS geassocieerd wordt met *gaan* en een overgang van de ene toestand naar de andere (Haeseryn et al. 1997: 975-81). Ten tweede komt het statische aspect van het werkwoord *gaan* veel meer naar boven in de progressiefconstructie *aan het + INF*, waarvan Booij (2004: 99) de betekenis omschrijft als "voortschrijdende handeling". Wanneer er van een dergelijke constructie sprake is, is het wel zo dat elk sub-interval een volledig voorkomen van de handeling uitgedrukt met de infinitief is.

In het merendeel van de voorbeelden is de infinitief die bij de flexievorm van *zullen* hoort echter een statisch werkwoord. Volgens Janssen moet in deze gevallen de modale lezing de enige lezing zijn die mogelijk is. Dit lijkt echter niet het geval. Ter illustratie enkele van de zinnen met een statisch werkwoord:

(64) Tegelijkertijd zullen christenen in navolging van de Heere Jezus hun vijanden liefhebben en voor hen bidden, betoogt ds. W. van Sorge.³⁸

(65) Hij zou vandaag campagne voeren in enkele kiesdistricten waar tussentijdse verkiezingen op stapel staan, maar dat heeft hij afgeblazen.³⁹

---

³⁷ zou_34

³⁸ zullen_7

³⁹ zou_4

(66) Een deel van hen radicaliseerde, streefde naar een eigen Zuid-Molukse staat en eiste dat Nederland zich voor dat ideaal zou inzetten.⁴⁰

In deze gevallen is de infinitief bij *zullen* een werkwoord waarvan, ook wanneer proces het opgedeeld wordt in kleinere sub-intervallen, er steeds sprake is van een volledig voorkomen van het proces dat met het werkwoord beschreven wordt. Dat *zullen* in deze zinnen toch een toekomstlezing als betekenisbijdrage heeft, is in directe tegenspraak met de claim die door Janssen (1989) geuit wordt. Dat zowel voor de terminatieve als de statische werkwoorden geldt dat ze gepaard kunnen gaan met een toekomstlezing bijgedragen door *zullen* betekent ook dat Janssens stelling dat het werkwoord *zullen* altijd modaal is (en de toekomstlezing slechts een interpretatieve mogelijkheid) niet langer houdbaar is. In ieder geval mag het al of niet terminatief zijn van het hoofdwerkwoord niet langer als selectiecriterium gelden voor het toekennen van de temporele interpretatie van de betekenisbijdrage van *zullen*.

4.4.5 Verkuyl & Broekhuis

De analyse van Verkuyl & Broekhuis (2013a, b) lijkt niet in overeenstemming gebracht te kunnen worden met de gegevens die uit de corpusanalyse naar voren zijn gekomen. Uit hun visie op het Nederlandse tempussysteem leiden zij namelijk dwingend af dat *zullen* uitsluitend een modaal werkwoord is (Verkuyl & Broekhuis 2013a: 308). Dit zou betekenen dat wanneer het werkwoord *zullen* uit de zin verwijderd wordt, alleen de modale evaluatie uit de zin verdwijnt. Uit de corpusanalyse bleek echter dat in ongeveer één vijfde van de gevallen niet een eventuele modale evaluatie verdwijnt, maar ook de notie van toekomst. Hieruit blijkt dat de notie van toekomst in dergelijke gevallen volledig toegeschreven kan worden aan *zullen*, iets wat op basis van de analyse van Verkuyl & Broekhuis niet mogelijk zou moeten zijn.

Een ander probleem van hun analyse van de betekenisbijdrage van *zullen* komt naar boven wanneer we de meest frequente gebruikswijze van het preteritum willen verklaren. Wanneer we de vormen *zou* en *zouden* samen nemen, is er in 65% van de gevallen sprake van de vrije indirecte rede, zoals in (67):

(67) Het toestel terugzetten naar fabrieksinstellingen zou niet voldoende zijn.⁴¹

---

⁴⁰ zou_43

⁴¹ zou_29

Dit veel voorkomende gebruik van het preteritum van *zullen* laat zich echter lastig analyseren in termen van Verkuyl & Broekhuis. Zij stellen dat wanneer er sprake is van de operator PAST, de spreker spreekt op punt n , maar de gebeurtenis presenteert vanuit n' waar vanuit een gebeurtenis k in i_a of i_ϕ geplaatst wordt. Volgens Verkuyl & Broekhuis wordt de tempusloze propositie 'het toestel naar fabrieksinstellingen terugzetten zullen niet voldoende zijn' vanwege de operator PAST hier vanuit een toen-heden n' geplaatst in ofwel i'_a of i'_ϕ .

Ik wil echter betwisten dat het hier gaat om een plaatsing van de gebeurtenis die gedaan wordt vanuit een ander moment dan het spreekmoment n . De functie van het preteritum lijkt hier niet de zaken te presenteren vanuit een punt in het verleden te zijn, waarop dezelfde zin met operator PRES gerealiseerd had kunnen worden. Met andere woorden, er is niet (altijd) een moment voor het spreekmoment, waarop de spreker hetzelfde had kunnen zeggen met *Het toestel terugzetten naar fabrieksinstellingen zal niet voldoende zijn*. De reden dat dit niet kan is omdat degene die spreekt niet verantwoordelijk is voor de inhoud van de uitspraak, maar simpelweg de uitspraak van een ander weergeeft. Het is in dit geval immers niet de spreker zelf die de inschatting maakt dat het terugzetten naar fabrieksinstellingen onvoldoende is om het probleem te verhelpen. De notie van het 'toen-heden' lijkt de gebruiksmogelijkheid van het werkwoord daarom niet te kunnen verklaren. Er lijkt in dergelijke zinnen eerder sprake te zijn van een bepaalde notie van evidentialiteit, waarbij de verledentijdsvorm dient als signaal voor de bron van informatie vanuit de spreker bezien. De spreker geeft te kennen dat niet hij de bron van de informatie is, maar dat hij de informatie van horen zeggen heeft. De presentatie van de gebeurtenis hoeft daarom ook helemaal niet geanalyseerd te worden als plaatshebbende vanuit een punt n' dat in het verleden ligt. Het lijkt eerder een geval waarin tempus gebruikt wordt om een andersoortige afstand tot het spreekmoment uit te drukken dan een temporele. In het systeem van Verkuyl & Broekhuis bestaat er echter alleen maar een temporele afstand tot het spreekmoment, omdat zij het punt n , waarop gesproken wordt, zien als een punt dat het hedendomein splitst in een geactualiseerde heden i_a en een niet-geactualiseerd heden i_ϕ . Dat tempus hierdoor volledig temporeel opgevat moet worden, zorgt ervoor dat niet-temporele afstand tot het spreekmoment niet verklaard kan worden in hun analyse.

5 Langacker en het Nederlands

In Hoofdstuk 3 gaf ik een weergave van Langackers analyse van de Engelse modalen. In deze paragraaf kijk ik in hoeverre die toepasbaar is op de Nederlandse taalsituatie, en waar deze aangepast moet worden. Hierna pas ik Langackers theorie toe op de corpusresultaten.

5.1 Modalen als *grounding elements* van het Nederlands

Wanneer we de beschrijving die Langacker voor het Engels geeft willen toepassen op het Nederlands, moeten er enkele aanpassingen gedaan worden. In het Engels bestaat er een oppositie tussen de zinnen die hun *grounding* verkrijgen via een modaal werkwoord en zinnen waar de *grounding* via tempus verloopt. Dit is voor het Nederlands niet het geval. De modale hulpwerkwoorden die het Nederlands kent hebben allemaal een vervoeging waarmee de werkwoordstijd aangegeven wordt. Op basis hiervan zouden de Nederlandse modale werkwoorden volgens Langacker (1991) niet gezien mogen worden als *grounding elements*. De Nederlandse modale werkwoorden kunnen voorkomen in hun infinitiefvorm, worden vervoegd voor tijd, hebben een voltooid deelwoord en congrueren in getal met het grammaticale subject. Het eerste kenmerk zou voor constructies zonder Nederlands *te* of Engels *to* afgedaan kunnen worden als een taalverschil tussen het Nederlands en het Engels, waarbij de infinitiefvorm van het werkwoord niet vormelijk te onderscheiden is van de eerste en derde persoon enkelvoud. Feit blijft wel dat in het Engels '*to + modaal*' niet mogelijk is. De laatste drie kenmerken betreffen echter *grounding elements*, waarmee het modale werkwoord in het Nederlands in verbinding wordt gebracht met de Ground (cf. Langacker 1991: 273 waar hij een vergelijkbare analyse geeft voor de Duitse modalen).⁴² Aangezien een *grounding element* de verbintenis verzorgt met de Ground, zou zo'n element niet zelf ook nog *grounding* moeten behoeven.

Hoewel de Nederlandse modale werkwoorden volgens Langacker niet als *grounding element* gezien mogen worden, lijkt het me voor de analyse van het gebruik van deze werkwoorden toch de moeite waard om zijn begrippenapparaat toe te passen op het Nederlands. In de eerste plaats gedraagt *zullen* zich van alle modale werkwoorden het meest als de modale Engelse tegenhangers. Wanneer het werkwoord in de tegenwoordige tijd enkelvoud staat is er, net zoals in het Engels, één vorm die voor kan komen voor alle personen. Hoewel voor de tweede persoon enkelvoud *zult* nog voor kan komen, lijkt deze in het gebruik beperkt tot het uitdrukken van deontische modaliteit. De vorm *zal* kan echter voor alle vormen van modaliteit gebruikt worden.⁴³ Naast deze vormelijke overeenkomst in de tegenwoordige tijd, is *zullen* ook het enige modale werkwoord dat geen vorm heeft voor het voltooid deelwoord. Het laatste verschil met het

---

⁴² Overigens toont Mortelmans (2002) aan dat Langackers analyse van de Duitse modalen tekort schiet, en dat ze wel degelijk als *grounding elements* (kunnen) functioneren.

⁴³ In combinatie met deontisch *moeten* is zelfs alleen *zal* mogelijk, vergelijk: *Jij moet en zal doen wat ik zeg* met # *Jij moet en zult doen wat ik zeg*.

Engels is dat in het Nederlands de modalen vervoegd worden voor tijd, terwijl dit in het Engels niet het geval is. Hoewel er strikt genomen wel een verleden tijd van de modale Engelse werkwoorden bestaat, is het in de Angelsaksische taalkunde gebruikelijk om deze te analyseren als een apart werkwoord vanwege het duidelijke verschil in gebruik en betekenis (Bybee 1995). Hierin verschilt het Nederlands ontegenzeggelijk met het Engels, aangezien in het Nederlands de preteritumvormen van de modale werkwoorden (in sommige gevallen) weldegelijk gezien kunnen worden als echte verleden tijd.

In zijn artikel werpt Nuyts (2002) de vraag op hoe het kan dat men in het Nederlands een epistemische inschatting kan *grounden*, wanneer volgens de definitie van Langacker het Nederlands daarvoor geen *grounding elements* heeft. Hij stelt voor om *grounding* niet als een linguïstisch, maar als een conceptueel fenomeen te zien, waarbij niet alleen volledig grammaticaliseerde elementen kunnen functioneren als instrumenten voor *grounding*. Voor hem zijn alle uitdrukkingen die gebruikt worden om aan te duiden welke status een gebeurtenis heeft in de conceptualisatie van de spreker te karakteriseren als *grounding elements*. Op een andere manier is volgens hem niet te verklaren hoe bijwoorden als *waarschijnlijk* anders kunnen dienen ter uitdrukking van epistemische status. Eerst bepaalt de spreker op een conceptueel niveau de status ten opzichte van de geaccepteerde werkelijkheid, om die vervolgens weer te geven in talige kenmerken. Welke talige kenmerken dat zijn is daarbij van mindere importantie, aangezien het conceptuele niveau voorafgaat aan het linguïstische (Nuyts 2002: 455-9).

5.2 *Zullen* in termen van Langacker

Wanneer we Langackers terminologie, met de toevoeging c.q. aanpassing van Nuyts (2002), toepassen op *zullen* moeten we tot de conclusie komen dat het in het *tense-modal system* van Langacker de vraag van modaliteit of temporaliteit niet langer problematisch is. Omdat tempus en modaliteit onderdeel uitmaken van hetzelfde systeem, namelijk dat van *grounding*, is het onderscheid ook niet langer te maken. Temporaliteit en modaliteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden vanwege de bijdrage die ze leveren aan de construal van de conceptualisatie van de werkelijkheid gezien vanuit een conceptualiseerder *C*. Het verschil tussen zinnen (3) en (4), hieronder voor het gemak herhaald als (68) en (69), moet in het systeem van Langacker niet langer gezocht worden op het temporele vlak maar op het epistemisch conceptuele.

(68) Volgend jaar doet hij mee aan de ronde van Frankrijk.

(69) Volgend jaar *zal* hij *meedoen* aan de ronde van Frankrijk.

Het verschil tussen de twee zinnen is er in termen van Langacker een van epistemische status. In de wereld zoals die gezien wordt door de spreker op het moment van spreken behoort het meedoen aan de ronde van Frankrijk in zin (68) wel en in zin (69) niet tot *reality*. Dat wordt in de eerste zin te kennen geven door een 'nulmarkering' van het modale werkwoord, en een nabijheidsvorm van het werkwoord *doen*. Het proces in de tweede zin hoort niet binnen *reality*, wat wordt aangegeven met een nabijheidsvorm het modale werkwoord *zullen*. Hieruit volgt ook dat voor Langacker taal een beschrijving is van de conceptualisatie van de spreker, en niet van de werkelijkheid. Wat een spreker weergeeft in een uiting is zijn *construal* van de werkelijkheid, maar die heeft niet noodzakelijkerwijs een verband met de werkelijkheid zelf (en de temporele aspecten daarvan).

Tussen tempus en modaliteit bestaat volgens Langacker een nauwe band, aangezien we de wereld ervaren als een reeks momenten die elkaar opvolgen. Hieruit volgt dat alles wat buiten het moment dat we nu ervaren niet meer direct toegankelijk is: we kunnen het heden net zo min herleven, als we de toekomst alvast kunnen beleven. Vanwege ons onvermogen om een ander moment dan het heden te beleven is er een correlatie tussen de epistemische zekerheid betreffende een gebeurtenis, en de temporele afstand tot die gebeurtenis (Langacker 2008: 300-1). Hiermee verschilt de analyse van tempus dus hemelsbreed met die van Verkuyl & Broekhuis (2013a, b), die tempus als uitsluitend temporeel opvatten.

5.3 Corpusresultaten gezien vanuit Langacker

Aangenomen dat de Nederlandse modalen geanalyseerd kunnen worden als *grounding elements*, kan Langackers theorie rekenschap afleggen voor de gebruiksmogelijkheden zoals die gevonden zijn in het corpus.

Voor het epistemische gebruik geldt volgens Langacker dat er sprake is van maximaal subjectieve *construal* van de modale kracht van het werkwoord, die werkt op het kennisniveau van de spreker. Het proces dat zijn *grounding* verkrijgt is daarentegen het object van aandacht, en is daarom objectief geconstrueerd. Zie zin (70):

- (70) Dat zal moeilijk te verteren zijn voor Blatters voormalige collega's die in een Zwitsers cellencomplex wachten op hun gedwongen vertrek naar de Verenigde Staten.⁴⁴

In deze zin is de aandacht gevestigd op het proces van de mentale staat van zijn van Blatters collega's, en dit proces wordt in verband gebracht met de Ground. De modale kracht die uitgaat

---

⁴⁴ zal_6

van *zal* heeft echter geen betrekking op dat proces, maar op de kennistoestand van de spreker. In de werkelijkheid is immers reeds uitgemaakt of het daadwerkelijk zo is dat Blatters collega's een en ander als moeilijk te verteren ervaren.⁴⁵ Wat hier onderhevig is aan het evolutionaire momentum is dus niet deze stabiele gebeurtenis, maar de kennistoestand van de spreker. Omdat *zal* echter het proces van het hoofdwerkwoord van *grounding* voorziet, maar de evolutie van de kennistoestand van de spreker volledig *offstage* is, is er hier sprake van maximaal subjectieve construal.

Wanneer er sprake is van een toekomstinterpretatie is de construal iets minder subjectief. Dit omdat "with future-time modals, the speaker's mental extrapolation at least *pertains to* how the world out there can be expected to evolve." (Langacker 2003: 15). Met '*future-time*' wordt hier overigens niet bedoeld dat het modaal een markeerder is van de toekomstige tijd, maar dat het proces dat door het modaal aan de Ground wordt gerelateerd in de toekomst ligt. Ter illustratie de volgende voorbeelden:

(71) Het zal je dan ook absoluut geen moeite kosten om de harten van anderen te veroveren.⁴⁶

(72) Hij zou vandaag campagne voeren in enkele kiesdistricten waar tussentijdse verkiezingen op stapel staan, maar dat heeft hij afgeblazen.⁴⁷

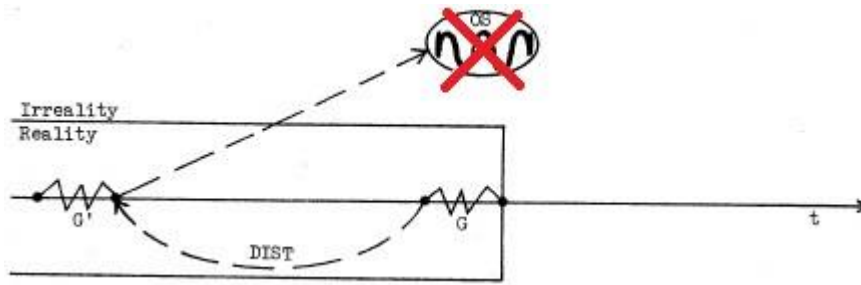
In zin (71) moet het 'geen moeite kosten' nog gebeuren, en doet de spreker op basis van de beschikbare kennis een voorspelling. Omdat het proces in de toekomst ligt, is er geen sprake van een stabiele toestand van dat proces waarvan de spreker alleen nog niet op de hoogte is (zoals in (70)). In zin (72) staat de epistemische status van het campagne voeren al vast: het is niet gebeurd. Toch is er hier sprake van een modaal hulpwerkwoord, dat een proces in *irreality* plaatst. De verhouding tussen de Ground en *grounding* van het proces moeten we ons dan voorstellen zoals in onderstaande tekening:

---

⁴⁵ Omdat de ervaring van Blatters collega's op het moment van spreker al een stabiel deel uitmaken van de werkelijkheid is er hier sprake van een epistemische inschatting, en kan er geen toekomstinterpretatie aan de zin worden gegeven.

⁴⁶ zal_8

⁴⁷ zou_4

Figuur 5.1: Distal future-time modal (aangepast van Langacker 1991: 261)

Vanuit de Ground wordt er middels de *distal* vorm van *zullen* verwezen naar een Ground in het verleden G' . Vanuit G' geldt dat het campagne voeren *onstage* geplaatst kan worden met *zal*. In deze zin wordt het proces van campagne voeren echter geannuleerd in de bijzin, weergegeven met het rode kruis. In dit geval is er sprake van een 'toekomst in het verleden lezing', veroorzaakt door de *future-time* interpretatie van het modale werkwoord.

Uit het corpusonderzoek bleek dat het proces dat *grounding* verkreeg door het modale werkwoord vaak in de toekomst ligt, ook wanneer het modale werkwoord uit de zin wordt gehaald. In dergelijke gevallen heb ik de zinnen geclassificeerd als epistemisch/futurum. Hoewel dit voor een aantal van de hierboven besproken theorieën problemen opleverde, is dit voor Langackers theorie geen probleem. Wanneer er sprake is van een dergelijke zin wordt er een proces *geground* dat nog niet een stabiel deel uit maakt van de werkelijkheid, en daarom ook niet door de conceptualiseerder geaccepteerd kan zijn als deel van *reality*. Het moet daarom geplaatst worden in *irreality*. Omdat tijd voor Langacker slechts een prototypische variant van epistemische afstand is, kan temporele afstand gezien worden als een afgeleide van epistemische (Langacker 2009: 207-8). Hierom kunnen dezelfde gereedschappen gebruikt worden om beide soorten afstand te markeren. Ter illustratie:

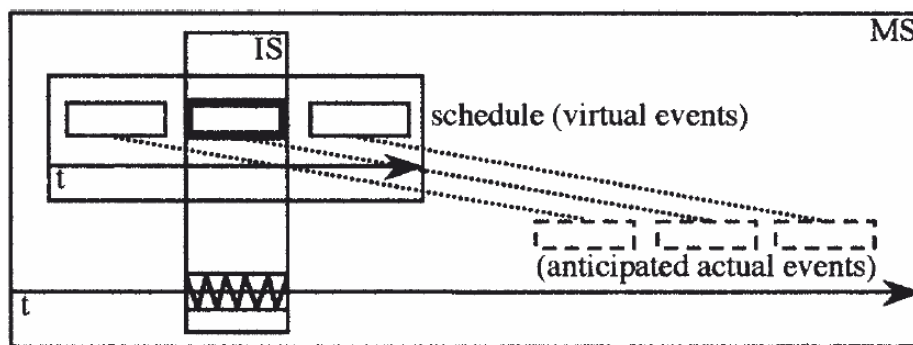
- (73) Naast hernieuwbare energiebronnen als zon, wind en water zullen vanaf 2050 alleen nog kernenergie en gas worden gebruikt om stroom op te wekken.⁴⁸
- (74) Voor de tv-show wilde Norton testen wanneer negen van haar grootste fans het zouden merken dat de echte Adele meedeed aan een imitatie-wedstrijd van de populaire zangeres.⁴⁹

Zin (73) gaat nog steeds over de toekomst wanneer *zullen* uit de zin verwijderd wordt. Hierdoor kan de betekenisbijdrage van *zullen* niet zuiver temporeel zijn. In theorie had de spreker dus

⁴⁸ zullen_5

⁴⁹ zouden_2

gebruik kunnen maken van het presens om dezelfde gebeurtenis aan te duiden: *Naast hernieuwbare energiebronnen als zon, wind en water worden vanaf 2050 alleen nog maar kernenergie en gas gebruikt om stroom op te wekken*, of zelfs: *Naast hernieuwbare energiebronnen als zon, wind en water gebruiken we vanaf 2050 alleen nog maar kernenergie en gas om stroom op te wekken*. Volgens Langacker kan een *proximal* vorm van het werkwoord, zoals *worden* en *gebruiken* in de zinnen hierboven, alleen maar gebruikt worden om een proces aan te duiden dat voor de spreker behoort tot *immediate reality*. Dit roept vervolgens de vraag op hoe een proces dat in de toekomst ligt deel kan uitmaken van de *immediate reality*. Om dit gebruik van het presens te verklaren beroept Langacker zich op *virtual events*. Deze zijn op het moment van spreken wel epistemisch nabij, en kunnen dus als onderdeel van de *known reality* geconceptualiseerd worden (Langacker 2009: 195-6). In Figuur 5.2 zien we hoe we ons dit voor moeten stellen:

Figuur 5.2: *Virtual events* ter verklaring van 'non-present present' (Langacker 2009: 196)

Voor de versies van de zinnen waarin *zullen* door mij verwijderd is, geldt een voorstelling van zaken zoals hierboven. Er is een *schedule* actief en epistemisch *immediate* op het moment van spreken. Dit *schedule* verwijst naar een gebeuren in de toekomst. Dit gebeuren in de toekomst wordt geconceptualiseerd als vaststaand gevolg van een schema dat nu actief en geldend is, en daarom onderdeel mag uitmaken van *known reality*, waartoe *immediate reality* behoort. Dit betekent echter ook dat de spreker er in zijn conceptualisatie van de werkelijkheid zeker van moet zijn dat een bepaalde gebeurtenis zich zal voordoen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een conducteur zegt dat *De trein vertrekt om half 9 vanaf spoor 6B*, of er in een scheikundeboek te lezen staat dat *Water kookt op 100° C*. Voor beide zaken is er een *schedule* dat op het moment van spreken actief is, en dat geconceptualiseerd wordt als betrouwbare voorspeller van de toekomst.⁵⁰

In zin (73) is dit echter niet het geval. Er wordt over de toekomst gesproken door middel van het werkwoord *zullen*, terwijl dit niet nodig is om te garanderen dat de spreker begrijpt dat

⁵⁰ Dat men in het Nederlands makkelijker met een presens over de toekomst kan spreken dan in het Engels, heeft implicaties voor de onderliggende conceptualisatie van de sprekers. Klaarblijkelijk conceptualiseren Nederlanders gebeurtenissen in de toekomst vaker of sneller als deel van een actief *schedule*.

het gebruik van hernieuwbare grondstoffen niet nu al aan de gang is (er staat immers: *vanaf 2050*). Uit het toevoegen van *zullen* door de spreker kunnen we dus afleiden dat er in de conceptualisatie van de spreker geen *schedule* is dat behoort tot *known* of *immediate reality*, en dat het proces dus in *irreality* geplaatst moet worden. Dit komt ook duidelijk naar voren in zin (74), waar het vreemd zou zijn aan te nemen dat er in Graham Nortons conceptualisatie van de werkelijkheid een *schedule* bestaat op basis waarvan hij het moment van het bemerken van de echtheid van Adele op betrouwbare wijze zou kunnen voorspellen. Dat er sprake is van een *distal* vorm van *zullen* is te verklaren op dezelfde manier als bij (72), zoals getekend in Figuur 5.1.

De laatste categorie die in het corpus onderscheiden is was die van evidentialiteit. Binnen het systeem van Langacker kan dit gebruik van *zullen* verklaard worden, door een proces middels *grounding* te plaatsen in *unknown reality*. Dit segment van *irreality* bevat die gebeurtenissen “whose reality C suspects or contemplates but does not accept as having been established; and those of which he is entirely ignorant.” (Langacker 1991: 243; zie Figuur 3.3). In dergelijke gevallen is de status van gebeurtenis wel al bekend in de wereld, maar nog niet voor de spreker. Hiermee is de status van de uitdrukking vergelijkbaar met die van een epistemische inschatting. De status van de gebeurtenis is echter wel al geaccepteerd als onderdeel van de werkelijkheid van een ander, wat de uitspraak plaatst in *unknown reality*. Er moet hier dus twee maal een epistemische afstand afgelegd worden vanuit de conceptualiseerder. In de eerste plaats vanuit de Ground naar *irreality* omdat de epistemische status van het proces onzeker is voor de spreker. In de tweede plaats moet er verwezen worden naar de *known reality* van een ander (de bron van informatie), die voor de spreker ligt in *unknown reality*. Ter illustratie:

(75) De persoon zou in de auto hebben gezeten van waaruit de terrassen onder vuur werden genomen.⁵¹

(76) De middenvelder van Olympique Lyon zou 150.000 euro aan zijn afpersers moeten betalen om te voorkomen dat de opname openbaar zou worden gemaakt.⁵²

In beide gevallen is de epistemische status van de gebeurtenis die door *zullen* zijn *grounding* verkrijgt vanuit het oogpunt van de spreker nog onzeker. Voor de bron van informatie is de status van het proces echter wel onderdeel van de eigen *known reality*. Om dit tot uitdrukking te brengen, gebruikt een spreker een modaal hulpwerkwoord om aan te geven dat het proces niet tot de eigen *reality* behoort, en een *distal* vorm van dat werkwoord om aan te geven dat het proces ‘verder weg ligt’ dan de eigen *irreality*.

---

⁵¹ zou_5

⁵² zou_8

6 Ten slotte

6.1 Conclusies

Doel van dit onderzoek was kijken of *zullen* een temporeel of modaal hulpwerkwoord is. Om antwoord te geven op deze vraag heb ik eerst een beschouwing gegeven van de status quo in het onderzoek naar deze kwestie. Daarnaast heb ik gekeken in hoeverre het mogelijk was Langackers analyse van het Engels toe te passen op het Nederlands. Beide literatuurstudies zijn vervolgens ingezet om de resultaten die naar voren kwamen uit mijn corpusonderzoek te verklaren.

In de bestaande literatuur is er veel aandacht voor de precieze aard van de betekenisbijdrage van het werkwoord. In de analyses is het al of niet toekennen van het gebruik als toekomstmarkeerder inzet van discussie. Hiertegen zijn Verkuyl & Broekhuis (2013a, b) het felst gekant, die stellen dat een toekomstlezing in alle gevallen voor rekening moet komen van de operator PRES, die een gebeurtenis temporeel plaatst in relatie tot het spreekmoment. In hun analyse is de semantiek van *zullen* het voorstellen van een gebeurtenis als ‘in hoge mate aannemelijk’, waarbij een eventuele toekomstlezing voor rekening komt van pragmatiek. Uit mijn analyse van het corpus bleek echter dat dit standpunt niet houdbaar is, aangezien in sommige gevallen de toekomst lezing verdwijnt wanneer je *zullen* uit de zin haalt.

Ook voor Harmsen (2009) is *zullen* uitsluitend een modaal hulpwerkwoord. Zij neemt echter een nieuwe vorm van modaliteit aan, om ruimte te bieden aan die zinnen waarin *zullen* een toekomstlezing met zich mee draagt. Deze *futurische modaliteit* wordt geplaatst in een continuüm tussen de epistemische en de deontische gebruiken van het werkwoord. Waar er een ‘van horen zeggen’-lezing met het werkwoord gemoeid is, deelt zij deze in onder de *quotatieve* modaliteit. Hoewel deze analyse van *zullen* aantrekkelijk is vanwege zijn elegantie en inzichtelijkheid wat betreft de verwevenheid van toekomst en epistemische modaliteit, moet ook Harmsen toegeven dat het in het leven roepen van nog een modale categorie niet de meest bevredigende oplossing is.

Kirsner (1969) en Jansen (1989) zien de modale functie van het werkwoord ook als dominant, hoewel zij wel een temporele interpretatie aan het werkwoord willen toekennen. Voor Kirsner (1969) is dit mogelijk omdat het werkwoord *zullen* samen met *kunnen* en *moeten* een systeem vormt, waarmee men in het Nederlands hypothetische gebeurtenissen kan uitdrukken. Omdat *zullen* verder niet specificeert hoe waarschijnlijk een dergelijke hypothetische gebeurtenis is, is dit werkwoord een geschikte kandidaat om een toekomstinterpretatie toe te laten. Jansen (1989) stelt dat in het geval van telische werkwoorden de toekomstlezing de voorkeur geniet. Uit de corpusanalyse bleek echter dat er geen relatie bestond tussen de telische of statische aard van het werkwoord, en de toekomstlezing die voor rekening van het werkwoord kwam. Voor zowel Kirsner als Jansen is het mogelijk dat tempus als signaal geïnterpreteerd wordt voor

andersoortige afstand dan temporele. Hierdoor is het mogelijk om binnen hun systemen te verklaren hoe het kan dat de preteritumvorm van *zullen* gebruikt wordt als markeerder voor evidentialiteit of om te kennen te geven dat er sprake is van een *counterfactual* of een conditionele zin.

De beschrijving van het gebruik van *zullen* in de ANS bleek exhaustief, hoewel een sterke interne cohesie ontbrak. In de beschrijving van Haeseryn et al. (1997) werd er een tweedeling gemaakt tussen de futurele gebruikswijze enerzijds, en de modale gebruikswijzen anderzijds. Onder de modale gebruikswijzen werden daarbij niet alleen de eigenlijke (epistemische) en oneigenlijke (deontische) geschaard, maar ook al die gevallen waarin een preteritumvorm niet-temporeel gebruikt werd ('primair modale functie'). Hoewel in de beschrijving in de ANS niet-temporele afstand tot de mogelijkheden van tempus behoort, is het verband tussen die gebruiken behoorlijk los. Daarnaast bleek ook de indeling van het evidentiële gebruik als een epistemische gebruiksmogelijkheid niet in overeenstemming met de literatuur.

Het begrippenapparaat van Langacker bleek doeltreffend gereedschap bij het maken van een analyse van het werkwoord *zullen* en zijn temporele en epistemische gebruiksmogelijkheden. In zijn beschouwing van de modalen van het Engels staan twee zaken centraal. Aan de ene kant de conceptualisatie van de werkelijkheid zoals gemaakt door de spreker, aan de andere kant de manier waarop men deze conceptualisatie talig codeert. Binnen de conceptualisatie van de spreker geldt volgens Langacker het idee, dat er een bepaald onstuitbaar moment wordt toegekend aan het verstrijken van de tijd. Dit momentum zien wij als de culminatie van alle kennis over de structuur van de wereld zoals wij die kennen. Deze kennis en structuur van de werkelijkheid is binnen de CG onderdeel van de spreesituatie, die daar de Ground heet. Vanuit de Ground maakt een spreker conceptualisaties die hij verpakt in taal, wanneer hij deze wil delen met anderen. Hierbij is aan de taal af te zien welke conceptualisatie van de werkelijkheid een spreker erop na houdt. Zo gebruikt een spreker modale werkwoorden om aan te geven dat een proces dat hij met de Ground in verband wil brengen niet als onderdeel van de werkelijkheid accepteert. Op de zelfde wijze kan hij tempus gebruiken om aan te geven dat een gebeurtenis vanuit de Ground nabij is. Middels het presens communiceert hij dat een gebeurtenis dichtbij staat, het preteritum is een signaal voor een grotere epistemische of temporele afstand.

Toegepast op het corpusmateriaal bleek dat het mogelijk was om de voorkomens te analyseren in termen van Langacker. Door middel van het werkwoord *zullen* kan een spreker duidelijk maken hoe de epistemische status van het werkwoord eruit ziet in zijn conceptualisatie. Hiermee functioneert *zullen* dus als een volwaardig *grounding element* van het Nederlands. Deze analyse bleek steek te houden voor alle onderscheiden categorieën. Dit is mijns inziens een gewichtig voordeel van een analyse à la Langacker, ten opzichte van de andere analyses. Waar andere analyses immers niet voor alle in het corpus aangetroffen vormen rekenschap konden

afdragen, of daarbij in ieder geval een gewenste mate van interne cohesie ontbeerden, doet Langackers CG dit op een coherente en overtuigende manier. Dat temporele afstand als een prototypische variant van epistemische afstand wordt voorgesteld levert ook de mogelijkheid op om deze verschillende typen afstand te zien als verschillende punten op dezelfde schaal, waarbij epistemische afstand 'schematischer' of 'abstracter' is dan temporele. Door deze conceptualisatie van epistemische en temporele afstand kan ook verklaard worden waarom er een relatief groot aantal voorkomens is dat zich niet laat kenmerken als óf epistemisch óf temporeel: zij bevinden zich in het midden van het continuüm dat bestaat tussen deze twee concepten.

Het antwoord op de vraag of *zullen* naast modale functies ook een temporele functie heeft, moet op basis van dit onderzoek bevestigend luiden. Uit het corpusonderzoek bleek dat *zullen* zowel modale als temporele functies kan vervullen, waarbij de zuiver modale het minst frequent was. Het sterkste bewijs voor de het temporele gebruik van *zullen* werd geleverd door het verdwijnen van een toekomstinterpretatie bij verwijdering van *zullen*.

6.2 Discussie

6.2.1 Methodologie

Graag plaats ik enkele kanttekeningen bij mijn onderzoek. Bij het indelen van de zinnen in de verschillende categorieën was ik de enige respondent voor deze beoordelingstaak. Dit heb ik gedaan ondanks dat er in de literatuur vaak gewaarschuwd is voor een dergelijke praktijk. Zo tonen Verhagen & Mos (subm.) aan dat er bij beoordelingstaken niet alleen veel variatie is tussen de verschillende proefpersonen, maar dat ook de oordelen van één proefpersoon veel variatie vertonen. Mijns inziens zijn er echter verzachtende omstandigheden die mijn aanpak rechtvaardigen.

In de eerste plaats zijn de opgestelde selectiecriteria concreet, waardoor het aantal randgevallen tot een minimum is gereduceerd. Daarnaast lijkt het voor de hand liggend dat vanwege de innige verstrengeling van de epistemische en temporele concepten het voor proefpersonen erg lastig is om dit onderscheid te maken. Dit vermoeden werd onderstreept door de corpusdata, waaruit bleek dat er slechts één voorbeeld van een ondubbelzinnig epistemische inschatting in voorkomt. Ik acht het vanuit een *usage-based* standpunt, zoals dat uiteengezet wordt in bijvoorbeeld Bybee (2006), dan ook erg onwaarschijnlijk dat een doorsnee taalgebruiker het onderscheid tussen de onderzochte categorieën gemaakt heeft in zijn mentale representatie van de grammatica. Dat zelfs wanneer een geschoold taalkundige het onderscheid probeert te maken twee derde van de voorkomens geplaatst moeten worden in de categorie epistemisch/futurum sterkt mij in die aanname.

Verder wil ik opmerken dat de categorieën als basis gediend hebben voor een kwalitatief onderzoek, waarbij er geen kwantitatieve uitspraken gedaan zijn. De categorieën zijn een instrument geweest om vat te krijgen op de patronen die er zich aftekenen in het taalgebruik, om vervolgens te kijken wat deze patronen betekenen voor de door mij behandelde analyses.

In mijn analyse heb ik ervoor gekozen om vier categorieën te onderscheiden, omdat die het relevantst leken voor het probleem waarvoor ik mezelf gesteld zag. Zo zijn de *counterfactuals* en conditionelen bijvoorbeeld geschaard onder de noemer epistemisch/futurum. Hoewel ik niet denk dat het onderscheiden van andere categorieën een ander licht op de resultaten zou werpen, wil ik niet de indruk wekken van mening te zijn dat ik met deze categorieën een exhaustieve lijst van de te onderscheiden mogelijkheden heb gegeven.

Ten slotte zou ik erop willen wijzen dat de zinnen die door mij in het corpus opgenomen zijn allemaal afkomstig zijn uit online nieuwsmedia. Hoewel niet ongebruikelijk voor dergelijk onderzoek, moet men wellicht toch voorzichtig zijn met het generaliseren van de conclusies van de corpusanalyse naar andere genres. Zo acht ik het bijvoorbeeld waarschijnlijk dat het evidentiele gebruik in een ander genre lager ligt. Dit laat echter onverlet dat deze gebruiksmogelijkheid de nodige aandacht verdient, al was het maar omdat in 2013 driekwart van de internetgebruikers het internet gebruikte om nieuws en actualiteiten tot zich te nemen (CBS 2013).

6.2.2 Theorie

Naast deze methodologische bespiegelingen, merk ik graag ook enkele zaken op over de door mij beschreven theorieën. In de eerste plaats vestig ik graag de aandacht op de uitvoerige aandacht die er in de literatuur geschonken wordt aan de epistemische gebruiksmogelijkheden van het werkwoord. Buiten het werk van Boogaart (2013), Haeseryn et al. (1997) en deze scriptie wordt het werkwoord *zullen* gezien als uitsluitend modaal. Wellicht is het ten gevolge daarvan dat er in de literatuur zo veel aandacht geschonken wordt aan de epistemische gebruiksmogelijkheid. Dit lijkt echter geen pas te houden met het werkelijke gebruik van het werkwoord, waar het epistemische gebruik zeer infrequent is. Ik heb er dan ook mijn bedenkingen bij of het wel te verantwoorden is om een analyse van het werkwoord *zullen* te baseren op de (epistemisch) modale status van het werkwoord. Waar er mijns inziens te veel aandacht is voor het epistemische gebruik van het werkwoord, is er te weinig aandacht voor het evidentiele. Gezien de hoge frequentie verdient dit gebruik naar mijn mening meer aandacht dan het in de bestaande analyses gekregen heeft.

Een van de doelen van de scriptie was achterhalen of de analyse die Langacker geeft voor de Engelse modalen toe te passen is op het Nederlands. Hierbij heb ik echter één bezwaar dat ik koester tegen deze theorie onbelicht gelaten. Door het gelijkschakelen van epistemische en

tempore afstand krijgt zijn analyse een zweem van een geïmmuniseerd standpunt omdat er binnen zijn CG geen onderscheid gemaakt kán worden tussen temporele en epistemische afstand. Hoewel het mogelijk bleek om het gebruik van *zullen* te verklaren zonder dit onderscheid, hoeft dat geen teken te zijn voor de afwezigheid van dat onderscheid. Dit wil echter niet zeggen dat Langackers systeem slecht onderbouwd is. Hij laat mijns inziens overtuigend zien wat een mogelijke oplossing voor het probleem is, waarbij hij consequent en over de volledige breedte dezelfde principes hanteert en toepast. Dat bijvoorbeeld temporele afstand een prototypische invulling is van epistemische afstand, komt overeen met het principe van schematiciteit dat overal in zijn CG toegepast wordt. De assumpties die Langacker maakt betreffende de conceptualisatie van taalgebruikers over de werkelijkheid (en de wijze waarop die talig gemarkeerd worden) lijken gefundeerd en degelijk onderbouwd, ondanks dat ze lastig tot niet falsificeerbaar zijn.

6.3 Suggesties voor verder onderzoek

Een *usage-based* analyse van het gebruik van *zullen* is volgens mij wenselijk, om op die manier kwantitatieve data te zoeken die inzicht kan bieden in de generalisaties die mensen daadwerkelijk hebben in hun mentale grammatica's. Omdat de mate waarin men een bepaalde taalvorm tegenkomt binnen het *usage-based* framework verantwoordelijk wordt gehouden voor de kracht waarmee een generalisatie in het heugen verankerd wordt, zou een dergelijke kwantitatieve analyse van de verschillende gebruiksvormen van *zullen* verhelderend kunnen werken.

Voorts zou een constructionele uitdieping van het werkwoord een uitkomst kunnen bieden op de vraag welke categorieën betekenissen er onderscheiden kunnen worden. Boogaart (2009) stelt voor *kunnen* voor om elk gebruik te zien als een monoseme constructie, die onderscheiden kan worden op basis van vormelijke kenmerken. Zo bleek uit een analyse van de voorkomens in dit corpus dat in alle gevallen dat er sprake is van *zou(den) + hebben/zijn + participium* een evidentieële lezing optreedt.

Wat de preteritumvormen betreft suggereert Harmsen (2006: 251) dat het kan lonen om deze te analyseren als een apart werkwoord met zijn eigen gebruiksvormen. Op basis van de waarnemingen in mijn corpus, waarbij het evidentieële gebruik van het preteritum van *zullen* de hoofdmoot vormt, zou ik dit voorstel graag willen onderschrijven. Het analyseren van *zou(den)* als preteritum van *zullen* lijkt immers geen pas te houden met het daadwerkelijke gebruik ervan, waarbij bijna twee derde van de gevallen niet met epistemische modaliteit of futuriteit in verbinding kan worden gebracht.

Een verdere suggestie is onderzoeken of het analyseren van andere Nederlandse modale hulpwerkwoorden mogelijk is in termen van Langacker. Ik heb laten zien dat *zullen* van alle modale hulpwerkwoorden het meest lijkt op de Engelse. De artikelen van Mortelmans (2002) en Nuyts

(2002) laten echter zien dat ook modale hulpwerkwoorden die helemaal niet voldoen aan de vormelijke regels van Langacker te analyseren zijn als *grounding elements*. Hierbij zou het in het bijzonder interessant zijn om te zien hoe het zit met de dynamische en deontische modaliteit, die door Langacker (en elders in de Angelsaksische literatuur) bij elkaar genomen worden onder de noemer *root modality*.

Een laatste suggestie is de analyse van *zullen* in termen van Verhagens (2005) theorie van *intersubjectivity*. In dit framework gaat Verhagen ervan uit dat de primaire functie van taal het tot stand laten komen van cognitieve coördinatie is, waarbij de spreker de gedachten van de hoorder probeert te beïnvloeden (Verhagen 2005: 9-10). Kager (2008) laat overtuigend zien dat deze invalshoek zich leent voor de analyse van het Nederlandse modale hulpwerkwoord *kunnen*. Meer algemeen wijzen Boogaart & Reuneker (te verschijnen 2017) op de voordelen van een dergelijke aanpak bij het analyseren van modaliteit, aangezien “[m]odality is crucially concerned with the speaker’s perspective on reality and, thus, with construal and subjectivity.” (Boogaart & Reuneker 2017: 18).

7 Bibliografie

- Boogaart, R. (2009). Semantics and pragmatics in construction grammar: the case of modal verbs. In A. Bergs, & G. Diewald (Red.), *Contexts and Constructions* (pp. 213-2741). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Boogaart, R. (2013). De modaliteit van temporaliteit. *Nederlandse Taalkunde*, 18(3), 324-338.
- Boogaart, R., & Reneuker, A. (2017). Intersubjectivity and grammar. In B. Dacygier (Red.), *The Cambridge Handbook of Cognitive Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Booij, G. (2004). De *Aan het - Infinitief*-constructie in het Nederlands. In J. d. Caluwe, G. d. Schuuter, M. Devos, & J. v. Keymeulen (Red.), *Taeldeman, man van de taal, schatbewaarder van de taal* (pp. 97-106). Gent: Vakgroep Nederlandse Taalkunde Rijksuniversiteit Gent / Academia press.
- Broekhuis, H., Corver, N., & Vos, R. (2015). *Syntax of Dutch. Verbs and Verb Phrases* (Vol. 1). (H. van Riemsdijk, & I. Kenesei, Red.) Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Bybee, J. (1995). The semantic development of past tense modals in English. In J. Bybee, & S. Fleischman (Red.), *Modality in grammar and discourse* (pp. 503-517). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Bybee, J. (2006). From Usage to grammar: The Mind's Response to Repetition. *Language*(82), 711-733.
- CBS. (sd). *ICT gebruik van personen naar persoonskenmerken, 2005-2013*. Opgeroepen op 12-06-2016, van Centraal Bureau voor de Statistiek:
<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=71098ned&D1=69-72,99&D2=a&D3=a&HDR=T&STB=G1,G2&VW=T>
- Cornillie, B. (2009). Evidentiality and epistemic modality. On the close relationship between two different categories. *Functions of Language*, 1, 44-62.
- GraphPad Random Number Generator. (sd). Opgeroepen op 02-05-2016, van
<http://graphpad.com/quickcalcs/randomN1/>
- Haeseryn, W., Romijn, K., Geerts, G., Rooij, J., & Toorn, M. (1997). *Algemene Nederlandse Spraakkunst* (2e geheel herziene druk ed.). Groningen: Martinus Nijhoff uitgevers.
- Harmsen, I. (2006). *Shall, zullen en sollen: een contrastieve analyse*. In M. Hünig (Red.), *Nederlands tussen Duits en Engels. Handelingen van de workshop op 30 september en 1 oktober 2005 aan de Freie Universität Berlin* (pp. 243-258). Leiden: Stichting Neerlandistiek Leiden.
- Janssen, T. (1983). Het temporele systeem van het Nederlands: drie tijden en twee tijdscomposities. *GLOT*, 6(1), 45 - 104.

- Janssen, T. (1989). Die Hilfsverben ndl. *zullen* und dt. *werden*: modal oder temporal? In W. Abraham, & T. Jansen (Red.), *Tempus - Aspekt - Modus. Die lexikalischen und grammatischen Formen in den Germanischen Sprachen* (pp. 65-84). Tübingen: Man Niemeyer Verlag.
- Kirsner, R. (1969). The role of *zullen* in the grammar of modern standard Dutch. *Lingua*, 24, 101-154.
- Lakoff, J. (1990). *Women, fire and dangerous things: What categories reveal about the mind*. Chicago/London: The University of Chicago Press.
- Langacker, R. (1991). *Foundations of Cognitive Grammar. Descriptive Application* (Vol. II). Stanford: Stanford University Press.
- Langacker, R. (1994). Culture, Cognition and Grammar. In M. Pütz (Red.), *Language Contact and Language Conflict* (pp. 25-53). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Co.
- Langacker, R. (1999). *Grammar and Conceptualization*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Langacker, R. (2002). Remarks on the English grounding systems. In *Grounding: The epistemic Footing of Deixis and Reference* (pp. 29-38). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Langacker, R. (2003). Extreme Subjectification. English Tense and Modals. In H. Cuyckens, T. Berg, R. Dirven, & K.-U. Panther (Red.), *Motivation in Language. Studies in honor of Günter Radden* (pp. 3-26). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Langacker, R. (2008). *Cognitive Grammar. A Basic Introduction*. New York: Oxford University Press, Inc.
- Langacker, R. (2009). *Investigations in Cognitive Grammar*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Mortelmans, T. (2002). "Wieso sollte ich dich küssen, du hässlicher Mensch!" A study of the German modals *sollen* and *müssen* as "grounding predications" in interrogatives. In F. Brisard (Red.), *Grounding* (pp. 391-432). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Mortelmans, T. (2007). Modality in Cognitive Linguistics. In D. Geeraerts, & H. Cuyckens (Red.), *Oxford Handbook of Cognitive Linguistics* (pp. 869-889). New York: Oxford University Press, Inc.
- Nuyts, J. (2002). Grounding and the system of epistemic expressions in Dutch: A cognitive-functional view. In F. Brisard (Red.), *Grounding* (pp. 433-466). Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Nuyts, J. (2005). The modal confusion: On terminology and the concepts behind it. In A. Klinge, & H. Müller (Red.), *Modality: Studies in form and function* (pp. 5-38). London: Equinox.
- Reichenbach, H. (1947). *Elements of Symbolic Logic*. New York: Macmillan.
- Talmy, L. (1985). Force dynamics as a generalization over causatives. In D. Tanner, & J. Atlantis (Red.), *Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics* (pp. 67-85). Washington, D.C.: Georgetown University Press.
- Verhagen, A. (2005). *Constructions of Intersubjectivity. Discourse, Syntax, and Cognition*. New York: Oxford University Press Inc.

Verkuyl, H. (2008). Binary Tense. *CSLI Lecture Notes*, 187.

Verkuyl, H. (2012). De binaire kracht van Te Winkels tempussysteem. *Nederlandse Taalkunde*, 17(1), 1-25.

Verkuyl, H., & Broekhuis, H. (2013a). Temporaliteit en modaliteit. *Nederlandse Taalkunde*, 18(3), 306-323.

Verkuyl, H., & Broekhuis, H. (2013b). Temporaliteit en modaliteit: een repliek. *Nederlandse Taalkunde*, 18(3), 339 - 348.

8 Bijlagen

8.1 Bijlage I: Corpuszinnen

8.1.1 Zal

zal_1

Nu er aanpassingen zijn gedaan zal D66 in de Eerste Kamer, waar de coalitiepartijen geen meerderheid hebben, voor het belastingplan stemmen.

zal_2

Als een jonge docent zijn leerlingen iets van Augustinus wil bijbrengen, zal hij eerder Augustinus zelf of een boek over Augustinus als uitgangspunt kiezen, terwijl een meer ervaren docent wellicht liever het uitgangspunt zal kiezen in een concreet vraagstuk om al docerend bij Augustinus terecht te komen.

zal_3

Daarom zal begin volgend jaar een voorstel naar de kamer gaan op basis waarvan daadwerkelijk kan worden opgetreden tegen het verwijderen van roetfilters of het rijden in een auto met een verwijderd roetfilter.

zal_4

Verder zal volgens het IMF de wereldeconomie minder snel groeien dan eerder gedacht", aldus Veenstra

zal_5

„De markten zijn optimistisch, en ik denk niet dat een renteverhoging zal leiden tot een enorme verslechtering van het sentiment”, zegt Schaaf.

zal_6

Dat zal moeilijk te verteren zijn voor Blatters voormalige collega's die in een Zwitsers cellencomplex wachten op hun gedwongen vertrek naar de Verenigde Staten.

zal_7

Als de nood aan de man is en Oranje mij nodig heeft, zal ik er vanzelfsprekend staan voor de bondscoach, mijn medespelers en de fans."

zal_8

Het zal je dan ook absoluut geen moeite kosten om de harten van anderen te veroveren.

zal_9

Je doet daar iets, en het antwoord zal hier komen.

zal_10

Wie wil weten wat zich de afgelopen decennia heeft afgespeeld achter de schermen van het Amsterdamse Concertgebouworkest, zal musici willen spreken of dirigenten en bestuurders.

zal_11

Als olympisch schaatskampioen Jorrit Bergsma nog ambities heeft op de ploegachtervolging, zal de Friese stayer zich dit seizoen snel weer beschikbaar moeten stellen voor deze discipline.

zal_12

De prijsstelling van de Fiat 124 Spider zal nagenoeg gelijk zijn aan die van de Mazda MX-5 (reken op ongeveer 30.000 euro).

zal_13

Na de aanslag in Parijs zal er opnieuw een poging worden ondernemen om het terrorisme aan te pakken.

zal_14

Ook zal de vraag naar cacao waarschijnlijk toenemen, wat het tekort verder aanwakkert.

zal_15

Tijdens het feest, dat via zijn website te volgen is, "zullen bekende gasten langskomen, gaan we dikke grappen uithalen, vette prijzen weggeven én zal ik m'n nieuwe single gaan live spelen", zegt Gers in een videoboodschap voor zijn fans.

zal_16

De grootste automaker van Europa moet zijn financiële basis verstevigen doordat Volkswagen naar verwachting miljarden euro's zal moeten gaan betalen aan schadevergoedingen en rechtszaken.

zal_17

Fury: "Je kan 100 jaar trainen en je lichaam zal er nooit zo uit zien.

zal_18

„De Graafschap zal de ruimtes klein maken en opportunistisch spel laten zien.

zal_19

Uiteindelijk zal de overheid een doorslaggevende factor gaan spelen in de vraag welke brandstof het grootste succes gaat worden, zegt hij.

zal_20

„Als er een mooie aanbieding komt, zal ik daar graag over nadenken.

zal_21

Ze heeft al gezegd dat ze bij winst van haar partij boven de president zal staan.

zal_22

Daarnaast zal De Graaff vanuit rennershotels of andere locaties interviews maken met coureurs, ploegleiders en andere wielervolgers.

zal_23

President Poetin liet na de aanslagen in Parijs weten dat voortaan vooral IS doelwit zal zijn van de Russische bombardementen.

zal_24

Die zal ook hun rentemarge ten goede komen, is de verwachting.

zal_25

Bush zal de aandacht dus naar zich toe moeten trekken.

zal_26

Gevolg zal zijn dat vrouwen vaker thuisblijven.

zal_27

De SGP zal geen letter meer veranderen aan het voorstel, snauwt hij Wiebes toe.

8.1.2 Zullen

zullen_1

Alle huidige schuldeisers van de club moesten van de gemeente akkoord gaan met een nieuwe regeling waarin ze uiteindelijk minder geld terug zullen krijgen dan in eerste instantie was afgesproken.

zullen_2

Zij zullen om de beurt op zoek gaan naar bijzondere verhalen in het land voor het geluid van de straat.

zullen_3

Het CBP heeft aangegeven de aanvraag waarschijnlijk te zullen goedkeuren.

zullen_4

We zullen zeker van ons laten horen.

zullen_5

Naast hernieuwbare energiebronnen als zon, wind en water zullen vanaf 2025 alleen nog kernenergie en gas worden gebruikt om stroom op te wekken.

zullen_6

Tegelijkertijd zullen christenen in navolging van de Heere Jezus hun vijanden liefhebben en voor hen bidden, betoogt ds. W. van Sorge.

zullen_7

„Frankrijk en zij die zijn weg volgen, moeten weten dat zij de voorname doelwitten van de Islamitische Staat blijven en dat zij de geur van de dood zullen blijven ruiken, omdat het de leiding heeft genomen in de kruistocht, het heeft aangedurfd onze Profeet te beledigen, het heeft gewaagd in Frankrijk de islam te bevechten en op het grondgebied van het Kalifaat moslims te treffen met hun vliegtuigen die hun geen enkel voordeel hebben gebracht in de stinkende straten van Parijs.

zullen_8

„Wij kunnen en zullen niet bezwijken voor angst”, zei Obama na gesprekken met de Franse president François Hollande in Washington.

zullen_9

Die oplossingen zullen volgens de minister ook een einde maken aan de vluchtelingenstroom naar Europa.

zullen_10

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken John Kerry hoopt dat de deelnemers aan het overleg over de oorlog in Syrië niet de hakken in het zand zullen zetten om hun eigenbelang te verdedigen.

zullen_11

Hoe vaak andere evenementen plaats zullen vinden in het spel, kan de ontwikkelaar niet direct zeggen:

zullen_12

„We zullen zien”, zei de spits, die een schikkingsvoorstel van de aanklager betaald voetbal wacht.

zullen_13

De vraag is nu of die dramatische gebeurtenissen de zaak zullen beïnvloeden.

8.1.3 Zou

zou_1

De spits van Real Madrid zou zijn ploeggenoot bij de nationale ploeg onder druk hebben gezet.

zou_2

Ik dacht altijd dat ik hier weer met computers zou gaan werken maar het grappige is: Nederlanders zijn gek op mijn eten.

zou_3

In dat licht bezien zou je Oranje na de poulewedstrijden tegen Duitsland, Argentinië en India in de knock-outfase de meest serieuze test toewensen: een duel met Australië, het land dat op hockeygebied nog steeds geldt als de norm.

zou_4

Hij zou vandaag campagne voeren in enkele kiesdistricten waar tussentijdse verkiezingen op stapel staan, maar dat heeft hij afgeblazen.

zou_5

De persoon zou in de auto hebben gezeten van waaruit terrassen onder vuur werden genomen.

zou_6

Groep B Met gerenommeerde clubs als Liverpool, Bordeaux en Rubin Kazan was het vooraf haast ondenkbaar dat de kleine Zwitserse club FC Sion in groep B kansen zou hebben op overwintering.

zou_7

Dat zou zijn gebeurd omdat er informatie was dat een IS-aanhanger het land was binnengekomen.

zou_8

De middenvelder van Olympique Lyon zou 150.000 euro aan zijn afpersers hebben moeten betalen om te voorkomen dat de opname openbaar zou worden gemaakt.

zou_9

Het zou mij zeer verbazen als er de komende jaren een correctie komt in Amsterdam.

zou_10

De 31-speler van Olympique Lyon zou 150.000 euro hebben moeten betalen aan een vriend van de Real Madrid-aanvaller om te voorkomen dat een seksvideo openbaar zou worden gemaakt.

zou_11

Jammer als hij weg zou gaan", stelt Ten Cate.

zou_12

Als ik een speler was, zou ik veel meer geven."

[zou_13](#)

Het zou gaan om auto's uit de bouwjaren 2013, 2014 en 2015.

[zou_14](#)

Volgens het AD gaat Van der Meer aangifte doen en zou hij overwegen naar het College voor de Rechten van de Mens te stappen.

[zou_15](#)

Volgens de Franse zender Europe 1 zou er een nieuwe schietpartij hebben plaatsgevonden in de wijk Les Halles.

23.35 uur: Samenvatting – Parijs is opgeschrikt door verscheidene schietpartijen en explosies.

[zou_16](#)

Euthanasie op basis van psychisch lijden zou in België niet langer een optie mogen zijn.

[zou_17](#)

Chocolaad zou in de woning van haar en haar man op een stoel zijn vastgebonden en zijn gewurgd.

[zou_18](#)

Die verklaart dat hij zich bedreigd voelde, omdat de jongen een mes bij zich zou hebben gehad en drugs zou hebben gebruikt.

[zou_19](#)

Ze zou spontaan hebben gezegd: "Ik moest haar doden en nog twee anderen."

[zou_20](#)

Rond de Zwitserse plaats Verbier kreeg elke wintersporter namelijk een gratis skipas mits hij of zij als kerstman verkleed van de pistes af zou dalen.

[zou_21](#)

Een beetje meer vertrouwen in onszelf en in elkaar zou ons land niet misstaan."

[zou_22](#)

In de video zou IS dreigen met meer aanslagen in Frankrijk, dat "niet in vrede zal leven zolang het meedoet aan de bombardementen tegen IS".

[zou_23](#)

Vorig jaar klaagde de man die daadwerkelijk Satoshi Nakamoto heet Newsweek aan voor het publiceren van het verhaal dat hij de Bitcoinbedenker zou zijn.

[zou_24](#)

De productie van de Apple Pencil, de stylus voor bij de iPad Pro, zou niet zonder problemen verlopen.

[zou_25](#)

Partijvoorzitter Shwe Mann zou zijn verlies al hebben toegegeven op Facebook.

[zou_26](#)

De kans zou ook groot zijn geweest dat hij opgesloten zou worden", aldus Susan.

[zou_27](#)

Een man drie jaar de cel in moest voor een fataal ongeluk in 2011 in Utrecht zou afgelopen zondag opnieuw betrokken zijn geraakt bij een zwaar verkeersongeval.

[zou_28](#)

De top van het bedrijf zou de mogelijkheden deze week bespreken.

[zou_29](#)

Het toestel terugzetten naar fabrieksinstellingen zou niet voldoende zijn.

[zou_30](#)

"Ik dacht dat het aantal likes en volgers zou betekenen hoeveel mensen me echt leuk vonden.

[zou_31](#)

„Ted-Jan heeft nooit geloofd dat hij Sven zou kunnen verslaan.

[zou_32](#)

Roel, die inmiddels naar Monaco is verhuisd, beweerde dat zijn vermogen onder beslag van andere schuldeisers ligt en zijn zoon Bart, die plotseling in Chicago is gaan wonen, zou geen geld hebben.

[zou_33](#)

Het kabinet vindt dat Brussel „niet overtuigend aantoont dat de Belastingdienst zou zijn afgeweken van de wettelijke regels en dat sprake is van staatssteun".

[zou_33](#)

De X-Ray Concept maakte al duidelijk welke designrichting Lada op zou gaan.

[zou_35](#)

In het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven zou op 10 november op NPO 1 een zogenoemde mamma intra operatieve radiotherapie (IORT) worden uitgevoerd.

[zou_36](#)

Om oneerlijke concurrentie te voorkomen zou deze belasting wereldwijd moeten worden ingevoerd.

[zou_37](#)

Daarnaast zou het toezicht op het gebruik van antibiotica uitgebreid moeten worden naar diersectoren als paarden, geiten en huisdieren.

[zou_38](#)

Door op het laatste moment de wedstrijd Duitsland- Nederland af te gelasten zou een grondig voorbereide terroristische aanslag op het voetbalstadion van Hannover zijn verijdeld

[zou_39](#)

Volgens Sijbrand is het niet waar dat DNB hertoetsing zou gebruiken om beleid af te dwingen.

[zou_40](#)

Mohammed Ben J. zou na het ongeluk zijn aangehouden.

[zou_41](#)

Ik had echt niet gedacht dat ik al in mijn tweede seizoen een wedstrijd zou kunnen winnen", gaf de 21-jarige Alkmaarse toe.

[zou_42](#)

"Als u thuiskomt en verneemt dat keer op keer een vriend of familielid is afgeblaft, bespuugd, bedreigd of het ziekenhuis is ingeslagen, hoe zou u dat vinden?"

[zou_43](#)

Een deel van hen radicaliseerde, streefde naar een eigen Zuid-Molukse staat en eiste dat Nederland zich meer voor dat ideaal zou inzetten.

[zou_44](#)

Hierbij zou hij zich ook hebben voorgedaan als zanger van de boyband B-Brave.

[zou_45](#)

Nieuwsuur onthult dat het bedrag van de schikking om ongeveer 5 miljoen gulden zou gaan.

[zou_46](#)

Arthur zou samen met een vriend de drugs hebben gebruikt en vervolgens van de klif zijn gevallen.

8.1.4 Zouden

[zouden_1](#)

Auto's zouden voorlopig meer dan twee keer zoveel stikstof mogen uitstoten dan de norm.

[zouden_2](#)

Voor de tv-show wilde Norton testen wanneer negen van haar grootste fans het zouden merken dat de echte Adele meedeed aan een imitatie-wedstrijd van de populaire zangeres.

[zouden_3](#)

Volgens de KNVB gaat het om één of meerdere personen die zouden hebben geroepen "Ik maak ze kapot".

[zouden_4](#)

Op Lampedusa zouden dagelijks 500 mensen worden gescreend.

[zouden_5](#)

Daarnaast moeten de autoriteiten ervoor zorgen dat particuliere verhuurders belasting betalen over hun inkomsten en die zouden voor maximaal 60 dagen per jaar hun woning mogen verhuren.

[zouden_6](#)

De Duitse regering ging er enige tijd geleden vanuit dat aan het eind van dit jaar 800.000 mensen naar Duitsland zouden zijn gekomen.

[zouden_7](#)

Zij vreesden dat vrijhandel met China ertoe zou leiden dat de goedkopere Chinese producten hen uit de markt zouden concurreren.

[zouden_8](#)

De broers zouden in juni 2014 elf gevangenen hebben geëxecuteerd, zei de Finse politie vrijdag.

[zouden_9](#)

Volgens de kerk zouden zich in de nachtclub satanische zaken afspelen en hebben de slachtoffers de brand min of meer over zichzelf afgeroepen.

[zouden_10](#)

Ambtenaren zouden het niet zo nauw hebben genomen met de regels, zo luiden de beschuldigingen.

[zouden_11](#)

Zij zouden achter de schermen hebben samengewerkt om radicalere maatregelen van tafel te houden.

[zouden_12](#)

Vier anderen zouden schurft hebben.

[zouden_13](#)

Die zouden de schutters, Syed Rizwan Farook en zijn vrouw Tasheen Malik, in het water hebben gegooid.

[zouden_14](#)

In de tweet van JihadiJohn8 staat bij de hashtag ParisAtacks en dat het vliegveld van Brussel en Schiphol snel aangevallen zouden worden.

8.2 Bijlage II: Corpuszinnen met bijbehorende artikelen

8.2.1 Zal

zal_1

Nu er aanpassingen zijn gedaan zal D66 in de Eerste Kamer, waar de coalitiepartijen geen meerderheid hebben, voor het belastingplan stemmen.

Het ziet ernaar uit dat de vijf miljard euro belastingverlaging gewoon doorgaat.

Vanmorgen heeft het kabinet een akkoord gesloten met D66. Ook het CDA heeft vanmiddag te kennen gegeven in te stemmen met de gewijzigde voorstellen.

Bij de stemming in de Tweede Kamer stemden de democraten nog tegen, maar daar was hun steun niet noodzakelijk.

Nu er aanpassingen zijn gedaan zal D66 in de Eerste Kamer, waar de coalitiepartijen geen meerderheid hebben, voor het belastingplan stemmen.

Het CDA, de andere partij die nodig is voor een meerderheid, stemt dus ook in.

Die partij stemde in de Tweede Kamer ook al voor het oorspronkelijke plan. Er zijn met D66 afspraken gemaakt over het op korte termijn lonender maken van werk, hervorming van de economie en vergroening van het belastingstelsel.

Een deel van die maatregelen gaat overigens pas in 2017 in.

Staatssecretaris Wiebes toonde zich in een eerste reactie verheugd over het akkoord.

"Ik heb er altijd vertrouwen in gehad dat de Nederlandse politiek in staat zou zijn de belastingen te verlagen."

De wijzigingen moeten nu zowel door de Eerste als de Tweede Kamer goedgekeurd worden.

In de Tweede Kamer lijkt dat een formaliteit, omdat het oorspronkelijke belastingplan daar al een meerderheid had. <http://nos.nl/l/879468>

zal_2

Als een jonge docent zijn leerlingen iets van Augustinus wil bijbrengen, zal hij eerder Augustinus zelf of een boek over Augustinus als uitgangspunt kiezen, terwijl een meer ervaren docent wellicht liever het uitgangspunt zal kiezen in een concreet vraagstuk om al docerend bij Augustinus terecht te komen.

Alleen docent kan onderwijs tot bildung verheffen

Fri, 13 Nov 2015 20:01:24 +0100

Opinie

Het scharnierpunt van goed onderwijs ligt bij de docent, stelt prof. dr. Frank van der Duijn Schouten.

De taak van bestuurders en toezichhouders is om initiatieven van docenten te faciliteren en te stimuleren. Het scharnierpunt van goed onderwijs ligt bij de docent, stelt prof. dr. Frank van der Duijn Schouten. De taak van bestuurders en toezichhouders is om initiatieven van docenten te faciliteren en te stimuleren. Het moet in 1965 geweest zijn. In de vierde klas van het Johannes Calvijn Lyceum in Rotterdam-Zuid lezen we in de Griekse les de Odyssee van Homerus. De sfeer in de klas is als gewoonlijk aangenaam. Meneer Haartsen heeft zijn onafscheidelijke sigaret opgestoken –dat kon toen nog– en is net door meneer Hak, de conciërge, van koffie voorzien – dat gebeurde toen nog. Naar zijn gewoonte wijst meneer Haartsen een leerling aan om een perikoop uit de Odyssee voor te lezen, waarna een ander die moet vertalen. De passage die aan de beurt is, gaat over de situatie dat Odysseus na twintig jaar omzwervingen op Ithaka is teruggekeerd, maar daarbij constateert dat er allerwegen niet meer op zijn terugkeer wordt gerekend. Zo zit zijn paleis vol met mannen die dingen naar de gunsten van zijn vrouw Penelope. Om beter zicht op de feitelijke situatie te krijgen, besluit Odysseus zich, vermomd als zwerver, in dit gezelschap te mengen. Bij de voorbereiding van een ontmoeting tussen Penelope en de zwerver, van wie zij informatie over haar vermiste echtgenoot hoopt te krijgen, beschrijft Homerus dat Penelope plotseling

in de lach schiet, zonder dat daartoe een directe aanleiding lijkt te zijn. Verrassende verbinding Mijn klasgenoot Commer Overgaauw mag de perikoop lezen en ik krijg de vertaalbeurt. Als ik bij de passage ben gekomen waarin Penelope in lachen uitbarst, valt meneer Haartsen me in de rede: „Waarom zou ze nu juist op dat moment in de lach schieten?” De vraag overvalt mij, omdat deze weinig met Grieks te maken lijkt te hebben.

Mijn antwoord is daarom nogal onzeker: „Ik denk vanwege de zenuwen.” Wat er dan gebeurt, zal ik nooit vergeten. Meneer Haartsen werpt zijn sigaret terzijde, springt van zijn verhoging en posteert zich vlak voor mijn tafeltje. Hij kijkt mij door zijn dikke brillenglazen indringend, bijna dreigend, aan en brengt zijn priemende wijsvinger tot vlak voor mijn neus onder het uitroepen van de gevleugelde woorden: „Dát is het!” Kijk, dat is bildung. In een alledaagse onderwijssituatie legt de docent een verrassende verbinding naar een verschijnsel dat in de Griekse les helemaal niet thuis lijkt te horen.

Daarin licht het vormende karakter op dat onderwijs behoort te hebben. Ik ben meneer Haartsen nog altijd dankbaar dat hij ons de eerste zinnen van de Odyssee uit het hoofd liet leren. Toch heb ik met mijn kennis van het oude Grieks sindsdien niet zo heel veel meer gedaan. Maar van het inzicht in het menselijk gedrag dat mij via deze Griekse les is meegegeven, heb ik veel profijt gehad. Scharnierpunt Het is voor mij zonneklaar dat het scharnierpunt van het proces dat onderwijs tot bildung verheft bij de docent ligt. Als hij niet in staat is de ongedachte verbindingen te leggen, wie zou het dan wel moeten doen? De methode en de bronnen die daarbij worden gehanteerd, moeten we dan ook maar zo dicht mogelijk bij de docent laten. De keuzes die hier worden gemaakt mogen worden beïnvloed zowel door persoonlijke voorkeur als door ervaring. **Als een jonge docent zijn leerlingen iets van Augustinus wil bijbrengen, zal hij eerder Augustinus zelf of een boek over Augustinus als uitgangspunt kiezen, terwijl een meer ervaren docent wellicht liever het uitgangspunt zal kiezen in een concreet vraagstuk om al docerend bij Augustinus terecht te komen.** Die laatste benadering vergt wel een hoger niveau van eruditie en belezenheid, maar zulke verschillen zullen tussen docenten

onderling altijd blijven bestaan. Daarom is het verstandig terughoudendheid te betrachten in het al te dwingend voorschrijven van een uniforme methodiek. Dat betekent overigens niet dat de verscheidenheid in het docentencorps geen grenzen zou kennen. In beginsel moet een docent ervaring hebben met het beroep of de vervolgopleiding waarop hij zijn leerlingen voorbereidt.

Zo zal een vwo-docent academisch geschoold dienen te zijn. Men kan zich toch ook moeilijk een vlieg-instructeur voorstellen die zelf nog nooit gevlogen heeft? Het is in dat verband toe te juichen dat universiteiten bezig zijn hun academische lerarenopleidingen weer scherper en aantrekkelijker te positioneren. Te vaak hebben ze het imago van het afvalputje van de faculteit gehad. Grondvlak Als het scharnierpunt van goed onderwijs bij de docent ligt, wat is dan de rol van al die mensen die niet voor de klas staan en toch iets over het onderwijs te zeggen hebben, zoals locatiedirecteuren, leden van colleges van bestuur, interne toezichthouders, inspecteurs, leden van accreditatieorganen, ambtenaren, ministers en staatssecretarissen? De minimale eis die aan deze categorie onderwijsbetrokkenen mag worden gesteld is dat ze in ieder geval niet hinderlijk in de weg lopen.

Als aan die voorwaarde is voldaan, voldoet een bestuurder of toezichthouder al aardig aan zijn opdracht en kan deze zich op hoger gelegen ambitieniveau richten, te weten het faciliteren van initiatieven waar onderwijsgeevenden zelf mee komen. Het hoogste niveau echter dat een onderwijsbestuurder of toezichthouder kan bereiken, is dat hij initiatieven van docenten weet uit te lokken en te stimuleren. De discussie over onderwijsvernieuwing heeft soms iets bizars. Alsof de vernieuwing per definitie van boven komt en de niveaus daaronder daarop slechts al dan niet afwijzend kunnen reageren. Onderwijsvernieuwing heeft alleen bestaansrecht als ze vanuit het grondvlak geïnitieerd wordt. Maar als het daar doodstil blijft, hebben we een groter probleem dan een bemoeizieke overheid ooit kan veroorzaken. De auteur was rector magnificus van de Vrije Universiteit. Dit artikel is een verkorte weergave van een bijdrage gisteren aan het Conservatief Café in Gouda.

http://www.refdag.nl/opinie/alleen_docent_kan_onderwijs_tot_bildun_g_verheffen_1_953202?localLinksEnabled=false

zal_3

Daarom zal begin volgend jaar een voorstel naar de kamer gaan op basis waarvan daadwerkelijk kan worden opgetreden tegen het verwijderen van roetfilters of het rijden in een auto met een verwijderd roetfilter.

Blunder van ministerie: roetfilters mag je verwijderen

Thu, 10 Dec 15 17:36:00 +0100

Economie, Home, Algemeen, Politiek

Een pijnlijke blunder van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Per ongeluk is wetgeving geschrapt die het strafbaar maakt om roetfilters van dieselauto's te verwijderen.

Een pijnlijke blunder van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Per ongeluk is wetgeving geschrapt die het strafbaar maakt om roetfilters van dieselauto's te verwijderen.

Het ministerie hoopte met strenge controles op de aanwezigheid van die roetfilters nu juist een flinke slag te slaan bij het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Staatssecretaris Dijkma biecht de blunder op in een kamerbrief.

Daarin meldt ze een lopend onderzoek naar methodes om bij de apk-keuring van dieselauto's vast te stellen of roetfilters die door de fabriek zijn ingebouwd nog goed functioneren.

Veel autobezitters laten die filter verwijderen, omdat vervanging duur is.

Dat dit slecht is voor het milieu is deert ze niet.

Zo snel mogelijk corrigeren Dijkma's voorganger Mansveld schreef de kamer dat het verwijderen van roetfilters verboden is.

Maar recent is gebleken dat een bepaling die dit verbod regelt op 1 januari 2015 is geschrapt bij wat Dijkma 'een opschoningsoperatie' noemt van 'alle zogenaamde dode regelgeving'. Dat is regelgeving die in de praktijk niet werd gehandhaafd en daardoor nutteloos was.

Dijkma spreekt van 'een omissie' die ze zo snel mogelijk wil corrigeren.

Daarom zal begin volgend jaar een voorstel naar de kamer gaan op basis waarvan daadwerkelijk kan worden opgetreden tegen het verwijderen van roetfilters of het rijden in een auto met een verwijderd roetfilter.

RTL Z / René Lukassen

<http://www.rtlnieuws.nl/economie/home/blunder-van-ministerie-roetfilters-mag-je-verwijderen>

zal_4

Verder zal volgens het IMF de wereldeconomie minder snel groeien dan eerder gedacht", aldus Veenstra. RTL Z <http://www.rtlz.nl>

Hervormingsplan FIFA is klaar

Fri, 20 Nov 2015 19:53:48 +0100

Het grote zuiveringsplan van de wereldvoetbalbond FIFA is klaar.

De hervormingscommissie onder leiding van de Fransman François Carrard zal zijn rapport met aanbevelingen op 2 en 3 december aanbieden en toelichten aan het dagelijks bestuur van de FIFA.

Daarna wordt het rapport openbaar, meldde de FIFA vrijdag op zijn website.

Meer liet de bond, die worstelt met de grootste crisis in zijn bestaan door talrijke omkoopschandalen, niet los.

Het grote zuiveringsplan van de wereldvoetbalbond FIFA is klaar.

De hervormingscommissie onder leiding van de Fransman François Carrard zal zijn rapport met aanbevelingen op 2 en 3 december aanbieden en toelichten aan het dagelijks bestuur van de FIFA.

Daarna wordt het rapport openbaar, meldde de FIFA vrijdag op zijn website.

Meer liet de bond, die worstelt met de grootste crisis in zijn bestaan door talrijke omkoopschandalen, niet los.

In oktober kwamen al wel plannen naar buiten van een ander hervormingscomité, dat werd aangevoerd door Domenico Scala, een hoge functionaris binnen de FIFA.

Hij wilde onder meer een maximale zittingstermijn van twaalf jaar voor de voorzitter, een leeftijdslimiet van 74 jaar, volstreekte openheid over vergoedingen van de topbestuurders en een veel uitgebreidere integriteitscontroles van FIFA-leden.

Het is onduidelijk of de hervormingscommissie van Carrard de aanbevelingen van Scala heeft overgenomen.

<http://www.telegraaf.nl/telesport/voetbal/buitenlands/article24773704.ece>

http://www.telegraaf.nl/telesport/voetbal/buitenlands/24773704/_Hervormingsplan_FIFA_is_klaar_.html

zal_5

„De markten zijn optimistisch, en ik denk niet dat een renteverhoging zal leiden tot een enorme verslechtering van het sentiment”, zegt Schaaf.

Opdoffers voor Fagron en PostNL
Tue, 03 Nov 2015 15:09:00 +0100

De Amsterdamse beurs maakte er dinsdagmiddag een kabbelende sessie van.

De AEX-index schommelde rond de slotkoers van een dag eerder bij gebrek aan richtinggevend nieuws.

Individuele aandelen maakten echter wel flinke schuivers.

Zo kachelde PostNL achteruit op tegenvallende prognoses en klapte de koers van Fagron plotseling in elkaar.

De Amsterdamse beurs maakte er dinsdagmiddag een kabbelende sessie van.

De AEX-index schommelde rond de slotkoers van een dag eerder bij gebrek aan richtinggevend nieuws.

Individuele aandelen maakten echter wel flinke schuivers.

Zo kachelde PostNL achteruit op tegenvallende prognoses en klapte de koers van Fagron plotseling in elkaar.

Rond tien over drie stond de AEX-index fractioneel hoger op 464,8 punten.

De Midkap-index zakte 1,1% naar 692,8 punten.

Elders in Europa schommelden de beurzen eveneens rond de slotstanden van maandag.

Frankfurt verloor 0,4%, Parijs stond nagenoeg onveranderd.

Londen stond 0,2% in de min.

In Londen kreeg Standard Chartered een opdoffer: min 9,6%.

Het bedrijf kondigde vanmorgen aan dat het 15.000 banen gaat schrappen en bovendien dik €4,6 miljard wil ophalen met een aandelenemissie.

UBS werd 5% lager gezet, omdat de Zwitserse bank langer tijd nodig heeft voor het behalen van zijn rendementsdoel van Enige steun kwam vanuit China.

President Xi Jinping meldde dat de economische groei in de komende vijf jaar niet onder de 6,5% mag uitkomen.

Beleggers in Europa trokken zich amper op aan de mooie winsten van de Amerikaanse beurzen gisteravond.

De graadmeters in de VS hebben de verliezen die waren opgelopen door onrust over China afgelopen zomer inmiddels helemaal weggepoetst.

Maar voor vanmiddag wijzen indexfutures op een licht lager begin van Wall Street om half vier.

Om vier uur wordt nog een cijfer over de Amerikaanse fabrieksorders verwacht.

Dat kan ook weer wat meer inzicht geven in de stand van de economie in de VS

„Het dobbert een beetje voort”, zei marktanalist Tycho Schaaf (Lynx) aan het begin van de middag.

„In Europa is het beeld enigszins verdeeld, en de AEX steekt licht positief af, vooral dankzij DSM en Shell.

Wat enigszins helpt is dat de euro opnieuw zwakker is geworden, dat helpt de Europese export natuurlijk."Maar verder is het toch afwachten op het belangrijke banenrapport dat vrijdag uit de VS komt.

„Het is misschien een beetje vroeg om daar nu al naar te verwijzen, maar ik zie in de tussentijd geen impulsen voorbij komen die de markten heel erg in beweging kunnen gaan zetten”, zegt Schaaf.

„Als er vrijdag een goed cijfer uit de bus komt, denk ik niet dat de Federal Reserve nog om een renteverhoging heen kan."De markt begint er ook steeds meer van overtuigd te raken, zegt de Lynx-analist.

„Sinds de Fed de deur naar een renteverhoging in december heeft opengezet, zijn goud en zilver bijvoorbeeld zwak gestemd." Bij oplopende rentes zijn die edelmetalen in de regel minder in trek, omdat die beleggingen geen bescherming bieden tegen inflatie.

Schaaf denkt ook dat een renteverhoging inmiddels positief opgepakt zal worden door de markt.

Terwijl de afgelopen maanden vooral 'goed nieuws slecht nieuws' was, omdat goede macrocijfers een renteverhoging dichterbij zouden brengen.

„Door de uitlatingen van de Fed houdt de markt nu rekening met een renteverhoging.

Maar het schrikt duidelijk niet af: de S&P500 is inmiddels weer in de buurt van de piek van eerder dit jaar." Goed nieuws is dus goed nieuws.

„De markten zijn optimistisch, en ik denk niet dat een renteverhoging zal leiden tot een enorme verslechtering van het sentiment", zegt Schaaf.

„De verhoging zal misschien zelfs eerder een positieve invloed hebben." Bij de Nederlandse hoofdfondsen ging Altice met een winst van 6,1% aan kop.

Zowel ING als Rabobank verlaagde zijn koersdoel naar €28 onder handhaving van het koopadvies.

ING meent dat de zorgen in de markt over de schuldpositie van de kabelmaatschappij overtrokken zijn en constateert een verbetering in de omzetontwikkeling.

Speciaalchemiebedrijf DSM won 2,2%, na de publicatie van meevallende kwartaalcijfers.

De Rabobank zag vooruitlopend op de analistendag morgen geen aanleiding om zijn houdadvies aan te passen.

Shell steeg 1,8%.

De olie- en gasmaatschappij kondigde nieuwe reorganisatiemaatregelen aan.

Kunstmestproducent OCI pakte er 0,5% bij.

De Amerikaanse mededingingsautoriteit heeft ingestemd met de voorgenomen overname door branchegenoot CF Industries.

Vopak werd 1,2% hoger verhandeld.

KBC heeft het advies verhoogd van 'reduce' naar 'houden'.

Het koersdoel ging wel flink omlaag, van €44 naar €35, onder meer vanwege de verwachte lagere winsten in Azië. Verzekeraar Aegon stond 0,7% lager, ondanks een zetje in de rug van SNS Securities.

De bank verhoogde het advies van 'houden' naar 'kopen'.

Het koersdoel werd opgeschroefd van €6 naar €6,60.

Verder is Aegon door toezichthouder FSB op de lijst gezet van verzekeraars die 'too big too fail' zijn.

Dat zou kunnen betekenen dat Aegon te maken krijgt met strengere kapitaaleisen, maar dat staat nog niet vast.

Vastgoedfonds Unibail-Rodamco stond stijf onderaan in de AEX, met een min van 2,8%.

Rond het bedrijf zelf was geen nieuws, maar het sentiment rond vastgoed was niet al te best op de Europese beurzen.

Dat had te maken met de verkoop door BNP Paribas van een groot pakket aandelen in het Franse vastgoedfonds Klépierre.

BNP verkocht het resterende belang van 6,5% tegen een flinke korting. Klépierre, na de overname van het Nederlandse Corio nog altijd genoteerd op de lokale markt in Amsterdam, stond 3,8% lager.

In de Midkap zakte PostNL 19,2%, in reactie op de zeer teleurstellende prognose voor 2016.

Maandag kregen de kwartaalcijfers van het postbedrijf al een slechte ontvangst.

De koers van Fagron raakte halverwege de middag bij hoge handelsvolumes in een vrije val.

Op Twitter gonsde het van de geruchten over de plotselinge koersval.

Zo zou Kempen een zwaar negatief rapport hebben uitgegeven, maar er waren ook geruchten dat een eventuele overname van Fagron er niet van gaat komen.

De koers schoot even tot wel 25% omlaag, maar herstelde vervolgens enigszins tot een min van 10,1%. Vastned stond 2,3% in het rood.

Het vastgoedfonds heeft in het derde kwartaal de bezettingsgraad op peil weten te houden in vergelijking met vorig jaar, maar had wel tegenwind van de faillissementen van verschillende winkelketens.

Grootste winnaar bij de middelgrote fondsen was chipbedrijf Besi, waar beleggers 4,7% meer voor betaalden.

Smallcap Neways Electronics zakte 2,9%.

De producent van elektronische componenten rapporteerde over het derde kwartaal een omzetgroei van 7%, maar dat kon beleggers niet bekoren.

Ordina verloor 0,9%.

De it-dienstverlener zag de omzet in het afgelopen kwartaal verder dalen en verhoogde in reactie hierop het besparingsdoel.

Bottelaar Refresco stond 0,3% in het rood.

SNS Securities verhoogde het beleggingsadvies voor het aandeel van 'reduce' naar 'houden', en stelde het koersdoel opwaarts bij van €12,12 naar €14,80.

Volgens de bank is Refresco onder meer dichtbij een overname, waardoor de winst van het concern zal verbeteren.

Op de lokale markt ging Esperite 5,9% vooruit.

Het stamcel- en geneticabedrijf rapporteerde een omzetgroei van 5% in het afgelopen kwartaal en toonde zich positief voor dit kwartaal.

Komen de aandelenbeurzen richting het einde van het jaar verder op stoom, of moeten beleggers even pas op de plaats maken?

En welke aandelen zijn de toekomstige beursparels?

Meer daarover in het DFT Online Seminar donderdagavond met Gökhan Erem en Cees Smit.

Klik hier om in te schrijven.

<http://www.telegraaf.nl/dft/stemming/damrak/article24692277.ece>

http://www.telegraaf.nl/dft/stemming/damrak/24692277/_Opdoffers_voor_Fagron_en_PostNL_.html

zal_6

Dat zal moeilijk te verteren zijn voor Blatters voormalige collega's die in een Zwitsers cellencomplex wachten op hun gedwongen vertrek naar de Verenigde Staten.

Blatter: verhaal BBC klopt niet

Mon, 7 Dec 2015 23:34:07 +0100

nossportalgemeen

De geschorste FIFA-voorzitter Sepp Blatter ontkent dat hij wist van omkoping door sportmarketingbureau ISL in de jaren negentig. "

Dat klopt niet", zei hij tegen de Duitse radiozender SWR.

Journalist Andrew Jennings beweerde het tegendeel in een documentaire die de BBC maandagavond uitzond.

De FIFA-criticaster onthulde dat oud-voorzitter João Havelange in een brief schreef dat "

Blatter alles wist van alle gebeurtenissen en altijd op de hoogte werd gehouden".

Volgens Jennings heeft de FBI bij de Zwitserse justitie, die eerder onderzoek deed naar het ISL-schandaal, gevraagd om informatie over de rol van Blatter.

Dat wordt bevestigd door de Zwitserse autoriteiten.

Blatter beweert ook niets geweten te hebben van corruptie door zijn collega-bestuurders, die in het lopende onderzoek van de FBI zijn vastgezet: "

Zeker heb ik daar niets van geweten.

Dat maakt me kwaad.

Ik ben er ook boos over dat ik voor alles verantwoordelijk wordt gehouden.

Dat ben ik niet."

Blatter is door de Amerikaanse justitie nog niet genoemd als verdachte in de zaak, die in mei aan het rollen werd gebracht en nadien de wereldvoetbalbond in een diepe crisis heeft gestort.

Het feit dat de Amerikaanse federale politie inmiddels ook naar het ISL-schandaal uit de jaren negentig kijkt, is een indicatie dat het om een zeer diepgravend onderzoek gaat.

Geen Amerikaanse cel voor Blatter
Voor een Amerikaanse cel hoeft Blatter niet te vrezen, want Zwitserland levert geen onderdanen uit.

Dat zal moeilijk te verteren zijn voor Blatters voormalige collega's die in een Zwitsers cellencomplex wachten op hun gedwongen vertrek naar de Verenigde Staten.

Het is wel de reden dat Blatters privé-vliegtuig in de afgelopen maanden alleen gebruikt is voor een reisje naar de WK-loting in Rusland, dat geen uitleveringsverdrag heeft met Amerika.

De geschorste voorzitter loopt nog wel het risico op een celstraf in zijn geboorteland, want er loopt naar hem een strafrechtelijk onderzoek van de Zwitserse justitie.

Ook is hij voorlopig geschorst door de ethische commissie van de FIFA vanwege een schimmige betaling aan UEFA-baas Michel Platini in 2011. Later deze maand dreigt voor de Zwitser zelfs een levenslange schorsing, als de zaak wordt behandeld door de onafhankelijke kamer.

<http://nos.nl/l/879388>

<http://nos.nl/l/879388>

zal_7

Als de nood aan de man is en Oranje mij nodig heeft, zal ik er vanzelfsprekend staan voor de bondscoach, mijn medespelers en de fans."

Blind polste Kuijt voor terugkeer in Oranje
Mon, 2 Nov 2015 14:26:52 +0100
nossportalgemeen

Bondscoach Danny Blind heeft Dirk Kuijt gepolst voor een rentree bij het Nederlands elftal tijdens de EK-kwalificatiewedstrijden tegen Kazachstan en Tsjechië.

Dat maakte Blind bekend tijdens de persconferentie waarbij hij uitleg gaf rond de voorselectie van Oranje voor de oefeninterlands tegen Wales en Duitsland."

Ik had hem er toen graag bij gehad voor die laatste twee wedstrijden", aldus de bondscoach.

Kuijt besloot het aanbod af te slaan, volgens Blind omdat hij een basisplaats eiste.

Die garantie kon Blind hem niet geven.

Dirk Kuijt is 104-voudig Nederlands international en nam als international afscheid in 2014.

Na het WK speelde hij nog één interland: de vriendschappelijke wedstrijd tegen Italië in september 2014.

Kuijt hield destijds bij zijn afscheid overigens nog wel een slag om de arm: "

Als de nood aan de man is en Oranje mij nodig heeft, zal ik er vanzelfsprekend staan voor de bondscoach, mijn medespelers en de fans."

<http://nos.nl/l/865982>

<http://nos.nl/l/865982>

zal_8

Het zal je dan ook absoluut geen moeite kosten om de harten van anderen te veroveren.

Daghoroscoop Vissen 14 November 2015
Sat, 14 Nov 2015 07:30:00 +0000

Jij voelt je gelukkig vandaag.
Dat straal je ook uit.

Het zal je dan ook absoluut geen moeite kosten om de harten van anderen te veroveren.

Ga ervoor!

855250 at <http://www.metronieuws.nl>
<http://www.metronieuws.nl/horoscoop/2015/11/daghoroscoop-vissen-14-november-2015>

zal_9

Je doet daar iets, en het antwoord zal hier komen.

Dreigingsniveau: waarom schalen we in Nederland niet op?

Wed, 25 Nov 15 10:43:00 +0100

Nieuws, Binnenland, Algemeen, Binnenland

Terreurdreiging.

Dreigingsniveau 4. Substantiële dreiging.

Concrete aanwijzing voor aanslag.

Deze termen krijgen we sinds de aanslagen in Parijs om onze oren gegooid.

Wat betekent het nou eigenlijk, dat dreigingsniveau? En is het wel goed dat burgers worden gewaarschuwd? We vroegen het een paar deskundigen.

Terreurdreiging.

Dreigingsniveau 4. Substantiële dreiging.

Concrete aanwijzing voor aanslag.

Deze termen krijgen we sinds de aanslagen in Parijs om onze oren gegooid.

Wat betekent het nou eigenlijk, dat dreigingsniveau? En is het wel goed dat burgers worden gewaarschuwd?

We vroegen het een paar deskundigen.

1. Op welk dreigingsniveau zitten wij nu?

Er zijn vier dreigingsniveaus (minimaal, beperkt, substantieel, kritiek).

We zitten sinds maart 2013 op het op één na hoogste niveau. Het betekent dat de kans op een aanslag in Nederland reëel is, meldt de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV).

"Het beeld van een complexe en reële dreiging geldt voor het gehele Westen.

In Europa wordt zowel rekening gehouden met de mogelijkheid van complexe en grootschalige aanslagen, alsmede meer kleinschalige en eenvoudige aanslagen." Sinds 2005 bestaat het systeem.

De aanleiding hiervoor waren de aanslagen op 11 september 2001 in de VS en de aanslag op de metro in Madrid in maart 2004. Sindsdien is het een paar keer aangepast. Nog nooit hebben we het hoogste dreigingsniveau gehad.

Aanpassingen dreigingsniveaus in Nederland sinds de oprichting van de NCTV:

Verandering maart 2007 'substantieel naar beperkt': Sinds de start in 2005 staat het dreigingsniveau op 'substantieel'.

Na de arrestatie van bijvoorbeeld Samir A.

en de moord op Theo van Gogh is er concrete terreurdreiging in Nederland.

Na arrestaties, jihadnetwerken worden opgerold, veiligheidsdiensten constateert de NCTV in 2007 de concrete dreiging afneemt.

Ook is er meer weerstand in de moslimgemeenschap.

Het dreigingsniveau gaat naar 'beperkt'. Verandering maart 2008 'beperkt naar substantieel': Veiligheidsdiensten verhogen in maart 2008 het dreigingsniveau naar 'substantieel'. Uit vrijdelde aanslagen blijkt dat in Europa meer rekening moet worden gehouden met aanslagen.

De dreiging komt van Al-Qaida en gerelateerde groepen uit Pakistan en Afghanistan.

Ook is er meer internationale aandacht voor het islamdebat in Nederland, bijvoorbeeld door de aankondiging van PVV-leider Wilders met zijn film 'Fitna'. Verandering november 2009 'substantieel naar beperkt': Het dreigingsniveau wordt verlaagd.

Nederland is minder in beeld bij jihadistische organisaties.

De dreiging van Al-Qaida neemt af door aanhoudende drone-aanvallen in Pakistan en Afghanistan.

Ook jihadistische groepen in Nederland zijn 'relatief rustig'. Verandering maart 2013 'beperkt naar substantieel': Toename van Nederlandse jihadstrijders die meevechten in Syrië en andere gebieden. Meer radicalisering van moslims in Nederland. De NCTV stelt vier keer per jaar een Dreigingsbeeld Terrorismebestrijding Nederland (DTN) op, onder meer op basis van informatie van inlichtingendiensten en deskundigen.

De NCTV neemt de beslissing over het aanpassen van het dreigingsniveau.

Dat kan ook als recente gebeurtenissen er aanleiding toe geven.2. Wanneer zou Nederland naar dreigingsniveau 4 gaan?"Als er concrete aanwijzingen zijn dat er een aanslag ophanden is of als er een aanslag is geweest.

Ook kan het zijn dat er een serieuze dreiging komt vanuit buitenland waarin Nederland genoemd wordt", zegt terrorismedeskundige Jelle van Buuren.

Wel zit het iets anders in elkaar dan in België, waar ze sneller opschalen naar dreigingsniveau 4. "Wij zijn heel voorzichtig met het hoogste dreigingsniveau, omdat de schade die je toebrengt en de onrust die je veroorzaakt groot zijn.

Wij doen dat alleen bij hele concrete aanwijzingen", zegt generaal-buiten dienst Frank van Kappen.

De NCTV omschrijft dreigingsniveau 4 zo: "Er zijn zeer sterke aanwijzingen dat een aanslag in Nederland zal plaatsvinden.

In Nederland heeft een aanslag plaatsgevonden en vervolgaanslagen zijn zeer waarschijnlijk.

Nederland wordt vaak genoemd in zeer serieus te nemen verklaringen van terroristische netwerken en specifieke doelen worden daarbij serieus bedreigd.

"Of het dreigingsniveau in Nederland snel omhoog zal gaan, is natuurlijk de vraag.

"Het gebeurt nu vlakbij, dus het is zeker niet ondenkbeeldig.

Als je gewoon kijkt op de kaart: het is net over de grens", zegt Van Kappen.

Waarom zouden terroristen het op ons gemunt hebben?

We zijn actief in Mali en we gooien bommen op IS.

"Je doet daar iets, en het antwoord zal hier komen.

Asymmetrische oorlogsvoering, noemen we dat", zegt Van Kappen.

Volgens Van Buuren hebben we in Nederland (mogelijke) terroristen beter in kaart dan in België.

De schaal waarop ze hier actief zijn, is minder groot dan in België.

"Bij ons geen Molenbeek.

Maar het blijft een verschrikkelijke klus om ze in kaart te krijgen.

Er is nooit een totaal sluitende aanpak."

Waarop zou de dreiging gericht kunnen zijn?

Van Buuren: "Over het algemeen is de dreiging hier gericht op metro's, stations of vliegvelden.

Transportsystemen raken ontworicht.

Je hebt bepaalde kritische infrastructuur, die zal verscherpt beveiligd worden.

De bewegingsvrijheid van de burgers wordt op een aantal punten ingeperkt."

Afhankelijk van de soort dreiging wordt actie ondernomen.

Als de dreiging gericht is op Schiphol, dan zal daar meer beveiliging zijn.

De overheid kan ook gedeeltelijk opschalen naar het hoogste niveau.5.

Is werken met dreigingsniveaus een goed systeem?

Van Buuren: "Het is groter en belangrijker aan het worden dan het in de praktijk is.

Je moet er ontzettend zorgvuldig mee omgaan, want je creeërt chaos bij de mensen.

En daarbij is altijd de vraag: wanneer schaal je weer af?"

Van Kappen vult aan: "Je wilt het hoogste dreigingsniveau zo lang mogelijk voorkomen omdat je je tegenstanders in de kaart speelt."

Meer op rtlnieuws.nl: De angst regeert, maar kun je je wapenen tegen terreur?

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/dreigingsniveau-waarom-schalen-we-nederland-niet-op>

zal_10

Wie wil weten wat zich de afgelopen decennia heeft afgespeeld achter de schermen van het Amsterdamse Concertgebouworkest, zal musici willen spreken of dirigenten en bestuurders.

De achterkant van een orkestbedrijf

Fri, 6 Nov 2015 19:04:55 +0100

Boeken

Wie wil weten wat zich de afgelopen decennia heeft afgespeeld achter de schermen van het Amsterdamse Concertgebouworkest, zal musici willen spreken of dirigenten en bestuurders.

Journalist Bert Koopman laat echter overwegend iemand anders aan het woord: de orkestinspecteur.

Wie wil weten wat zich de afgelopen decennia heeft afgespeeld achter de schermen van het Amsterdamse Concertgebouworkest, zal musici willen spreken of dirigenten en bestuurders.

Journalist Bert Koopman laat echter overwegend iemand anders aan het woord: de orkestinspecteur.

De functie van orkestinspecteur is even onbekend als onzichtbaar.

Althans, voor het publiek.

De orkestinspecteur –een vreselijke benaming eigenlijk, zo sneert dirigent Bernard Haitink in zijn voorwoord– is de regisseur van alle repetities en concerten in binnen- en buitenland van het wereldberoemde orkest.

Theo Berkhout was ruim veertig jaar werkzaam in Het Concertgebouw. Eerst als schilder bij de technische dienst, later als orkestbode en muziekbibliothecaris, om uiteindelijk als concertinspecteur een sleutelpositie in te nemen bij het Amsterdamse orkest.

Toen Berkhout als 17-jarige werd benoemd tot schilder, verkeerde Het Concertgebouw in slechte staat.

Er was dus genoeg te doen in het gammele muziekpaleis, dat overigens ook toen al beschikte over een voortreffelijke akoestiek.

In 2006 nam Berkhout afscheid.

Bert Koopman, die werkt aan een proefschrift over de naoorlogse geschiedenis van het Concertgebouworkest, haalde vele verhalen bij de gewezen concert-inspecteur naar boven.

Wat blijkt: glamour en applaus vormen doorgaans de voorkant, maar niet zelden tekenen stress en tegenslag de achterkant van het orkest-bedrijf.

Strak keurslijf Het meest interessant zijn de bladzijden waarop Berkhout verhaalt over de dirigenten, solisten en concertmeesters die met het Concertgebouworkest samen-werkten.

Dirigent Bernard Haitink vertelde Berkhout eens dat hij na een goed concert hooguit vijftien minuten kon genieten, waarna de realiteit zich weer opdrong met in het vooruitzicht het concert van de volgende dag. Riccardo Chailly, de eerste buitenlandse chef-dirigent, doorgrondde menige partituur als een röntgenfoto.

Veelzeggend is dat bij het afscheid van Chailly een orkestlid in het liber amicorum schreef dat de maestro een dronken orkest zonder problemen door het pianoconcert van Schönberg kon leiden.

Dat had ook zo z'n nadelen.

Chailly hield alles in eigen hand.

Zelfs de solistische bijdragen dirigeerde hij helemaal uit.

Het orkest voelde zich op den duur ongemakkelijk in het strakke keurslijf.

Enerverend zijn de hoofdstukken over de buitenlandse tournees.

De concertreizen in het buitenland –qua voorbereiding en organisatie stuk voor stuk huzarenstukjes– leveren het orkest de nodige internationale publiciteit op, maar ook een welkome onderbreking van de Amsterdamse routine.

In het koude Amerika vielen, vanwege de vochtigheidsgraad daar, instrumenten spontaan uit elkaar.

Omdat er de volgende dag gewoon weer een concert op het programma stond, werd besloten de instrumenten te stomen.

Zo werden de contrabassen op de bril van het toilet in de badkamer gezet, met de warmwaterkraan open en de deur dicht.

Na twintig minuten stomen konden de instrumenten weer een dagje mee.

Het hoofdstuk over de zogenaamde "republieken" van het Concertgebouworkest hangt er een beetje lafjes bij.

In zeer kort bestek worden de veertien instrumentengroepen besproken op een wijze die de voorkennis van de gemiddelde concert-bezoeker danig onderschat.

Boekgegevens Achter de schermen.

Het Concertgebouworkest tussen traditie en vernieuwing, Bert Koopman en Theo Berkhout; uitg.

Cossee, Amsterdam, 2015; ISBN 9789059365902; 226 blz.; € 24,90
1.951455

http://www.refdag.nl/boeken/de_achterkant_van_een_orkestbedrijf_1_951455?localLinksEnabled=false

zal_11

Als olympisch schaatskampioen Jorrit Bergsma nog ambities heeft op de ploegachtervolging, zal de Friese stayer zich dit seizoen snel weer beschikbaar moeten stellen voor deze discipline.

Bergsma mag geen nee meer zeggen

Fri, 30 Oct 15 15:43:47 +0100

Sport, Algemeen

Als olympisch schaatskampioen Jorrit Bergsma nog ambities heeft op de ploegachtervolging, zal de Friese stayer zich dit seizoen snel weer beschikbaar moeten stellen voor deze discipline.

„Vooropgesteld, hij zal zich eerst moeten plaatsen voor het team", liet bondscoach Geert Kuiper vrijdag in Enschede weten.

„Daarna ga ik hem weer vragen en dan kan hij antwoord geven.

Maar voor mezelf heb ik nu wel het idee, dat als hij nu nee zegt, dat het voor mij een definitief nee zal zijn."

Als olympisch schaatskampioen Jorrit Bergsma nog ambities heeft op de ploegachtervolging, zal de Friese stayer zich dit seizoen snel weer beschikbaar moeten stellen voor deze discipline.

„Vooropgesteld, hij zal zich eerst moeten plaatsen voor het team", liet bondscoach Geert Kuiper vrijdag in Enschede weten.

„Daarna ga ik hem weer vragen en dan kan hij antwoord geven. Maar voor mezelf heb ik nu wel het idee, dat als hij nu nee zegt, dat het voor mij een definitief nee zal zijn." Kuiper wilde Bergsma vorig seizoen al graag opnemen in zijn selectie.

De Fries bedankte toen echter voor de uitnodiging.

Bergsma was nog steeds verbolgen over de gang van zaken bij de Winterspelen van Sotsji 2014. Hij voelde zich door de andere teamleden (Sven Kramer, Jan Blokhuijsen en Koen Verweij) niet helemaal serieus genomen.

Op de dag van de olympische finale van de ploegachtervolging trok Bergsma zich zelfs terug uit de Nederlandse equipe, die goud veroverde. Bij de WK Afstanden vorig seizoen zorgden Kramer, Verweij en Douwe de Vries voor de wereldtitel.

Na zijn verrassende zege op de 5000 meter vrijdag in Enschede zei Bergsma dat hij nog geen beslissing heeft genomen over mogelijke deelname aan de ploegachtervolging.

„Het moet een goede groep zijn en het moet ook wel van harte gaan.

Ik wil voor het team van duidelijke meerwaarde zijn.

Als dat niet zo is, richt ik me liever op de massastart.

Die rijd ik eigenlijk liever dan de ploegachtervolging.

Maar ik ga eerst rustig met Geert Kuiper praten.

Even kijken of we een passende oplossing kunnen vinden." ANP

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/algemeen/bergsma-mag-geen-nee-meer-zeggen>

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/algemeen/bergsma-mag-geen-nee-meer-zeggen>

zal_12

De prijsstelling van de Fiat 124 Spider zal nagenoeg gelijk zijn aan die van de Mazda MX-5 (reken op ongeveer 30.000 euro).

Fiat 124 Spider: géén badge-engineering
Wed, 18 Nov 2015 14:50:00 +0100

In het verleden is Fiat Chrysler Automobiles met badge-engineering (Fiat- en Lancia-logo's plakken op Dodge- en Chrysler-modellen) behoorlijk de mist in gegaan.

Voor deze 124 Spider, die op basis van de Mazda MX-5 wordt gebouwd, moest daarom het roer om.

Onderhuids is nog steeds Japanse techniek te vinden, maar zaken als de carrosserie en krachtbron komen uit eigen keuken.

In het verleden is Fiat Chrysler Automobiles met badge-engineering (Fiat- en Lancia-logo's plakken op Dodge- en Chrysler-modellen) behoorlijk de mist in gegaan.

Voor deze 124 Spider, die op basis van de Mazda MX-5 wordt gebouwd, moest daarom het roer om.

Onderhuids is nog steeds Japanse techniek te vinden, maar zaken als de carrosserie en krachtbron komen uit eigen keuken.

Overigens doet Fiat net of de 124 Spider een compleet eigen creatie is, want over de samenwerking met Mazda zwijgt Fiat in de eerste informatie.

Fiat neemt verschillende componenten van Mazda over, zoals het platform en onderstel.

De ontwerpers in de Centro Stile-designstudio in Turijn hebben de roadster wél een eigen gezicht proberen te geven.

Leuk detail zijn de powerdomes op de motorkap: een verwijzing naar de tweede generatie 124 Spider.

Destijds waren die powerdomes noodzakelijk om grotere motoren onder te brengen.

Het interieur van Mazda vond Fiat kennelijk prima, want dat is identiek aan die van de Mazda MX-5, afgezien van de Fiat-badge op het stuurwiel natuurlijk.

Dat betekent overigens ook dat Fiat profiteert van voorzieningen van Mazda, zoals een optioneel zeven inch touchscreen, een USB-aansluiting, Bluetooth-connectiviteit, een 3D-navigatiesysteem en een optionele Bose-geluidsinstallatie.

De Mazda MX-5 is leverbaar met een 131 pk sterke 1.5 of 2.0 met 160 pk.

In tegenstelling tot die Japanner levert Fiat niet twee maar slechts één krachtbron: een 140 pk en 240 Nm sterke 1,4 liter viercilinder MultiAir-turbomotor gekoppeld aan een handgeschakelde zesbak die de achterwielen aandrijft.

Voorlopig blijft het bij deze motor, maar op de planning staat eveneens een Abarth 124 Spider.

Dat model krijgt aanzienlijk meer vermogen (200+ pk) en een sportievere set-up.

Dat heeft ook gevolgen voor de prijs.

De prijsstelling van de Fiat 124 Spider zal nagenoeg gelijk zijn aan die van de Mazda MX-5 (reken op ongeveer 30.000 euro).

De Abarth-uitmonstering positioneert Fiat hoger in de markt.

Over het gewicht en prestaties van de 124 Spider doet Fiat nog geen uitspraken.

Er is keuze uit een 124 Spider of een Lusso-uitvoering (Luxury).

Deze Lusso-versies hebben 17 inch lichtmetaal, een in zilver gespoten A-stijl en rollbarbeschermerkappen, verchromde uitlaatstukken, mistlampen, lederen bekleding en automatische airco.

Fiat levert de tweezitter in de kleuren Rosso Passione (rood), Bianco Gelato (wit), Nero Vesuvio (zwart metallic), Grigio Argento (grijs metallic), Grigio Moda (donkergrijs metallic) Bronzo Magnetico (brons metallic), Azzurro Italia (blauw metallic) Bianco Ghiaccio (crème wit). De 124 Spider beleeft zijn wereldpremière tijdens de Los Angeles Auto Show eind november.

Hij komt vervolgens in de zomer van volgend jaar op de Europese markt.

Ter introductie van de roadster bouwt Fiat in een oplage van slechts 124 stuks de 124 Spider Anniversary.

Deze 124 exemplaren zijn allemaal genummerd en alleen leverbaar in de kleur Rosso Passione in combinatie met zwart lederen stoelbekleding.

De type-aanduiding 124 Spider debuteerde in november 1966 op de Turin Auto Show op een tweepersoons cabriolet met softtop.

Wat dat betreft is de komst van deze 124 Spider dus historisch gezien verantwoord.

Zij het met hulp van Mazda.

Kijk voor de uiterlijke verschillen met de Mazda MX-5 op [Autovisie.nl](http://www.autovisie.nl) Deel uw reactie op:

http://www.telegraaf.nl/autovisie/autovisie_nieuws/fiat/article24747182.ece

http://www.telegraaf.nl/autovisie/autovisie_nieuws/fiat/24747182/_Fiat_124_Spider_geen_badge-engineering_.html

zal_13

Na de aanslag in Parijs zal er opnieuw een poging worden ondernemen om het terrorisme aan te pakken.

Europa heeft behoefte aan daden
Mon, 16 Nov 2015 15:15:17 +0100
nosnieuwsbuitenland

Met het begin van de nieuwe week begint ook het zoeken naar een politieke reactie op de aanslagen in Parijs.

Premier Rutte zei dit weekeinde dat we in oorlog zijn met IS en er zijn vergelijkbare geluiden te horen vanuit Frankrijk en vanuit Turkije waar de G20-leiders bij elkaar zijn.

Grote woorden, maar de vraag is of die woorden ook worden opgevolgd door daden.

De EU begint nu aan een zoektocht naar mogelijkheden voor betere grenscontroles, gegevensuitwisseling tussen geheime diensten en het registreren en delen van reizigersgegevens.

Deze oplossingen duiken altijd op na een terroristische aanslag, maar verzanden net zo vaak weer in politieke onenigheid.

Na de aanslag in Parijs zal er opnieuw een poging worden ondernemen om het terrorisme aan te pakken.

De onderstaande maatregelen zullen daarbij het meest prominent op tafel liggen.

Betere samenwerking geheime diensten Er is geen Europese geheime dienst.

De 28 lidstaten van de EU hebben allemaal een eigen veiligheidsdienst. Die versnippering leidt al jarenlang tot problemen bij het bestrijden van terrorisme.

Na alle aanslagen wordt er direct gesproken over een betere samenwerking tussen alle diensten.

Nu ook weer door bondskanselier Angela Merkel vanaf de G20 in Turkije.

Hoe graag politici die samenwerking er ook zien komen, in praktijk zetten de geheime diensten de hakken in het zand.

Het zit in de aard van de diensten om zo afgeschermd mogelijk te werken.

Zwakke punten Onderlinge gegevens uitwisseling gaat daardoor erg moeizaam en gefragmenteerd.

Het gevolg daarvan is dat terroristen daardoor (te) makkelijk door Europa kunnen bewegen.

Een door de Franse geheime dienst als Syriëstrijder aangemerkte Fransman is bijvoorbeeld vaak onbekend in België (Molenbeek) of Nederland.

Een Europese terrorisme-expert vertelt dat er bijna niemand is binnen de geheime diensten die vloeiend Arabisch spreekt.

Daardoor kunnen de diensten vaak weinig doen met informatie zoals afgetapte telefoongesprekken.

Het oprichten van een echte gezamenlijke Europese geheime dienst lijkt op dit moment voor alle lidstaten een te groot offer aan de eigen soevereiniteit.

Zo'n dienst zal er dan ook voorlopig niet komen.

Betere bewaking buitengrenzen

De buitengrenzen van de Schengenzone moeten beter worden beveiligd.

Het is een van de hete hangijzers van de huidige vluchtelingen crisis maar ook een van de maatregelen die genoemd worden bij de aanpak van terrorisme.

De massa-immigratie heeft wel aangetoond dat de Europese buitengrenzen open staan.

Dat is ook niet zo gek, de Europese buitengrens is duizenden kilometers land en daarmee heel moeilijk af te sluiten.

Het lijkt er ook op dat een of meerdere van de aanslagenplegers met vluchtelingen zijn meegereisd naar Europa.

Bij het sluiten van de buitengrenzen speelt de versnippering van de Europese politiek opnieuw een rol.

Enkele (armere) landen langs die buitengrenzen hebben hun eigen douanecontroles niet altijd op orde.

Daarnaast krijgen landen als Italië en Griekenland zo veel vluchtelingen aan de grens dat ze mensen simpelweg doorlaten.

Toch zijn de landen heel terughoudend om hulp van andere EU landen te accepteren uit angst daarmee een deel van hun soevereiniteit op te geven.

Het lijkt erop dat de EU wel stappen wil zetten op dit onderwerp.

De EU-top in december moet hier besluiten over gaan nemen.

Het idee is dat er een gezamenlijke buitengrenscontrole komt die slagvaardiger is dan die van de huidige landen apart.

Maar zelfs als daar in december een besluit over valt zal het praktisch gezien nog jaren duren voordat de Europese grenzen echt op slot zijn.

Uitwisseling vluchtgegevens Er is al jarenlang een debat in Brussel over een betere uitwisseling van vluchtgegevens.

De Europese commissie wil dat mogelijk maken zodat verdachte individuen beter kunnen worden gevolgd binnen het Europa zonder binnengrenzen.

Daarnaast moeten die gegevens bijvoorbeeld ook worden gedeeld met de VS.

Toch loopt de wetgeving keer op keer vast omdat het Europees parlement en enkele lidstaten zich zorgen maken over de privacy van de reizigers.

De Europese Commissie zal na de aanslagen in Parijs de gegevensuitwisseling opnieuw proberen ingevoerd te krijgen.

Naast deze zaken wordt er nagedacht over een steviger aanpak van het wapenbezit en de wapenhandel.

Er zal meer aandacht moeten zijn voor het voorkomen van radicalisering en het tegenhouden van Syrië-strijders en meer beveiliging bij grote evenementen en op gevoelige plaatsen zoals treinstations.

Komende vrijdag is er een extra vergadering van de Europese minister van Binnenlandse Zaken en dan zullen al deze oplossingen op de agenda staan.

Maar net als na eerdere aanslagen is het maar de vraag wat er uiteindelijk van die maatregelen terecht zal komen.

<http://nos.nl/l/871373>

<http://nos.nl/l/871373>

zal_14

Ook zal de vraag naar cacao waarschijnlijk toenemen, wat het tekort verder aanwakkert.

Cacao is jaren niet zo duur geweest

Tue, 24 Nov 2015 14:16:54 +0100

nosnieuwsbinnenland

De prijs van cacao is sinds 2010 niet meer zo hoog geweest en een daling is voorlopig niet aan de orde.

Door een tegenvallende oogst en onrust op de markt is de prijs met name in het tweede kwartaal opgelopen.

Dat blijkt uit onderzoek van ABN Amro.

De hoge prijs van cacao is met name een gevolg van een gebrekkig aanbod van cacaobonen.

Het tekort aan cacao zal dit seizoen nog veel verder oplopen.

Weersomstandigheden spelen daarbij een belangrijke rol.

Extreme droogte, waarschijnlijk veroorzaakt door het meteorologisch verschijnsel El Niño, heeft geleid tot een tegenvallende oogst in West-Afrika.

Ook zal de vraag naar cacao waarschijnlijk toenemen, wat het tekort verder aanwakkert.

<http://nos.nl/l/874427>

<http://nos.nl/l/874427>

zal_15

Gers Pardoel geeft vanmiddag speciaal voor zijn Spotify-volgers een online releaseparty voor zijn nieuwe single Zonder Jou.

Tijdens het feest, dat via zijn website te volgen is, "zullen bekende gasten langskomen, gaan we dikke grappen uithalen, vette prijzen weggeven én zal ik m'n nieuwe single gaan live spelen", zegt Gers in een videoboodschap voor zijn fans.

Met bijna 187.000 volgers is de rapper één van de meest gevolgde Nederlandse artiesten op Spotify.

Wie Gers op de muziekstream volgt, krijgt toegang tot de livestream van De Grote Gers Pardoel Show die 30 minuten zal duren.

Gers over zijn nieuwe single: "Zonder Jou" gaat over mijn relatie, over het samenzijn in harmonie.

Gers Pardoel geeft online releaseparty nieuwe single

Thu, 26 Nov 2015 12:49:54 +0100

Gers Pardoel geeft vanmiddag speciaal voor zijn Spotify-volgers een online releaseparty voor zijn nieuwe single Zonder Jou.

Gers Pardoel geeft vanmiddag speciaal voor zijn Spotify-volgers een online releaseparty voor zijn nieuwe single Zonder Jou.

Tijdens het feest, dat via zijn website te volgen is, "zullen bekende gasten langskomen, gaan we dikke grappen uithalen, vette prijzen weggeven én zal ik m'n nieuwe single gaan live spelen", zegt Gers in een videoboodschap voor zijn fans.

Met bijna 187.000 volgers is de rapper één van de meest gevolgde Nederlandse artiesten op Spotify.

Wie Gers op de muziekstream volgt, krijgt toegang tot de livestream van De Grote Gers Pardoel Show die 30 minuten zal duren.

Gers over zijn nieuwe single: "Zonder Jou" gaat over mijn relatie, over het samenzijn in harmonie.

Over het besef van de waarde wat iemand voor mij betekent.

Het nummer staat voor mij voor een nieuwe periode in mijn carrière.

Een fris geluid!"

zal_16

De grootste automaker van Europa moet zijn financiële basis verstevigen doordat Volkswagen naar verwachting miljarden euro's zal moeten gaan betalen aan schadevergoedingen en rechtszaken.

'VW krijgt overbruggingskrediet van €20 miljard'

Wed, 02 Dec 2015 16:14:05 +0100

Om de kosten van het schandaal rond het gesjoemel met dieselmotoren het hoofd te bieden, heeft het Duitse autoconcern Volkswagen van banken een overbruggingskrediet gekregen van €20 miljard, zo meldt Reuters op basis van drie bronnen bekend met de zaak.

Om de kosten van het schandaal rond het gesjoemel met dieselmotoren het hoofd te bieden, heeft het Duitse autoconcern Volkswagen van banken een overbruggingskrediet gekregen van €20 miljard, zo meldt Reuters op basis van drie bronnen bekend met de zaak.

De grootste automaker van Europa moet zijn financiële basis verstevigen doordat Volkswagen naar verwachting miljarden euro's zal moeten gaan betalen aan schadevergoedingen en rechtszaken.

De verkopen van Volkswagen (VW) liepen in de Verenigde Staten in de afgelopen maand al een stevige deuk opgelopen.

Het Duitse concern verkocht bijna een kwart minder auto's in de VS dan een jaar eerder.

De Duitse krant Bild meldde eind vorige maand dat de toenmalige topman Martin Winterkorn eerder dit jaar de verkoop van de Volkswagen Polo TDI BlueMotion hebben gestopt, juist vanwege problemen met de CO2-uitstoot.

Klik hier om het gehele dossier over het schandaal rond Volkswagen te lezen.

Deel uw reactie op:

http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/article24819500.ece

http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/24819500/__VW_krijgt_ove_rbrugingskrediet_van__20_miljard__.html

zal_17

Fury: "Je kan 100 jaar trainen en je lichaam zal er nooit zo uit zien.

Fury: 'Drugs in sport legaliseren'
Tue, 24 Nov 2015 11:45:11 +0100

Bokser Tyson Fury, de Britse zwaargewicht die zaterdag strijdt om de wereldtitel tegen Vladimir Klitschko, zegt dat het boksen een groot dopingprobleem heeft.

Volgens hem is de enige manier om daar een eind aan te maken door drugs in alle sporten legaal te maken.

Bokser Tyson Fury, de Britse zwaargewicht die zaterdag strijdt om de wereldtitel tegen Vladimir Klitschko, zegt dat het boksen een groot dopingprobleem heeft.

Volgens hem is de enige manier om daar een eind aan te maken door drugs in alle sporten legaal te maken.

Volgens Fury ziet hij het of een sporter drugs heeft gebruikt.

"Ik kan meteen aan iemand zien of hij drugs gebruikt als hij zijn bovenlijf ontbloot.

Je kan me niet wijs maken dat sporters niets gebruiken als ze eruit zien als een Griekse god."

Fury: "Je kan 100 jaar trainen en je lichaam zal er nooit zo uit zien.

Maar als je je zo wil oppompen met drugs, dan leef je alleen maar korter." Klitsjko verdedigt tegen Fury zijn kampioensgordels van de WBA, WBO, IBF en IBO.

Hij is al elf jaar ongeslagen.

Zijn profboekje telt 64 overwinningen en drie nederlagen.

Fury (26) is in 24 duels nog zonder nederlaag.

<http://www.telegraaf.nl/telesport/article24784600.ece>

http://www.telegraaf.nl/telesport/24784600/__Fury__Drugs_in_sport_legaliseren__.html

zal_18

„De Graafschap zal de ruimtes klein maken en opportunistisch spel laten zien.

Cocu waakt voor onderschatting

Fri, 30 Oct 15 14:22:08 +0100

Sport, Voetbal

Trainer Phillip Cocu hoopt dat zijn spelers van PSV zaterdag de uitwedstrijd tegen hekkensluiter De Graafschap niet te makkelijk opnemen.

„Ik verwacht een wedstrijd vol strijd.

Daar zullen we goed mee om moeten gaan”, blikte hij vrijdag vooruit.

Trainer Phillip Cocu hoopt dat zijn spelers van PSV zaterdag de uitwedstrijd tegen hekkensluiter De Graafschap niet te makkelijk opnemen.

„Ik verwacht een wedstrijd vol strijd. Daar zullen we goed mee om moeten gaan”, blikte hij vrijdag vooruit.

De Graafschap verzamelde slechts twee punten in de eerste tien competitiewedstrijden.

Toch verwacht Cocu geen makkelijk duel voor zijn ploeg.

„De Graafschap zal de ruimtes klein maken en opportunistisch spel laten zien.

Dat was de afgelopen wedstrijden ook al te zien en is ook logisch gezien hun positie op de ranglijst.”Cocu benadrukte dat hij nog niemand wil horen over het aantrekkelijke thuisduel met VfL Wolfsburg van dinsdag in de Champions League.

„We hebben niet de luxe om al aan de volgende wedstrijd te denken.

Ik ben ook absoluut niet bezig met spelers ontzien of sparen.

Dat kunnen we ons niet veroorloven.

We moeten zaterdag eerst zelf presteren.

We mogen er dus zeker niet te makkelijk over denken, want dan gaat het zonder twijfel een lastig duel worden.” ANP

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/voetbal/cocu-waakt-voor-onderschatting>

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/voetbal/cocu-waakt-voor-onderschatting>

zal_19

Uiteindelijk zal de overheid een doorslaggevende factor gaan spelen in de vraag welke brandstof het grootste succes gaat worden, zegt hij.

Rijden we over een paar jaar toch in waterstofauto's?

Thu, 29 Oct 15 20:30:00 +0100

Economie, Home, Business, Bedrijven

Wie gaat de strijd winnen: de gewone benzineauto, zijn elektrische broertje of breekt na twintig jaar toch de waterstofwagen eindelijk door? Vandaag werd op de autobeurs in Tokio een nieuwe waterstofauto van Honda gepresenteerd, maar critici hebben twijfels of de technologie ooit écht een succes gaat worden.

Wie gaat de strijd winnen: de gewone benzineauto, zijn elektrische broertje of breekt na twintig jaar toch de waterstofwagen eindelijk door? Vandaag werd op de autobeurs in Tokio een nieuwe waterstofauto van Honda gepresenteerd, maar critici hebben twijfels of de technologie ooit écht een succes gaat worden.

Auto's die rijden op waterstof verschillen technisch niet heel veel van de 'conventionele' elektrische wagens.

Waterstof uit de tank van de auto gaat naar een zogeheten 'fuel cell', waar de brandstof gesplitst wordt in water en elektriciteit.

Dat laatste zorgt er uiteindelijk voor dat de auto blijft rijden.

Dat klinkt erg schoon en milieuvriendelijk, maar dat klopt niet helemaal, vertelt autojournalist Werner Budding, die bij de presentatie van Honda aanwezig was, aan Z Today.

Energieverspilling Om waterstof te maken heb je bijvoorbeeld kolen nodig.

In dat geval heb je dus CO2-uitstoot, legt hij uit.

Daarnaast moet waterstof onder hele hoge druk en onder een bepaalde temperatuur bewaard worden.

Dat kost veel energie.

Volgens Budding wil dat niet zeggen dat Honda's nieuwe auto geen succes hoeft te worden.

Uiteindelijk zal de overheid een doorslaggevende factor gaan spelen in de vraag welke brandstof het grootste succes gaat worden, zegt hij.

Kansen Shell steunt de waterstofauto sowieso.

In Duitsland legt het bedrijf een landelijk netwerk aan zodat gebruikers gemakkelijk kunnen tanken.

Dat is niet vreemd, want ook General Motors, BMW, Hyundai en Toyota experimenteren met de brandstof in wagens.

Voor de consument is er namelijk één heel groot voordeel ten opzichte van elektrisch rijden: een tankbeurt duurt geen vijftien, maar slechts drie minuten.

En de wagens zijn relatief goedkoop.

De Japanse overheid wil in 2025 een auto voor 18.000 euro op de markt hebben.

Honda wil de nieuwe Clarity in 2016 op de markt brengen, waaronder in een aantal landen in Europa. RTL Z

<http://www.rtlnieuws.nl/economie/home/rijden-we-over-een-paar-jaar-toch-waterstofautos>

<http://www.rtlnieuws.nl/economie/home/rijden-we-over-een-paar-jaar-toch-waterstofautos>

zal_20

„Als er een mooie aanbieding komt, zal ik daar graag over nadenken.

Seedorf lonkt naar Premier League

Sat, 28 Nov 15 10:12:56 +0100

Sport, Voetbal

Clarence Seedorf zou het een grote eer vinden als hij een voetbalclub in de Engelse Premier League mag coachen.

Dat zegt de oud-international in een vraaggesprek met de BBC.

„Als speler was ik vaak dicht bij een contract met een Engelse club, maar het kwam er nooit van.

Als coach zou ik het een eer en een geweldige ervaring vinden", aldus de 39-jarige Seedorf, die als enige speler de Champions League won met drie verschillende clubs (Ajax, Real Madrid en AC Milan).

Clarence Seedorf zou het een grote eer vinden als hij een voetbalclub in de Engelse Premier League mag coachen. Dat zegt de oud-international in een vraaggesprek met de BBC.

„Als speler was ik vaak dicht bij een contract met een Engelse club, maar het kwam er nooit van. Als coach zou ik het een eer en een geweldige ervaring vinden", aldus de 39-jarige Seedorf, die als enige speler de Champions League won met drie verschillende clubs (Ajax, Real Madrid en AC Milan). In 2014 was Seedorf een aantal maanden trainer van AC Milan, nadien had hij geen club meer onder zijn hoede.

Zijn naam werd de afgelopen weken in verband gebracht met Newcastle United en ook het Turkse Galatasaray.

„Als er een mooie aanbieding komt, zal ik daar graag over nadenken.

Er gaan veel geruchten over mijn volgende baan en ik word aan belangrijke clubs gelieerd.

Dat geeft een lekker gevoel; beter veel opties dan helemaal geen opties."

ANP

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/voetbal/seedorf-lonkt-naar-premier-league>

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/voetbal/seedorf-lonkt-naar-premier-league>

zal_21

Ze heeft al gezegd dat ze bij winst van haar partij boven de president zal staan.

Hoe eerlijk zijn verkiezingen in Myanmar?

Sat, 07 Nov 15 13:00:00 +0100

Nieuws, Buitenland

Het lijken de meest vrije verkiezingen sinds 1990 te gaan worden: de parlementsverkiezingen in Myanmar.

Zondag mogen de inwoners naar de stembus.

Hoe vrij zijn en eerlijk zijn deze verkiezingen? Buitenlandredacteur Michel Philippa geeft antwoord.

Het lijken de meest vrije verkiezingen sinds 1990 te gaan worden: de parlementsverkiezingen in Myanmar.

Zondag mogen de inwoners naar de stembus.

Hoe vrij zijn en eerlijk zijn deze verkiezingen? Buitenlandredacteur Michel Philippa geeft antwoord.

Waarom zijn de verkiezingen in Myanmar bijzonder? Het is de eerste keer in 25 jaar dat de inwoners van Myanmar, dat vroeger Birma heette, iets te kiezen hebben.

Vijf jaar geleden konden ze ook al naar de stembus, maar die verkiezingen werden door de oppositie nog geboycot.

Nu doen ze wel mee.
Na 50 jaar van militaire dictatuur is dat een grote stap voorwaarts.
Hoe is de situatie in het land?De situatie is allesbehalve stabiel.
In het noorden van het land vechten diverse rebelligroeperingen al jarenlang tegen het leger.
En in het westen is een volledige bevolkingsgroep, de Rohingya, uitgesloten van deelname aan de verkiezingen.
De religieuze en etnische spanningen in Myanmar zijn enorm.
Wie zijn de grote kanshebbers bij de verkiezingen?Dat zijn aan de ene kant de zittende machthebbers van de USDP.
Die partij staat aan de kant van het leger.
Favoriet bij een groot deel van het volk is Aung San Suu Kyi van de NLD.
Zij kreeg al in 1990 de voorkeur van de kiezers, maar werd toen door het leger aan de kant geschoven.
Het Nobelcomité in Noorwegen kende haar de Nobelprijs voor de Vrede toe, maar ze zat jaren in huisarrest.
Wat voor gevolgen kan de uitslag hebben voor het land en voor het toerisme?Myanmar is een arm land.
Een derde van de bevolking leeft onder de armoedegrens.
Maar de laatste jaren kan en mag er steeds meer.
Er is sprake van economische groei.
Er is internet, bedrijven uit het buitenland beginnen zich voorzichtig te vestigen, er wordt gebouwd en het aantal toeristen dat naar Myanmar toekomt groeit razendsnel.
Die toeristen kunnen hier nog een betrekkelijk ongerept Aziatisch land zien.
De verkiezingen moeten de volgende stap zijn op weg naar een Myanmar dat zich steeds meer openstelt voor de rest van de wereld en dat door het buitenland ook steeds meer wordt geaccepteerd.
Zijn dit vrije en eerlijke verkiezingen?Mensen kunnen kiezen, zoveel is zeker.
Maar ideaal is het nog niet.
Het leger heeft 25 procent van de zetels vooraf al voor zichzelf gereserveerd, dus de oppositie begint met een flinke achterstand.
Verder mogen grote groepen minderheden niet eens stemmen.

Bovendien kan Aung San Suu Kyi zelfs als ze wint geen president worden.
Dat kan niet volgens de grondwet, omdat ze met een Brit getrouwd is geweest.
Ze heeft al gezegd dat ze bij winst van haar partij boven de president zal staan.
Zeker is dat het leger nog in grote mate bepaalt wat er gebeurt.
Af is de democratie dus nog lang niet, maar optimisten stellen dat je ergens moet beginnen.
En het begin is er. RTL Nieuws / Michel Philippa
<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/hoe-eerlijk-zijn-verkiezingen-myanmar>
<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/hoe-eerlijk-zijn-verkiezingen-myanmar>

[zal_22](#)

Daarnaast zal De Graaff vanuit rennershotels of andere locaties interviews maken met coureurs, ploegleiders en andere wielervolgers.

NOS brengt avondprogramma Tour 2016 vanuit Frankrijk
Fri, 11 Dec 2015 11:47:17 +0100
nosnieuwsopmerkelijk
De meeste wielrenners verkeren nog in winterslaap, maar bij NOS Sport is de blik alweer nadrukkelijk gericht op het nieuwe seizoen.
Belangrijkste nieuws is dat de NOS komende zomer tijdens de Tour de France opnieuw ter plekke zal zijn met een avondprogramma.
Herman van der Zandt en Dione de Graaff zullen als presentatoren van het avondprogramma optreden.
Van der Zandt, die kort geleden overstapte van NOS Nieuws naar NOS Sport, was de voorbije jaren al te zien met kleine reportages in het Tour-programma.
De Graaff was in juli van dit jaar al in Frankrijk voor het maken van interviewsKarakteristieke sfeer van Tour en FrankrijkMet het nieuwe

avondprogramma wil NOS Sport de karakteristieke sfeer van de Tour de France en Frankrijk in de Nederlandse huiskamer brengen.

Het programma zal dagelijks om 22.15 uur te zien zijn op NPO 1.

Op dat uur zullen op locatie in Frankrijk gasten aanschuiven aan tafel bij Van der Zandt en De Graaff.

Daarnaast zal De Graaff vanuit rennershotels of andere locaties interviews maken met coureurs, ploegleiders en andere wielervolgers.

Naast het avondprogramma zal elke dag om 19.30 uur op NPO 1 ook een Tourjournaal verzorgd worden.

Daarin zullen onder andere een uitgebreide samenvatting van de etappe van die dag plus eerste reacties en het belangrijkste nieuws te zien zijn.

<http://nos.nl/l/880673>

<http://nos.nl/l/880673>

zal_23

President Poetin liet na de aanslagen in Parijs weten dat voortaan vooral IS doelwit zal zijn van de Russische bombardementen.

Ruzie Turkije-Rusland vergroot kluwen van problemen

Wed, 25 Nov 2015 17:00:35 +0100

nosnieuwsbuitenland

Harde taal tussen Rusland en Turkije na het neerhalen van een Russisch gevechtsvliegtuig.

Escalatie ligt op de loer.

Want bijna dagelijks doen zich nieuwe incidenten en problemen voor die de internationale verhoudingen steeds verder op scherp zetten: van Oekraïne tot de vluchtelingen crisis en van de Parijse aanslagen tot de al jaren broeierige relatie tussen Ankara en Moskou.

Eensgezindheid Na de aanslagen van 13 november in Parijs kwam er al snel discussie over het begrip oorlog.

President Hollande verklaarde de oorlog aan de terreur.

Hij kondigde de noodtoestand af in Frankrijk en wil in het buitenland een eensgezinde, grote coalitie smeden die de oorlog in Syrië ten einde moet brengen.

Sommige landen namen de oorlogsretoriek over, andere kozen een voorzichtiger toon, hoewel ze allemaal eensgezindheid benadrukten.

Vorige week leek het daarmee even de goede kant op te gaan.

President Poetin liet na de aanslagen in Parijs weten dat voortaan vooral IS doelwit zal zijn van de Russische bombardementen.

En er gloorde een beetje hoop op internationale onderhandelingen over de toekomst van Syrië, met deelname van het regime-Assad en de Syrische oppositie.

Door de erkenning dat IS achter de aanslag op het vliegtuig met Russische vakantiegangers in Egypte zat, leek Moskou bovendien op te schuiven in de richting van de VS en de EU.

Maar de gordiaanse knoop is sinds het neerschieten van het Russische vliegtuig bij de Turkse grens juist nog complexer geworden.

En daarbij spelen allerlei zaken mee.

Turkije Behalve Syrië zit vooral Turkije in het midden van de storm.

Terwijl er een kabinetsformatie bezig is, schroomt de Turkse regering niet harde, duidelijke taal te gebruiken: onze grenzen zijn heilig en iedereen die daaroverheen komt, zal dat weten.

Daarbij speelt dat de verhoudingen tussen Moskou en Ankara al enkele jaren moeizaam zijn.

In juni 2012 werd een Turkse straaljager boven Syrië neergehaald.

Erdogan was woedend op Syrië, maar ook zeer achterdochtig over de rol van de Russen bij dit incident.

Na incidenten met Russische vliegtuigen eerder dit jaar liet Ankara weten dat de maat vol was en dat er met Turkije niet te sollen valt.

Misschien wil de herkozen AK-partij de bevolking zo daadkracht tonen, maar het neerschieten van de Russische jager veroorzaakt in menig hoofdstad flinke hoofdpijn.

De NAVO en president Obama verklaarden zich solidair met Ankara door te verklaren dat het Turkse (NAVO-)grondgebied niet geschonden mag worden.

Rusland kreeg forse kritiek van Obama, het onderonsje met Poetin in de hotellobby tijdens de G20 van anderhalve week geleden lijkt alweer vergeten.

Rusland reageerde met de aankondiging dat het nieuw afweergeschut naar de Russische basis in het Syrische Latakia brengt.

Coalitie Morgen vliegt president Hollande naar Moskou om te praten met Poetin.

Zijn oorspronkelijke hoop op een hechtere coalitie inclusief de Russen lijkt vervlogen.

Het ziet ernaar uit dat Moskou nog meer zijn eigen agenda volgt in het Syrische conflict.

Boven aan die agenda staat het overeind houden van het regime van Assad.

Terwijl voor de Verenigde Staten en grote delen van Europa, maar bovenal voor Frankrijk, de val van Assad boven aan het verlanglijstje staat.

Dus of en hoe er over ruim een maand besprekingen moeten beginnen met medewerking van Assad en zijn oppositie is vooralsnog een raadsel.

Energiewapen Rusland heeft laten weten de gaskraan naar Oekraïne af te sluiten.

Dat is een impliciet signaal aan Europa: wij kunnen dit, en jullie zijn afhankelijk van ons gas.

Oekraïne verklaarde voorlopig genoeg brandstof te hebben.

Maar Brussel heeft ongetwijfeld begrepen wat Moskou bedoelt.

Ook Turkije is doelwit van bekende instrumenten uit het Russische arsenaal.

Russische toeristen kunnen maar beter niet naar de Turkse kust gaan, er zouden schadelijke bacteriën zijn gevonden in Turks kippenvlees en samenwerkingsprojecten worden tegen het licht gehouden.

Ook daar is energie een gevoelig dossier: Rusland en Turkije waren net begonnen met plannen voor een grote pijplijn voor het transport van Russisch gas richting Turkije.

Dit plan, dat op tafel kwam nadat Europa het Russische Southstream-project had geblokkeerd, staat nu op losse schroeven. Vluchtelingen En dan is er de vluchtelingen crisis.

De oorlog in Syrië leidt ertoe dat er dagelijks grote groepen richting Europa komen.

Ook daar speelt Turkije een belangrijke rol, omdat veel vluchtelingen vanuit dat land de oversteek naar Europa maken.

Al wekenlang probeert Europa tot overeenstemming te komen met Ankara.

Turkije zou veel meer mensen met Europese financiële steun moeten opvangen zodat die mensen de oversteek naar Griekenland niet langer kunnen en willen maken.

Uiteindelijk zouden vluchtelingen ook in Turkije asiel moeten kunnen aanvragen om veilig naar Europa te reizen, of teruggestuurd te worden naar hun land als ze geen recht op asiel hebben.

Dat was het idee, en daarvoor wil Europa miljarden betalen aan Turkije. Maar Ankara wil in ruil hiervoor vooral steun van de EU en de NAVO in de strijd tegen Assad in Syrië.

En ongetwijfeld verlangen de Turken inmiddels ook dat elke stap van Rusland ferm wordt afgekeurd.

De afspraken tussen Brussel en Ankara laten nog op zich wachten; zondag is er een nieuw topoverleg.

Ondertussen neemt de druk aan de Grieks-Macedonische grens toe, waar vluchtelingen uit andere landen dan Syrië niet meer doorgelaten worden op hun reis naar Noord-Europa. NAVO Volgende week komen de NAVO-ministers in Brussel bijeen voor hun traditionele decemberversameling.

Het bondgenootschap worstelt met de situatie.

Frankrijk passeerde het bondgenootschap door na de aanslagen in Parijs een beroep te doen op een Europese solidariteitsclausule en daarmee EU-leden om militaire bijstand te vragen (anders dan de VS deed na de aanslagen van 11 september). "

Een stoffig artikel dat bijna niets voorstelt.

Zoals ook de resolutie die de VN vorige week aannam redelijk slap was omdat er niets instaat over militair ingrijpen", zei diplomatedeskundige Robert van de Roer in het NOS Radio 1 Journaal." Het is bijna zielig en triest dat Hollande nu in zijn eentje een coalitie moet smeden.

In ieder geval is het een enorm verschil als je het vergelijkt met de massale steun die de Amerikanen kregen na 9/11."

Zo laat bondskanselier Merkel geen moment voorbijgaan om te verkondigen dat er vooral een politieke oplossing moet worden gevonden voor Syrië en voor de omgang met Rusland.

En geen militaire, bedoelt ze dus.

Al sinds de annexatie van de Krim en de Russische bemoeienis in Oost-Oekraïne zoekt de NAVO naar antwoorden op de veranderde verhouding met Rusland.

Er is een nieuwe snelle reactiemacht opgericht, maar dat lijkt Moskou er voorsnog niet van te weerhouden om zijn eigen koers te varen.

Nu NAVO-lid Turkije in een heftige crisis met Moskou is beland met het neerschieten van het Russische gevechtsvliegtuig als voorlopig dieptepunt, staat het bondgenootschap voor nieuwe dilemma's. "

De oplossing ligt in tijd en rust", meent Van de Roer. "

En die zal vooral komen via Merkel en Obama.

Dat zijn rustige mensen.

Zij zullen proberen Poetin tot rede te manen.""

Poetin heeft niets te winnen bij gekibbel met de Turken of ruzie met de NAVO.

Voor hem is winstmarge veel groter als hij kan scoren in Syrië en ondertussen de aandacht van Oekraïne kan afleiden, zodat mogelijk ook de sancties tegen Rusland volgend jaar deels of geheel worden opgeheven."

<http://nos.nl/l/874890>

<http://nos.nl/l/874890>

zal_24

Die zal ook hun rentemarge ten goede komen, is de verwachting.

Amerikaanse beurzen stijgen verder

Tue, 15 Dec 2015 19:39:00 +0100

De Amerikaanse aandelenmarkten bouwden dinsdag voort op de koerswinsten van een dag eerder.

Beleggers zijn vooral in afwachting van het historische rentebesluit van de Federal Reserve, de koepel van centrale banken in de Verenigde Staten.

Waarschijnlijk gaat woensdag voor het eerst in bijna tien jaar de rente omhoog.

De Dow-Jonesindex, waarin de dertig grootste Amerikaanse beursfondsen zijn opgenomen, stond tijdens de middaghandel 1,3 procent hoger op 17.594 punten.

De bredere S&P 500 steeg 1,4 procent naar 2049 punten.

De technologiegraadmeter Nasdaq ging 1,3 procent omhoog naar 5014 punten.

Net als in Europa toonden aandelen in de grondstoffensector herstel, na de harde klappen die zij de afgelopen week kregen in verband met de scherp dalende olieprijs.

De oliemaatschappijen ExxonMobil en Chevron stonden bovenaan de Dow met koerswinsten van ruim 4 procent.

Entertainmentconcern Walt Disney was eveneens gewild, en werd 3,5 procent meer waard.

FedBanken profiteerden van het vooruitzicht van een hogere beleidsrente van de Fed.

Die zal ook hun rentemarge ten goede komen, is de verwachting.

Goldman Sachs, JPMorgan Chase en Bank of America kregen er allemaal ruim 3 procent bij, Citigroup klom 2,4 procent.

Onderaan bij de hoofdfondsen stond 3M.

Het brede industrieconcern, producent van onder meer plakband en zelfklevende memobriefjes, verlaagde voor de tweede keer dit jaar de winstverwachting voor heel 2015.

De tragere groei van de wereldeconomie speelt het bedrijf parten.

Het aandeel leverde 5,4 procent in.

<http://www.telegraaf.nl/dft/stemming/amerika/article24879387.ece>

http://www.telegraaf.nl/dft/stemming/amerika/24879387/_Amerikaaanse_beurzen_stijgen_verder_.html

zal_25

Bush zal de aandacht dus naar zich toe moeten trekken.

Wie is de nieuwe Republikeinse koploper?

Wed, 28 Oct 15 20:46:00 +0100

Nieuws, Buitenland

Vanavond is het derde verkiezingsdebat tussen de Republikeinse presidentskandidaten.

Donald Trump gaat niet langer aan de leiding in de peilingen.

Wie staat dan wel bovenaan en wie zijn de andere kanshebbers? Wij zetten het voor je op een rijtje.

Vanavond is het derde verkiezingsdebat tussen de Republikeinse presidentskandidaten.

Donald Trump gaat niet langer aan de leiding in de peilingen.

Wie staat dan wel bovenaan en wie zijn de andere kanshebbers? Wij zetten het voor je op een rijtje.

Op wie moeten we letten? Hij was lange tijd frontrunner, maar Donald Trump heeft een flinke tik gekregen. "Wat doen jullie nu?" zei hij tegen zijn kiezers.

Hij is in ieder geval zijn eerste plaats kwijt in de landelijke peilingen aan die andere outsider, Ben Carson.

Ben wie? Ben Carson.

Een voormalig neurochirurg en christen in hart en nieren.

Hij stak als tiener ooit een vriend neer, bad tot God, en z'n woedeaanvallen waren voorgoed voorbij.

Sterker nog: hij praat zo zachtmoedig, dat het lijkt alsof hij nooit meer boos kán worden.

Misschien krijgen we dus straks weer een nieuwe zwarte president? Hij doet het inderdaad goed en hij blijft maar stijgen in de peilingen.

Deze conservatieve politicus is trouwens wel in bijna alles een tegenpool van Barack Obama.

Zijn standpunten zijn op z'n minst opmerkelijk.

Anderen zullen zeggen, bij het belachelijke af.

Oordeel zelf.

Hoe zit het eigenlijk met Jeb Bush? Jeb moet nu echt aan de bak.

Hij blijft ver achter in de peilingen.

Vanavond staat de gematigde oud-gouverneur van Florida vierde in rij.

Hij valt nog net niet van het podium.

Bush zal de aandacht dus naar zich toe moeten trekken.

Jeb! (met uitroepetekens) staat er energiek op elke poster en sticker.

Alleen ziet niemand dat terug in z'n soms onhandige optredens.

Hij is 'low on energy', zei Trump al.

Grote kans dus dat de eindstrijd zal gaan tussen Trump en Carson? Ho, wacht even.

De eerste voorverkiezing (primary) is in februari volgend jaar.

Er kan nog veel veranderen.

Oke, het rammelt aan alle kanten bij de campagne van Bush (het geld raakt op), hij twitterde vandaag wel weer een gelikt campagnefilmpje.

In de video zien we een donker Washington.

Dan stapt Jeb in het licht, waarna de zon opkomt.

Ik ben weer terug, wil hij maar zeggen.

Het is afwachten tot vanavond, of dat ook klopt.

Clear contrast between my record as a conservative reformer & @HillaryClinton & @BarackObama's record of failure.

[@JebBush](https://t.co/FEXUYBJ5tq—Jeb_Bush) 28 oktober 2015 Wie moeten we nog meer in de gaten houden? Trump en Carson zijn outsiders, ze hebben geen serieuze politieke ervaring.

De gevestigde orde (de Republikeinse partij, andere politici) steunt bij voorkeur iemand die ze kennen en vertrouwen.

Iemand met een trackrecord.

Zo moeten we Marco Rubio ook in de gaten houden.

Hij staat derde in de peilingen.

De senator uit Florida is jong (44) en hij praat makkelijk.

Er is ook kritiek op de zoon van Cubaanse immigranten: Hij zou z'n kiezers in zijn thuisstaat in de steek laten.

Rubio is zo druk met z'n campagnewerkzaamheden dat hij z'n werk in de Senaat verzaakt.

Een derde van alle stemmingen heeft hij al gemist dit jaar.

Kan ik het nog ergens volgen? Het derde Republikeinse debat vindt plaats in het relaxte universiteitsstadje Boulder, in Colorado.

Het begint om 1 uur 's nachts Nederlandse tijd.

CNBC, een zakenzender, organiseert het debat en zendt het uit.

Het evenement draagt dan ook de ondertitel: "Jouw geld, jouw stem".

De livestream op hun site is voor Nederlandse bezoekers niet beschikbaar. RTL Nieuws / Mark Heerink

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/wie-de-nieuwe-republikeinse-koploper>

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/wie-de-nieuwe-republikeinse-koploper>

zal_26

Gevolg zal zijn dat vrouwen vaker thuisblijven.

Nog geen oplossing Belastingplan

Tue, 10 Nov 2015 21:23:33 +0100

De eisen van de oppositie om meer geld uit te trekken voor éénverdieners gaan de coalitie van VVD en PvdA vooralsnog te ver.

Daardoor dreigt het kabinet zonder voldoende steun vooraf richting Eerste Kamer te moeten met het belastingplan.¶

De eisen van de oppositie om meer geld uit te trekken voor éénverdieners gaan de coalitie van VVD en PvdA vooralsnog te ver.

Daardoor dreigt het kabinet zonder voldoende steun vooraf richting Eerste Kamer te moeten met het belastingplan.

Staatssecretaris Wiebes (Financiën) moet alle zeilen bijzetten om woensdag nog een deal met de oppositie in de Tweede Kamer uit het vuur te slepen.

De PvdA maakte in een eerste ronde duidelijk een voorstel van de SGP, CU en SP om 300 miljoen euro richting gezinnen van éénverdieners te sluisen, veel te ver te vinden gaan.

Ook het CDA wil dat er meer voor éénverdieners wordt gedaan.

VVD en PvdA zeggen best te willen praten over aanpassing van de plannen.

Maar het voorstel van de drie partijen om de groeiende kloof tussen één- en tweeverdieners te verkleinen gaat alle perken te buiten, vond PvdA-Kamerlid Groot.

Het plan kost veel banen omdat werken onaantrekkelijker wordt gemaakt en thuisblijven meer loont.

Hoeveel banen het plan kost moet Wiebes woensdag duidelijk maken.

Ook VVD-Kamerlid Neppérus was weinig enthousiast over het voorstel om de kloof tussen één- en tweeverdieners te dichten.

Gevolg zal zijn dat vrouwen vaker thuisblijven.

„Vrouwen hebben jarenlang moeten strijden om te kunnen werken”, aldus Neppérus.

„Dat vinden wij essentieel.” Maar SGP-Kamerlid Dijkgraaf dreigde het kabinet expliciet een spaak in de wielen te steken als de éénverdiener niet tegemoet wordt gekomen.

„Ons doel is voor het belastingplan te stemmen, maar dan moet het kabinet ons dat wel mogelijk maken.” Het kabinet heeft steun van meerdere oppositiepartijen nodig, omdat Wiebes' belastingplan anders in december strandt in de Eerste Kamer.

Daar hebben VVD en PvdA met 21 van de 75 zetels bij lange na geen meerderheid.

Het kabinet heeft voorgesteld de lasten volgend jaar met 5 miljard euro te verlagen.

Vooral werkenden profiteren daar van.

Ook zonder zekere steun vooraf in de Eerste Kamer kan zijn plan de eindstreep halen.

Wiebes zou er op kunnen gokken dat oppositiepartijen het uiteindelijk niet aan zullen durven de burger een belastingverlaging door de neus te boren.

Deel uw reactie op:

<http://www.telegraaf.nl/binnenland/article24723593.ece>

http://www.telegraaf.nl/binnenland/24723593/_Nog_geen_oplossing_Belastingplan_.html

zal_27

De SGP zal geen letter meer veranderen aan het voorstel, snauwt hij Wiebes toe.

Domme misrekening? Gebrek aan regie? Hoe het belastingplan uitliep op een mislukking

Thu, 19 Nov 15 19:08:00 +0100

Nieuws, Politiek, Algemeen, Politiek

Kabinet en Tweede Kamer waren de afgelopen weken in de ban van het belastingplan.

Hoe kan het dat 50 miljard bezuinigen het kabinet wel lukt, maar dat 5 miljard teruggeven aan de burger op groot verzet stuit? Politiek verslaggever Roel Schreinemachers maakte een reconstructie.

Kabinet en Tweede Kamer waren de afgelopen weken in de ban van het belastingplan.

Hoe kan het dat 50 miljard bezuinigen het kabinet wel lukt, maar dat 5 miljard teruggeven aan de burger op groot verzet stuit? Politiek verslaggever Roel Schreinemachers maakte een reconstructie."Kees, Mark hier." Het is afgelopen vrijdagmiddag als de telefoon van SGP-

leider Kees van der Staaij gaat. "Gaan jullie echt tegenstemmen?" Het antwoord is kort. "Ja." Het blijft even stil aan de andere kant van de lijn. Langzaam wordt het de premier duidelijk dat de christelijke partijen niet overstag gaan.

De avond ervoor zijn ook de gesprekken met D66 al stukgelopen.

Als het kabinet toegeeft aan de wensen van D66, raakt het de steun van het CDA kwijt.

De opties raken snel uitgeput. "Ik hoef maar een vin te verroeren om iemand tegemoet te komen, of ik verlies iemand anders", verzucht staatssecretaris Wiebes van Financiën.

Dijkgraaf als oliemantjeHet kabinet is dan al weken achter de schermen bezig partijen achter het belastingplan te krijgen.

Een opgave die wordt bemoeilijkt doordat het CDA weigert zaken te doen in de achterkamertjes.

SGP-kamerlid Elbert Dijkgraaf biedt in de zomer al aan om op te treden als oliemantje.

Hij praat regelmatig op Financiën met Wiebes en onderhoudt tegelijkertijd de contacten met het CDA en de ChristenUnie.

Die partijen hebben een gedeelde wens om iets extra's te doen voor eenverdieners, al verschillen ze van mening over de manier waarop.

Lang blijft onduidelijk voor wie het kabinet wil kiezen.

Steun van het CDA is al min of meer zeker.

Voor de zomer zegt CDA-leider Buma al dat zijn partij vóór lastenverlichting zal stemmen.

Maar het CDA alleen is niet voldoende om de plannen ook door de Eerste Kamer te krijgen.

Er liggen twee routes open: het kabinet kan zaken doen met CDA, SGP en ChristenUnie, óf kiezen voor CDA en D66. Beide combinaties zijn genoeg voor een meerderheid in de senaat.

Andere mogelijkheden zijn minder voor de hand liggend.

Op 2 november lijkt het kabinet definitief richting te kiezen.

Wiebes doet een handreiking aan de christelijke partijen.

Hij is bereid iets extra's te doen voor eenverdieners.

Maar daarna blijft het stil.

Gebrek aan regie" Ik heb me er echt over verbaasd dat Wiebes geen regie nam", zegt een van de betrokkenen.

CDA, SGP en ChristenUnie zitten ook nog niet op één lijn.

Dijkgraaf gaat die week een paar keer met mogelijke varianten langs op Financiën.

Maar ze komen er niet uit.

Donderdagavond belt Wiebes nog met de ChristenUnie.

Volgens een betrokkene doet hij heel moeilijk, waarop ze aan de andere kant van de lijn concluderen: "Prima, dan zien we het in het debat wel."

Bij de SGP krijgen ze het gevoel dat het kabinet denkt dat de partijen toch wel overstag zullen gaan.

Dat de SGP en de ChristenUnie niet durven tegen te stemmen.

Een misrekening, blijkt later.

De dinsdag erna wordt het echt menens.

Omdat ze er achter de schermen met het kabinet niet zijn uitgekomen, besluiten SGP en ChristenUnie zelf een voorstel in te dienen over eenverdieners.

Er is ook twijfel bij de christelijke partijen of Wiebes wel echt zaken met hen wil doen.

De VVD'er gaat liever in zee met D66, vermoeden ze.

Die twijfel wordt versterkt in het plenaire debat die avond.

VVD-kamerlid Neppérus hangt wel heel duidelijk één kant op, valt een van de Kamerleden op.

Tijdens het debat schuift D66-leider Pechtold aan in de plenaire zaal.

En ook VVD-leider Zijlstra meldt zich.

Hij luistert aandachtig naar de inbreng van D66. "Toen was me duidelijk: ze gooien het over een andere boeg", klinkt het uit christelijke hoek. 'Kan Eric komen praten?' Wat de christelijke partijen vermoeden, maar niet weten, is dat de coalitie eerder die dag inderdaad een lijstje heeft uitgegooid naar D66. 's Ochtends gaat de telefoon van D66-leider Alexander Pechtold.

Het is VVD-leider Halbe Zijlstra, die staatssecretaris Wiebes naar voren schuift: "Kan Eric komen praten?" Natuurlijk kan dat.

Bij D66 zit de deur nooit dicht.

Even later meldt Wiebes zich in de D66-vleugel in de Kamer.

Zijlstra is meegekomen.

In het gesprek tasten de twee af wat nodig is om D66 voor het belastingplan te winnen.

Met de VVD valt wel te praten over aanpassingen die zorgen voor meer banen.

Pechtold gaat daarna ook nog even bij Samsom langs.

Bij de PvdA hoopt hij meer gehoor te vinden voor die andere D66-wens: vergroening.

Maar Samsom is afhoudend. 'De pap is gestort' De volgende dag is er nog even contact, maar dan horen ze bij D66 weinig meer van het kabinet. 's Avonds in het debat blijkt dat de drie christelijke partijen de handen ineen hebben geslagen.

Fractievoorzitters Buma, Van der Staaij en Segers zijn het die middag onderling al eens geworden.

Er ligt nu een gezamenlijk voorstel van CDA, SGP en ChristenUnie voor een extraatje voor eenverdieners.

Bij D66 denken ze: de pap is gestort.

Het is klaar.

Bij de SGP dachten ze dat duidelijk ook, zegt een Kamerlid van één van de coalitiepartijen. "Het viel op hoe fier Dijkgraaf door de Kamer liep. Kennelijk dacht hij dat de buit al binnen was." Niets blijkt minder waar. Wiebes oordeelt hard over de gevonden oplossing.

Het kost te veel banen, hij kan er niet mee akkoord gaan.

Bij de christelijke partijen weten ze niet wat ze horen. "Wij hadden begrepen dat Wiebes de instructie had gekregen de deur niet te hard dicht te gooien.

Maar dat deed ie wel.

We hebben hem 17 zetels aangeboden en die heeft hij geweigerd." Eerder op de had heeft SGP-leider Van der Staaij nog gezegd dat het voorstel van de drie christelijke partijen geen kwestie van slikken of stikken was.

Tot ieders verbazing reageert zijn fractiegenoot in het debat veel harder op de afwijzing van Wiebes.

Woedend meldt Dijkgraaf zich bij de interruptiemicrofoon.

De SGP zal geen letter meer veranderen aan het voorstel, snauwt hij Wiebes toe.

Intussen heeft D66 in het debat ook al een voorstel ingediend waar het kabinet onmogelijk mee in kan stemmen.

De impasse lijkt compleet.

Banenverlies 'alleen op papier'Struikelblok voor een deal met de christelijke partijen is dat elke maatregel die je neemt voor eenverdieners banen kost.

Maar dat is alleen op papier, benadrukt de SGP.

Het komt door de rekenmodellen van het Centraal Planbureau.

In de praktijk doet dat banenverlies zich niet voor.

Dijkgraaf belt nog met CPB-baas Laura van Geest.

Zij is het met hem eens.

Op dat banenverlies valt wel wat af te dingen.

Vooraf bij de VVD blijven ze huiverig om zaken te doen met de christelijke partijen.

D66 speelt al hardop met de gedachte om een houtversnipperaar voor de Tweede Kamer neer te zetten.

Pechtold kan daarin dan symbolisch de 35.000 banen versnipperen die verloren gaan als VVD en PvdA voor de christelijke partijen kiezen.

Geen vrolijk vooruitzicht voor de VVD, die zich graag profileert als de banenmotor.

WanhoopspogingZo eindigt het debat zonder uitzicht op voldoende steun, woensdagavond laat.

Om tijd te winnen, vragen PvdA en VVD de volgende dag om de stemmingen uit te stellen.

Die middag nodigen ze D66 opnieuw uit om te komen praten.

Iedereen is er bij op Financiën: Wiebes, Pechtold, Samsom, Zijlstra, en de financieel specialisten van de drie partijen.

D66 wil extra geld voor kinderopvang, een hogere arbeidskorting en meer vergroening.

Na een paar uur overleg zijn ze eruit.

Volgens D66 ligt er een bod van het kabinet.

In de ogen van de coalitiepartijen ligt het anders.

Het is een wanhoopspoging.

Er is alleen gekeken wat het minimale pakket is waar D66 ja tegen kan zeggen.

De nootjes komen op tafel.

Op Financiën zit het werk er voorlopig op.

Samen gaan Zijlstra, Samsom en Pechtold richting CDA, om het pakket aan Buma voor te leggen.

Pechtold moet Buma maar door de pomp jagen, denken ze bij de coalitie.

Maar ze hebben er weinig vertrouwen in dat dit gaat lukken.

En inderdaad, binnen tien minuten staan ze weer buiten.

Voor het CDA is het plan een onbegaanbare weg.

Als D66 zijn zin krijgt, haken de christendemocraten af.

Schoppen tegen schenen CDAPvdA en VVD kijken er niet van op.

Het CDA heeft er nooit een geheim van gemaakt niets te voelen voor meer vergroening.

Wat er nu op tafel ligt, is alles wat ze niet wilden. "D66 wilde natuurlijk schoppen tegen de schenen van het CDA", zegt een betrokkene.

Dus is het kabinet terug bij af.

Diezelfde avond zetten Samsom, Zijlstra, Wiebes en de fractiespecialisten op Financiën het aangepaste belastingplan in elkaar dat het kabinet de volgende dag zal presenteren.

Vrijdagochtend belt SGP-leider Van der Staaij zijn fractiegenoot Dijkgraaf uit bed.

Hij heeft een idee dat – hoopt hij – een opening kan bieden.

Als Dijkgraaf even later de hond uitlaat, dringt pas echt tot hem door wat zijn fractievoorzitter heeft gezegd.

Het plan blijkt niet haalbaar.

Maar Dijkgraaf bedenkt zelf nog een andere oplossing.

Als hij Wiebes belt, zegt die: "Het kan gaan vliegen, maar dan moet je nu naar Den Haag komen." Een afspraak die Dijkgraaf heeft om die ochtend een bedrijf te openen, laat hij schieten.

Van der Staaij neemt die klus van hem over en Dijkgraaf spoedt zich naar Financiën.

Met ambtenaren puzzelen Wiebes en Dijkgraaf nog een paar uur op de zoveelste variant om iets voor eenverdieners te doen.

Maar de conclusie is onverbiddelijk: onuitvoerbaar. "Ze wilden het gewoon niet.

Dan moet je een streep trekken," zegt een betrokkene.

Schot haget Als Rutte vrijdagmiddag van Van der Staaij hoort dat de SGP niet overstag gaat, besluit het kabinet met een eigen pakket te komen.

De aanpassingen bevatten voor ieder wat wils.

Ook komen ze voldoende tegemoet aan de wensen in de Tweede Kamer om een aantal partijen over de streep te trekken, hopen ze.

De oppositie ziet dat anders. 'Een schot haget', zo betitelt een van de partijen het.

Rutte is nog niet uitgesproken of SGP en CU maken bekend definitief af te haken.

D66 noemt de wijzigingen een begin, maar wil meer.

Zondag eind van de middag gaat de telefoon bij Pechtold.

Het is Eric Wiebes.

Of hij niet nog een keer wil komen praten.

Dat gebeurt maandagmiddag op het ministerie van Financiën.

Wiebes wil nog wel zaken doen, is de indruk bij D66. Samsom en Zijlstra niet.

Ze sommen nog een keer de wijzigingen op die ze hebben aangebracht in het belastingpakket.

Maar op de vraag of ze nog iets in de aanbieding hebben, blijft het stil.

Pechtold en Van Weyenberg eten hun yoghurtje op.

Binnen een halfuur staan ze weer buiten.

Als Pechtold het ministerie van Financiën uitloopt, is de woede van zijn gezicht af te lezen.

Hij heeft zijn conclusie al getrokken, al wil hij die nog wel even toetsen bij zijn senatoren: D66 doet niet mee.

De ego's krijgen de schuld Zodra D66 de volgende ochtend ook hardop zegt tegen te gaan stemmen, begint al snel het zwartepieten.

Pechtold geeft het CDA de schuld.

Het komt door het harde nee van het CDA dat het belastingplan gaat sneuvelen, zegt hij.

CDA-leider Buma slaat meteen terug, en noemt het onbegrijpelijk dat D66 de belastingverlaging blokkeert.

Volgens een betrokkene is het niet misgegaan op de inhoud, maar vanwege ego's.

Uit coalitiekring worden al snel koopkrachtplaatjes verspreid die laten zien wat de de tegenstemmers op hun geweten hebben: dankzij hen gaan de meeste mensen er volgend jaar niet of nauwelijks op vooruit.

Als het debat over het belastingplan later op de dag wordt heropend, vliegen de verwijten over en weer.

Tot vlak voor de stemmingen op woensdag doet Wiebes nog pogingen om tot een oplossing te komen.

Hij klimt weer in de telefoon.

Maar tevergeefs.

De Tweede Kamer stemt 's middags wel in met het belastingplan.

Maar de steun van PvdA, VVD en CDA is niet voldoende om de plannen ook door de Eerste Kamer te krijgen.

Een oplossing lijkt verder weg dan ooit.

Wiebes heeft nog maar een paar weken de tijd om een een konijn uit de hoge hoed te toveren.

Wiebes blijft optimistisch De makkelijkste manier, oppert iemand, is om toch het eenverdienersvoorstel van de christelijke partijen te accepteren. "Dat doet één dag pijn, maar is daarna snel vergeten." Als Wiebes dat al zou overwegen, vindt hij wel weer PvdA en VVD op zijn weg. "Dat ga ik niet meemaken", dreigt een Kamerlid.

Afgelopen weken verzuchtte Wiebes al een paar keer dat het moeilijker is om steun te vinden voor een belastingverlaging dan voor belastingverhoging.

Hij heeft nog tot half december de tijd.

Dan is de stemming in de Eerste Kamer.

Wiebes probeert de moed erin te houden. "Ik blijf optimistisch, dat is mijn aard." RTL Nieuws / Roel Schreinemachers

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/politiek/domme-misrekening-gebrek-aan-regie-hoe-het-belastingplan-uitliep-op-een-mislukking>

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/politiek/domme-misrekening-gebrek-aan-regie-hoe-het-belastingplan-uitliep-op-een-mislukking>

8.2.2 Zullen

zullen_1

Alle huidige schuldeisers van de club moesten van de gemeente akkoord gaan met een nieuwe regeling waarin ze uiteindelijk minder geld terug zullen krijgen dan in eerste instantie was afgesproken.

Schuldeisers FC Twente akkoord met nieuwe betalingsregeling
Mon, 14 Dec 2015 21:05:19 +0100
nossportalgemeen

FC Twente heeft met alle crediteuren een akkoord bereikt over een nieuwe betalingsregeling.

Alle huidige schuldeisers van de club moesten van de gemeente akkoord gaan met een nieuwe regeling waarin ze uiteindelijk minder geld terug zullen krijgen dan in eerste instantie was afgesproken.

De regeling was voor de gemeente de belangrijkste voorwaarde om voor een bedrag van 32 miljoen euro garant te staan.

Er zou één crediteur zijn die lange tijd weigerde te tekenen.

Volgens commissaris Hein Trebbe van FC Twente is die crediteur vanmiddag ook akkoord gegaan. Eerdere lening Over die garantstelling moet nog een definitief besluit worden genomen in de gemeenteraad.

Dat gaat vrijdag gebeuren.

De gemeenteraad zou eigenlijk woensdag vergaderen over de garantstelling, maar volgens RTV Oost hebben de raadsleden meer tijd nodig om alle stukken goed te kunnen bestuderen. Als de gemeente niet garant staat, bestaat het risico dat Enschede een eerdere lening van 17 miljoen aan de club niet krijgt terugbetaald.

<http://nos.nl/1/882055>

<http://nos.nl/1/882055>

zullen_2

Zij zullen om de beurt op zoek gaan naar bijzondere verhalen in het land voor het geluid van de straat.

Nieuws- en sportprogramma's Radio 1 nieuw en langer

Tue, 8 Dec 2015 14:17:00 +0100

nosnieuwsopmerkelijk

De nieuws- en sportprogramma's op NPO Radio 1 gaan op de schop.

Vanaf 4 januari zijn er drie nieuwe programma's met oude en nieuwe presentatoren.

Ook de duur van de programma's wordt anders.

NOS Radio 1 Journaal Zo duurt het NOS Radio 1 Journaal 's ochtends door de week een half uur langer, van 06.00 tot 09.30 uur.

Presentator is Jurgen van den Berg die wordt bijgestaan door nieuwslezer en vaste co-host Amber Brantsen.

Weerman Marco Verhoef, politiek verslaggever Joost Vullings, economisch duider Merel Stikkelorum en sportjournalist Gio Lippens completeren de ochtendploeg op de radio.

Inhoudelijk verandert er ook het een en ander.

Zo komen er naast de nieuwsbulletins op het hele uur ieder kwartier updates over de opvallendste ontwikkelingen in binnen- en buitenland. Daarnaast is er aandacht voor het gesprek van de dag: wat houdt Nederland bezig?

In het laatste half uur wordt vooruitgekeken naar de dag die komen gaat.

Op zaterdag duurt de uitzending van 07.00 uur tot 08.30 uur.

De vaste vervanger van Jurgen van den Berg is Winfried Baijens.

Nieuws en Co 's Middags verdwijnt het 'oude'

NOS Radio 1 Journaal.

Daarvoor in de plaats komt een heel nieuw programma dat door Lara Rense wordt gepresenteerd: Nieuws en Co.

In het programma werken de NOS en NTR samen.

Er is meer ruimte voor verdieping en verbreding en wetenschap, cultuur en diversiteit krijgen speciale aandacht.

Rense wordt bijgestaan door twee presentatoren: Mustafa Marghadi en Petra Possel.

Zij zullen om de beurt op zoek gaan naar bijzondere verhalen in het land voor het geluid van de straat.

Ook wordt samengewerkt met het tv-programma Nieuwsuur (ook NOS en NTR) voor verschillende reportages.

Nieuws en Co begint iedere werkdag om 16.00 uur en duurt tot 18.30 uur.

Vaste vervanger van Lara Rense is Joost Karhof.

Langs de Lijn En Omstreken Vanaf 4 januari is iedere avond op NPO Radio 1 een nieuw magazine te beluisteren: Langs de Lijn En Omstreken.

Het nieuws- en sportprogramma duurt van 20.30 uur tot 23.00 uur en wordt meestal gepresenteerd door Renze Klamer (EO) en Robbert Meeder (NOS).

Zij verzorgen een mix van sport, nieuws, en persoonlijke gesprekken met gasten uit de wereld van onder andere politiek, cultuur, sport en media.

Dagelijks wordt een verslaggever op pad gestuurd naar aanleiding van een actuele vraag.

De verslaggever zoekt het uit en beantwoordt de vraag in de uitzending.

Het sportforum verhuist van zaterdagmiddag naar maandagavond, op vrijdag is er een nieuwsforum.

Naast Klamer en Meeder zullen ook Jeroen Stomphorst, Herman van der Zandt (NOS), Margje Fikse en Tijs van den Brink (EO) het programma presenteren.

<http://nos.nl/l/879544>

<http://nos.nl/l/879544>

zullen_3

Het CBP heeft aangegeven de aanvraag waarschijnlijk te zullen goedkeuren.

Stichting Brein gaat meer illegale uploaders aanpakken

Fri, 20 Nov 2015 12:34:58 +0100

nosnieuwsbinnenland

De auteursrechtwaakhond van de entertainmentindustrie, Stichting Brein, gaat op grotere schaal uploaders van illegale content opsporen.

Dat zijn mensen die de auteurswet overtreden door illegaal bijvoorbeeld films en muziek te verspreiden."

We gaan kijken hoe vaak iemand in een termijn van twaalf weken uploadt."

Stichting Brein pakt illegale verspreiders van films en muziek nu ook al aan, maar heeft een systeem ontwikkeld waarmee uploaders automatisch kunnen worden opgespoord.

Het systeem, waarmee volgend jaar de eerste uploaders moeten worden opgespoord, richt zich op mensen die grote hoeveelheden bestanden uploaden of bestanden als eerste verspreiden.

Downloaders worden niet aangepakt, al gaf Brein eerder aan dat dat wel wordt overwogen.

Ip-adressen Hoe het systeem werkt, is niet precies duidelijk, maar waarschijnlijk zoekt de tool automatisch naar de ip-adressen van uploaders via het zogenoemde bittorrent-uitwisselingsprotocol.

Ip-adressen zijn vrij toegankelijk in bittorrent.

Met behulp van dat ip-adres kunnen de adresgegevens van uploaders worden opgevraagd bij de provider, waarna Stichting Brein een schikkingsvoorstel kan doen.

Gaan ze daarmee niet akkoord, dan volgt een rechtszaak.

Een schikking kan hoog uitvallen: de hoogste schikking van Brein bedroeg 12.500 euro.

Overigens is de vraag of providers meewerken. "

Stichting BREIN heeft bij het College Bescherming Persoonsgegevens een aanvraag ingediend voor het systeem.

Dat moet, omdat er persoonsgegevens worden verwerkt voor strafrechtelijke doeleinden.

Het CBP heeft aangegeven de aanvraag waarschijnlijk te zullen goedkeuren.

<http://nos.nl/l/872877>

<http://nos.nl/l/872877>

[zullen_4](#)

We zullen zeker van ons laten horen.

Vier bussen met actievoerders naar intocht Sint in Meppel

Fri, 13 Nov 2015 16:15:53 +0100

nosnieuwsbinnenland

De actiegroep Kick Out Zwarte Piet komt morgen met vier bussen vol actievoerders naar de intocht van Sinterklaas in Meppel.

Ze komen onder politiebegeleiding de Drentse plaats binnen.

Het wordt geen lawaaidemonstratie, maar stil blijven willen de actievoerders ook niet. "

We zullen zeker van ons laten horen."

Er wordt herrie gemaakt door 35.000 mensen, dus die 200 van de actiegroep zullen het verschil niet maken", zei Westmaas.

Ook voor protestgeluiden is ruimte tijdens het feest.

Dat is vrijheid van meningsuiting."

Ongeregeldheden in Gouda Bij de intocht vorig jaar in Gouda kwam het tot ongeregelde tusschen de voor- en tegenstanders van Sinterklaas.

De sfeer werd grimmig toen demonstranten naar het centrum wilden, terwijl de burgemeester twee locaties buiten de binnenstad daarvoor had aangewezen.

Zestig mensen werden toen opgepakt.

<http://nos.nl/l/870129>

<http://nos.nl/l/870129>

[zullen_5](#)

Naast hernieuwbare energiebronnen als zon, wind en water zullen vanaf 2025 alleen nog kernenergie en gas worden gebruikt om stroom op te wekken.

Britse kolencentrales uiterlijk in 2025 dicht

Wed, 18 Nov 2015 16:03:16 +0100

Groot-Brittannië wil binnen tien jaar volledig af van al zijn kolengestookte energiecentrales.

Dat heeft minister Amber Rudd, belast met energie en klimaat, woensdag bekendgemaakt.

Van alle elektriciteit die de Britten vorig jaar verbruikten, was een derde opgewekt door middel van de verbranding van kolen.

Volgens Rudd mag een moderne economie niet zo zwaar leunen op vervuilende, vijftig jaar oude energiecentrales.

Groot-Brittannië is de eerste grote economie die afstapt van kolencentrales om de uitstoot van het broeikasgas koolstofdioxide (CO₂) terug te dringen.

Naast hernieuwbare energiebronnen als zon, wind en water zullen vanaf 2025 alleen nog kernenergie en gas worden gebruikt om stroom op te wekken.

http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/article24760546.ece

http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/24760546/_Britse_kolencentrales_uiterlijk_in_2025_dicht_.html

[zullen_6](#)

Tegelijkertijd zullen christenen in navolging van de Heere Jezus hun vijanden liefhebben en voor hen bidden, betoogt ds.

ChristenUnie neemt plaats in nieuwe coalitie Arnhem

Fri, 6 Nov 2015 11:50:29 +0100

Binnenland

De coalitie van burgemeester en wethouders in Arnhem is uitgebreid met de ChristenUnie.

D66, SP en CDA moesten op zoek naar een nieuwe coalitiepartner na het vertrek van GroenLinks vorige maand.

De coalitie van burgemeester en wethouders in Arnhem is uitgebreid met de ChristenUnie.

D66, SP en CDA moesten op zoek naar een nieuwe coalitiepartner na het vertrek van GroenLinks vorige maand.

Dat schrijft Omroep Gelderland.

Wie namens de ChristenUnie wethouder wordt, is nog niet bekendgemaakt.

Waarschijnlijk wordt de nieuwe wethouder tijdens de raadsvergadering van 30 november beëdigd.

De CU heeft twee zetels in de Arnhemse gemeenteraad.

1.951356

http://www.refdag.nl/nieuws/binnenland/christenunie_neemt_plaats_in_nieuwe_coalitie_arnhem_1_951356?localLinksEnabled=false

Christen is vergevingsgezind en streeft naar gerechtigheid

Wed, 2 Dec 2015 09:49:14 +0100

Opinie

In de strijd tegen het wereldwijde terrorisme draagt de overheid het zwaard niet tevergeefs.

Tegelijkertijd zullen christenen in navolging van de Heere Jezus hun vijanden liefhebben en voor hen bidden, betoogt ds. W. van Sorge.

In de strijd tegen het wereldwijde terrorisme draagt de overheid het zwaard niet tevergeefs.

Tegelijkertijd zullen christenen in navolging van de Heere Jezus hun vijanden liefhebben en voor hen bidden, betoogt ds.

W. van Sorge.

"Christendom roept niet op tot geweld". Onder deze kop bestrijdt ds. J. R. Visser de opvatting dat het christendom zou aanzetten tot geweld (RD 23-11).

Ik citeer: „Met geweld mensen dwingen te ‘geloven’ in de Heere als de enige God heeft niet met het christelijk geloof te maken.” Dit is duidelijke taal waar ik hartelijk mee instem.

Wat het komen tot bekering en geloof betreft geldt het Godswoord:

„Niet door kracht noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden” (Zach. 4:6). Toch verdienen mijns inziens ook andere aspecten van de wijze waarop de Bijbel over geweld spreekt onze aandacht.

Het gaat me in het bijzonder om het feit dat we de Psalmen meerdere malen een gebed om geweld aantreffen.

Een duidelijk voorbeeld is Psalm 59. David, de dichter van de psalm, wordt achtervolgd door vijanden (soldaten van koning Saul) die hem met de dood bedreigen.

In de psalm bidt hij:

„Verteer hen in grimmigheid; verteer hen, dat zij er niet zijn, en laat hen weten, dat God Heerser is in Jakob, ja, tot aan de einden der aarde” (Ps. 59:14). David bidt hier om niets minder dan de ondergang van zijn vijanden.

Kan dat wel? Mag dit wel? Is dit in overeenstemming met de opdracht om vijanden lief te hebben?

Op grond van deze en andere soortgelijke teksten zijn de zogenaamde vloek- of wraakpsalmen vaak veroordeeld.

Ze zouden strijdig zijn met het Bijbelse liefdegebod.

Het bidden om Gods vloek over een vijand zou te allen tijde ongeoorloofd zijn.

Deze kritiek verdient geen instemming.

In feite beschuldigen we dan, wellicht onbedoeld, de Heilige Geest, de eerste Auteur van de Heilige Schrift.

Ook de wraakpsalmen ontvangen we als het gezaghebbend Woord van God.

Vanuit dit principiële uitgangspunt valt er echter meer te zeggen.

Ik wijs op het volgende: 1. Een belangrijke vraag is: Heeft David zichzelf gewroken? Eeuwen later zou de apostel Paulus schrijven:

„Wreekt uzelf niet, beminden, maar geeft de toorn plaats; want er is geschreven: Mij komt de wraak toe; Ik zal het vergelden, zegt de Heere”

(Rom. 12:19). Paulus sluit hiermee aan bij een uitspraak uit Leviticus 19:18. David heeft dit vermanende woord in praktijk gebracht.

Hij heeft immers geen militair geweld gebruikt tegen Saul en zijn soldaten, maar heeft in het gebed de Heere te hulp geroepen.² In onze tijd zijn er tal van meedogenloze en bloeddorstige vijanden die een gevaar voor de hele mensheid vormen.

Mogen wij wensen en bidden dat God het onrecht en de misdaad verbreekt en straft? Ik meen van wel.

Maar kunnen we niet beter om bekering van de boosdoeners bidden? En goed doen aan hen? De Heere Jezus draagt ons immers op om onze vijanden lief te hebben en voor onze vervolgers te bidden?

Dit laatste mag zeker niet verzuimd worden.

We hebben de roeping om liefde en vergevingsgezindheid uit te stralen en zo iets te laten zien van de grote liefde waarmee God zondaren opzoekt.

Het is ontroerend dat juist vervolgte christenen deze gezindheid vaak openbaren.

Dit kan een middel in Gods hand zijn om vijanden tot vrienden en vervolgers tot volgelingen te maken.

Overigens valt te vrezen dat verreweg de meesten zullen volharden in hun duivelse haat en moordlust.

Er voltrekt zich wereldwijd een intensivering en vermenigvuldiging van het kwaad.

In zo'n wereld hebben wij als christelijke belijdenis onze levenshouding te bepalen.³ Vergevingsgezindheid, hoe waardevol en onmisbaar ook, kan echter niet in alle verhoudingen het beslissende woord spreken.

Wetgeving en rechtspraak zijn bedoeld om een dam op te werpen tegen allerlei geweld en ontwrichting in de samenleving.

Dat moet ook.

Laten we daarom gerust bidden dat de misdaad op aarde rechtmatige bestraffing krijgt.

Ook in de strijd tegen het wereldwijde terrorisme draagt de overheid het zwaard niet tevergeefs.

Het dient ter bestraffing van misdadigers, tot bescherming van burgers en ook opdat we God in vrijheid zullen kunnen dienen overeenkomstig Zijn Woord.

Daarom kunnen we oprecht blij zijn als iedere vorm van extremisme en terrorisme te gronde gericht wordt.

Onze drijfveer is geen wraakzucht, maar begeerte naar gerechtigheid.

De auteur is christelijk gereformeerd emeritus predikant. Lees ook: Christendom roept niet op tot geweld

1.957505

http://www.refdag.nl/opinie/christen_is_vergevingsgezind_en_streeft_naar_gerechtigheid_1_957505?localLinksEnabled=false

zullen_7

„Frankrijk en zij die zijn weg volgen, moeten weten dat zij de voorname doelwitten van de Islamitische Staat blijven en dat zij de geur van de dood zullen blijven ruiken, omdat het de leiding heeft genomen in de kruistocht, het heeft aangedurfd onze Profeet te beledigen, het heeft gewaagd in Frankrijk de islam te bevechten en op het grondgebied van het Kalifaat moslims te treffen met hun vliegtuigen die hun geen enkel voordeel hebben gebracht in de stinkende straten van Parijs.

IS beschouwde doelwitten als „plaatsen van uitspattingen”

Mon, 16 Nov 2015 09:44:04 +0100

Buitenland

Islamitische Staat (IS) heeft de verantwoordelijkheid voor de aanslagen van afgelopen in Parijs zaterdag opgeëist in een verklaring die rond 11.45 uur op sociale media verscheen.

„Trekt er daarom lering uit, o gij die ogen hebt”, Soera 59-2.

Islamitische Staat (IS) heeft de verantwoordelijkheid voor de aanslagen van afgelopen in Parijs zaterdag opgeëist in een verklaring die rond 11.45 uur op sociale media verscheen.

„Trekt er daarom lering uit, o gij die ogen hebt”, Soera 59-2. In de verklaring schrijft IS dat een „groep gelovige soldaten van het Kalifaat” als doelwit „de hoofstad van de gruwelen en perversiteit” heeft uitgekozen, de stad „die de banier van het Kruis in Europa draagt.”

„Allah heeft overwonnen door hun hand en in hun eigen land angst gezaaid in het hart van de kruisvaarders.”

„Acht broeders uitgerust met bomgordels en machinegeweren” hebben hun doelwitten zorgvuldig uitgekozen: het voetbalstadion stade de France „tijdens de wedstrijd van de twee kruisvaarderslanden Frankrijk en Duitsland, die werd bijgewoond door de imbeciel François Hollande, Bataclan waar honderden afgodendienaars waren verzameld voor een pervers feest”, evenals andere doelwitten in het 10e, 11e en 18e arrondissement, „en dat gelijktijdig.”

„Parijs schudde onder hun voeten en zijn straten werden te nauw voor hen.” De balans bedraagt ten minste „200 gedode kruisvaarders en nog meer gewonden, de lof en eer komen Allah toe”, zo vervolgt IS.

In de verklaring waarschuwt de beweging voor nieuwe aanslagen:

„Frankrijk en zij die zijn weg volgen, moeten weten dat zij de voorname doelwitten van de Islamitische Staat blijven en dat zij de geur van de dood zullen blijven ruiken, omdat het de leiding heeft genomen in de kruistocht, het heeft aangedurfd onze Profeet te beledigen, het heeft gewaagd in Frankrijk de islam te bevechten en op het grondgebied van het Kalifaat moslims te treffen met hun vliegtuigen die hun geen enkel voordeel hebben gebracht in de stinkende straten van Parijs.

Deze aanval is slechts het begin van de storm en een waarschuwing aan het adres van hen die willen mediteren en lessen trekken.” De verklaring eindigt met de belijdenis dat Allah de grootste is, maar de huichelaars het niet weten, Soera 63-8. Serie Aanslagen Parijs

„Neem angst kind na aanslag serieus” De gezichten van de slachtoffers in Parijs (fotoserie)

„Praten is niet soft, het vergt lef” Aboutaleb: Hitler was geen moslim Kalasnikov: goedkoop en voorhanden Nederlandse bezoekers Bataclan Parijs: We tijgerden de concertzaal uit RD-verslaggever in Parijs: Mensen niet bang, wel alert Dr.

Kater: Godsdienst vreselijke macht in mensenhand Nederland massaal stil voor Parijs (fotoserie) Een minuut lang is de Gomarus stil De vrede van Christus tegenover dreiging en islam Zeeuwse kerkorganist: Grote schrik in metro Parijs IS beschouwde doelwitten als „plaatsen van uitpattingen” Gebouwen in kleuren Franse vlag na aanslagen (fotoserie) Liveblog: Voetbalwedstrijd Duitsland-Nederland afgelast om dreiging Samenvatting: Parijs en Brussel maken jacht op verdachten Volle terrassen, eerbiedige stiltes in Parijs

„Terrorist Parijs kwam EU via Griekenland binnen” Marijnissen (SP) linkt aanslag aan Palestijns-Israëliësch conflict Beatrice de Graaf: Met theater kennelijk bewust Joods doelwit gekozen IS-strijder heeft fascinatie voor de dood Islamitische blogger: Humane reactie maakt IS woest Commentaar: #BidvoorParijs Ooggetuigen aanslagen Parijs gezocht Aanslagen Parijs: Dit is precies waar zoveel Syriërs voor vluchten Samenvatting: Tientallen doden, 200 gewonden bij meerdere aanslagen Parijs Liveblog:

„Twee verdachten Parijs kwamen via Griekenland EU in” Nederlandse getuige in Parijs: iedereen begon te rennen

„Daders in Bataclan waren jong en beheerst” Terreurdeskundige: Je kunt geen muur om Parijs zetten

1.953597

http://www.refdag.nl/nieuws/buitenland/is_beschouwde_doelwitten_als_plaatsen_van_uitpattingen_1_953597?localLinksEnabled=false

[zullen_8](#)

„Wij kunnen en zullen niet bezwijken voor angst”, zei Obama na besprekingen met de Franse president François Hollande in Washington.

VS en Frankrijk samen in strijd tegen IS

Tue, 24 Nov 2015 21:48:13 +0100

Buitenland

WASHINGTON (AP). De Amerikaanse president Barack Obama heeft dinsdag gezegd dat campagne tegen de groep Islamitische Staat samen met Frankrijk en andere bondgenoten te zullen opvoeren.

In die strijd is Rusland een 'buitenstaander', zei Obama.

De Amerikaanse president Barack Obama heeft dinsdag gezegd dat campagne tegen de groep Islamitische Staat samen met Frankrijk en andere bondgenoten te zullen opvoeren.

In die strijd is Rusland een 'buitenstaander', zei Obama.

„Wij kunnen en zullen niet bezwijken voor angst”, zei Obama na besprekingen met de Franse president François Hollande in Washington.

„Vergis je niet, wij zullen winnen en groepen als ISIL zullen verliezen.” Het bezoek van Hollande aan Washington was onderdeel van een diplomatieke push om de VS en andere landen tot een grotere gezamenlijke inspanning te bewegen om de groep die de verantwoordelijkheid voor de aanslagen in Parijs heeft opgeëist te vernietigen.

Hollande zei dat Frankrijk en de VS overeen zijn gekomen een 'gezamenlijk antwoord' op te voeren, met nieuwe pogingen om de financiële netwerken van de terroristen aan te pakken, gebied op IS terug te veroveren, de inspanningen in Syrië en Irak op te schalen en meer inlichtingen te delen.

De VS en Frankrijk 'delen de vastbeslotenheid om terrorisme overal te bestrijden', zei Hollande.

De Franse president wilde er bij Obama op aandringen met Rusland samen te werken om een nieuwe coalitie tegen de extremisten te smeden.

De missie van Hollande werd echter overschaduwed door het neerhalen van een Russisch gevechtsvliegtuig door Turkije aan de grens met Syrië. Het incident benadrukte de noodzaak om de militaire acties van de verschillende partijen met uiteenlopende belangen in en boven Syrië en Irak beter op elkaar af te stemmen.

Ook onderstreepte het de noodzaak om snel een diplomatieke oplossing voor het conflict in Syrië te vinden.

Al voor het incident tussen Turkije en Rusland had Hollande flink wat scepsis bij Obama over de motieven van Moskou te overwinnen.

Washington heeft grote twijfels over de beweegredenen van de Russische president Vladimir Poetin, gezien zijn langdurige steun voor de Syrische president Bashar Assad.

Die scepsis bleek duidelijk toen Obama en Hollande verklaarden dat zij Russische betrokkenheid bij de strijd zouden verwelkomen, mits Moskou zijn militaire optreden concentreert op IS.

Hollande zei dat hij die boodschap aan Moskou zal overbrengen, als hij later deze week op bezoek gaat bij Poetin.

Obama zei:

„Wij hebben nu een coalitie van 65 landen.

Rusland is nu deel van een coalitie van twee - Iran en Rusland - die Assad steunen.”

1.955776

http://www.refdag.nl/nieuws/buitenland/vs_en_frankrijk_samen_in_strijd_tegen_is_1_955776?localLinksEnabled=false

[zullen_9](#)

Die oplossingen zullen volgens de minister ook een einde maken aan de vluchtelingenstroom naar Europa.

„IS is een ingewikkelde tegenstander”

Thu, 19 Nov 2015 06:31:17 +0100

Politiek

DEN HAAG (ANP).

„Europa doet ongelooflijk veel om Islamitische Staat (IS) te verslaan. Maar we hebben hier te maken met een heel koelbloedige tegenstander, met een apocalyptische ideologie, met mensen die bereid zijn zich op te blazen.

Daar moet je dus héél koelbloedig op reageren.” Met deze woorden reageert minister Bert Koenders (Buitenlandse Zaken) woensdag in het AD op de aanslagen in Parijs.

„Europa doet ongelooflijk veel om Islamitische Staat (IS) te verslaan.

Maar we hebben hier te maken met een heel koelbloedige tegenstander, met een apocalyptische ideologie, met mensen die bereid zijn zich op te blazen.

Daar moet je dus héél koelbloedig op reageren." Met deze woorden reageert minister Bert Koenders (Buitenlandse Zaken) woensdag in het AD op de aanslagen in Parijs.

Volgens de minister heeft het geen zin grondtroepen naar IS-gebieden te sturen.

„Dan maken we dezelfde fout als destijds in Irak." Koenders is van mening dat het Midden-Oosten de problematiek zelf moet oplossen, maar wel met hulp van het Westen.

Nederland doet volgens hem al heel veel.

„We trainen Irakese militairen en bombarderen met F16's." Koenders sluit niet uit dat er ook gebombardeerd gaat worden boven Syrië, maar „het lijkt me niet handig om daar nu allemaal door elkaar te gaan vliegen." Koenders noemt het een „overwinninkje" dat landen als de Verenigde Staten, Rusland, Turkije, Iran en Saudi-Arabië met elkaar om de tafel zitten om over Syrië te praten.

De minister noemt Assad een groot probleem om de vrede in Syrië te kunnen herstellen.

„Assad heeft zoveel bloed aan z'n handen dat hij uiteindelijk niet kan aanblijven. (..) Maar bij die gesprekken die we nu over Syrië voeren, is Assad de olifant in de kamer.

We weten allemaal dat het een probleem is, maar het gaat nu eerst om iets anders.

Een staakt-het-vuren bereiken.

En daarna lossen we dat andere probleem wel op."

Die oplossingen zullen volgens de minister ook een einde maken aan de vluchtelingenstroom naar Europa.

Veel Nederlanders zijn bang dat zich onder de vele vluchtelingen ook extremisten bevinden.

Koenders veegt deze angst van tafel.

„Deze mensen vluchten nou precies voor waar wij bang voor zijn. (..) Laten we ze maximaal en effectief screenen. (..) En laten we het debat

over vluchtelingen niet vergiftigen door de aanslagen." De grenzen sluiten is volgens Koenders geen optie.

„We moeten de buitengrenzen van Europa beter controleren en radicaliserende jongeren in onze wijken goed begeleiden."

1.954461

http://www.refdag.nl/nieuws/politiek/is_is_eeen_ingewikkelde_tegens_tander_1_954461?localLinksEnabled=false

[zullen_10](#)

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken John Kerry hoopt dat de deelnemers aan het overleg over de oorlog in Syrië niet de hakken in het zand zullen zetten om hun eigenbelang te verdedigen.

Kerry: geen eigenbelang

Thu, 12 Nov 2015 22:06:36 +0100

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken John Kerry hoopt dat de deelnemers aan het overleg over de oorlog in Syrië niet de hakken in het zand zullen zetten om hun eigenbelang te verdedigen.

Hij zei donderdag in Washington dat om te beginnen de Verenigde Staten hun verschil van inzicht met Rusland en Iran over het aanblijven van de Syrische president Bashar al-Assad moeten overwinnen.

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken John Kerry hoopt dat de deelnemers aan het overleg over de oorlog in Syrië niet de hakken in het zand zullen zetten om hun eigenbelang te verdedigen.

Hij zei donderdag in Washington dat om te beginnen de Verenigde Staten hun verschil van inzicht met Rusland en Iran over het aanblijven van de Syrische president Bashar al-Assad moeten overwinnen.

Het overleg wordt zaterdag en zondag gehouden in de Oostenrijkse hoofdstad Wenen.

Evenals tijdens de eerste gespreksronde, eveneens in Wenen op 30 oktober, is Iran weer aanwezig als gesprekspartner.

Destijds werden geen concrete besluiten genomen. Maar belangrijke gespreksonderwerpen waren en zijn nu weer een staakt-het-vuren, verkiezingen en de vorming van een overgangsregering.

Voor zover bekend zijn de Syrische regering en de rebellenroeperingen in het land wederom niet van de partij.

Kerry zei dat hij nog geen grote doorbraken door het overleg in het verschiet ziet.

De tweede Weense bijeenkomst is vooral een kwestie van weer een kleine stap vooruit zetten, zo verklaarde hij.

De burgeroorlog in Syrië duurt al vier jaar en kostte ongeveer een kwart miljoen mensenlevens.

Door de strijd en de inmenging van Islamitische Staat ontstond een vluchtelingenstroom richting Europa.

De Europese Unie is evenals de lidstaten Frankrijk, Groot-Brittannië en Duitsland aan de vergadertafel te vinden.

Verder zijn er vertegenwoordigers van Egypte, Turkije, Irak, Saudi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten.

<http://www.telegraaf.nl/buitenland/article24734188.ece>

http://www.telegraaf.nl/buitenland/24734188/_Kerry_geen_eigen_belang_.html

[zullen_11](#)

Hoe vaak andere evenementen plaats zullen vinden in het spel, kan de ontwikkelaar niet direct zeggen:

'Alles is mogelijk in Destiny'

Wed, 09 Dec 2015 10:50:10 +0100

Sinds dinsdagavond kunnen spelers van de populaire online sciencefictiongame Destiny even pauze nemen van het knalwerk en een potje gaan racen.

De nieuwe spelmodus Sparrow Racing is namelijk gelanceerd. "Het was één van de meestgevraagde nieuwe opties door fans," aldus Derek Carroll, game designer bij ontwikkelaar Bungie.

Sinds dinsdagavond kunnen spelers van de populaire online sciencefictiongame Destiny even pauze nemen van het knalwerk en een potje gaan racen.

De nieuwe spelmodus Sparrow Racing is namelijk gelanceerd. "Het was één van de meestgevraagde nieuwe opties door fans," aldus Derek Carroll, game designer bij ontwikkelaar Bungie.

In Destiny nemen spelers het al dan niet gezamenlijk op tegen verschillende kwaadaardige buitenaardse rassen die de aarde proberen te veroveren.

Om in de spelwereld van hot naar her te kunnen raken, beschikken de mensen over zogeheten 'sparrows', vliegende motorfietsen. "Al sinds de alpha-testversie krijgen wij verzoeken binnen van spelers om een spelmodus te bouwen waarin ze tegen elkaar kunnen racen," legt Carroll uit.

Nu is Destiny aangekomen op een punt waarbij dat mogelijk is.

Na de lancering van het originele spel zijn er drie uitbreidingen uitgekomen, maar daar blijft het voorlopig even bij.

Volgens Carroll draait de nabije toekomst om tijdelijke 'events'.

Zo zal het Sparrow Racing slechts tot eind december beschikbaar zijn.

In die zin is Destiny ook niet zozeer meer een standaard game, maar een platform waarin eigenlijk van alles mogelijk is.

Carroll: "Destiny is een levende wereld en we hebben nu een team binnen Bungie klaar staan om dit soort events te maken."

Hoe vaak andere evenementen plaats zullen vinden in het spel, kan de ontwikkelaar niet direct zeggen:

"Het hangt een beetje van de schaal van de evenementen af.

Sparrow Racing heeft natuurlijk wel even geduurd om in elkaar te zetten, maar er zijn ook kleinere events zoals festivals waarbij we wat extra missies vrijgeven voor spelers om uit te voeren.

Feedback van fans is de belangrijkste peiler van succes: "We gaan nu kijken hoe Sparrow Racing het doet en we zullen van fans horen wat ze wel en niet goed eraan vonden.

Dat nemen we weer mee in de planning voor het volgende evenement," aldus Carroll.

Met een racemodus in een schietspel bewijst Bungie dat het niet bang is buiten de getreden paden te lopen.

Carroll: "Alles is mogelijk!"

<http://www.telegraaf.nl/digitaal/games/article24852537.ece>

http://www.telegraaf.nl/digitaal/games/24852537/___Alles_is_mogelijk_in_Destiny__.html

[zullen_12](#)

„We zullen zien", zei de spits, die een schikkingsvoorstel van de aanklager betaald voetbal wacht.

'Matchwinner' Veerman baalt van rode kaart

Thu, 29 Oct 15 23:33:00 +0100

Sport, Voetbal

Henk Veerman was de 'matchwinner' én schlemiel bij sc Heerenveen.

De spits besliste de bekerwedstrijd tegen Helmond Sport met een doeltreffende kopbal (1-0), maar werd in blessuretijd ook met rood van het veld gestuurd vanwege een elleboogstoot in het gezicht van Aleksandar Bjelica.

Henk Veerman was de 'matchwinner' én schlemiel bij sc Heerenveen.

De spits besliste de bekerwedstrijd tegen Helmond Sport met een doeltreffende kopbal (1-0), maar werd in blessuretijd ook met rood van het veld gestuurd vanwege een elleboogstoot in het gezicht van Aleksandar Bjelica."Doodzonde", bromde Veerman bij FOX Sports. "Ik had helemaal niet de intentie om een elleboogstoot te geven, ik wilde gewoon mijn lichaam erin zetten."Veerman had kort voor dat incident al een akkefietje met Bjelica.

„Toen even later die bal kwam, wilde ik me sterk en stevig maken.

Ik dacht dat hij er ook in zou springen.

Maar in plaats daarvan bukte hij.

Ik sprong die bal tegemoet en maakte me breed, hij kwam een beetje onder me te zitten.

Heel zuur dat de scheidsrechter daar een rode kaart in zag.

Natuurlijk was het dom van mij, maar de scheidsrechter had dit makkelijk met geel kunnen afdoen."Door die rode kaart dreigt Veerman zondag de Friese derby tegen SC Cambuur te missen.

„We zullen zien", zei de spits, die een schikkingsvoorstel van de aanklager betaald voetbal wacht. ANP

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/voetbal/matchwinner-veerman-baalt-van-rode-kaart>

[zullen_13](#)

De vraag is nu of die dramatische gebeurtenissen de zaak zullen beïnvloeden.

Uitspraak in Contextproces, grootste jihadzaak sinds Hofstadgroep

Thu, 10 Dec 15 04:23:00 +0100

Nieuws, Binnenland

De negen Nederlandse jihadverdachten uit Den Haag krijgen vanmorgen hun straf te horen.

Het Openbaar Ministerie heeft hoog ingezet: tegen de hoofdverdachte is zeven jaar cel geëist, tegen andere verdachte jihadisten en ronselaars onder meer zes en vijf jaar cel.

De negen Nederlandse jihadverdachten uit Den Haag krijgen vanmorgen hun straf te horen.

Het Openbaar Ministerie heeft hoog ingezet: tegen de hoofdverdachte is zeven jaar cel geëist, tegen andere verdachte jihadisten en ronselaars onder meer zes en vijf jaar cel.

Die strafeis van het OM was nog voor de aanslagen in Parijs.

De vraag is nu of die dramatische gebeurtenissen de zaak zullen beïnvloeden.

De negen staan terecht in het Contextproces, het grootste Nederlandse jihadproces sinds de zaak tegen de Hofstadgroep, ruim tien jaar geleden.

SchilderswijkDe groep die nu terechtstaat werd landelijk bekend toen er uit de Haagse Schilderswijk beelden opdoken waarop jonge mannen te zien waren die terreurbeweging IS openlijk steunden en die demonstraties organiseerden waarin IS-vlaggen werden getoond.

De bekendste verdachte is Azzedine C., die zichzelf Abou Moussa noemt, maar ook bekendstaat als 'de Schrik van de Schilderswijk',

Hij en de andere acht worden verdacht van 'deelname aan een criminele organisatie met een terroristisch oogmerk'.

Aangifte van ouderDe groep zou onder meer lange tijd Nederlandse jongeren hebben geronseld voor de jihad in Irak en Syrië.

De zaak kwam uiteindelijk aan het rollen toen enkele ouders aangifte deden.

"Die mensen hebben lef gehad", zei Wouter Bos van het OM.

"Ze zagen hun kinderen vaak in korte tijd van gewone jongeren radicaliseren en zagen ze in sommige gevallen ook vertrekken naar Syrië of Irak."

Meer op rtlnieuws.nl:Dit zijn de verdachten in het grootste jihadproces van NederlandGrootste terrorismeprocess in Nederland: waar draait het om?Advocaat in jihadzaak: 'Eis zeer, zeer hoog'

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/uitspraak-contextproces-grootste-jihadzaak-sinds-hofstadgroep>

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/uitspraak-contextproces-grootste-jihadzaak-sinds-hofstadgroep>

8.2.3 Zou

zou_1

De spits van Real Madrid zou zijn ploeggenoot bij de nationale ploeg onder druk hebben gezet.

856312 at <http://www.metronieuws.nl>
<http://www.metronieuws.nl/buitenland/2015/11/belgie-zoekt-handlanger-abdeslam-mohamed-abrini>
Benzema aangehouden in sekstapeschandaal Valbuena
Wed, 04 Nov 2015 09:59:09 +0000

Het rommelt nog steeds omtrent de vermeende sekstape van Mathieu Valbuena.

Eerder werd Djibril Cissé aangehouden, maar het Franse AFP meldt nu dat Karim Benzema woensdagochtend is aangehouden in Versailles om te worden verhoord.

Valbuena deed in juni aangifte nadat hij een paar dreigende telefoontjes had gekregen.

Hem werd verteld dat hij 150.000 euro moest betalen, anders zou er een video op internet komen waarin hij seks heeft met zijn vriendin. Drie personen en Cissé werden vorige maand in deze zaak aangehouden.

De inmiddels oud-voetballer werd na één dag alweer vrijgelaten, maar nu moet Benzema zich dus gaan verantwoorden bij de Franse politie.

Verschillende versies

Benzema en Valbuena zouden voor de interlands tegen Denemarken en Armenië over het voorval hebben gesproken.

De spits van Real Madrid zou zijn ploeggenoot bij de nationale ploeg onder druk hebben gezet.

Het is nog onduidelijk of Benzema tegen Valbuena zou hebben gezegd dat hij 150.000 euro moest betalen zodat de sekstape niet op internet

terecht zou komen of dat het om een vriendschappelijk advies ging, en dat Benzema zijn 'vriend' alleen maar probeerde te helpen.

Telefoongesprekken

Justitie meldt dat bij het aftappen van de telefoongesprekken van de drie verdachten ook de naam van de sterspeler van Real Madrid voorbij is gekomen.

zou_2

Ik dacht altijd dat ik hier weer met computers zou gaan werken maar het grappige is: Nederlanders zijn gek op mijn eten.

5 vluchtelingen, 100 dagen: wat gebeurt er #nadevlucht?

Tue, 3 Nov 2015 17:23:34 +0100

nosnieuwsbinnenland

Duizenden vluchtelingen komen wekelijks naar Nederland.

Hoe ze hier komen, dat horen we vaak.

Maar wat gebeurt er met ze na de vlucht, als ze hier aankomen?

NOS op 3 volgt vijf vluchtelingen honderd dagen.

Mogen ze hier blijven en zo ja, wat willen ze hier doen?

We vertellen hun verhaal op Instagram: volg @nadevlucht. "

Ik wil heel graag filmmaker worden.

Ik studeerde Media Studies in Syrië en heb al een paar korte films gemaakt.

Ik hoop dat ik hier aan de New York Film Academy in Amsterdam kan doorstuderen." "

Iedereen is hier erg aardig maar ik word gek van het gebrek aan privacy.

Ik verlang naar een eigen douche.

En ik zou ook wel wat meer vrienden willen hebben.

Daarom ben ik ook zelf Nederlands aan het leren via het internet.

Ik heb een sterke wil dus ik kom er wel." "

In Syrië had ik een eigen computerwinkel en deed ik vrijwilligerswerk.

Ik gaf geld aan mensen in nood.

Nu krijg ik hier geld terwijl ik helemaal niet in nood ben.
Ik ben jong en sterk en wil aan het werk." "

**Ik dacht altijd dat ik hier weer met computers zou gaan werken
maar het grappige is: Nederlanders zijn gek op mijn eten.**

Dus misschien word ik wel kok.
Dat is niet mijn keuze, maar jullie keuze." "

Ik was chirurg in opleiding in Syrië.
We moesten vluchten omdat het niet meer veilig genoeg was voor mijn
zwangere vrouw.
We dromen van een eigen kamer en een baan.
Ik wil hier als arts aan de slag en mijn vrouw wil graag zuster worden."

"
We willen niet thuiszitten en alleen maar slapen en eten.
Dat is geen leven voor ons.
We willen onderdeel worden van de samenleving.
En als het veilig genoeg is gaan we weer terug naar Syrië." "

Ik ben professioneel kunstenaar.
Mijn schilderijen zijn nog in Syrië.
Het was te gevaarlijk om ze mee te nemen op de vlucht, want ik
schilderde ook naaktportretten.
Over honderd dagen spreek ik hopelijk een beetje Nederlands.""
Ik wil zo snel mogelijk weer verder met mijn kunst.
Zodat ik kan werken aan een kleine expositie.
Vierkante, abstracte schilderijen met veel blauw, de kleur van de zee.
Zo zie ik dat voor me."
Volg Razan, Fadi, Nabeel, Belal en Layale de komende tijd op Instagram
via @nadevlucht.
<http://nos.nl/l/866411>
<http://nos.nl/l/866411>

zou_3

In dat licht bezien zou je Oranje na de poulewedstrijden tegen
Duitsland, Argentinië en India in de knock-outfase de meest serieuze
test toewensen: een duel met Australië, het land dat op hockeygebied
nog steeds geldt als de norm.

HWL mooi moment voor hockeyers om te experimenteren
Fri, 27 Nov 2015 09:56:46 +0100
nossportalgemeen

Voor Oranje begint de Hockey World League in India vanmiddag (16.00
uur) waar het vorige titeltoernooi op de hockeykalender eindigde: met
een wedstrijd tegen rivaal Duitsland.

Het is echter maar de vraag of een herhaling van die met 6-1 gewonnen
EK-finale erin zit.

Zoals het ook zeker niet voor de hand liggend is dat Nederland de HWL-
titel met succes zal verdedigen.

Anders dan zijn voorgangers tijdens HWL of Champions Trophy deden,
grijpt bondscoach Max Caldas dit toernooi namelijk aan om te
experimenteren.

Vaste waarden als Robbert Kemperman, Sander de Wijn en Rogier
Hofman krijgen rust, terwijl ook Bob de Voogd en Sander Baart
geblesseerd thuis zijn gebleven.

Natuurlijk spreekt Caldas uit voor de titel te gaan in Raipur, maar niet
zonder toe te voegen dat de nadruk toch echt op de ontwikkeling van
zijn spelers ligt.

De HWL is dus niet meer dan een tussenstation op weg naar het
hoofddoel: olympisch goud in Rio.

Dat maakt de Hockey World League evenwel niet minder interessant.
Integendeel, door het ontbreken van enkele belangrijke krachten zal
blijken wie er in staat zijn om dat gemis op te vangen.

De spelers die daarin slagen, doen niet alleen Caldas een groot plezier,
maar ook zichzelf.

Een overtuigende prestatie brengt een plaats in de krappe, slechts
zestien plekjes tellende, olympische selectie immers een stuk dichterbij.

In dat licht bezien zou je Oranje na de poulewedstrijden tegen Duitsland, Argentinië en India in de knock-outfase de meest serieuze test toewensen: een duel met Australië, het land dat op hockeygebied nog steeds geldt als de norm.

Want de grootste overwinning die het Nederlands elftal in India kan halen, is dat het mag constateren dat de achterstand op de wereldkampioen toch in ieder geval voor een flink gedeelte is ingelopen sinds de pijnlijke afstraffing in de WK-finale, anderhalf jaar geleden.

Als Caldas en zijn mannen in die wetenschap terugkeren, liggen ze op koers richting Rio.

<http://nos.nl/l/875469>

<http://nos.nl/l/875469>

[zou_4](#)

Hij zou vandaag campagne voeren in enkele kiesdistricten waar tussentijdse verkiezingen op stapel staan, maar dat heeft hij afgeblazen.

Labourpartij diep verdeeld over bombardementen IS

Fri, 27 Nov 2015 10:03:43 +0100

nosnieuwsbuitenland

De Britse Labourpartij is in een diepe crisis gestort door het debat over Britse deelname aan bombardementen op terreurbeweging IS in Syrië. Premier Cameron deed gisteravond in het Lagerhuis een dringend beroep op het parlement om die bombardementen te steunen, met het argument dat de Britten het aan hun bondgenoten verplicht zijn om een bijdrage te leveren aan de strijd tegen IS.

Die deelname ligt gevoelig omdat veel Britten schoon genoeg hebben van de Britse betrokkenheid bij de bloedige oorlogen in het Midden-Oosten, zoals in Afghanistan, Irak en Libië.

TweespaltLabourleider Corbyn heeft zijn fractie al geschreven dat hij die luchtaanvallen niet wil steunen, omdat Cameron volgens hem geen "samenhangende strategie"

heeft gepresenteerd om IS te verslaan.

Daarmee gaat de als uiterst links bekendstaande Corbyn in tegen het gevoel van een belangrijk deel van de Labourfractie.

Hij zou vandaag campagne voeren in enkele kiesdistricten waar tussentijdse verkiezingen op stapel staan, maar dat heeft hij afgeblazen.

Cameron wil het alleen op een stemming laten aankomen als zich een duidelijke meerderheid aftekent in het Lagerhuis.

Enkele vooraanstaande Labourparlementariërs hebben zich al uitgesproken voor deelname aan de luchtaanvallen, maar het is nog niet zeker of de leden van de Labourfractie de vrijheid krijgen om hun eigen stem te bepalen.

Daar wordt maandag over verder gepraat.

In 2013 leed Cameron een nederlaag toen het Lagerhuis stemde tegen deelname aan luchtaanvallen op het regime van de Syrische president Assad.

<http://nos.nl/l/875475>

<http://nos.nl/l/875475>

[zou_5](#)

De persoon zou in de auto hebben gezeten van waaruit terrassen onder vuur werden genomen.

Mogelijk negende dader aanslagen Parijs

Tue, 17 Nov 2015 19:53:06 +0100

nosnieuwsbuitenland

De Franse politie zoekt naar een tweede voortvluchtige verdachte die nauw betrokken was bij de aanslagen in Parijs.

De identiteit van de verdachte is niet bekend.

De persoon zou in de auto hebben gezeten van waaruit terrassen onder vuur werden genomen.

Volgens de anonieme bronnen is op beelden te zien dat in de auto drie mensen zaten: de broers Brahim en Salah Abdeslam en de derde verdachte.

Brahim Abdeslam blies zich later op in het Comptoir Voltaire Café.

Zijn broer ontkwam en is nog voortvluchtig.

Oproep Verder doet de Franse politie een oproep aan mensen die meer weten over de identiteit van een van de zelfmoordenaars bij het Stade de France.

De autoriteiten weten nog niet wie hij is en hebben zijn foto bij een oproep geplaatst.

<http://nos.nl/l/871825>

<http://nos.nl/l/871825>

[zou_6](#)

Groep B Met gerenommeerde clubs als Liverpool, Bordeaux en Rubin Kazan was het vooraf haast ondenkbaar dat de kleine Zwitserse club FC Sion in groep B kansen zou hebben op overwintering.

Napoli en Dortmund door in Europa League

Thu, 5 Nov 2015 21:08:51 +0100

nossportalgemeen

In de 'niet-Nederlandse'

groepen van de Europa League hebben Napoli, Borussia Dortmund en Rapid Wien zich als eerste clubs geplaatst voor de tweede ronde.

Napoli was met liefst 5-0 te sterk voor het Deense FC Midtjylland.

Borussia Dortmund was in groep C ruim de betere van FK Qabala (4-0).

Een overzicht.

Groep B Met gerenommeerde clubs als Liverpool, Bordeaux en Rubin Kazan was het vooraf haast ondenkbaar dat de kleine Zwitserse club FC Sion in groep B kansen zou hebben op overwintering.

Toch gaat die formatie na vier speelronden aan de leiding.

Sion pakte donderdag in eigen huis een punt tegen Bordeaux (1-1).

In het andere duel won Liverpool in Rusland met 1-0, waardoor de Engelsen naar plaats twee stegen.

In groep C kende Borussia Dortmund ook in eigen huis geen problemen met FK Qäbälä: 4-0.

De Duitsers kwamen op tien punten en boekten daarmee een plek in de volgende ronde.

FK Krasnodar won thuis van PAOK (2-0) en behield daardoor de tweede plaats.

In groep D won Napoli ook zijn vierde wedstrijd.

De Denen van FC Midtjylland waren een maatje te klein: 5-0.

Rapid Wien deed andermaal goede zaken in groep E.

De andere wedstrijd ging tussen Dinamo Minsk en Villarreal.

De Wit-Russen namen de leiding in de 69ste minuut, maar niet veel later benutte Roberto Soldado een strafschop: 1-1.

Diezelfde Soldado besliste in de 86ste minuut de wedstrijd, waardoor de Spanjaarden op rozen zitten om zich ook bij de laatste 32 clubs te scharen.

Dinamo Minsk is uitgeschakeld.

<http://nos.nl/l/867318>

<http://nos.nl/l/867318>

[zou_7](#)

Dat zou zijn gebeurd omdat er informatie was dat een IS-aanhanger het land was binnengekomen.

Thu, 26 Nov 2015 10:36:51 +0100

nosnieuwskoningshuis

De Zweedse kroonprinses Victoria is plotseling niet komen opdagen bij een congres.

Onduidelijk is waarom ze precies wegblijft bij het Global Child Forum in het koninklijk paleis van Stockholm.

In eerste instantie bevestigde een woordvoerder in een Zweedse krant dat de prinses op last van de veiligheidsdienst SÄPO verstek liet gaan.

Er zou geen concrete dreiging zijn, maar het werd niet verstandig geacht dat ze op dezelfde plek is als haar vader, koning Carl Gustaf.

Hij opent het forum vandaag.

Later nam een paleiswoordvoerder die uitspraak terug.

Victoria zou gewoon andere verplichtingen hebben. "

We hebben een actieve koninklijke familie en enkele andere leden zijn wel aanwezig.

Dit was eerder zo gepland."

Opvallend is dan wel dat in de agenda van het koningshuis gewoon stond dat Victoria haar andere familieleden zou vergezellen.

Zij waren allemaal wel aanwezig bij het congres.

Ook bij eerdere evenementen van het forum was Victoria aanwezig met haar ouders.

Het dreigingsniveau in het land werd afgelopen week verhoogd van 3 naar 4 op een schaal van 5.

Dat zou zijn gebeurd omdat er informatie was dat een IS-aanhanger het land was binnengekomen.

Het hof maakt een eigen afweging."

<http://nos.nl/l/875098>

<http://nos.nl/l/875098>

[zou_8](#)

De middenvelder van Olympique Lyon zou 150.000 euro aan zijn afpersers hebben moeten betalen om te voorkomen dat de opname openbaar zou worden gemaakt.

Real Madrid spreekt vertrouwen uit in Benzema

Fri, 6 Nov 2015 11:42:56 +0100

nossportalgemeen

De Franse spits Karim Benzema houdt voorlopig het vertrouwen van zijn club Real Madrid.

Benzema is donderdag weer op het Trainingsveld in Madrid verschenen, nadat hij een nacht in een Franse cel had doorgebracht vanwege zijn

betrokkenheid bij de sekstape-affaire rond mede-international Mathieu Valbuena.

De 27-jarige Benzema heeft donderdag in een gesprek met Real Madrid-voorzitter Florentino Pérez zijn onschuld bepleit.

Pérez gaf daarop een verklaring uit waarin hij zijn steun en vertrouwen in Benzema uitspreekt.

Benzema is door de Franse justitie formeel aangeklaagd wegens betrokkenheid bij een poging tot chantage van Valbuena.

De Franse international is hangende het onderzoek vrijgelaten, maar mag geen contact zoeken met Valbuena en andere betrokkenen bij de affaire.

Als Benzema schuldig wordt bevonden, kan hij een celstraf van vijf jaar krijgen.

De zaak draait om een seksvideo van Valbuena.

De middenvelder van Olympique Lyon zou 150.000 euro aan zijn afpersers hebben moeten betalen om te voorkomen dat de opname openbaar zou worden gemaakt.

Benzema zou Valbuena daar tijdens een training van het Franse elftal over hebben aangesproken.

De Franse bondscoach Didier Deschamps heeft beide spelers niet opgeroepen voor de komende oefeninterlands tegen Duitsland en Engeland.

<http://nos.nl/l/867489>

<http://nos.nl/l/867489>

[zou_9](#)

Het zou mij zeer verbazen als er de komende jaren een correctie komt in Amsterdam.""

Amsterdam in top wereldwijde huizenbubbels

Thu, 29 Oct 2015 20:50:38 +0100

nosnieuwseconomie

Amsterdam staat zesde in een wereldwijde ranglijst van steden met een overspannen huizenmarkt.

Londen staat boven aan de lijst van de bank UBS (.pdf), Hongkong is nummer 2.

Die twee steden vallen in de categorie 'bubbel-risico', met een grote kans op een daling van de huizenprijzen.

Amsterdam staat in de categorie net daaronder, 'overgewaardeerd', met nog steeds een behoorlijke kans op een prijscorrectie in de komende jaren.

De onderzoekers schrijven onder meer dat de prijsstijgingen in Amsterdam groter zijn dan in de rest van Nederland.

En dat de prijzen sinds het begin van het herstel van de huizenmarkt al met 11 procent omhoog zijn gegaan, terwijl de inkomens niet meestegen.'

Geen correctie'

De Amsterdamse hoogleraar woningmarkt Johan Conijn betwijfelt de conclusies van UBS. "

Het zou mij zeer verbazen als er de komende jaren een correctie komt in Amsterdam.""

Historisch gezien zijn de huizen in Amsterdam niet duur, na de daling van de prijzen tijdens de crisis.

En er zijn in Nederland ook woningtekorten en Amsterdam en de Randstad zijn zeer in trek.

Ik voorzie geen sterke daling."

<http://nos.nl/l/864374>

<http://nos.nl/l/864374>

[zou_10](#)

De 31-speler van Olympique Lyon zou 150.000 euro hebben moeten betalen aan een vriend van de Real Madrid-aanvaller om te voorkomen dat een seksvideo openbaar zou worden gemaakt.

Benzema: één groot misverstand

Wed, 2 Dec 2015 09:14:02 +0100

nossportalgemeen

"

Eén groot misverstand", noemt de Franse voetballer Karim Benzema zijn rol in de affaire rond de sekstape van zijn collega-international Mathieu Valbuena.

Het citaat komt uit het verhoor van de spits waaruit dagblad Le Monde enkele delen heeft gepubliceerd.

Benzema is officieel aangeklaagd vanwege zijn rol in de poging tot chantage van Valbuena.

De 31-speler van Olympique Lyon zou 150.000 euro hebben moeten betalen aan een vriend van de Real Madrid-aanvaller om te voorkomen dat een seksvideo openbaar zou worden gemaakt.

Volgens Benzema is die vriend, Karim Zenati, op zijn beurt weer benaderd door drie afpersers.

Benzema heeft tijdens de laatste interlandperiode bij een training van het Franse elftal Valbuena te verstaan gegeven het geld over te maken.

"

Een goedbedoeld advies", aldus de raadgever. "

Dan zou hij er tenminste vanaf zijn."

Het slachtoffer beweert echter dat hij onder druk is gezet. "

Ik heb alleen maar de boodschap doorgegeven aan Valbuena", benadrukt Benzema, die woensdagavond in het Franse tv-journaal nader op de zaak zal ingaan. "

Karim Zenati is mijn beste vriend, ik vertrouw hem.

Hij doet dit niet voor het geld.

Karim is bij mij in dienst.

Als hij geld nodig heeft, krijgt hij dat van mij."

<http://nos.nl/l/877275>

<http://nos.nl/l/877275>

[zou_11](#)

Jammer als hij weg zou gaan", stelt Ten Cate.

Een te harde Klassieker en Van Persie had meer respect verdiend

Mon, 9 Nov 2015 00:38:22 +0100

nossportalgemeen

De Klassieker en Oranje vormen de hoofdmoot van Studio Voetbal op zondagavond.

Zo is volgens de gasten aan tafel nogal wat aan te merken op de arbitrage bij Feyenoord-Ajax.

En de communicatie van bondscoach Danny Blind laat te wensen over.

Om te beginnen met de strijd van zondag in De Kuip: arbiter Bas Nijhuis gaf negen keer geel, maar liet na om rode kaarten te trekken.

Daarnaast had de goal van Ajax niet geteld als de grensrechter had gezien dat de bal over de lijn was geweest. "

Als je dit niet ziet, houdt het op", stelt Volkskrant-journalist Willem Vissers over dat curieuze moment, waarbij Amin Younes mocht doorspelen en Ajax vervolgens de gelijkmaker kon scoren.

Waar komt dat harde spel vandaan?

Deze scheidsrechter laat veel gaan omdat hij een wedstrijd wil laten lopen.

Op een gegeven moment ga je dan marchanderen."

Henk ten Cate vindt dat de arbiter consequenter had moeten fluiten. "

Waar komt dat vandaan, dat toelaten van harder spel?"

vraagt Youri Mulder zich af. "

Omdat we anders niet meer ver komen in Europa?

Omdat ze in landen als Engeland wel door laten spelen?"

Henk ten Cate zag aan de openingsgoal van Sven Van Beek "bedroevend slecht"

verdedigen van Ajax voorafgaan. "

Dijks had het centrum moeten afdekken.

Een gebrek aan communicatie.

Jairo Riedewald kan een fantastische speler worden, maar had hem moeten coachen."

Pierre van Hooijdonk zag in Feyenoorder Tonny Vilhena de uitblinker van het eerste uur. "

Hij was fantastisch, overal te vinden.

Feyenoord was heer en meester in de eerste helft en dat was vooral aan Vilhena te danken.

Alleen heeft hij zijn eigen tankje wat overschat." "

Hij zakte weg", aldus Mulder. "

Hij heeft een uur goed gespeeld en daarna werd het minder.""

Jammer als hij weg zou gaan", stelt Ten Cate.

Van Hooijdonk houdt geen rekening met verlenging van Vilhena's aflopende contract. "

Hij komt wel aan de bak.

Hij is aan het einde van het seizoen transfervrij en heeft een goede naam."

Na de Klassieker gaat de blik maandag weer naar het Nederlands elftal. In Noordwijk komt Oranje bijeen voor het begin van de voorbereiding op de oefeninterlands tegen Wales en Duitsland.

Topscorer aller tijden Robin van Persie hoeft zich niet te melden.

Hij werd gepasseerd door bondscoach Danny Blind."

Het is een beetje makkelijk hoe er is afgerekend met Van Persie", aldus Vissers. "

Volgens Ten Cate verdient de communicatiewijze van Blind niet de schoonheidsprijs. "

Dat had op een respectvollere manier gedaan kunnen worden", aldus de jeugdvoetbaladviseur van de KNVB. "

Hij had naar hem toe moeten gaan en moeten uitleggen dat hij geen gebruik van hem ging maken omdat hij wil bouwen aan een nieuwe ploeg.

Hij had aan Van Persie de keuze moeten laten hoe dat aan de wereld te vertellen."

De gasten aan tafel zijn het eens dat de Van Persie van nu niet meer de spits is van zijn beste jaren bij Arsenal en Manchester United. "

Hij is een andere spits geworden", aldus Van Hooijdonk. "

Hij levert minder arbeid, is een momentenvoetballer geworden.

Dat was hij niet toen hij Manchester United naar de titel (2012/2013, red) schoot."

<http://nos.nl/1/868430>

<http://nos.nl/1/868430>

[zou_12](#)

Als ik een speler was, zou ik veel meer geven."

Mourinho voelt zich verraden door spelers

Tue, 15 Dec 2015 06:24:15 +0100

nossportalgemeen

Chelsea-coach José Mourinho voelde zich na de 2-1 nederlaag tegen koploper Leicester City in de steek gelaten door zijn spelers. "

Als ik een speler was, zou ik veel meer geven."

Chelsea staat door het verlies op de zestiende plaats, slechts een punt verwijderd van de degradatiezone.

Het is een pijnlijk gegeven voor de club die afgelopen mei nog kampioen in de Premier League werd. "

Vorig seizoen deed ik uitzonderlijk werk en tilde de ploeg naar een hoger niveau, hoger dan wat eigenlijk in deze groep zit", aldus Mourinho gisteravond over die titel.

Voor de twee tegendoelpunten tegen Leicester City zaten de Portugees dwars. "

Ik had alles voorbereid voor deze tegenstander.

Ik heb mijn spelers voorbereid op de vier manieren waarop zij bijna al hun doelpunten maken.

En dan scoren ze twee keer op een manier waarvoor ik gewaarschuwd had", zette hij zijn frustratie uiteen. "

Het voelt alsof mijn werk verraden is."

Mourinho hoopt dat hij mag blijven Ondanks alles wil Mourinho door als coach van Chelsea. "

Ik heb geen twijfel en ik denk dat jullie me goed genoeg kennen om te weten dat ik een uitdaging niet uit de weg ga.

En dit is een erg grote uitdaging.""

Ik wil blijven en ik hoop dat meneer Abramovitsj (eigenaar van Chelsea, red.) en het bestuur dat ook willen."

<http://nos.nl/l/882106>

<http://nos.nl/l/882106>

[zou_13](#)

Het zou gaan om auto's uit de bouwjaren 2013, 2014 en 2015.

Ook onregelmatigheden bij uitstoot CO2 van Volkswagens

Tue, 3 Nov 2015 20:10:48 +0100

nosnieuwsbuitenland

Bij het Volkswagenconcern zijn nieuwe onregelmatigheden aan het licht gekomen.

De directie komt nu zelf met het bericht naar buiten dat er ook "niet verklaarbare onregelmatigheden"

zijn vastgesteld bij de uitstoot van koolstofdioxide.

De kwestie kan betrekking hebben op maximaal 800.000 auto's, meldt de VW-top in zijn eerste bericht.

De economische schade wordt nu al geschat op 2 miljard euro.

De onregelmatigheden bij de vaststelling van de CO2-uitstoot kwam volgens het concern aan het licht bij het grondige onderzoek binnen het bedrijf na het schandaal over de uitstoot van stikstofdioxide.

In 11 miljoen dieselauto's van VW zit software die bij het testen van de uitstoot van stikstofdioxide de resultaten manipuleert en gunstiger voorstelt.

De schade van die affaire is, onder meer door koersverliezen, opgelopen tot zo'n 6,5 miljard euro.

Benzine-auto's Volgens Duitse media gaat het ook nu overwegend om dieselauto's, maar zijn er voor het eerst ook benzine-auto's in het spel.

Het zou gaan om auto's uit de bouwjaren 2013, 2014 en 2015.

Een auto-expert van de Duitse omroep ARD meldt dat er ook VW's bij zijn die gelden als bijzonder zuinig, zoals de Golf Bluemotion.

Belastingvoordeel De hoeveelheid uitstoot van CO2 is in sommige landen van groot belang, omdat rijden in een minder vervuilende auto belastingvoordeel oplevert.

Dat is ook in Nederland het geval.

Juist voor de uitstoot van kooldioxide, het belangrijkste broeikasgas, zijn de afgelopen jaren in Europa de regels steeds strenger geworden.

VW heeft nader onderzoek aangekondigd om zo snel mogelijk de omvang van de nieuwe onregelmatigheden te kunnen vaststellen.

<http://nos.nl/1/866481>

<http://nos.nl/1/866481>

[zou_14](#)

Volgens het AD gaat Van der Meer aangifte doen en zou hij overwegen naar het College voor de Rechten van de Mens te stappen.

Fries bedrijf wil geen homostagiair

Fri, 20 Nov 2015 11:41:32 +0100

Binnenland

DRACHTEN.

Agrarische groothandel De Boer in Drachten weert de 25-jarige stagiair Bas van der Meer, omdat die praktiserend homoseksueel is.

Agrarische groothandel De Boer in Drachten weert de 25-jarige stagiair Bas van der Meer, omdat die praktiserend homoseksueel is.

Daarover berichten diverse media deze dagen.

Het AD citeert een brief waarin het bedrijf een toelichting geeft.

„Daar God dit uitleven van je seksuele geaardheid nergens in zijn Woord goedkeurt, maar wel afkeurt, en voor ons Zijn Woord als richtsnoer geldt, kunnen we je (daar ik Hem meer gehoorzaam wil zijn dan mensen) niet aannemen.

Het is nodig dat wij kleur bekennen en dat is niet iets wat je zo even doet Bas, dat weet jij denk ik heel goed, beter dan ik in ieder geval.

Het is echter wel zo dat wij met dit besluit meer vrede hebben.” Van der Meer stelt op Facebook:

„Niet het feit dat ik een andere geaardheid heb, is het probleem, maar het uiten ervan wel.

Een vriend hebben als man zijnde wordt anno 2015 blijkbaar nog niet door iedereen geaccepteerd.” **Volgens het AD gaat Van der Meer aangifte doen en zou hij overwegen naar het College voor de Rechten van de Mens te stappen.**

Bedrijfseigenaar Hendrik de Boer, ambtsdrager in een kerk van reformatorische signatuur, zei vrijdagmorgen desgevraagd dat hij blijft bij zijn besluit om de stagiair te weren.

Wat vindt hij ervan dat er kennelijk aangifte gedaan wordt en een procedure wordt gevoerd bij het college?

„Dat wachten we dan wel af.” Hij laat merken het vervelend te vinden dat de kwestie in het nieuws is.

Diverse communicatiekanalen van het bedrijf zijn afgesloten. RMU-directeur Peter Schalk stelde vrijdag desgevraagd in te schatten dat hij een aangifte „niet kansrijk” acht.

„Wat mij betreft maakt het bedrijf zich niet schuldig aan een misdrijf of zo.” Hoe een eventueel oordeel van het mensenrechtencollege zal uitvallen, zegt hij niet in te kunnen inschatten.

„Dan zou ik alle feiten moeten kennen en iedereen in de zaak gesproken moeten hebben.”

„Alleen afgaand” op mediaberichten „proeft” hij dat het voor het bedrijf een „principiële kwestie” betreft.

„Het bedrijf zal geen lichtvaardig besluit hebben genomen.” PvdA-wethouder Nieske Ketelaar (Economische Zaken) van Smalingerland, waar Drachten toe behoort, stelt vrijdag in een verklaring op de gemeentelijke website „verbijsterd” te zijn over de handelwijze van het bedrijf in Drachten.

„Dit mag niet en dit kan niet”, meldt Ketelaar namens het gemeentebestuur.

De wethouder zal de werkgever op zijn „wettelijke verantwoordelijkheid wijzen.”

„Ik vind het mijn morele plicht om deze werkgever namens het college op zijn discriminerende gedrag aan te spreken.” Daarmee wil de wethouder Bas van der Meer, inwoner van Drachten, „een hart onder de riem steken.” Ketelaar wijst erop dat op gemeentelijke gebouwen onlangs de regenboogvlag wapperde in het kader van de Coming Outday.

„Daarmee draagt het gemeentebestuur uit dat wij ervoor staan dat onze homoseksuele, lesbische, biseksuele en transseksuele inwoners in een

veilige en respectvolle omgeving onderdeel uitmaken van onze samenleving en daar open over kunnen zijn.

Dat statement mag geen loze kreet zijn.” Homobelangenorganisatie COC vindt het „absurd en verboden” dat Van der Meer is afgewezen als stagiair, meldt de organisatie vrijdag op de website.

Het COC zegt Van der Meer hulp te hebben aangeboden het besluit van het bedrijf aan te vechten.

Het COC stelt dat „de Algemene wet gelijke behandeling discriminatie op grond van homoseksualiteit verbiedt en daarbij geen onderscheid maakt tussen ‘homo-zijn’ en ‘homo-doen’. Dat blijkt deze christelijke werkgever wel te doen.”

1.954834

http://www.refdag.nl/nieuws/binnenland/fries_bedrijf_wil_geen_ho_mostagiair_1_954834?localLinksEnabled=false

[zou_15](#)

Volgens de Franse zender Europe 1 zou er een nieuwe schietpartij hebben plaatsgevonden in de wijk Les Halles.

23.35 uur: Samenvatting – Parijs is opgeschrikt door verscheidene schietpartijen en explosies.

Verschillende functionarissen maken intussen melding van tussen de 35 en 40 doden.

In een theater zouden ongeveer honderd mensen gegijzeld worden.

Een schietpartij had plaats in een restaurant in het tiende arrondissement, de gijzeling in het theater Bataclan.

Ook werden twee explosies gehoord in de buurt van het Stade de France ten noorden van Parijs, waar de vriendschappelijke voetbalinterland gaande was tussen Frankrijk en Duitsland.

President François Hollande, die de wedstrijd bijwoonde, heeft het stadion inmiddels verlaten voor spoedberaad op het ministerie van binnenlandse zaken.

23.32 uur: Schietpartij in Les Halles – Volgens de Franse zender Europe 1 zou er een nieuwe schietpartij hebben plaatsgevonden in de wijk Les Halles.

23.30 uur: Explosieven in theater – Volgens een journalist van de Franse krant Libération, die een politieagent citeert, zou een man in theater Bataclan explosieven bij zich hebben. 23.25 uur: AFP ontkent spreekt bericht over dodental tegen – Het Franse persbureau AFP ontkent te hebben gemeld dat het aantal doden is gestegen tot dertig, zoals op sociale media rondzingt. 23.20 uur: Voetbalsupporters op het veld – De toeschouwers bij de oefeninterland tussen Frankrijk en Duitsland na het laatste fluitsignaal het veld opgelopen.

De knallen van de bommen die eerder op de avond afgingen, waren te horen in het stadion.

Desondanks ging de vriendschappelijke wedstrijd tussen Frankrijk, de organisator van het komende EK, en wereldkampioen Duitsland gewoon door.

De Franse president François Hollande werd tijdens het duel door zijn beveiligers uit het stadion gehaald en in veiligheid gebracht bij het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Voor de overige aanwezigen gingen de poorten van het stadion dicht.

De toeschouwers, die via de sociale media hoorden van de aanslagen in Parijs, besloten na het laatste fluitsignaal het veld op te lopen.

„We zijn allemaal geschokt en radeloos”, zei de Duitse bondscoach Joachim Löw.

„Het is afwachten wat nu gaat gebeuren.” 23.16 uur: Tien minuten lang schoten – Een journalist van de Franse krant Figaro heeft zeker tien minuten lang schoten gehoord bij theater Bataclan.

Volgens hem is de straat verlaten en schieten agenten op de ramen van de tweede en derde verdieping van het gebouw.

Een interventiemacht is op de plek aangekomen. 23.15 uur: Dertig doden – Het dodental is opgelopen tot dertig, melden Franse media. 23.10 uur: Locaties doden – Volgens de politie zijn er elf doden gevallen bij een schietpartij in een restaurant en vijftien in theater Bataclan, waar een gijzeling gaande is. 23.07 uur: Locaties

schietpartijen – Klik hier voor de locaties waar de schietpartijen plaatshadden. 23.05 uur: Zeker 26 doden – Het aantal doden is opgelopen tot 26, melden Franse media. 23.00 uur:

„Allah is groot” – In het Parijse theater en concertaal Bataclan waar een gijzeling gaande is, waren eerder op de avond ook schoten te horen.

Ook in het theater is door meerdere mensen geschoten, meldden gewonden die het gebouw uit kwamen.

Daarbij zou “allahou akbar”, Allah is groot, zijn geroepen. 22.50 uur: Tientallen gewonden – Volgens de Franse politie zijn er bij de schietpartijen tientallen gewonden gevallen. 22.40 uur: Gijzeling – Volgens het Franse persbureau AFP is er een gijzeling aan de gang in de schouwburg Bataclan.

22.30 uur: Explosies bij voetbalstadion – De schietpartijen hadden plaats in het oostelijke deel van Parijs.

De explosies klonken bij het Stade de France.

In het grootste voetbalstadion van Frankrijk in Saint-Denis, vlak bij Parijs, was een vriendschappelijke wedstrijd aan de gang tussen Frankrijk en Duitsland.

Volgens Franse media is president François Hollande door de veiligheidsdiensten uit het stadion zijn gehaald. Serie Aanslagen Parijs IS beschouwde doelwitten als „plaatsen van uitpattingen” Gebouwen in kleuren Franse vlag na aanslagen (fotoserie) Samenvatting: Parijs en Brussel maken jacht op verdachten Volle terrassen, eerbiedige stiltes in Parijs

„Terrorist Parijs kwam EU via Griekenland binnen” Marijnissen (SP) linkt aanslag aan Palestijns-Israëliësch conflict Beatrice de Graaf: Met theater kennelijk bewust Joods doelwit gekozen IS-strijder heeft fascinatie voor de dood Islamitische blogger: Humane reactie maakt IS woest Commentaar: #BidvoorParijs Ooggetuigen aanslagen Parijs gezocht Aanslagen Parijs: Dit is precies waar zoveel Syriërs voor vluchten Samenvatting: Tientallen doden, 200 gewonden bij meerdere aanslagen Parijs Liveblog:

„Twee verdachten Parijs kwamen via Griekenland EU in” Nederlandse getuige in Parijs: iedereen begon te rennen

„Daders in Bataclan waren jong en beheerst” Terreurdeskundige: Je kunt geen muur om Parijs zetten

1.953222

http://www.refdag.nl/nieuws/buitenland/liveblog_twee_verdachten_parijs_kwamen_via_griekenland_eu_in_1_953222?localLinksEnabled=false

[zou_16](#)

Euthanasie op basis van psychisch lijden zou in België niet langer een optie mogen zijn.

Psychiaters en psychologen slaan alarm om „banalisering” euthanasie in België

Tue, 8 Dec 2015 11:02:38 +0100

Buitenland

Euthanasie op basis van psychisch lijden zou in België niet langer een optie mogen zijn.

Dat vindt een groep van 65 professoren, psychiaters en psychologen.

In een open brief vragen ze de regering de wetgeving aan te passen.

Euthanasie op basis van psychisch lijden zou in België niet langer een optie mogen zijn.

Dat vindt een groep van 65 professoren, psychiaters en psychologen.

In een open brief vragen ze de regering de wetgeving aan te passen.

Dat schrijft de Morgen.

Jaarlijks overlijden in België zeker 2000 mensen na euthanasie. 2 à 3 procent van die groep vraagt euthanasie aan vanwege ondraaglijk psychisch lijden.

De afgelopen 2 jaar ging het om zo'n 50 gevallen.

De schrijvers van de open brief erkennen de zwaarte van psychisch lijden maar benadrukken dat het om een momentopname zou gaan.

Ze schrijven:

„Laten we duidelijk zijn: psychisch lijden is reëel en kan minstens even zwaar zijn als lichamelijk lijden.

Specifiek is evenwel dat je enkel kan steunen op het woord van degene die lijdt om het in te schatten." En verderop in de brief:

„Zo zien we dat sommigen die eerst ongeneeslijk ziek verklaard werden en op basis daarvan toestemming kregen voor euthanasie, er van afzien omdat er nieuwe - zij het kwetsbare - perspectieven zijn opgedaagd." De 65 ondertekenaars vragen in de open brief om euthanasie bij louter psychisch lijden uit de wet te schrappen.

„Als vertegenwoordigers van de verschillende rechtstreeks betrokken beroepsgroepen over de verschillende landsdelen en voorbij de klassieke ideologische breuklijnen, zijn wij gealarmeerd door een toenemende banalisering van euthanasie op grond van psychisch lijden alleen.

Wij vinden dat deze situatie intrinsiek verbonden is met het gegeven van een wet die stoelt op subjectieve criteria.

Daarom dringen wij erop aan om het toelaten van euthanasie op basis van louter psychisch lijden uit de huidige wetgeving te schrappen." Minister van Justitie Koen Geens en Minister van Volksgezondheid Maggie de Block wilden volgens De Morgen niet reageren op de open brief.

1.958632

http://www.refdag.nl/nieuws/buitenland/psychiaters_en_psychologen_slaan_alarm_om_banaliserings_euthanasie_in_belgie_1_958632?localInksEnabled=false

zou_17

Chocolaad zou in de woning van haar en haar man op een stoel zijn vastgebonden en zijn gewurgd.

Ramakers al lang in vizier
Wed, 25 Nov 2015 16:07:08 +0100

Het voorarrest van Harrie Ramakers, sinds vorig jaar voorman van motorclub Bandidos in Limburg, is woensdag geschorst. Justitie heeft Ramakers al een hele tijd in het vizier.

Het voorarrest van Harrie Ramakers, sinds vorig jaar voorman van motorclub Bandidos in Limburg, is woensdag geschorst.

Justitie heeft Ramakers al een hele tijd in het vizier.

In het vorige decennium was hij verdachte in twee zware strafzaken die vier moorden omvatten.

Het Openbaar Ministerie (OM) eiste in de ene zaak levenslang en in de andere vijftien jaar, maar beide keren gingen Ramakers (1964) en zijn medeverdachten vrijuit.

De bekendste zaak betrof de moord op drie leden van de Nomads, de Limburgse afdeling van de Hells Angels, onder wie toenmalig president Paul de Vries van de club waar ook Ramakers zelf lid van was.

Het drietal werd in het clubhuis in Oirsbeek doodgeschoten en vervolgens gedumpt in de Geleenbeek bij Echt.

Justitie veegde de hele club op en eiste tegen de veertien verdachten levenslang.

Bij de rechtbank bleef daar in een ingewikkeld vonnis zes jaar van over. In hoger beroep volgde vrijspraak.

Gebrek aan getuigen en bruikbaar technisch bewijs braken justitie op. De moord op de drie Nomads zou verband hebben gehouden met conflicten over een partij van bijna 300 kilo cocaïne.

In dat conflict zou de negentienjarige Antilliaan Steven Chocolaad een bemiddelende rol hebben gespeeld, wat hij met de dood moest bekopen. Delen van het lichaam van Chocolaad werden in mei 2003 gevonden in onder meer het Julianakanaal, zijn hoofd is spoorloos gebleven.

Justitie pakte Nomad Ramakers en een clubgenoot voor de zaak op en eiste vijftien jaar cel.

De basis daarvoor was de verklaring van de weduwe van een van de vermoorde Nomads.

Chocolaad zou in de woning van haar en haar man op een stoel zijn vastgebonden en zijn gewurgd.

Later zou zijn lichaam in stukken zijn gesneden en in tassen in het water zijn gegooid.

De rechtbank vond het bewijs te mager en sprak Ramakers en zijn medeverdachte vrij.

Het OM zag geen heil in een herkansing in hoger beroep, de zaak is onopgelost gebleven.

<http://www.telegraaf.nl/binnenland/article24791190.ece>

http://www.telegraaf.nl/binnenland/24791190/_Ramakers_al_lang_in_vizier_.html

[zou_18](#)

Die verklaart dat hij zich bedreigd voelde, omdat de jongen een mes bij zich zou hebben gehad en drugs zou hebben gebruikt.

In de Amerikaanse stad Chicago hebben mensen woest gereageerd op door de politie vrijgegeven videobeelden waarop te zien is hoe een blanke politieman in oktober 2014 een zwarte jongen doodschiet.

De agent verscheen een paar uur daarvoor voor de rechter.

Hij wordt beschuldigd van moord en mag voorlopig niet op borgtocht vrijkomen.

Schokkende beelden

Op de schokkende beelden, gemaakt met een dashcam in de politiewagen, is te zien hoe de 17-jarige Laquan McDonald zestien keer wordt geraakt door kogels uit het wapen van diender Jason van Dyke.

Die verklaart dat hij zich bedreigd voelde, omdat de jongen een mes bij zich zou hebben gehad en drugs zou hebben gebruikt.

Lees ook: Ferguson krijgt Afro-Amerikaanse politiechef

Betogers gingen de straat op en veroorzaakten een verkeersopstopping.

Ze scandeerden leuzen als "zestien kogels, zestien kogels!".

In de Verenigde Staten is excessief geweld van de politie tegen Afro-Amerikanen al maanden aanleiding voor landelijke protesten.

"Het is prima dat mensen gepassioneerd zijn, maar het is essentieel om vreedzaam te blijven", verklaarde burgemeester Rahm Emanuel tijdens een persconferentie.

265625 at <http://www.spitsnieuws.nl>

<http://www.spitsnieuws.nl/buitenland/2015/11/beelden-doden-afro-amerikaan-leidt-tot-protest>

[zou_19](#)

Ze zou spontaan hebben gezegd: "Ik moest haar doden en nog twee anderen."

Dat kunst tegenwoordig heel ver kan gaan is algemeen bekend, maar zo ver dat omstanders een bloedige steekpartij niet meer kunnen onderscheiden van een kunstwerk?

Voor een vrouw is dit werkelijkheid geworden.

Zij werd gewelddadig neergestoken in het museum 'Art Basel' in Miami, maar omstanders deden niets, omdat ze dachten dat de scène een kunstuitvoering was.

De 24-jarige Siyuan Zhao uit New York werd niet veel later opgepakt.

Zij wordt aangeklaagd voor een poging tot moord, omdat ze het slachtoffer in de armen en haar nek stak met een stanleymes.

Het slachtoffer, van wie de naam nog niet bekend is, werd met spoed naar het Jackson Memorial ziekenhuis gebracht, maar ze was niet in levensgevaar.

Volgens de politie is Zhao een gestoorde moordenaar.

Ze zou spontaan hebben gezegd: "Ik moest haar doden en nog twee anderen."

En "Ik moest haar zien bloeden."

Lees ook: 15-jarig meisje steekt 16-jarige jongen neer om kus

Bezoekers vertellen aan Miami Herald dat ze echt dachten dat ze naar een act zaten te kijken.

Een jongen zegt: "Ik dacht echt dat ik naar een scène keek, en ik dacht dat het nep bloed was, maar het was echt bloed."

De mensen dachten zelfs dat het afzetlint van de politie op het plaats delict een kunstwerk was.

Hoe het nu met het slachtoffer gaat, is niet bekend.

266055 at <http://www.spitsnieuws.nl>
<http://www.spitsnieuws.nl/raar/2015/12/mensen-denken-dat-neergestoken-vrouw-kunstwerk-is>

[zou_20](#)

Rond de Zwitserse plaats Verbier kreeg elke wintersporter namelijk een gratis skipas mits hij of zij als kerstman verkleed van de pistes af zou dalen.

Kerstmannen skiën december in
Mon, 07 Dec 2015 14:29:00 +0000

De Sint zit nog niet koud op de stoomboot terug naar Spanje, of zijn Kerst-collega staat al klaar om het stokje over te nemen.

Sterker nog; de Kerstman komt in sommige landen en masse én op ski's december in.

Rond de Zwitserse plaats Verbier kreeg elke wintersporter namelijk een gratis skipas mits hij of zij als kerstman verkleed van de pistes af zou dalen.

En dat lieten tientallen fervente skiërs en snowboarders in het Alpengebied zich geen twee keer zeggen, zoals je op de foto's hierboven kunt zien.

266124 at <http://www.spitsnieuws.nl>
<http://www.spitsnieuws.nl/raar/2015/12/mieters-kerstmannen-skien-december-in>

[zou_21](#)

Een beetje meer vertrouwen in onszelf en in elkaar zou ons land niet misstaan."

Pechtold: Waar is het kabinet in vluchtelingendebat?
Sat, 31 Oct 2015 17:39:00 +0000

Alexander Pechtold mist het kabinet in het vluchtelingendebat. De D66-leider vindt dat de top van het kabinet meer "moreel leiderschap" moet tonen in het debat over de aanpak van de vluchtelingen crisis.

Lees ook: Vluchtelingendebat Purmerend loopt uit de hand

"Ik snap de burgemeesters van Steenberg en Woerden heel goed als zij vragen: wie geeft de richting aan?

Waar is het moreel leiderschap?

Ik waardeer dat zelfs de koning zich uitspreekt, maar waar is de top van het kabinet?

Het morele gezag dat zegt: met elkaar kunnen we dit aan", zei Pechtold vandaag tijdens het najaarscongres van D66 in Amsterdam.

Zwijgende meerderheid

Pechtold vindt ook dat de "zwijgende meerderheid" zich meer in deze discussie moet gaan mengen.

Hij doelt op de mensen die zich zorgen maken over de aanhoudende stroom vluchtelingen, maar die de vluchtelingen wel willen helpen.

Lees ook: Vertrouwen in kabinet is gedaald

"Die mensen die dat voelen, die zwijgende meerderheid, voelt zich terecht niet serieus genomen door verhalen over testosteronbommen of vluchtelingen op zoek naar borstvergrotingen of ooglidcorrecties.

Maar zij voelen zich ook niet thuis bij hen die zeggen: 'het loopt wel los, wen d'r maar aan'.

Hun onzekerheid is logisch bij zulke volksverhuizingen.

Maar de Nederlandse traditie van openheid kan ook nu de weg wijzen.

Een beetje meer vertrouwen in onszelf en in elkaar zou ons land niet misstaan."

264542 at <http://www.spitsnieuws.nl>

<http://www.spitsnieuws.nl/binnenland/2015/10/pechtold-waar-is-het-kabinet-in-vluchtelingendebat>

[zou_22](#)

In de video zou IS dreigen met meer aanslagen in Frankrijk, dat "niet in vrede zal leven zolang het meedoet aan de bombardementen tegen IS".

UPDATE IS eist aanslagen Parijs op
Sat, 14 Nov 2015 09:39:00 +0000

Islamitische Staat heeft vanmorgen in een videoboodschap de terroristische aanslagen in Parijs opgeëist.

Dat meldt persbureau Reuters.

In de video zou IS dreigen met meer aanslagen in Frankrijk, dat "niet in vrede zal leven zolang het meedoet aan de bombardementen tegen IS".

Lees ook: Eerste beelden aanslagen Parijs

Bij de gebeurtenissen kwamen volgens de Franse politie zeker 127 mensen om het leven.

Lees ook: Politie Parijs: 127 doden, 180 gewonden

UPDATE 11.15 uur: President François Hollande bevestigde zojuist dat IS de aanslagen heeft uitgevoerd.

Volgens de mededeling van IS zal Frankrijk niet in vrede leven zolang het bombardementen uitvoert.

"Julie zullen zelfs in angst naar de markt gaan", zo luidt de boodschap in de video.

De Franse luchtmacht voert bombardementen op IS-stellingen uit in Syrië en Irak.

Lees ook: 'Al 10.000 strijders IS gedood bij bombardementen'

Een woordvoerder van Al-Hayat, de publiciteitsorganisatie van IS, roept moslims in Frankrijk, die niet naar Syrië kunnen reizen om daar aan de strijd deel te nemen, op aanvallen uit te voeren.

265146 at <http://www.spitsnieuws.nl>

<http://www.spitsnieuws.nl/buitenland/2015/11/is-eist-aanslagen-parijs-op>

[zou_23](#)

Vorig jaar klaagde de man die daadwerkelijk Satoshi Nakamoto heet Newsweek aan voor het publiceren van het verhaal dat hij de Bitcoinbedenker zou zijn.

'Bedenker Bitcoin is Australiër'

Wed, 09 Dec 2015 09:52:06 +0100

De wereld zat er vorig jaar naast toen een Japans-Amerikaanse man in allerijl ontkende de bedenker van de Bitcoin te zijn.

Volgens Wired blijkt nu dat die naam, Satoshi Nakamoto, een pseudoniem was van de Australische codeur Craig Steven Wright.

De wereld zat er vorig jaar naast toen een Japans-Amerikaanse man in allerijl ontkende de bedenker van de Bitcoin te zijn.

Volgens Wired blijkt nu dat die naam, Satoshi Nakamoto, een pseudoniem was van de Australische codeur Craig Steven Wright.

Als bewijs worden er documenten opgevoerd die communicatie laten zien tussen Wright en zijn advocaten.

"Ik heb mijn best gedaan om te verbergen dat ik Bitcoin sinds 2009 aanvoer", zou Wright hebben gezegd.

Ook laat Wired een afbeelding zien van een blog uit 2009 waarin hij het heeft over het testen van de Bitcoin.

De bedenker van Bitcoin probeert al jarenlang in de anonimiteit te blijven, daarom houden de journalisten van Wired een slag om de arm.

"Hij is het, of hij is goed in ons te laten geloven dat hij het is.

De gelekte documenten zouden geheel of deels nep kunnen zijn."

Vorig jaar klaagde de man die daadwerkelijk Satoshi Nakamoto heet Newsweek aan voor het publiceren van het verhaal dat hij de Bitcoinbedenker zou zijn.

Zijn leven stond naar eigen zeggen volledig op zijn kop na de verkeerde berichtgeving.

<http://www.telegraaf.nl/digitaal/article24852161.ece>

http://www.telegraaf.nl/digitaal/24852161/___Bedenker_Bitcoin_is_Australier___html

[zou_24](#)

De productie van de Apple Pencil, de stylus voor bij de iPad Pro, zou niet zonder problemen verlopen.

'Problemen bij productie Apple Pencil'

Wed, 18 Nov 2015 17:13:10 +0100

De productie van de Apple Pencil, de stylus voor bij de iPad Pro, zou niet zonder problemen verlopen.

De reden daarvoor is het ingewikkelde assemblageproces van de accessoire, meldt 9to5 Mac.

De productie van de Apple Pencil, de stylus voor bij de iPad Pro, zou niet zonder problemen verlopen.

De reden daarvoor is het ingewikkelde assemblageproces van de accessoire, meldt 9to5 Mac.

De Apple-website baseert zich op een rapport van de doorgaans goed ingelichte analist Ming Chi-Kuo van KGI Securities.

Hij laat weten dat de productie van de Apple Pencil 'niet gladjes verloopt'.

De problemen zouden volgens hem ook gevolgen kunnen hebben voor de verkoopcijfers van de iPad Pro, met een 12,9 inch-scherm de grootste tablet van Apple tot nu toe.

De iPad Pro is sinds vorige week verkrijgbaar.

Kuo verwacht dat het Amerikaanse bedrijf in het vierde kwartaal van dit jaar tussen de 2,4 miljoen en 2,6 miljoen iPad Pro's zal verkopen.

Hij denkt dat Apple in de eerste drie maanden van 2016 iets minder exemplaren aan de man zal brengen, namelijk tussen de 2,1 miljoen en 2,3 miljoen.

Dat verschil is terug te leiden op de feestdagen, waarin elektronicafabrikanten doorgaans meer gadgets verkopen.

<http://www.telegraaf.nl/digitaal/article24760955.ece>

http://www.telegraaf.nl/digitaal/24760955/___Problemen_bij_productie_Apple_Pencil___html

[zou_25](#)

Partijvoorzitter Shwe Mann zou zijn verlies al hebben toegegeven op Facebook.

'Provoceer tegenstanders niet'

Mon, 09 Nov 2015 07:29:36 +0100

Na de vreedzame parlementsverkiezingen in Myanmar heeft Nobelprijswinnares Aung San Suu Kyi haar aanhangers oproepen terughoudend te zijn terwijl de stemmen nog worden geteld.

De politica zei dat haar Nationale Liga voor Democratie (NLD) waarschijnlijk goede resultaten heeft geboekt, maar dat nog niet op de zaken vooruit moet worden gelopen.

Na de vreedzame parlementsverkiezingen in Myanmar heeft Nobelprijswinnares Aung San Suu Kyi haar aanhangers opgeroepen terughoudend te zijn terwijl de stemmen nog worden geteld.

De politica zei dat haar Nationale Liga voor Democratie (NLD) waarschijnlijk goede resultaten heeft geboekt, maar dat nog niet op de zaken vooruit moet worden gelopen.

De verkiezingen van zondag waren historisch.

Het was voor het eerst in 25 jaar dat in Myanmar (het vroegere Birma) vrije verkiezingen waren.

De voorlopige uitslag wordt pas in de loop van maandag verwacht en de definitieve resultaten komen mogelijk pas dinsdag. "Blijf vredig en kalm.

De winnaar moet nederig zijn en de tegenstander niet provoceren", zei de zeventigjarige Aung San Suu Kyi maandag. "Het is nog te vroeg om onze kandidaten te feliciteren, maar we hebben zeker al een idee welke kant het op gaat." Myanmar is jarenlang een militaire dictatuur geweest, maar de laatste jaren is het leger minder streng.

Sinds 2011 is de door het leger gesteunde regeringspartij USDP aan de macht.

Zo'n 30 miljoen mensen mochten zondag een nieuw parlement kiezen.

Naar verwachting heeft de NLD de meeste stemmen gekregen.

Partijvoorzitter Shwe Mann zou zijn verlies al hebben toegegeven op Facebook.

<http://www.telegraaf.nl/buitenland/article24715125.ece>

http://www.telegraaf.nl/buitenland/24715125/___Provoceer_tegenstanders_niet___html

[zou_26](#)

De kans zou ook groot zijn geweest dat hij opgesloten zou worden", aldus Susan.

'Robin had nog drie jaar'

Tue, 03 Nov 2015 17:23:20 +0100

De weduwe van Robin Williams neemt het haar man niet kwalijk dat hij in augustus vorig jaar zelfmoord pleegde.

De weduwe van Robin Williams neemt het haar man niet kwalijk dat hij in augustus vorig jaar zelfmoord pleegde.

De komiek 'viel voor haar ogen uit elkaar', vertelt Susan Williams in een exclusief interview met de Amerikaanse talkshow Good Morning America.

Robin was in de maanden voor zijn dood paranoïde en erg angstig.

De ziekte van Parkinson werd in mei 2014 vastgesteld bij de acteur. "Als Robin geluk zou hebben, dan zou hij nog drie jaar te leven hebben.

En dat zouden zware jaren worden.

De kans zou ook groot zijn geweest dat hij opgesloten zou worden", aldus Susan.

Na Williams' dood bleek uit de autopsie ook dat de komiek aan Lewy body dementie leed. "Het ene moment was hij volledig helder en vijf minuten later zei hij ineens iets onsamenhangends", legt Susan uit.

Ook het zicht van Williams ging achteruit door de ziekte.

Zo liep de komiek op een dag tegen een deur aan wat leidde tot een bebloed gezicht.

Ze gelooft dat haar man zijn best deed om de controle te behouden. "Maar de laatste maand ging het niet meer.

Het was alsof de dam was gebroken." De weduwe van de komiek denkt dat Robin de controle over zijn lichaam terugnam door zelfmoord te plegen. "Ik heb erover nagedacht, over wat er in zijn hoofd omging, wat hem er uiteindelijk toe aan heeft gezet om het te doen.

En ik denk dat hij simpelweg 'nee' zei en ik neem het hem niet kwalijk.

Ik neem het hem helemaal niet kwalijk."

<http://www.telegraaf.nl/prive/article24694729.ece>

http://www.telegraaf.nl/prive/24694729/___Robin_had_nog_drie_jaar___html

[zou_27](#)

Een man drie jaar de cel in moest voor een fataal ongeluk in 2011 in Utrecht zou afgelopen zondag opnieuw betrokken zijn geraakt bij een zwaar verkeersongeval.

'Weer zware crash doodrijder'
Wed, 11 Nov 2015 11:33:13 +0100

Een man drie jaar de cel in moest voor een fataal ongeluk in 2011 in Utrecht zou afgelopen zondag opnieuw betrokken zijn geraakt bij een zwaar verkeersongeval.

En dat terwijl hij nog een rijontzegging had.

Een man drie jaar de cel in moest voor een fataal ongeluk in 2011 in Utrecht zou afgelopen zondag opnieuw betrokken zijn geraakt bij een zwaar verkeersongeval.

En dat terwijl hij nog een rijontzegging had.

Goed ingevoerde bronnen melden aan het AD dat Mohamed ben J. zondagavond in Maarssen met een gloednieuwe Fiat Punto uit de bocht vloog en frontaal op een tegenligger knalde- vermoedelijk omdat hij te hard reed.

Diezelfde Ben J. reed in 2011 op de Cartesiusweg in Utrecht de 29-jarige Maarten Naafs dood.

Diens 37-jarige rijder raakte zwaargewond.

Volgens meerdere getuigen reed Ben J. destijds minstens 100 km/u, waar 50 km/u is toegestaan.

De politie heeft Ben J. afgelopen zondag na het jongste ongeluk direct aangehouden.

Hij had namelijk nooit achter het stuur mogen zitten.

Behalve een celstraf van vier jaar waarvan een jaar voorwaardelijk, kreeg Ben J. voor het dodelijke incident in 2011 ook een rijontzegging van vier jaar, die inging op het moment dat zijn tijd in de gevangenis erop zat.

<http://www.telegraaf.nl/binnenland/article24726074.ece>

http://www.telegraaf.nl/binnenland/24726074/___Weer_zware_crash_doodrijder___html

[zou_28](#)

De top van het bedrijf zou de mogelijkheden deze week bespreken.

'Yahoo overweegt verkoop kernactiviteiten'
Wed, 02 Dec 2015 07:51:11 +0100

Het Amerikaanse internetbedrijf Yahoo overweegt een koper te zoeken voor zijn eigen internetactiviteiten, die al jaren kampen met verslechterende financiële resultaten.

Dat meldde zakenkrant The Wall Street Journal (WSJ) woensdag op basis van niet nader genoemde bronnen.

De top van het bedrijf zou de mogelijkheden deze week bespreken.

Daarbij wordt ook gedacht aan een verkoop aan een branchegeenoot of aan private investeerders, aldus de WSJ.

Eerder werd al bekend dat Yahoo zijn belang in de Chinese uitbater van internetmarktplaatsen Alibaba wil verkopen.

Het belang van 15 procent dat Yahoo heeft in Alibaba is momenteel ruim 31 miljard dollar waard.

Het bedrijf heeft ook nog een belang in Yahoo Japan dat 8,5 miljard dollar waard is.

Toch bedraagt de eigen beurswaarde in New York maar een kleine 32 miljard dollar.

PioniersYahoo was met zijn zoekmachine en gratis e-maildienst ooit een van de pioniers van het internet, maar is de laatste jaren links en rechts ingehaald door jongere spelers als Google en Facebook.

Tot dusver is het ook de in 2012 aangetreden bestuursvoorzitter Marissa Mayer, zelf afkomstig van Google, niet gelukt het tij te keren.

De inkomsten uit het belang in Alibaba, dat vorig jaar debuteerde op Wall Street, hielden de resultaten de laatste jaren op peil.

Maar de omzet uit de eigen activiteiten bleef onder druk staan, en daarmee ook de positie van Mayer.

http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/article24817086.ece
http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/24817086/___Yahoo_overweegt_verkoop_kernactiviteiten__.html

[zou_29](#)

Het toestel terugzetten naar fabrieksinstellingen zou niet voldoende zijn.

Android malware nauwelijks te verwijderen
Fri, 06 Nov 2015 17:48:15 +0100

Slachtoffers van nieuw ontdekte Android malware zijn in sommige gevallen genoodzaakt een nieuw toestel te kopen.

De kwaadaardige software nestelt zich zo diep in het systeem dat het heel lastig te verwijderen is.

Slachtoffers van nieuw ontdekte Android malware zijn in sommige gevallen genoodzaakt een nieuw toestel te kopen.

De kwaadaardige software nestelt zich zo diep in het systeem dat het heel lastig te verwijderen is.

De malware is ontdekt door beveiligingsbedrijf Lookout.

Ze hebben zo'n 20.000 samples gevonden in drie verschillende versies. Deze versies die de namen Shedun, Shuanet en ShiftyBug dragen, delen veel code en gebruiken dezelfde tactieken om de telefoon van slachtoffers te infecteren.

Wanneer de malware geïnstalleerd is, brengt het veranderingen aan in het kernsysteem van het toestel en nestelt zich er diep in.

Vervolgens verschijnt het in een andere gedaante in legitieme populaire apps als Facebook, Candy Crush en Whatsapp.

Deze geïnfecteerde apps blijven functioneel, alleen kan er adware in verschijnen.

Ongevraagde reclames zijn altijd vervelend, maar omdat de malware diep in het systeem genesteld zit, is het ook heel riskant voor de online veiligheid en privacy van de gebruiker.

Bovendien is het zo lastig te verwijderen dat de meeste gebruikers een nieuwe telefoon zullen moeten kopen, zo schrijft Lookout-onderzoeker Michael Bentley.

Al kunnen ze ook een professional vragen de malware te verwijderen. **Het toestel terugzetten naar fabrieksinstellingen zou niet voldoende zijn.**

De malware verspreidt zich volgens Lookout via app stores van derden. Desondanks heeft het bedrijf de grootste aantallen infecties aangetroffen in onder meer de Verenigde Staten en Duitsland.

Landen waar gebruikers normaalgesproken juist voornamelijk apps installeren uit de officiële Google Play store.

Ook in Iran, Rusland, India, Jamaica, Soedan, Brazilië, Mexico en Indonesië zijn veel besmettingsgevallen aangetroffen.

<http://www.telegraaf.nl/digitaal/article24709140.ece>

http://www.telegraaf.nl/digitaal/24709140/_Android_malware_nauwelijks_te_verwijderen__.html

[zou_30](#)

"Ik dacht dat het aantal likes en volgers zou betekenen hoeveel mensen me echt leuk vonden.

Bekende Instagrammer: 'Ik ben hartstikke nep!'

Tue, 03 Nov 2015 10:37:35 +0100

De 18-jarige Essena O'Neill uit Australië is een wereldwijde hit op sociale media met haar adembenemende modellenfoto's.

Ondanks haar populariteit is ze er echter helemaal klaar mee.

„Alle foto's zijn hartstikke nep!“, schrijft ze in haar nieuwe blog samen met een aankondiging dat ze stopt met alle sociale media.

De 18-jarige Essena O'Neill uit Australië is een wereldwijde hit op sociale media met haar adembenemende modellenfoto's.

Ondanks haar populariteit is ze er echter helemaal klaar mee.

„Alle foto's zijn hartstikke nep!“, schrijft ze in haar nieuwe blog samen met een aankondiging dat ze stopt met alle sociale media.

Het is een revolutionaire beslissing voor een internetster.

In een paar jaar tijd had ze een imperium opgebouwd met meer dan een half miljoen volgers.

Dankzij haar populariteit hoefde ze niet te werken vanwege de sponsors.

Het is een droom voor iedere tiener tegenwoordig.

Nu doet ze echter een boekje open over haar 'droomleven' en hoe ze er zo ongelukkig door is geworden. "Die perfecte selfies?

Daar heb ik uren over gedaan!"Ze heeft alle foto's wel laten staan op haar sociale netwerken, maar ze heeft de bijschriften herschreven met hoe nep haar foto's zijn.

Zo beschrijft ze dat ze puur voor de foto's kleren droeg die ze zelf anders nooit publiekelijk zou dragen.

Daarnaast vond ze het vreselijk om zo'n calorie-arm dieet te moeten volgen en abnormaal veel te sporten voor een foto op sociaal netwerk Instagram. "Ik kon niet meer helder nadenken", zet ze bij de onderstaande foto.

A 15 year old girl that calorie restricts and excessively exercises is not goals.

Anyone addicted to social media fame like I once was, is no in a conscious state.

Foto: Essena O'Neill "Ik kreeg een verslaving aan het krijgen van likes", vertelt ze openhartig in haar nieuwe blog.

"Ik dacht dat het aantal likes en volgers zou betekenen hoeveel mensen me echt leuk vonden.

Ik zag het niet eens aankomen, maar sociale media hebben mijn identiteit gestolen.

Op een gegeven moment wist ik niet meer eens wie ik was zonder sociale media.

Ik was totaal niet meer authentiek."Met haar laatste bericht op Instagram laat ze weten hoe 'onze generatie gehersenspoeld is' en is ze vastberaden het leven als model niet meer te hervatten.

Op haar nieuwe blog 'Let's Be Game Changers' (Laten we het spel veranderen) zal ze nog meer onthullen over haar internetfaam en hoe nep dat spelletje is.

<http://www.telegraaf.nl/opmerkelijk/article24692587.ece>

http://www.telegraaf.nl/opmerkelijk/24692587/_Bekende_Instagrammer__Ik_ben_hartstikke_nep____.html

[zou_31](#)

„Ted-Jan heeft nooit geloofd dat hij Sven zou kunnen verslaan.

Coach van Bloemen: 'Tijd verrast niet'

Mon, 23 Nov 2015 09:53:45 +0100

"Ted-Jan stuurde mij een mailtje. ‘Ik wil voor jullie komen schaatsen’.

Kom maar, heb ik tegen ‘m gezegd.", aldus de Canadese bondscoach Bart Schouten, van oorsprong ook Nederlander, over Ted-Jan Bloemen die dit weekeinde een wereldrecord reed op de 10 kilometer.

"Ted-Jan stuurde mij een mailtje. 'Ik wil voor jullie komen schaatsen'.

Kom maar, heb ik tegen 'm gezegd.", aldus de Canadese bondscoach Bart Schouten, van oorsprong ook Nederlander, over Ted-Jan Bloemen die dit weekeinde een wereldrecord reed op de 10 kilometer.

Niet dat het allemaal gelijk koek en ei was tussen Schouten en Bloemen. „Ted-Jan heeft van mij wel eens een schema van tien trainingen meegekregen voor een verblijf van een week in Nederland.

Deed-ie er één.

Daar worden coaches moe van.

We hebben ook echt aan alles moeten werken bij hem.

Niet alleen zijn trainingsethiek; mentaal, fysiek, technisch, zijn voeding, drinken, arbeids-rustverhouding, op- en afbouw naar een wedstrijd, het klopte allemaal niet."Schouten vervolgt:

„Hij moest kei- en keihard werken om te leven als topsporter.

Elke keer als Sven een 5 of 10 kilometer won, vertelde ik wat die beter deed.

Kijk, Sven let wel op zijn rust.

Goh, zie je hoe hij afloop uitfietst?

Elke keer hielden we Ted-Jan een spiegel voor.

Of ik mijn geloof in hem wel eens kwijtraakte?" Stellig:

„Nooit.” Als Schouten er vlak na de historische 10 kilometer van Bloemen op terugkijkt, komt hij ongewild uit op het beknelde zelfvertrouwen van zijn pupil.

„Ted-Jan heeft nooit geloofd dat hij Sven zou kunnen verslaan.

De bronzen medaille vorige week op de 5 kilometer was een eyeopener. Hij had in het verleden echt wel wat laten zien, maar dit gaf de bevestiging dat hij bij de grote jongens hoort.” Over het bijna twee jaar op hoogte wonen, hoor je Schouten niet.

„Nee, dat is niet waarom Ted-Jan ineens zo snel is.

De afgelopen weken reed hij z'n rondjes zo gemakkelijk weg.

Ik was ook niet verrast over de tijd die hij neerzette.

Ik was veel meer verbaasd dat het Sven en Jorrit niet lukte.

In principe hebben zij deze tijd ook in hun benen, maar Ted-Jan was het meest overtuigd van zijn kunnen.”

<http://www.telegraaf.nl/telesport/schaatsen/article24779155.ece>

http://www.telegraaf.nl/telesport/schaatsen/24779155/_Coach_van_Bloemen__Tijd_verrast_niet__.html

zou_32

Roel, die inmiddels naar Monaco is verhuisd, beweerde dat zijn vermogen onder beslag van andere schuldeisers ligt en zijn zoon Bart, die plotseling in Chicago is gaan wonen, zou geen geld hebben.

Familie Pieper voor rechter

Tue, 08 Dec 2015 07:55:59 +0100

Voormalig Philips-topman en ict-investeerder Roel Pieper moet vandaag samen met zijn zoon Bart voor de Amsterdamse rechter verschijnen wegens een onbetaalde rekening van 1,2 miljoen euro.

Voormalig Philips-topman en ict-investeerder Roel Pieper moet vandaag samen met zijn zoon Bart voor de Amsterdamse rechter verschijnen wegens een onbetaalde rekening van 1,2 miljoen euro.

Vader en zoon Pieper worden gedaagd door het advocatenkantoor Goodwin Procter, een van de grootste juristenfirma's van de VS.

Volgens de Amerikanen hebben de Piepers enkele jaren geleden een team van twintig dure advocaten maandenlang laten werken aan de overname van de Amerikaanse vliegtuigfabriek Eclipse Aviation, terwijl ze wisten dat ze de rekening niet konden betalen.

De Piepers verzwegen namelijk dat hun eigen bedrijfje Etirc vrijwel platzak was.

Kort daarna viel Etirc om en konden de Amerikanen naar hun geld fluiten.

Het Amsterdamse gerechtshof beval de Piepers eerder dit jaar tot betaling van de advocatenrekening, maar zij negeerden dat arrest.

Roel, die inmiddels naar Monaco is verhuisd, beweerde dat zijn vermogen onder beslag van andere schuldeisers ligt en zijn zoon Bart, die plotseling in Chicago is gaan wonen, zou geen geld hebben.

Maar daar nemen de Amerikaanse advocaten geen genoegen mee.

Daarom eisen ze nu inzage in zijn gehele vermogen en al zijn inkomsten. Zo weten zij dat Pieper fors geld verdient bij het Nederlandse bedrijf Antenna Company van Marcel Boekhoorn, waar hij tot voor kort nog voor 40.000 euro per maand op de loonlijst stond.

De Nederlandse advocaat van de Amerikanen, Hans Koets, zegt dat hun geduld met Pieper op is. "We eisen nu nog dwangsommen als hij opnieuw een vonnis van de rechter naast zich neerlegt, maar de volgende keer gebruiken we lijfswang", zegt Koets dreigend.

In dat geval moet Pieper de cel in totdat hij gehoor geeft aan de rechterlijke uitspraak.

Roel Pieper was gisteren niet bereikbaar voor commentaar.

<http://www.telegraaf.nl/binnenland/article24845365.ece>

http://www.telegraaf.nl/binnenland/24845365/_Familie_Pieper_voor_rechter__.html

[zou_33](#)

Het kabinet vindt dat Brussel „niet overtuigend aantoont dat de Belastingdienst zou zijn afgeweken van de wettelijke regels en dat sprake is van staatssteun”.

Kabinet in beroep tegen 'Starbucks-uitspraak'
Fri, 27 Nov 2015 17:24:09 +0100

Nederland gaat in beroep in de zogeheten Starbucks-zaak.
Het beroep richt zich tegen het besluit van de Europese Commissie dat Nederland via belastingafspraken met het Amerikaanse koffiebedrijf ongeoorloofde staatssteun zou hebben verleend.

Nederland gaat in beroep in de zogeheten Starbucks-zaak.
Het beroep richt zich tegen het besluit van de Europese Commissie dat Nederland via belastingafspraken met het Amerikaanse koffiebedrijf ongeoorloofde staatssteun zou hebben verleend.

Staatssecretaris Eric Wiebes van Financiën heeft het besluit over de beroepsprocedure vrijdag bekendgemaakt.

Het kabinet vindt dat Brussel „niet overtuigend aantoont dat de Belastingdienst zou zijn afgeweken van de wettelijke regels en dat sprake is van staatssteun”.

Volgens Wiebes zijn de afspraken met Starbucks in lijn met richtlijnen van de OESO, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.

De uitspraak van de Europese Commissie sluit volgens Wiebes niet aan bij de OESO-richtlijnen.

„Hierdoor ontstaat onduidelijkheid en onzekerheid over welke regels op welke manier moeten worden toegepast.”

Omdat het kabinet duidelijkheid en jurisprudentie wil, wordt beroep aangetekend.

Wiebes onderschrijft wel volledig de internationale strijd tegen belastingontwijking door multinationals.

In de deal met Starbucks worden belastingen geïnd over de winst die het bedrijf maakt met het branden van koffiebonen in Nederland.

Maar omdat de intellectuele eigendomsrechten van Starbucks niet in Nederland zitten, worden de royalty's voor het gebruik ervan niet in Nederland belast.

http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/article24801417.ece
http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/24801417/_Kabinet_in_beroeop_tegen_Starbucks-uitspraak_.html

[zou_33](#)

De X-Ray Concept maakte al duidelijk welke designrichting Lada op zou gaan.

Lada X-Ray heeft Dacia Sandero-techniek
Fri, 06 Nov 2015 12:24:25 +0100

AvtoVAZ, de Russische autofabrikant achter het merk Lada, geeft gas.
Het merk wil in relatief korte tijd Lada terug op de kaart zetten met fris ogende modellen.

Na de nieuwe Vesta (sedan) is het vandaag tijd voor een tweede nieuwkomer: de compacte hatchback X-Ray.

AvtoVAZ, de Russische autofabrikant achter het merk Lada, geeft gas.
Het merk wil in relatief korte tijd Lada terug op de kaart zetten met fris ogende modellen.

Na de nieuwe Vesta (sedan) is het vandaag tijd voor een tweede nieuwkomer: de compacte hatchback X-Ray.

Het studiemodel van de X-Ray stamt uit 2012.

Die auto werd ontworpen door voormalig Mercedes-Benz en Volvo designer Steve Mattin.

Mattin begon in 1987 zijn carrière als ontwerper bij Mercedes-Benz.

Hij maakte al snel promotie en mocht zich uiteindelijk in 2000 Senior Design Manager noemen.

In die functie was hij verantwoordelijk voor het design van diverse modellen, waaronder de S-Klasse, ML, SLK, SLR McLaren en Maybach 57 en 62.

In 2004 verliet hij Mercedes-Benz en ging hij aan de slag bij het Zweedse Volvo als hoofddesigner.

Hij heeft daar onder andere de S60, V60 en XC60 Concept helpen ontwikkelen.

In 2011 vond Mattin het opnieuw tijd voor iets anders en werd hij als designbaas aangenomen bij het Russische Avtovaz Lada.

Daar is hij verantwoordelijk voor de designstrategie van Lada.

De tijd van hoekige Lada's is volgens hem voorbij.

Het merk moet modern(er) worden en een eigen gezicht krijgen.

De X-Ray Concept maakte al duidelijk welke designrichting Lada op zou gaan.

Op de productieversie die vandaag is vrijgegeven zijn de lijnen van het prototype nog duidelijk zichtbaar.

Centraal in het ontwerp is een forse X en opvallende 'deuken' in het voor- en achterschermen en de twee portieren die ook weer een X-vormen.

Lada bouwt de X-Ray op basis van het platform van de Dacia Sandero.

Qua techniek komen de auto's ook overeen, maar Lada benadrukt wel dat er vijfhonderd onderdelen van het model speciaal voor de X-Ray zijn gemaakt.

Details over de motoren maakt Lada later bekend.

De fabriek in het Russische Togliatti start op 15 december met de productie, waarna de eerste exemplaren voor klanten in februari worden uitgeleverd.

Er komen nog meer modellen aan, want naast de Vesta en deze X-Ray volgt er nog een Vesta Stationwagon.

Deel uw reactie op:

http://www.telegraaf.nl/autovisie/autovisie_nieuws/lada/article24707696.ece

http://www.telegraaf.nl/autovisie/autovisie_nieuws/lada/24707696/_Lada_X-Ray_heeft_Dacia_Sandero-techniek_.html

[zou_35](#)

In het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven zou op 10 november op NPO 1 een zogenaemde mamma intra operatieve radiotherapie (IORT) worden uitgevoerd.

MAX cancelt live-uitzending operatie

Mon, 02 Nov 2015 13:07:40 +0100

Omroep MAX zou op maandag 10 november rechtstreeks een operatie uitzenden, maar dat gaat niet door 'door omstandigheden'.

Omroep MAX zou op maandag 10 november rechtstreeks een operatie uitzenden, maar dat gaat niet door 'door omstandigheden'. "Een ingewikkelde operatie is lastig te plannen en vraagt om optimale omstandigheden.

Deze voorwaarden zijn onverhoopt niet aanwezig waardoor de uitzending niet kan doorgaan", staat in een verklaring van de omroep.

In het Catharina Ziekenhuis in Eindhoven zou op 10 november op NPO 1 een zogenaemde mamma intra operatieve radiotherapie (IORT) worden uitgevoerd.

Dat is een nieuwe borstsparende operatietechniek voor vrouwen met borstkanker waarbij de tumor tijdens één operatie direct wordt verwijderd en er ook wordt bestraald.

MAX is een nieuwe uitzenddatum aan het zoeken voor Operatie Live, zoals het programma heet.

In de serie waren eerder onder meer een keizersnede en een open hartoperatie te zien.

<http://www.telegraaf.nl/filmuitgaan/rtv/article24688416.ece>

http://www.telegraaf.nl/filmuitgaan/rtv/24688416/_MAX_cancelt_live-uitzending_operatie_.html

[zou_36](#)

Om oneerlijke concurrentie te voorkomen zou deze belasting wereldwijd moeten worden ingevoerd.

Met klimaatbeleid duurzaam groeien en geld verdienen

Sat, 05 Dec 2015 09:01:00 +0100

Economen Willem Vermeend en Rick van der Ploeg voorspellen dat we de komende jaren de opmars zullen zien van groene bedrijfsinvesteringen, groene beleggingen en groene economische groei.

Deze opmars van duurzaamheid wordt wereldwijd sterk bevorderd door beleggers, financiële instellingen en investeerders die menen dat de wereld afscheid moet nemen van fossiele brandstoffen, omdat deze energiebronnen verantwoordelijk worden gehouden voor klimaatverandering.

Economen Willem Vermeend en Rick van der Ploeg voorspellen dat we de komende jaren de opmars zullen zien van groene bedrijfsinvesteringen, groene beleggingen en groene economische groei.

Deze opmars van duurzaamheid wordt wereldwijd sterk bevorderd door beleggers, financiële instellingen en investeerders die menen dat de wereld afscheid moet nemen van fossiele brandstoffen, omdat deze energiebronnen verantwoordelijk worden gehouden voor klimaatverandering.

De algemene verwachting is dat de wereldklimaatop in Parijs (30 november tot en met 11 december 2015) wereldwijd tot extra maatregelen zal leiden om de uitstoot van broeikasgassen, vooral CO₂, terug te dringen.

Het gaat daarbij vooral om maatregelen op het terrein van energiebesparing en hernieuwbare energie, zoals zon en wind.

Het is de bedoeling dat daarmee de opwarming van de aarde deze eeuw onder de 'veilige' grens van 2 graden Celsius blijft.

Doordat de gevolgen van de temperatuurstijging overal zichtbaar zijn in de vorm van extreme weersveranderingen, luchtverontreiniging, overstromingen, droogte en zeespiegelstijgingen, is het draagvlak in de samenleving voor het aanpakken van de klimaatverandering de laatste jaren sterk toegenomen.

Zelfs tegenstanders van de opwarmingstheorie tonen begrip voor het feit dat gekozen wordt voor een aanpak waarbij het zekere voor het onzekere wordt genomen.

Vooruitlopend op de uitkomst van de klimaatconferentie, waaraan bijna tweehonderd landen deelnemen, zien we nu al de voorbode van spectaculaire ontwikkelingen die van grote invloed kunnen zijn op de economische groei, werkgelegenheid en businessmodellen van bedrijven.

Opvallend is dat niet de overheden, maar het internationale bedrijfsleven voorop loopt.

Het begon met grote vermogensbeheerders en verzekeraars die van ondernemingen een duurzaam beleid eisen.

Bedrijven moeten hun CO₂-uitstoot verminderen en het gebruik van fossiele brandstoffen afbouwen.

Verschillende financiële instellingen hebben al aangekondigd te stoppen met het financieren van nieuwe kolencentrales.

Steeds meer beleggers en investeerders spreken hun voorkeur uit voor groene projecten en duurzame bedrijven.

Bekende voorbeelden zijn de Amerikaanse beleggingsreus Blackrock, met meer dan \$4500 miljard de grootste vermogensbeheerder ter wereld, beleggingsinstelling Schroders in het Verenigd Koninkrijk en de Duitse verzekeraar Allianz.

In ons eigen land kondigde het ABP, het grootste pensioenfonds van Nederland, aan dat het zich terugtrekt uit bedrijven die qua duurzaamheid onvoldoende presteren en extra gaat investeren in duurzame bedrijven.

En elf Nederlandse financiële instellingen maakten bekend dat ze gezamenlijk de klimaatimpact gaan meten van investeringen.

Hoe je ook over klimaatverandering denkt, voor beleggers, financiers, verzekeraars en investeerders geldt dat het klimaat ook een geldkwestie is geworden.

Bij financieringen, beleggingen en verzekeringen moet je daarmee rekening houden.

Deze ontwikkeling heeft ingrijpende gevolgen voor het bedrijfsbeleid en de businessmodellen van ondernemingen en draagt bij aan de aan de opmars van het groene denken.

Duurzaamheid wordt bij steeds meer bedrijven een onderdeel van het bedrijfsbeleid en zal de norm worden.

Ondernemingen hebben het economische belang van de overgang naar een duurzame bedrijfsvoering ontdekt en ook dat je daarmee geld kunt verdienen.

Een voorbeeld is het initiatief van Bill Gates (oprichter van Microsoft) die afgelopen maandag in Parijs de zogenoemde Breakthrough Energy Coalition lanceerde.

Deze coalitie bestaat in hoofdzaak uit bekende miljardairs als Mark Zuckerberg (Facebook), Jeff Bezos (Amazon), Reid Hoffman (LinkedIn) en Jack Ma (Alibaba) die hun fortuin hebben verdiend met internet.

Met hun miljardenfondsen richten ze zich op nieuwe technologieën en duurzame energie, waarmee ze een groene revolutie willen bewerkstelligen waarmee de aarde gered kan worden.

Dat ze met deze redding ook geld hopen te verdienen, verbloemen ze niet.

Ook verschillende landen, zoals Duitsland, Frankrijk en Denemarken hebben nu al aangekondigd dat ze extra gaan investeren in onderzoek en ontwikkeling van hernieuwbare energie.

Daarnaast zullen we de komende jaren in veel landen een opvallende koerswijziging zien.

Regeringen kiezen voor een economisch beleid dat gericht is op een groenere groei.

De honderden miljarden aan investeringen die overheden en bedrijven de komende jaren in klimaatbeleid gaan investeren, stimuleren de mondiale groei en de economieën van landen die daarop inspelen.

De ouderwetse opvatting dat klimaat-maatregelen automatisch tot een lagere groei leiden, gaat de prullenbak in.

Kiezen voor groen is onvermijdelijk.

Het is duurzaam groeien of niet groeien.

Ook Nederland, dat al jaren lang behoort tot de Europese landen met het slechtste klimaatbeleid, zal die keuze moeten maken.

Politiek Den Haag kan zich niet meer beroepen op het Energieakkoord, dat een janboel is van verkeerde compromissen en waarmee Nederland zelfs de afgesproken klimaatdoelstellingen niet gaat halen.

Als klein land moeten we ons volop richten op investeringen in onderzoek en ontwikkelingen op het terrein van duurzame energie en energiebesparing.

Nieuwe technologie die ook wordt ingezet bij het zogenoemde Smart Industry-beleid in Nederland speelt daarbij een belangrijke rol.

Zo zou premier Rutte een poging moeten doen om ons land te koppelen aan het initiatief van Bill Gates.

In dat kader kan ons land zich speciaal richten op het bevorderen van green tech start-ups en moeten binnen ons onderwijs les- en onderzoeksprogramma's worden geïntroduceerd op het terrein van duurzaamheid.

Naast het sluiten van kolencentrales leveren investeringen in de verduurzaming van kantoren, winkels en woningen veel klimaatwinst op.

De bebouwde omgeving is goed voor bijna 40% van de landelijke CO₂-uitstoot.

Met verduurzaming wordt deze uitstoot beperkt en geven we tegelijk de Nederlandse vastgoedwereld een impuls.

Bovendien creëren we daarmee vele tienduizenden banen.

De beste methode om bedrijven te prikkelen tot energiebesparingen is, zoals we in een eerdere column hebben aangegeven, een belasting op CO₂.

Bedrijven moeten betalen voor hun uitstoot en zullen daardoor (investerings)maatregelen nemen om deze te verminderen.

Om oneerlijke concurrentie te voorkomen zou deze belasting wereldwijd moeten worden ingevoerd.

Maar dat gaat nooit lukken.

Wel zouden we in ons land een variant kunnen uitwerken waarbij de opbrengst van een dergelijke heffing volledig aan het bedrijfsleven wordt teruggeven in de vorm van een lagere vennootschapsbelasting en lagere werkgeverslasten.

Goed voor het klimaat, groene groei en extra werkgelegenheid.

Deel uw reactie op:

<http://www.telegraaf.nl/dft/goeroes/rick-willem/article24835231.ece>

http://www.telegraaf.nl/dft/goeroes/rick-willem/24835231/_Met_klimaatbeleid_duurzaam_groeien_en_geld_verdienen_.html

[zou_37](#)

Daarnaast zou het toezicht op het gebruik van antibiotica uitgebreid moeten worden naar diersectoren als paarden, geiten en huisdieren.

Pluimvee krijgt vaker antibiotica
Wed, 16 Dec 2015 11:49:56 +0100

Na jaren van dalingen neemt het gebruik van antibiotica in de pluimveesector weer toe.

In de veehouderij stagneert de daling, constateert de Gezondheidsraad woensdag.

Na jaren van dalingen neemt het gebruik van antibiotica in de pluimveesector weer toe.

In de veehouderij stagneert de daling, constateert de Gezondheidsraad woensdag.

Veehouders die hun dieren relatief veel antibiotica geven en dierenartsen die deze middelen relatief vaak voorschrijven moeten daar "gericht op worden aangesproken en met verbeterplannen komen", vindt de raad.

Daarnaast zou het toezicht op het gebruik van antibiotica uitgebreid moeten worden naar diersectoren als paarden, geiten en huisdieren.

Door grootschalig gebruik van antibiotica bij veehouders worden steeds meer bacteriën resistent.

Deze bacteriën kunnen via bijvoorbeeld kippen- of varkensvlees verspreid worden naar mensen.

Het komt steeds vaker voor dat zieke mensen met die bacteriën immuun zijn voor bepaalde antibiotica, waardoor ze niet geholpen kunnen worden.

Volgens de Gezondheidsraad zijn meer maatregelen nodig om resistentie tegen antibiotica te bestrijden.

Zo zou ook het gebruik van ervan gemonitord moeten worden bij onder meer paarden, geiten en huisdieren.

Aan de controlesystemen zouden strafmaatregelen gekoppeld moeten worden, bijvoorbeeld waarschuwingen of boetes.

In de afgelopen jaren is het totale gebruik van antibiotica met 60 procent verminderd.

<http://www.telegraaf.nl/binnenland/article24883603.ece>

http://www.telegraaf.nl/binnenland/24883603/_Pluimvee_krijgt_vaker_antibiotica_.html

[zou_38](#)

Door op het laatste moment de wedstrijd Duitsland- Nederland af te gelasten zou een grondig voorbereide terroristische aanslag op het voetbalstadion van Hannover zijn verijdeld

'Afgelasten interland Hannover voorkwam aanslag met vijf bommen'

Sun, 22 Nov 15 09:18:00 +0100

Nieuws, Buitenland, Algemeen, Buitenland

Door op het laatste moment de wedstrijd Duitsland- Nederland af te gelasten zou een grondig voorbereide terroristische aanslag op het voetbalstadion van Hannover zijn verijdeld.

Door op het laatste moment de wedstrijd Duitsland- Nederland af te gelasten zou een grondig voorbereide terroristische aanslag op het voetbalstadion van Hannover zijn verijdeld.

Bronnen uit de Duitse inlichtingendiensten hebben in Frankfurter Allgemeine Zeitung bevestigd dat ze concrete informatie hadden over de aanslag.

Er zouden drie bommen in het stadion ontploffen en twee er buiten, een op een busstation en een op een treinstation.

Er zijn in Hannover geen explosieven gevonden.

Maar dat betekent niet dat er geen aanslagen beraamd waren, melden de bronnen van de krant.

De wedstrijd werd op tijd afgezegd en daarom zouden de terroristen hun plannen niet hebben uitgevoerd. Terroristen nog op vrije voeten De Franse geheime dienst zouden de Duitse collega's erover gewaarschuwd hebben.

De Fransen hebben ook namen van terroristen doorgegeven, maar ze zijn nog niet getraceerd.

Ze zouden opnieuw kunnen proberen een aanslag te plegen. Terrorismexpert Glenn Schoen zei eerder deze week al tegen RTL Nieuws de Duitse inlichtingendiensten alleen afgaan op 'heel concrete informatie'. "Belangrijk om te weten is dat de Duitsers een reputatie hebben. Ze reageren alleen als ze echt wat hebben." Meer op rtlnieuws.nl: Terreur dreiging: Kun je nog veilig naar grote evenementen? Overzicht: evenementen afgelast om terreurdreiging Brussel Teruglezen: Terreur dreiging in Hannover, geen explosieven gevonden Ooggetuige over dreiging Hannover: 'Geen idee wat we nu moeten' In beeld: terreurdreiging in Hannover Wedstrijd Duitsland-Nederland afgelast RTL Nieuws

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/afgelasten-interland-hannover-voorkwam-aanslag-met-vijf-bommen>

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/afgelasten-interland-hannover-voorkwam-aanslag-met-vijf-bommen>

[zou_39](#)

Volgens Sijbrand is het niet waar dat DNB hertoetsing zou gebruiken om beleid af te dwingen.

'DNB-examen voor bestuurders niet meer door dertigjarige psychologen'

Thu, 29 Oct 15 07:32:00 +0100

Economie, Home, Business, Bedrijven

De examens die bestuurders en commissarissen van Nederlandse banken moeten afleggen worden voortaan door meer ervaren examinatoren afgenomen.

De examens die bestuurders en commissarissen van Nederlandse banken moeten afleggen worden voortaan door meer ervaren examinatoren afgenomen.

Dat zegt directeur toezichthouder Jan Sijbrand van De Nederlandsche Bank (DNB) in een interview met het Financieele Dagblad. Begin 2012 werden de examens aangepast.

Niet alleen bestuurders, maar ook commissarissen worden sindsdien getest op betrouwbaarheid en geschiktheid en de criteria zijn flink vergroot.

Meer dan tien procent van de commissarissen kwam niet door de test.

Meer ervaren mensen Wat er nu wijzigt is dat bij grote financiële instellingen de gesprekken niet langer zullen worden afgenomen door 'dertigjarige psychologen', maar door meer ervaren mensen.

Banken en verzekeraars klagen ook dat DNB een oordeel over een bestuurder of commissaris niet altijd opschrijft.

Volgens Sijbrand is het niet waar dat DNB hertoetsing zou gebruiken om beleid af te dwingen.

"Dat is onzin, deze toets wordt alleen ingezet als je het te bont hebt gemaakt.

Dan moet je wel een stevige beleidsregel frontaal hebben overschreden", aldus Sijbrand. 'Regelgeving wel wat veel' De kritiek die er is komt volgens Sijbrand door de vele regels die sinds de kredietcrisis zijn opgelegd. "De crisis is nu wel voorbij.

Dan is het toezicht op zijn sterkst.

Er is ook wel ontzettend veel geregeld.

Het is golf over golf.

Dan denk ik: het wordt wel wat veel". RTL Z

<http://www.rtlnieuws.nl/economie/home/dnb-examen-voor-bestuurders-niet-meer-door-dertigjarige-psychologen>

<http://www.rtlnieuws.nl/economie/home/dnb-examen-voor-bestuurders-niet-meer-door-dertigjarige-psychologen>

zou_40

Mohammed Ben J. zou na het ongeluk zijn aangehouden.
'Doodrijder veroorzaakt weer zware crash'
Wed, 11 Nov 15 14:07:00 +0100
Nieuws, Binnenland
Een automobilist die eerder werd veroordeeld tot vier jaar cel voor het doodrijden van een man in Utrecht zou afgelopen zondag weer betrokken zijn geweest bij een zwaar ongeval.
Dat terwijl hij geen auto mag rijden sinds zijn veroordeling.
Een automobilist die eerder werd veroordeeld tot vier jaar cel voor het doodrijden van een man in Utrecht zou afgelopen zondag weer betrokken zijn geweest bij een zwaar ongeval.
Dat terwijl hij geen auto mag rijden sinds zijn veroordeling.
Dat zegt het AD op basis van 'goed ingevoerde bronnen'. De 27-jarige Mohamed Ben J.
vloog zondag in Maarssen vermoedelijk uit de bocht omdat hij te hard reed.
Hij kwam op de verkeerde weghelft terecht en ramde een tegenligger.
Roekeloos rijgedrag
Mohamed Ben J. zou na het ongeluk zijn aangehouden.
De politie bevestigt dat het ongeluk heeft plaatsgevonden, maar wil niet bevestigen dat het om Ben J. gaat.
In juli 2011 botste Ben J. op de Cartesiusweg in Utrecht met veel te hoge snelheid op de auto van twee anderen: Maarten Naafs (29) overleed, Rezenne Gidey (40) raakte zwaargewond.
Ben J.
kreeg vier jaar cel voor het veroorzaken van dat ongeluk, waarvan één jaar voorwaardelijk voor roekeloos rijgedrag.
Goed gedrag Ook kreeg hij een rijontzegging van vier jaar die zou ingaan als hij vrijkwam.
Mogelijk is hij vorig jaar vrijgekomen met strafvermindering voor goed gedrag.
Eerder in 2011 was Ben J.
ook al betrokken bij een ongeluk.

Toen sloeg zijn auto op de Zuilense Ring tussen Maarssen en Utrecht een paar keer over de kop. RTL Nieuws
<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/doodrijder-veroorzaakt-weer-zware-crash>
<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/doodrijder-veroorzaakt-weer-zware-crash>

zou_41

Ik had echt niet gedacht dat ik al in mijn tweede seizoen een wedstrijd zou kunnen winnen", gaf de 21-jarige Alkmaarse toe.

Berga wint marathon in Thialf
Sat, 21 Nov 15 22:16:29 +0100
Sport, Algemeen
Ingmar Berga heeft zaterdag in het vernieuwde Thialf de vijfde marathon van de KPN Cup op zijn naam geschreven.
De rijder van Royal A-ware/Fonterra was de snelste in de eindsprint van een kopgroep van acht schaatsers, die één ronde voorsprong had op het peloton.
Thom van Beek eindigde als tweede en Bart Mol kwam als nummer drie over de streep.
In het algemeen klassement nam Berga de leiding over van Evert Hoolwerf.
Ingmar Berga heeft zaterdag in het vernieuwde Thialf de vijfde marathon van de KPN Cup op zijn naam geschreven. De rijder van Royal A-ware/Fonterra was de snelste in de eindsprint van een kopgroep van acht schaatsers, die één ronde voorsprong had op het peloton. Thom van Beek eindigde als tweede en Bart Mol kwam als nummer drie over de streep. In het algemeen klassement nam Berga de leiding over van Evert Hoolwerf.
Bij de vrouwen zegevierde Jade van der Molen na een lange solo.
Het was haar eerste zege in dit circuit.

Carla Ketellapper kwam als tweede binnen, gevolgd door Kelly Schouten.

De afwezige Janneke Ensing bleef leidster in het klassement.

Berga verraste zichzelf met zijn zege in Heerenveen.

„In het begin van de wedstrijd voelde ik mezelf echt slecht.

Ik dacht dat het helemaal niets ging worden", bekende de 31-jarige schaatser uit Hoogeveen.

Door de absentie van Jorrit Bergsma, Arjan Stroetinga en Bob de Vries (allen in Salt Lake City) waren Berga en teamgenoot Simon Schouten op elkaar aangewezen.

Lastig rijden Dat viel volgens de winnaar niet mee.

„Met maar twee jongens is het lastig rijden.

We zijn gewend in ons team om veel over te nemen.

Dat kon nu niet.

We moesten dus kiezen voor een tactiek van zuinig rijden.

Dat heb ik gedaan en daardoor had ik aan het einde nog genoeg over voor een goede sprint." Ook voor Van der Molen kwam haar triomf onverwacht.

„Ongelooflijk.

Ik had echt niet gedacht dat ik al in mijn tweede seizoen een wedstrijd zou kunnen winnen", gaf de 21-jarige Alkmaarse toe.

„Ik probeerde het gewoon en had snel een gaatje.

Om dan de laatste twee ronden solo te mogen rijden, was geweldig."

ANP

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/algemeen/berga-wint-marathon-thialf>

<http://www.rtlnieuws.nl/sport/algemeen/berga-wint-marathon-thialf>

[zou_42](#)

"Als u thuis komt en verneemt dat keer op keer een vriend of familielid is afgeblaft, bespuugd, bedreigd of het ziekenhuis is ingeslagen, hoe zou u dat vinden?"

Fri, 20 Nov 15 07:35:00 +0100

Nieuws, Binnenland

Een NS-hoofdconductrice werd afgelopen voorjaar zwaar mishandeld: ze liep meerdere breuken op in haar gezicht.

De verdachte heeft altijd ontkend.

Vandaag moet hij voor de rechter verschijnen.

Een NS-hoofdconductrice werd afgelopen voorjaar zwaar mishandeld: ze liep meerdere breuken op in haar gezicht.

De verdachte heeft altijd ontkend.

Vandaag moet hij voor de rechter verschijnen.

Het gaat om Rotterdammer Swendley R.

van 27. Hij werd op 6 maart, kort na de mishandeling, opgepakt.

R. zegt volgens zijn advocaat dat hij niets heeft gemerkt in de trein.

Hij zou de conductrice pas hebben gezien toen hij uit de trein wilde gaan en hij haar gewond op de grond zag liggen. De 44-jarige Amsterdamse conductrice moest geopereerd worden na de mishandeling.

Ze kon zich later niets meer van de mishandeling herinneren.

Volgens de politie wist ze alleen nog dat ze tussen Schiphol en Hoofddorp haar laatste ronde deed in de trein en dat ze in de eerste klas een lastige reiziger tegenkwam die de trein niet uit wilde.'

Hoe zou u dat vinden?'

Het incident leidde binnen en buiten de NS tot diepe verontwaardiging en was voor treinpersoneel aanleiding om actie te voeren. Een medewerker van de NS schreef er een brief over aan 'u, de reiziger'.

"Als u thuis komt en verneemt dat keer op keer een vriend of familielid is afgeblaft, bespuugd, bedreigd of het ziekenhuis is ingeslagen, hoe zou u dat vinden?"

Na de mishandeling zijn maatregelen genomen.

Zo besloten de NS en vakbonden dat de poortjes op de stations zo snel mogelijk dicht moeten gaan.

Op plekken waar nog geen poortjes staan, maar waar die wel mogelijk zijn, moeten ze op korte termijn komen.

Ook zijn er stationsagenten op de 20 grootste stations van ons land gekomen.

De behandeling van de zaak begint om 10:00 uur.
Verslaggever Silvia Brens doet op Twitter verslag van de zaak. Meer op [rtlnieuws.nl](http://www.rtlnieuws.nl) Verdachte mishandeling conductrice ontkent Poortjes sneller dicht; meer agenten op stations RTL Nieuws
<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/zaak-zware-mishandeling-conductrice-voor-rechter>
<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/zaak-zware-mishandeling-conductrice-voor-rechterinden?>

[zou_43](#)

Een deel van hen radicaliseerde, streefde naar een eigen Zuid-Molukse staat en eiste dat Nederland zich meer voor dat ideaal zou inzetten

Nabestaanden treinkapers De Punt beginnen zaak tegen staat
Mon, 07 Dec 15 14:50:00 +0100
Nieuws, Binnenland
Nabestaanden van twee doodgeschoten Molukse kapers van de treinkaping bij De Punt in 1977 beginnen een rechtszaak tegen de Nederlandse staat.
Volgens hen zijn de kapers Max Papilaja en Hansina Uktolseja door mariniers geëxecuteerd terwijl ze zwaargewond en weerloos waren.
Nabestaanden van twee doodgeschoten Molukse kapers van de treinkaping bij De Punt in 1977 beginnen een rechtszaak tegen de Nederlandse staat.
Volgens hen zijn de kapers Max Papilaja en Hansina Uktolseja door mariniers geëxecuteerd terwijl ze zwaargewond en weerloos waren.
Nederland was in 1977 bijna drie weken in de ban van de kaping van de intercity Assen - Groningen.
Na stukgelopen onderhandelingen eindigde de kaping met een grote, gewelddadige bevrijdingsactie.
Zes daders en twee onschuldige treinreizigers kwamen om het leven.
Schiet mensen niet zomaar dood Volgens advocaat Liesbeth Zegveld zijn twee kapers in de trein van dichtbij doodgeschoten.

Zij werden in hun hoofd en borst geraakt, maar dat was volgens de advocaat onnodig.

De twee waren door zware beschietingen van buiten de trein al uitgeschakeld.

Ze konden dus geen bedreiging meer zijn.

Zegveld vindt dat de mariniers de twee daarom hadden moeten arresteren in plaats van doden. "Je schiet mensen niet zomaar dood, ook deze mensen niet.

Tenzij dat absoluut noodzakelijk is." "Niet opzettelijk doodgeschoten" En die noodzaak was er volgens de advocaat niet. "Als mensen in hun eigen bloed liggen, kapotgeschoten zijn en 'mama, mama' roepen, hoe konden ze dan een gevaar vormen? Er waren geen gegijzelden in de buurt." Zegveld stelde de Nederlandse overheid vorig jaar al aansprakelijk voor de schade die de nabestaanden hebben geleden.

Die claim werd afgewezen.

Na eigen onderzoek concludeerde de overheid dat het geweld niet onrechtmatig en buitenproportioneel was geweest.

Volgens toenmalig minister Ivo Opstelten van Veiligheid en Justitie waren er geen kapers opzettelijk doodgeschoten.

De conclusies van Zegveld en de nabestaanden zouden 'vergaand en veelal onjuist' zijn. 'De overheid liegt' Zegveld houdt vol dat de dood van de twee onnodig was en stapt nu namens de nabestaanden naar de rechter.

Zij beroept zich op autopsierapporten, verklaringen van de mariniers en technische rapporten.

Daaruit blijkt volgens Zegveld wel degelijk dat Papilaja en Uktolseja (de enige vrouwelijke kaper) dodelijk werden geraakt door kogels die van dichtbij zijn afgevuurd door mariniers, die niet de intentie hadden iemand te sparen. "De overheid heeft altijd beweerd dat beheerst geweld is gebruikt en dat de gijzelaars alleen door vuur van buiten de trein zijn geraakt.

Maar dat is een leugen.

Een van de twee had een schroeiplek van een wapen op z'n huid.

In een van de rapporten staat bovendien dat kogels op 1 tot 2 meter afstand zijn afgevuurd. "Eigen Molukse staat De kaping bij De Punt begon

op 23 mei 1977. Tegelijkertijd begon een gijzelingsactie door jonge Molukkers in de lagere school De Meenthe in Bovensmilde.

Beide gijzelingen werden pas op 11 juni beëindigd.

De acties vonden plaats in een tijd waarin onder Molukse jongeren grote ontevredenheid heerste.

Een deel van hen radicaliseerde, streefde naar een eigen Zuid-Molukse staat en eiste dat Nederland zich meer voor dat ideaal zou inzetten.

Meer op [rtlnieuws.nl](http://www.rtlnieuws.nl): Uitspraak treinkaping: 'Eindelijk is erkend, wat we allang wisten' RTL Nieuws

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/nabestaanden-treinkapers-de-punt-beginnen-zaak-tegen-staat>

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/nabestaanden-treinkapers-de-punt-beginnen-zaak-tegen-staat>

[zou_44](#)

Hierbij zou hij zich ook hebben voorgedaan als zanger van de boyband B-Brave.

Pedofiel deed zich voor als bandlid B-Brave

Thu, 19 Nov 15 12:48:00 +0100

Boulevard, Crime

Vorige maand heeft de politie een 34-jarige Rotterdammer aangehouden omdat hij tientallen jonge meisjes zou hebben verleid op internet.

Hij zou zich onder andere hebben voorgedaan als zanger van B-Brave.

Vorige maand heeft de politie een 34-jarige Rotterdammer aangehouden omdat hij tientallen jonge meisjes zou hebben verleid op internet.

Hij zou zich onder andere hebben voorgedaan als zanger van B-Brave.

De Rotterdammer zou de meisjes hebben verleid om via de webcam seksuele poses aan te nemen en aan zichzelf te zitten, zo maakt het Openbaar Ministerie vandaag bekend.

Hierbij zou hij zich ook hebben voorgedaan als zanger van de boyband B-Brave.

Hij beloofde de meisjes dat hij ze met een limousine zou komen ophalen of dat ze backstage zouden mogen bij de Tinadag, waar B-Brave optrad. Grooming Voor zover bekend heeft hij zijn slachtoffers nooit ontmoet, er is dus vooralsnog geen sprake van grooming (digitaal kinderlokken). Hij wordt wel verdacht van het maken van kinderporno, door zijn slachtoffers te vragen om bepaalde poses aannemen, het verrichten van seksuele handelingen en daarvan opnames te maken.

Of hij die beelden ook verspreid heeft, is niet duidelijk.

Aangiftes Zijn slachtoffers zijn tussen de twaalf en zestien jaar.

Daarnaast richtte hij zich ook op meerderjarige meisjes met een verstandelijke beperking, die functioneren op het niveau van een minderjarige.

Hij is volgens het OM in ieder geval al actief sinds 2011. De politie kwam hem op het spoor nadat de moeder van een van de slachtoffers aangifte had gedaan.

Er zijn al meerdere aangiftes binnen, maar de politie en het Openbaar Ministerie gaan ervan uit dat er nog meer slachtoffers zijn.

Ze roepen slachtoffers die zich in dit verhaal herkennen, op om zich te melden bij de politie.

Voorarrest geschorst Op de computers, telefoon en andere gegevensdragers van de verdachte werden honderdduizenden afbeeldingen en filmpjes gevonden.

Hij zit momenteel niet meer in voorarrest, dat is geschorst door de rechtbank op grond van persoonlijke omstandigheden, waarover het OM niet wil uitweiden.

Het OM is in beroep gegaan tegen de schorsing.

Meer op [rtlboulevard.nl](http://www.rtlboulevard.nl): B-Brave heeft plannen voor reallifesoap 'Sterke band houdt B-Brave bij elkaar' RTL Boulevard

<http://www.rtlnieuws.nl/boulevard/crime/pedofiel-deed-zich-voor-als-bandlid-b-brave>

<http://www.rtlnieuws.nl/boulevard/crime/pedofiel-deed-zich-voor-als-bandlid-b-brave>

[zou_45](#)

Nieuwsuur onthult dat het bedrag van de schikking om ongeveer 5 miljoen gulden zou gaan.

Teeven-deal: van schimmige schikking tot struikelblok Van Miltenburg
Mon, 14 Dec 15 09:07:00 +0100

Nieuws, Politiek, Algemeen, Politiek

Vorige week werd het onderzoek van de commissie-Oosting naar de Teeven-deal gepresenteerd.

Kamervoorzitter Anouchka van Miltenburg trok zaterdag haar conclusie: ze stapt op.

Hoe zat het ook alweer met die Teeven-deal? Alle feiten op een rijtje.

Vorige week werd het onderzoek van de commissie-Oosting naar de Teeven-deal gepresenteerd.

Kamervoorzitter Anouchka van Miltenburg trok zaterdag haar conclusie: ze stapt op.

Hoe zat het ook alweer met die Teeven-deal? Alle feiten op een rijtje.1993Crimineel Cees H.

wordt gearresteerd op verdenking van drugshandel.

Het Openbaar Ministerie legt beslag op bankrekeningen van drugs crimineel Cees H.

Het OM moet bewijzen dat het geld ook daadwerkelijk is verdiend met drugshandel. 1994 H.

wordt veroordeeld tot vier jaar gevangenisstraf.

Het OM wil 307 miljoen gulden van hem in beslag nemen, die hij met drugshandel zou hebben verdiend.

Met behulp van de springstof semtex probeert hij in oktober te ontsnappen, wat mislukt.1995Cees H.

wordt ook in hoger beroep tot vier jaar gevangenisstraf veroordeeld.

In mei van dat jaar heeft hij in de zwaarbeveiligde gevangenis in Vught een gesprek met toenmalig officier van justitie Fred Teeven.1998De advocaat van H.

doet een schikkingsvoorstel.

Teeven reageert met een tegenvoorstel, dat al is ondertekend.1999De minister van Justitie reageert afwijzend op het verzoek van de advocaat van H., die hem verzoekt zich aan de deal met Teeven te houden. 2000Na jarenlang onderzoek besluit het Openbaar Ministerie om een schikkingsdeal te sluiten met Cees H.

Er kan niet worden bewezen dat het geld is verdiend met drugshandel. Officier van Justitie Fred Teeven en plaatsvervangend hoofdofficier Ben Swagerman sluiten een deal: Cees H.

betaalt 750.000 gulden en krijgt in ruil het in beslag genomen geld terug.

In de deal wordt afgesproken dat de Belastingdienst niet op de hoogte wordt gebracht van de deal.

Over het geld dat Cees H.

terugkrijgt, hoeft hij geen belasting te betalen. Op 28 juli 2000 verlaat H.

de gevangenis.2002Toenmalig minister van Justitie, Benk Korthals, schrijft in antwoord op Kamervragen dat er een bedrag van 2 miljoen gulden met de deal gemoeid is.maart 2014

Nieuwsuur onthult dat het bedrag van de schikking om ongeveer 5 miljoen gulden zou gaan.

Minister Opstelten van Justitie ontkent.

Hij blijft bij de beantwoording uit 2002: het zou gaan om een bedrag van 2 miljoen gulden, minus de schikking van 750.000 gulden.

Opstelten rekent hardop in de Kamer: Cees H.

kreeg 1,25 miljoen gulden van Justitie.april 2014De advocaten van Cees H.

zeggen dat de antwoorden van minister Opstelten niet kloppen.

Opstelten geeft opnieuw opdracht om uit te zoeken hoeveel geld er precies wordt overgemaakt.

Topjurist Van Brummen begint een onderzoek.

Ondertussen spreekt Teeven met een topambtenaar over zijn herinneringen aan de deal.

Van dat gesprek wordt een verslag gemaakt.

In dat gesprek noemt Teeven bedragen, waaronder het bedrag van bijna 5 miljoen gulden.

Maar Teeven heeft geen bewijs van dat bedrag.juni en juli 2014Het onderzoek van Van Brummen is klaar: er is geen bewijs te vinden hoeveel Cees H.

uiteindelijk heeft gekregen.

Betrokkenen hebben 'onvoldoende herinneringen' aan de deal, zo schrijft minister Opstelten aan de Tweede Kamer.

Dat geldt ook voor Fred Teeven, zegt de minister.

Opstelten trekt zijn eerdere uitspraken over 1,25 miljoen gulden terug: "Mocht de indruk zijn gewekt dat ik over exacte betalingsgegevens beschikte, dan betreur ik dat."maart 2015Nieuwsuur onthult het exacte bedrag dat Cees H.

kreeg: 4.710.627,18 gulden.

De Kamer is furieus.

Opstelten laat opnieuw naar het bewijs van de transactie zoeken.

In oude computerbestanden wordt toch bewijs gevonden.

Cees H.

kreeg inderdaad 4,7 miljoen gulden overgemaakt.

Opstelten en Teeven treden af. Nu Opstelten en Teeven zijn afgetreden, moet premier Rutte het debat met de Tweede Kamer doen.

Bij de oppositie blijven veel vragen open: mocht de deal? Wat wist Teeven precies? Rutte weigert om het verslag van het gesprek tussen de topambtenaar en Teeven openbaar te maken.

De Kamer wil dat er een diepgravend onderzoek komt.

De onderzoekscommissie, onder leiding van oud-ombudsman Marten Oosting, publiceert in december 2015 het grote onderzoek naar de Teeven-deal.december 2015De commissie-Oosting presenteert zijn onderzoek.

Een aantal prominente VVD'ers blijken dubieuze rollen te hebben gespeeld.

Een van hen is Kamervoorzitter Anouchka van Miltenburg, die tot twee keer toe een belastende brief terzijde schoof en liet vernietigen.

Zaterdag 12 december trekt ze haar conclusie: partijgenoten steunen haar niet langer en ze vertrekt als voorzitter van de Tweede Kamer.

De terugblik in beeldMeer op [rtlnieuws.nl](http://www.rtlnieuws.nl):Spanning in Den Haag: wat ging mis bij Teevenddeal? RTL Nieuws

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/politiek/teeven-deal-van-schimmige-schikking-tot-struikelblok-van-miltenburg>

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/politiek/teeven-deal-van-schimmige-schikking-tot-struikelblok-van-miltenburg>

[zou_46](#)

Arthur zou samen met een vriend de drugs hebben gebruikt en vervolgens van de klif zijn gevallen.

Zoon Nick Cave gebruikte lsd voor fatale val

Tue, 10 Nov 15 23:33:40 +0100

Boulevard, Entertainment

De tienerzoon van Nick Cave had lsd gebruikt voordat hij afgelopen zomer van een klif in het Britse Brighton viel en overleed.

Dat is gebleken uit onderzoek, zo is dinsdag bekendgemaakt.

De dood van de vijftienjarige Arthur is niet verdacht, maar wordt gezien als een noodlottig ongeval, aldus de BBC.

De tienerzoon van Nick Cave had lsd gebruikt voordat hij afgelopen zomer van een klif in het Britse Brighton viel en overleed. Dat is gebleken uit onderzoek, zo is dinsdag bekendgemaakt. De dood van de vijftienjarige Arthur is niet verdacht, maar wordt gezien als een noodlottig ongeval, aldus de BBC.

De 58-jarige Australische Nick, bekend van Nick Cave and the Bad Seeds, en zijn Britse vrouw Susie Bick waren bij de bekendmaking van de resultaten van het onderzoek.

Arthur zou samen met een vriend de drugs hebben gebruikt en vervolgens van de klif zijn gevallen.

Mensen probeerden hem te reanimeren nadat ze hem gewond op de grond hadden gevonden, zonder sokken en schoenen aan. ANP

<http://www.rtlnieuws.nl/boulevard/entertainment/zoon-nick-cave-gebruikte-bsd-voor-fatale-val>

<http://www.rtlnieuws.nl/boulevard/entertainment/zoon-nick-cave-gebruikte-bsd-voor-fatale-val>

8.2.4 Zouden

[zouden_1](#)

Auto's zouden voorlopig meer dan twee keer zoveel stikstof mogen uitstoten dan de norm.

Europees Parlement: uitstootnormen auto's moeten veel strenger

Mon, 14 Dec 2015 22:18:34 +0100

[nosnieuwseconomie](#)

Regels over de uitstoot van auto's moeten veel strenger, vindt het Europees Parlement.

De milieuc commissie van het Europees Parlement verwierp vanavond het beleid dat Europese lidstaten hierover hadden afgesproken.

De commissie vond de nieuwe regels veel te slap.

Vanaf september 2017 wordt een nieuwe test ingevoerd, die de echte uitstoot van auto's moet meten in plaats van de uitstoot tijdens laboratoriumproeven.

Lidstaten hadden besloten dat hiervoor een overgangsfase moest komen om de industrie meer tijd te geven om zich aan te passen aan de nieuwe normen.

Auto's zouden voorlopig meer dan twee keer zoveel stikstof mogen uitstoten dan de norm.

Het Europees Parlement wil een maximale overschrijding van 20 procent en sprak dan ook schande van het besluit van de lidstaten.

Europarlementariër Bas Eickhout van GroenLinks noemde het een "absurde"

deal."

Na jarenlange fraude zouden autofabrikanten nu beloofd worden door normen bij te stellen." Dieselfraude Begin volgend jaar zullen alle Europarlementariërs stemmen over de plannen.

Stemmen ze tegen, dan moet de Europese Commissie met een nieuw voorstel komen. Het is zeer waarschijnlijk dat dat gebeurt.

Meestal volgen parlementariërs het stemgedrag van de commissies.

Bovendien willen veel Europarlementariërs veel strengere eisen sinds het dieselschandaal bij Volkswagen.

<http://nos.nl/1/882070>

<http://nos.nl/1/882070>

[zouden_2](#)

Voor de tv-show wilde Norton testen wanneer negen van haar grootste fans het zouden merken dat de echte Adele meedeed aan een imitatie-wedstrijd van de populaire zangeres.

Hello, it's me: Adele doet vermomd mee aan zangwedstrijd

Sat, 21 Nov 2015 10:46:57 +0100

[nosnieuwsopmerkelijk](#)

Graham Norton is altijd wel in voor een grap.

Zo ook gisteren, toen de Britse zangeres Adele in zijn tv-show te gast was in een special over haar eerste album in vijf jaar tijd.

Voor de tv-show wilde Norton testen wanneer negen van haar grootste fans het zouden merken dat de echte Adele meedeed aan een imitatie-wedstrijd van de populaire zangeres.

Vermomd met een andere neus, kin en heel veel make-up ging Adele als Jenny de uitdaging aan.

ZenuwachtigAchter de schermen deed ze er alles aan om niet door de mand te vallen door zich als een zenuwachtige fan te gedragen.

Een dekmantel die werkte, totdat ze begon te zingen.

<http://nos.nl/1/873236>

<http://nos.nl/1/873236>

[zouden_3](#)

Volgens de KNVB gaat het om één of meerdere personen die zouden hebben geroepen "Ik maak ze kapot",

Onderzoek na doodsb bedreiging bij amateurwedstrijd

Thu, 3 Dec 2015 15:32:23 +0100

nossportalgemeen

De tuchtcommissie van de KNVB doet onderzoek naar doodsbedreigingen bij een amateurwedstrijd.

Na de wedstrijd van VC tegen UDI'19 werden de scheidsrechter en zijn assistenten bedreigd.

Op basis van verklaringen van de assistent-scheidsrechters concludeert de KNVB dat het arbitrale trio met de dood werd bedreigd door "één of meerdere personen van Vlissingen", meldt Omroep Zeeland.

De wedstrijd van drie weken geleden werd geleid door scheidsrechter Vink en zijn assistenten Van den Oetelaar en Hoeksma.

De wedstrijd werd met 1-2 gewonnen door UDI'19 en eindigde tumultueus. Bedreiging De scheidsrechter en zijn assistenten zouden na afloop van het duel bij de kleedkamers zijn bedreigd.

Volgens de KNVB gaat het om één of meerdere personen die zouden hebben geroepen "Ik maak ze kapot".

Wie dat waren is niet bekend, omdat de deur van de kleedkamer van de arbiters dicht was.

Ze hebben de mogelijke bedreiging wel gehoord, maar niet gezien.

Bij de Zeeuwse voetbalclub wordt met verbazing gereageerd op de beschuldiging.

VC Vlissingen herkent zich er niet in, maar verwacht wel een zware straf.

Toelichting Voorzitter Rens Reijnierse van de zondaghoofdklasser gaf vandaag een toelichting op de zaak. "

Wij herkennen ons hier niet in.

Ik ga niet beweren dat zo'n uitspraak niet gedaan is, want dat weet ik niet.

Als je het vraagt aan mensen die daarbij waren?

Niemand weet het."

Zolang de tuchtcommissie de zaak behandelt, willen de arbiters en de KNVB niet reageren op de kwestie.

<http://nos.nl/l/877743>

<http://nos.nl/l/877743>

[zouden_4](#)

Op Lampedusa zouden dagelijks 500 mensen worden gescreend.

Van vluchtelingen-hotspots komt in de praktijk weinig terecht

Thu, 3 Dec 2015 14:16:42 +0100

nosnieuwsbuitenland

De identificatiecentra die de EU voor vluchtelingen wil opzetten komen nauwelijks van de grond.

Nu al is zeker dat de deadline van eind november niet is gehaald.

Sinds vorige week hadden de zogeheten hotspots zowel in Italië als in Griekenland moeten draaien.

Maar van de beoogde elf centra zijn er momenteel slechts twee actief; één in Italië en één in Griekenland.

In een update van de Europese Commissie staat dat ook het doorplaatsen van 160.000 vluchtelingen naar andere EU-landen langzaam verloopt.

In Italië staat de teller op 129, in Griekenland pas op 30.

Alleen Finland, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Spanje en Zweden namen asielzoekers over.

De andere lidstaten, waaronder Nederland, deden dat nog niet.

Wel stelde ons land honderd bedden ter beschikking. In de nieuw op te zetten identificatiecentra moeten vluchtelingen snel te horen krijgen of ze Europa in mogen reizen of terug moeten naar het land van herkomst. In de hotspots worden behalve lokale politiediensten ook agenten van het grensagentschap Frontex en experts van het Europese asielbureau EASO ingezet.

Van de zes beoogde hotspots in Italië bestaan er vijf alleen op papier.

Bij de hekken van het centrum vertelt een politiemann dat de hotspot binnenkort open moet gaan. "

Italië beloofde Europa deze zomer hotspots in ruil voor de overname van 30.000 vluchtelingen die nu nog in het land worden opgevangen.

Op Lampedusa zouden dagelijks 500 mensen worden gescreend.

Ook Pozzallo (300), Porto Empedocle (300), Augusta (300), Taranto (300) en Trapani (400) deden mee.

Maar alleen Lampedusa draait nu.

Het beoogde Europese identificatiecentrum van de stad Augusta blijkt een plaat asfalt aan de rand van de haven.

Plastic blokken markeren de omheining van de beoogde hotspot, dat is het enige.

We zitten hier niet te wachten op de komst van dat identificatiecentrum. Augusta heeft al het nodige binnen de gemeentegrenzen, waaronder een petrochemische industrie en een NAVO-basis.

Zeker niet in het licht van de terreuraanslagen in Europa.

Je weet gewoon niet wie er allemaal zo'n centrum binnenkomen."

Italië blijft herhalen dat de identificatiecentra er uiteindelijk allemaal zullen komen en dat het opzetten van de Europese hotspots nu eenmaal een enorm karwei is. "

Als we die hotspots niet opzetten, lopen we het gevaar dat vluchtelingen zelf maar onderweg gaan en zo illegaal Europa binnenlopen, in de handen van mensenhandelaren.

Het alternatief is illegaliteit.

We hebben gewoon geen keus", aldus de ambtenaar. In 2015 kwamen tot nu toe 141.000 vluchtelingen via Italië de Europese Unie in.

Dat cijfer is lager dan vorig jaar, toen ruim 170.000 migranten in Italië binnenkwamen.

Een verklaring daarvoor is dat met name vluchtelingen uit Syrië tegenwoordig de route via Turkije en Griekenland nemen.

<http://nos.nl/l/877718>

<http://nos.nl/l/877718>

[zouden_5](#)

Daarnaast moeten de autoriteiten ervoor zorgen dat particuliere verhuurders belasting betalen over hun inkomsten en die zouden voor maximaal 60 dagen per jaar hun woning mogen verhuren.

Europese hotelbranche wil Airbnb'en veel moeilijker maken

Thu, 5 Nov 2015 20:33:57 +0100

nosnieuwseconomie

Particulieren die hun woning via websites als Airbnb verhuren aan toeristen moeten aan dezelfde regels voldoen als hotels.

Dat eist de Europese brancheorganisatie van hotels, restaurants en cafés HOTREC.

Koninklijke Horeca Nederland is lid van HOTREC en staat achter de eisen.

Volgens de hotelbranche is er nu sprake van oneerlijke concurrentie en moet de consument beter beschermd worden.

VergunningenIn een tienstappenplan eist de branche dat lokale overheden een vergunningensysteem opzetten voor particuliere vakantieverhuurders.

De kosten voor een vergunningensysteem zouden de verhuurders moeten ophoesten.

Ook wil de branche dat gemeenten bij het verlenen van vergunningen ook kijken naar mogelijke overlast voor omwonenden, de veiligheid en de drukte in een gebied.

Ook zouden verhuurders omwonenden eerst op de hoogte moeten stellen voordat ze een vergunning krijgen.

Airbnb is in een paar jaar tijd hard gegroeid.

Wereldwijd worden er meer dan twee miljoen woningen en kamers via Airbnb verhuurd.

Slechts in drie landen is er niks te huur via de site: in Iran, Syrië en Noord-Korea.

BrandveiligheidDe hotels vinden dat voor Airbnb-appartementen dezelfde brandveiligheidseisen moeten gaan gelden als voor hotels.

Daarvoor moeten er inspecties komen.

Daarnaast moeten de autoriteiten ervoor zorgen dat particuliere verhuurders belasting betalen over hun inkomsten en die zouden voor maximaal 60 dagen per jaar hun woning mogen verhuren.

Bovendien wil de branche dat verhuurders, net als hotels, de paspoortgegevens van hun gasten noteren.

<http://nos.nl/l/867302>

<http://nos.nl/l/867302>

[zouden_6](#)

De Duitse regering ging er enige tijd geleden vanuit dat aan het eind van dit jaar 800.000 mensen naar Duitsland zouden zijn gekomen.

Toestroom asielzoekers blijft onverminderd hoog

Mon, 23 Nov 2015 18:28:19 +0100

nosnieuwsbinnenland

De toestroom van vluchtelingen blijft onverminderd hoog.

Volgens het ministerie van Veiligheid en Justitie zijn de afgelopen week 1700 asielzoekers naar Nederland gekomen.

Dat is net zoveel als in de week daarvoor.

Volgens het ministerie daalt normaal gesproken het aantal asielzoekers aan het eind van het jaar maar dat is nu nog niet het geval.

DuitslandOok Duitsland meldt dat het aantal asielzoekers hoog blijft.

In de eerste drie weken van november vroegen 180.000 mensen asiel aan, even veel als in heel oktober.

Alleen al het afgelopen weekend passeerden 14.482 vluchtelingen de Duitse grens.

De Duitse regering ging er enige tijd geleden vanuit dat aan het eind van dit jaar 800.000 mensen naar Duitsland zouden zijn gekomen.

Inmiddels hebben al 938.000 vluchtelingen asiel aangevraagd.

<http://nos.nl/l/874183>

<http://nos.nl/l/874183>

[zouden_7](#)

Zij vreesden dat vrijhandel met China ertoe zou leiden dat de goedkopere Chinese producten hen uit de markt zouden concurreren.

Vrijhandelsdeal symboliseert nieuwe band tussen Zuid-Korea en China

Mon, 30 Nov 2015 15:31:42 +0100

nosnieuwsbuitenland

Het Zuid-Koreaanse parlement heeft een omvangrijk vrijhandelsverdrag met China goedgekeurd.

Hierdoor zullen de komende jaren van meer dan 90 procent van alle goederen de importtarieven verdwijnen.

Het handelsverdrag lag al vijf maanden op tafel en werd in eerste instantie tegengehouden door boeren en vissers.

Zij vreesden dat vrijhandel met China ertoe zou leiden dat de goedkopere Chinese producten hen uit de markt zouden concurreren.

Het parlement gaat nu akkoord met de deal omdat de boeren en vissers de komende jaren voor in totaal 1,3 miljard euro gecompenseerd worden in de vorm van belastingvoordelen en subsidies. Handelsoverschot Zuid-Korea is de vierde handelspartner van China, na de Verenigde Staten, Hong Kong en Japan.

De Koreanen hebben een handelsoverschot met China: in 2014 werd er volgens Zuid-Korea voor ruim 52 miljard euro meer geëxporteerd naar China dan er werd geïmporteerd.

Vooraf Zuid-Koreaanse elektronica, zoals smartphones en televisies, is populair in China.

Zuid-Korea verwacht dat de deal de komende tien jaar 54.000 banen oplevert.

Beide landen hopen dat de vrijhandel een stimulans is voor hun economie.

Zuid-Korea is al vanaf het ontstaan in 1945 een trouwe bondgenoot van de VS.

In 2007 sloot de VS een vrijhandelsdeal met Zuid-Korea en sindsdien probeerde China om eenzelfde verdrag met de Koreanen af te sluiten.

De huidige deal is voor beide landen een win-win situatie en laat volgens NOS-correspondent Marieke de Vries ook zien dat Zuid-Korea niet alleen meer naar de VS kijkt.

Volgens De Vries probeert China op een slimme manier zijn invloed in Azië te vergroten.

China sluit de laatste tijd veel deals met ontwikkelingslanden in Azië en Afrika.

De eigen economie van China groeit de laatste tijd langzamer, waardoor het land nog intensiever dan voorheen bezig is met het sluiten van handelsdeals in het buitenland.

<http://nos.nl/1/876708>

<http://nos.nl/1/876708>

[zouden_8](#)

De broers zouden in juni 2014 elf gevangenen hebben geëxecuteerd, zei de Finse politie vrijdag.

Finland pakt Iraakezen op voor lidmaatschap IS

Thu, 10 Dec 2015 18:22:09 +0100

Buitenland

HELSINKI (AP). De Finse politie heeft twee broers uit Irak opgepakt op verdenking van lidmaatschap van terreurbeweging Islamitische Staat.

De broers zouden in juni 2014 elf gevangenen hebben geëxecuteerd, zei de Finse politie vrijdag.

De Finse politie heeft twee broers uit Irak opgepakt op verdenking van lidmaatschap van terreurbeweging Islamitische Staat.

De broers zouden in juni 2014 elf gevangenen hebben geëxecuteerd, zei de Finse politie vrijdag.

De mannen kwamen in september aan in Finland en werden afgelopen dinsdag opgepakt.

Volgens de politie waren de mannen betrokken bij een bloedbad bij de Iraakse stad Tikrit, waar vorig jaar zo'n zeventienhonderd Iraakse militairen werden gevangengenomen en geëxecuteerd.

Beelden van de executies werden door IS online gezet.

„In de video is te zien hoe de verdachten samen met andere IS-leden ongewapende, geknevelde mensen neerschieten”, zei een politiewoordvoerder.

1.959332

http://www.refdag.nl/nieuws/buitenland/finland_pakt_irakezen_op_voor_lidmaatschap_is_1_959332?localLinksEnabled=false

[zouden_9](#)

Volgens de kerk zouden zich in de nachtclub satanische zaken afspelen en hebben de slachtoffers de brand min of meer over zichzelf afgeroepen.

Nederlander helpt gewonden clubbrand Roemenië

Wed, 4 Nov 2015 11:52:43 +0100

Binnenland

BOEKAREST.

Roemenië is in beroering.

Na de dodelijke brand in een nachtclub in Boekarest, vrijdag, kondigde premier Ponta woensdagmorgen zijn aftreden aan.

Intussen roept de Nederlander Kees Cramer (40) uit Roemenië de Nederlandse autoriteiten op de handen uit de mouwen te steken.

Roemenië is in beroering.

Na de dodelijke brand in een nachtclub in Boekarest, vrijdag, kondigde premier Ponta woensdagmorgen zijn aftreden aan.

Intussen roept de Nederlander Kees Cramer (40) uit Roemenië de Nederlandse autoriteiten op de handen uit de mouwen te steken.

„Schokkend.” Zo omschrijft Cramer het verhaal dat hij dinsdag hoorde van het enige Nederlandse slachtoffer van de nachtclubbrand in Boekarest.

Die kostte zeker 32 bezoekers het leven; tientallen mensen zijn (zwaar)gewond.

„Willem Reek uit Heerenveen is zwaar getraumatiseerd door de brand, hoorde ik van hemzelf.

Het is een wonder dat hij nog leeft.

Willem lag tijdens de vuurstorm onder vijf lagen lichamen.

Door zijn hoofd vlak bij de grond te houden, kon hij blijven ademen.

De brandweer heeft hem letterlijk uit een stapel verbrande lichamen uitgegraven”, aldus Cramer woensdagmorgen

„Reek heeft een vliegticket geboekt en is nu weer in Nederland.

Vandaag werd hij onderzocht door een longarts." Tot frustratie van Cramer is het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken naar zijn zeggen veel te traag met het hulp bieden aan Roemenië.

„Vanwege de cafébrand in Volendam in 2001 heeft Nederland veel expertise op het gebied van behandeling van zwaarverbrande mensen. Ik kan het niet verkroppen dat de Nederlandse overheid niet meteen na de brand hulp aanbood.

Terwijl bijvoorbeeld een team gespecialiseerde plastisch chirurgen uit Israël binnen zes uur in Boekarest was." Nu probeert Cramer, werkzaam in de vervoerssector, zelf via onder meer sociale media hulp vanuit Nederland te mobiliseren.

Hij belde bijvoorbeeld met het Brandwondencentrum in Beverwijk.

„Ik heb inmiddels begrepen dat diverse brandwondencentra in Nederland de Roemenen hulp hebben aangeboden." Ook seinde Cramer de SGP in.

„Ik kom uit een reformatorische familie en die heeft binnen SGP-kring contacten", aldus de christelijke Cramer, die in 2005 met een Roemeense vrouw trouwde en vader is van een tweeling.

De brand in de nachtclub zorgt voor veel beroering in Roemenië. Veiligheidsvoorschriften in de nachtclub zijn met voeten getreden.

Premier Victor Ponta kondigde woensdagmorgen zijn aftreden aan.

„Iemand moet de verantwoordelijkheid nemen voor wat er is gebeurd. Dit is een ernstige zaak", aldus voorzitter Liviu Dragnea van regeringspartij PSD woensdagmorgen op de Roemeense tv.

Zo'n 10.000 mensen liepen dinsdag mee in een protestmars in Boekarest.

Ze eisten het aftreden van leden van de regering.

De demonstranten droegen spandoeken mee met teksten als "Corruptie is dodelijk". Opvallend is dat met name de middenklasse in Roemenië zich laat horen, zegt Cramer.

„Onder de demonstranten zijn nogal wat intellectuelen.

De leden van de rockband die in de club optrad, waren werkzaam bij een Amerikaans it-bedrijf en hadden een goede maatschappelijke positie.

Ik kan de boosheid over corruptie bij de overheid zeker begrijpen.

Zowel de clubeigenaar als de lokale overheid heeft ernstige fouten gemaakt.

Maar het is te makkelijk dat het westen alleen maar met het vingertje naar Roemenië wijst.

In elk land komt corruptie voor." Forse onvrede in Roemenië is er ook over de reactie vanuit de Roemeens-Orthodoxe Kerk, signaleert Cramer.

„Volgens de kerk zouden zich in de nachtclub satanische zaken afspelen en hebben de slachtoffers de brand min of meer over zichzelf afgeroepen.

Ik vind dat een schandelijke reactie.

Er zijn verhalen van enkele bezoekers die aanvankelijk ongehavend uit de club wisten te komen, maar weer naar binnen gingen om mensen te redden en dat alsnog met de dood moesten bekopen.

Dan ben je geen duivel, maar een engel.

Het frustrert veel Roemenen ook dat tijdens de brand de bouw van een dure kathedraal gewoon doorging." Lees ook: Overlevende brand Roemenië: Er ging een vuurstorm over ons heen Roemeense premier Ponta treedt af na massale protesten

1.950830

http://www.refdag.nl/nieuws/binnenland/nederlander_helpt_gewonden_clubbrand_roemenie_1_950830?localLinksEnabled=false

[zouden_10](#)

Ambtenaren zouden het niet zo nauw hebben genomen met de regels, zo luiden de beschuldigingen.

OM vervolgt gemeente Staphorst niet

Wed, 25 Nov 2015 11:32:27 +0100

Binnenland

Staphorst.

Het Openbaar Ministerie gaat ambtenaren van de gemeente Staphorst niet vervolgen.

Inwoners Eline Faber en Peter Geers deden eerder dit jaar aangifte tegen de gemeente.

Ambtenaren zouden vervalste bestemmingsplankaarten hebben gebruikt.

Het OM onderzocht de zaak, maar van valse kaarten is niks gebleken.

Staphorst.

Het Openbaar Ministerie gaat ambtenaren van de gemeente Staphorst niet vervolgen.

Inwoners Eline Faber en Peter Geers deden eerder dit jaar aangifte tegen de gemeente.

Ambtenaren zouden vervalste bestemmingsplankaarten hebben gebruikt.

Het OM onderzocht de zaak, maar van valse kaarten is niks gebleken.

Dat hebben de aangevers Eline Faber en Peter Geers laten zelf laten weten.

Het OM stelde het duo per brief op de hoogte en ook de gemeente kreeg begin deze week een dergelijke brief, waarin het OM aangeeft dat er geen valsheid in geschrifte is geconstateerd en dat er dus geen vervolging wordt ingesteld.

De twee bewoners zijn ervan overtuigd dat ambtenaren met opzet valse kaarten gebruikten, maar volgens het OM is dat niet gebleken.

Burgemeester T.C.

Segers van de gemeente Staphorst is blij met de conclusie van het OM, zo zei hij dinsdagmiddag. "Dat betekent veel voor de medewerkers.

Je zult hier maar van beschuldigd worden.

Dit gaf de mensen echt een knauw." Geers en Faber deden vorige week overigens een nieuwe aangifte tegen de gemeente Staphorst.

Dit keer wegens smaad en laster.

Het stel strijdt samen met twee andere families al jaren tegen de gemeente.

Het gaat in alle gevallen om ruimtelijke ordeningskwesties.

Ambtenaren zouden het niet zo nauw hebben genomen met de regels, zo luiden de beschuldigingen.

Een van de families, de familie Jansen, werd vorige week door de Raad van State in het gelijk gesteld.

Volgens het hoogste rechtscollege had de gemeente Staphorst ten onrechte de bestemming van de boerderij van deze familie gewijzigd van 'agrarisch' in 'wonen'. Boer Henk Jansen stormde begin oktober gewapend met een forse houten hamer de raadzaal binnen.

Hij was ten einde raad en wilde het college van B en W te lijf gaan.

Door de wijziging van de bestemming dreigde het boerengezin met vier kinderen zijn boerderij te verliezen.

Voormalig burgemeester J.D.

Alsema liet begin dit jaar na alle commotie in de regionale media een intern onderzoek doen naar de integriteit van ambtenaren op de afdeling Ruimtelijke Ordening.

De gemeentesecretaris voerde dit uit.

De voorzitter van de Zwolse Rekenkamercommissie zorgde voor de externe toetsing.

Aanvankelijk was een deel van het rapport geheim, maar in oktober zette de gemeente dit zogeheten feitenrelaas toch online.

Faber en Geers wilden ook openbaarmaking, maar toen ze zagen wat erin stond, deden ze aangifte van smaad en laster.

Ze deden dat tegen de gemeentesecretaris die het onderzoek uitvoerde, maar ook tegen de raad die besloot tot openbaarmaking.

Volgens Faber en Geers wist de raad dat informatie ontbrak of niet klopte.

Het duo overhandigde de raadsleden namelijk hun kant van het verhaal.

De lezing van de gemeente werd online zet.

Het doel van de aangifte is om een rectificatie af te dwingen.

Dit kan via een rechtszaak, maar dan moet je eerst aangifte doen.

De raad nam het besluit tot openbaarmaking en de raad is de enige die kan besluiten tot rectificatie.

Vandaar de aangifte tegen de raad.

1.955887

http://www.refdag.nl/nieuws/binnenland/om_vervolgt_gemeente_staphorst_niet_1_955887?localLinksEnabled=false

[zouden_11](#)

Zij zouden achter de schermen hebben samengewerkt om radicalere maatregelen van tafel te houden.

„Draghi ergert ECB-bestuurders met beloftes”

Mon, 7 Dec 2015 08:17:23 +0100

Economie

FRANKFURT (ANP). President Mario Draghi van de Europese Centrale Bank (ECB) heeft zich de ergernis van medebestuurders op de hals gehaald door voorafgaand aan het rentebesluit van afgelopen week te hoge verwachtingen te scheppen bij beleggers.

Dat schrijft persbureau Reuters zondag op gezag van bronnen rond de beraadslagingen in het ECB-bestuur.

President Mario Draghi van de Europese Centrale Bank (ECB) heeft zich de ergernis van medebestuurders op de hals gehaald door voorafgaand aan het rentebesluit van afgelopen week te hoge verwachtingen te scheppen bij beleggers.

Dat schrijft persbureau Reuters zondag op gezag van bronnen rond de beraadslagingen in het ECB-bestuur.

In de aanloop naar het rentebesluit hintte Draghi herhaaldelijk op uitbreiding van het opkoopprogramma dat de ECB heeft opgetuigd om de economie en inflatie te stimuleren.

De vooruitzichten waarop de ECB zijn beleid baseert, bleken evenwel mee te vallen.

Daarom besloot de centrale bank uiteindelijk tot minder ingrijpende maatregelen.

Op de financiële markten stelde die beslissing flink teleur.

Volgens een van de bronnen waarmee Reuters sprak, heeft Draghi de verwachtingen bewust hoog laten oplopen, om het bestuur te dwingen met zwaardere maatregelen akkoord te gaan.

Dat zou evenwel de vastberadenheid bij tegenstanders van een al te ruim monetair beleid alleen maar hebben versterkt.

Zij zouden achter de schermen hebben samengewerkt om radicalere maatregelen van tafel te houden.

Uiteindelijk besloot de ECB zijn stimuleringsprogramma langer te laten doorlopen dan tot dusver de bedoeling was.

Het maandelijkse bedrag waarvoor schuldpapier wordt opgekocht bleef evenwel ongewijzigd.

Daarnaast werd de rente verhoogd die banken moeten betalen op deposito's die zij aanhouden bij de centrale bank, maar werden de overige rentetarieven ongemoeid gelaten.

1.958310

http://www.refdag.nl/nieuws/economie/draghi_ergert_ecb_bestuurs_met_beloftes_1_958310?localLinksEnabled=false

[zouden_12](#)

Vier anderen zouden schurft hebben.

'Tbc op azc Heumensoord'

Wed, 09 Dec 2015 23:26:29 +0100

Een bewoner van de noodopvang op Heumensoord bij Nijmegen ligt in het ziekenhuis, omdat hij tuberculose (tbc) heeft.

Vier anderen zouden schurft hebben.

Een bewoner van de noodopvang op Heumensoord bij Nijmegen ligt in het ziekenhuis, omdat hij tuberculose (tbc) heeft.

Vier anderen zouden schurft hebben.

Dat hebben bewoners bevestigd tegen Omroep Gelderland.

Het zou om een variant van tbc gaan die doorgaans niet besmettelijk is. Uit voorzorg worden ook enkele mensen met wie de man direct contact had op tbc onderzocht.

Volgens vluchtelingen hebben vier bewoners op Heumensoord schurft opgelopen.

Dit is een besmettelijke huidziekte, die wordt veroorzaakt door de schurftmijt.

<http://www.telegraaf.nl/binnenland/article24857467.ece>

http://www.telegraaf.nl/binnenland/24857467/___Tbc_op_azc_Heumensoord__.html

[zouden_13](#)

Die zouden de schutters, Syed Rizwan Farook en zijn vrouw Tasheen Malik, in het water hebben gegooid.

FBI vindt 'spullen' in onderzoek bloedbad San Bernardino

Mon, 14 Dec 15 03:43:00 +0100

Nieuws, Buitenland, Algemeen, Buitenland

Na drie dagen zoeken in een meer in Californië hebben duikers van de FBI voorwerpen gevonden die mogelijk te maken hebben met de schietpartij in San Bernardino.

Maar de FBI wil niet zeggen om welke spullen het gaat.

Na drie dagen zoeken in een meer in Californië hebben duikers van de FBI voorwerpen gevonden die mogelijk te maken hebben met de schietpartij in San Bernardino.

Maar de FBI wil niet zeggen om welke spullen het gaat.

Eerder meldden Amerikaanse media dat werd gezocht naar onder meer de harde schijf van een computer.

Die zouden de schutters, Syed Rizwan Farook en zijn vrouw Tasheen Malik, in het water hebben gegooid.

Of dat voor of na de schietpartij was, is niet bekend.

Het meer ligt op slechts enkele kilometers van de plek waar het echtpaar op 2 december 14 mensen doodschoot. 21 anderen raakten gewond.

Meer op [rtlnieuws.nl](http://www.rtlnieuws.nl): 'Opnieuw Amerikaanse gemeenschap vermorzeld' RTL Nieuws

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/fbi-vindt-spullen-onderzoek-bloedbad-san-bernardino>

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/fbi-vindt-spullen-onderzoek-bloedbad-san-bernardino>

[zouden_14](#)

In de tweet van JihadiJohn8 staat bij de hashtag ParisAtacks en dat het vliegveld van Brussel en Schiphol snel aangevallen zouden worden.

Schiphol ontruimt Panoramadek vanwege bedreigde vliegtuig

Sat, 14 Nov 15 16:27:00 +0100

Nieuws, Binnenland

Het Panormadek op Schiphol is ontruimd om 'veiligheidsredenen'. Dat bevestigt een woordvoerder van Schiphol.

Reden is het nabijgelegen vliegtuig dat wordt ontruimd vanwege een dreigtweet.

Het Panormadek op Schiphol is ontruimd om 'veiligheidsredenen'. Dat bevestigt een woordvoerder van Schiphol.

Reden is het nabijgelegen vliegtuig dat wordt ontruimd vanwege een dreigtweet.

Op Twitter verscheen vandaag een dreigtweet over een vliegtuig van AirFrance dat van Schiphol naar Parijs zou vliegen.

In de tweet van JihadiJohn8 staat bij de hashtag ParisAtacks en dat het vliegveld van Brussel en Schiphol snel aangevallen zouden worden.

Het vluchtnummer van het toestel van AirFrance wordt expliciet genoemd. RTL Nieuws

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/schiphol-ontruimt-panoramadek-vanwege-bedreigde-vliegtuig>

<http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/schiphol-ontruimt-panoramadek-vanwege-bedreigde-vliegtuig>